

Levanger
kommune

Samfunnsanalyse og kunnskapsgrunnlag

Oppdatert gjennom arbeidet med
temaplanprosesser 2025-2026 og Årsberetning 2025

Hvordan kan VI I LAG utvikle et mer
attraktivt og bærekraftig Levanger?

Juni 2026

Innhold

INNLEDNING	6
DEL 1: ANALYSER AV UTFORDRINGER OG MULIGHETER	10
DEL 2: BESKRIVELSER AV UTVIKLINGSTREKK	27
BEFOLKNING	27
FLYKTNINGSITUASJONEN	31
INNBYGGERNES OPPLEVELSE AV Å BO OG LEVE I LEVANGER	32
DEMOKRATIUTVIKLING, INNBYGGERINVOLVERING OG FRIVILLIGHET	36
<i>Demokratiet</i>	<i>36</i>
<i>Kommunale råd</i>	<i>37</i>
<i>Samskaping og relasjonell velferd</i>	<i>37</i>
<i>Innbyggerinvolvering</i>	<i>37</i>
<i>Frivilligheten</i>	<i>38</i>
KOMMUNEØKONOMI	40
<i>Økonomisk bærekraft</i>	<i>40</i>
<i>Økonomiske utfordringer og forventninger de neste 10-15 årene</i>	<i>44</i>
<i>Investeringer, gjeld og kapitalkostnader</i>	<i>45</i>
<i>Kommunens eierskap i NTE</i>	<i>47</i>
ORGANISASJONSUTVIKLING	48
<i>Ledelse</i>	<i>48</i>
<i>Sykefravær for ansatte i Levanger kommune</i>	<i>49</i>
<i>Heltid og deltid</i>	<i>49</i>
<i>Lønnspolitikk</i>	<i>49</i>
<i>Kompetanse, inkludering og rekruttering i Levanger kommune</i>	<i>50</i>
<i>Digitalisering og digital transformasjon</i>	<i>51</i>
<i>Internasjonalisering</i>	<i>54</i>
FOLKEHELSE	56
<i>Regjeringens folkehelsemelding</i>	<i>58</i>
<i>Situasjonen i Levanger</i>	<i>58</i>
<i>Folkehelseprofil Levanger 2026</i>	<i>60</i>
<i>Utenforskap</i>	<i>62</i>
<i>Vold i nære relasjoner</i>	<i>64</i>
KLIMA OG MILJØ	66
<i>Klima</i>	<i>67</i>
<i>Status for klimagassutslipp i Levanger</i>	<i>68</i>
<i>Opptak og lagring av karbon</i>	<i>69</i>
<i>Klimatilpasning</i>	<i>70</i>
<i>Miljøfyrtårn</i>	<i>70</i>
<i>Avfall og forurensning</i>	<i>71</i>
<i>Vannforvaltning</i>	<i>72</i>
<i>Avløp</i>	<i>73</i>

<i>Forurensning fra landbruk</i>	<i>74</i>
<i>Naturverdier</i>	<i>74</i>
<i>Fremmede arter.....</i>	<i>74</i>
<i>Verneområder</i>	<i>74</i>
<i>Friluftsliv</i>	<i>75</i>
OPPVEKST OG UTDANNING	76
<i>Generelt om oppvekst</i>	<i>76</i>
<i>Verdigrunnlag.....</i>	<i>78</i>
<i>Barnets beste.....</i>	<i>78</i>
<i>Barns rett til medvirkning.....</i>	<i>79</i>
<i>Rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne</i>	<i>80</i>
<i>Tverrfaglighet og tidlig innsats.....</i>	<i>80</i>
<i>BARNEHAGER</i>	<i>82</i>
<i>Barnetallsutvikling.....</i>	<i>83</i>
<i>Enhet barnehage</i>	<i>84</i>
<i>Satsningsområder barnehage</i>	<i>84</i>
<i>SKOLER.....</i>	<i>86</i>
<i>Elevgrunnlag.....</i>	<i>86</i>
<i>Læreplanverket.....</i>	<i>87</i>
<i>Kvalitet i skolen.....</i>	<i>87</i>
<i>Skolestruktur</i>	<i>88</i>
<i>BARNEVERN.....</i>	<i>89</i>
<i>Barnevernreform og ny lov.....</i>	<i>89</i>
<i>HELSESTASJONS- OG SKOLEHELSETJENESTE.....</i>	<i>90</i>
HELSE OG VELFERD	92
<i>Riktige tjenester på riktig nivå.....</i>	<i>93</i>
<i>Lovverk og andre føringer</i>	<i>94</i>
<i>Demografiske utvikling.....</i>	<i>94</i>
<i>Samhandlingsreformen og helsefelleskapene</i>	<i>94</i>
<i>Allmennlegetjenesten.....</i>	<i>95</i>
<i>Frivilligheten</i>	<i>95</i>
<i>Innsatstrappa</i>	<i>96</i>
<i>Demens.....</i>	<i>97</i>
<i>Habilitering og rehabilitering</i>	<i>97</i>
<i>Boligosiale perspektiver</i>	<i>98</i>
<i>Heldøgns omsorgsplasser.....</i>	<i>98</i>
<i>Avlastning.....</i>	<i>99</i>
<i>Arbeid og aktivitet.....</i>	<i>99</i>
<i>Velferdsteknologi i omsorgstjenestene</i>	<i>100</i>
<i>Psykisk helse og rus</i>	<i>101</i>
<i>Opptappingsplan for psykisk helse (2023-2033).....</i>	<i>101</i>
<i>Forebygging av selvmord og selvskaading</i>	<i>102</i>
<i>Utviklingstrekk og betydningen av Frisklivssentralen.....</i>	<i>103</i>
<i>Økonomi i helse og velferd</i>	<i>104</i>

Særlig ressurskrevende tjenester.....	105
Utskrivningsklare pasienter- liggedøgn.....	105
Generelle vurderinger.....	107
KULTUR, IDRETT OG FRITID	108
Generelt.....	108
Kulturell infrastruktur.....	110
Bibliotek.....	112
Kulturskole.....	114
Fritidstilbud ungdom	116
Kunst i offentlig rom	118
Idrett, lek og fysisk aktivitet	119
KULTURARV OG KULTURMILJØ.....	121
Om kulturmiljøfeltet	121
Nasjonale mål for kulturmiljøfeltet	121
Regionale mål for kulturmiljøfeltet	123
Kulturmiljø som ressurs for bærekraftig samfunnsutvikling.....	123
Miljømessig bærekraft	124
Sosial bærekraft.....	124
Økonomisk bærekraft.....	125
TREHUSBYEN LEVANGER	126
Marsimartnan	126
Fredet kulturmiljø.....	127
Byutviklingshistorie og verneverdier	127
Bybranner.....	128
Kompakt byutvikling, fortetting og arealbruk.....	129
Arkitektur, estetikk og byggeskikk.....	131
Trafikksituasjon og parkering	132
Byens innhold og servicetilbud	133
Trygghet, tilgjengelighet og universell utforming	133
Trehusbyen Levanger som ressurs for attraktiv og bærekraftig by- og stedsutvikling.....	134
Samarbeidsmodell for attraktiv og bærekraftig utvikling	135
Museer.....	138
Samisk språk og kultur	138
ARBEIDSKRAFT	138
Arbeidskraft og arbeidskraftreserven i Levanger	139
Rekruttering og kompetanse.....	144
Pendling.....	146
Næringsstruktur	148
Livslang læring.....	150
Kompetansemiljøer	151
NÆRINGS LIV	152
Næringsareal.....	152
Naturressurser i kommunen	153
Råstoffutvinning	154

<i>Areal til landbruk, jordbruk, skogbruk og reindrift</i>	<i>154</i>
<i>Jord- og husdyrbruk</i>	<i>155</i>
<i>Utslipp av klimagasser fra jordbruket</i>	<i>157</i>
<i>Skogbruk.....</i>	<i>158</i>
<i>Havbruk</i>	<i>159</i>
<i>Sirkulærøkonomiens virkning</i>	<i>159</i>
<i>Biogass</i>	<i>160</i>
TEKNISK INFRASTRUKTUR	161
<i>Bygg og eiendom</i>	<i>161</i>
<i>Energityper og forbruk</i>	<i>167</i>
<i>Energibruk og miljøkvaliteter/materialbruk i bygg og anlegg</i>	<i>168</i>
<i>Vegbygging.....</i>	<i>168</i>
<i>Vedlikeholdsetterslep</i>	<i>168</i>
<i>Grønnstruktur og friområder.....</i>	<i>169</i>
<i>Ombrukskartlegging.....</i>	<i>169</i>
<i>Utbyggingsavtaler</i>	<i>170</i>
<i>Universell utforming</i>	<i>170</i>
<i>Tekniske tjenester.....</i>	<i>170</i>
<i>Kommunens bilpark.....</i>	<i>171</i>
UTBYGGINGSMØNSTER OG STRUKTURER.....	171
<i>Offentlige arealer – skoler, barnehager og helse- og omsorgsbygg</i>	<i>171</i>
<i>Boligbygging.....</i>	<i>172</i>
<i>Type boliger</i>	<i>173</i>
<i>Bygging av nye boliger</i>	<i>173</i>
<i>Hvem bor hvor?</i>	<i>173</i>
<i>Sentralisering: hvor og hvorfor.....</i>	<i>174</i>
<i>Fortetting.....</i>	<i>174</i>
<i>Bærekraftig boligutvikling</i>	<i>175</i>
<i>Fritidsbebyggelse</i>	<i>175</i>
SAMFERDSEL	176
<i>Transport, trafikk og gatebruk</i>	<i>176</i>
<i>Gang- og sykkelvegnett</i>	<i>176</i>
<i>Trafikksikker kommune</i>	<i>176</i>
<i>Klimagassutslipp fra vegtrafikk</i>	<i>178</i>
SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP	178
<i>Den generelle samfunnssikkerheten.....</i>	<i>178</i>
<i>Helhetlig Risiko og sårbarhetsanalyse.....</i>	<i>183</i>
DEL 3: KUNNSKAPSGRUNNLAG - LENKEDOKUMENTER.....	186

INNLEDNING

Samfunnsanalysens innhold

Samfunnsanalysen er et felles utgangspunkt for kommunenes planlegging og omhandler:

- 1) **Analyser av utfordringer og muligheter** i arbeidet med å oppnå bærekraftig utvikling. Utfordringene og mulighetene skal håndteres gjennom Handlings- og økonomiplanen/budsjettet, temaplanenes handlingsdeler og i driften.
- 2) **Beskrivelser av utviklingstrekk** som påvirker utviklingen av lokalsamfunnet og kommuneorganisasjonen i årene framover. Utviklingstrekkene legges til grunn for analysene.
- 3) **Kunnskapsgrunnlag** som legges til grunn for beskrivelsene av utviklingstrekk og analysene

Rammeverket Samfunnsanalysen

Bærekraftig utvikling

I henhold til [Plan- og bygningsloven](#), [Kommuneloven](#) og [Folkehelseloven](#) skal kommunene planlegge *helhetlig og samordnet for bærekraftig utvikling, til beste for den enkelte og samfunnet, ved å imøtekomme dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.*

[FNs 17 bærekraftsmål og 169 delmål](#) som er verdens felles arbeidsplan for å sikre bærekraftig utvikling, og skal legges til grunn for planleggingen.

Bærekraftsmålene reflekterer tre dimensjoner i bærekraftig utvikling: klima og miljø, økonomi og sosiale forhold som er gjensidig avhengige og må tas hensyn til samtidig om noe skal være bærekraftig.

Nordisk ministerråd, Klima- og miljødepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet har også pekt på at *den romlige dimensjonen* og *styringsdimensjonen* bør hensyntas i byutviklingen. Den romlige dimensjonen handler bla. om arkitektur, kulturarv, flerfunksjonelle byrom og transportsystem, mens styringsdimensjonen handler om bærekraftig administrasjon og forvaltning, innbyggerdeltakelse, partnerskap og nettverk.

Nasjonale forventninger til planleggingen

Hvert fjerde år legger Regjeringen fram [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging](#). Nasjonale forventninger 2023-2027 er bygd opp rundt 2030-agendaens overordnede perspektiver: Sosial bærekraft, Økonomisk bærekraft, Miljømessig bærekraft, Samfunnssikkerhet og beredskap og Samarbeid for å nå målene. Regjeringen peker på utfordringer med

- å nå målene om reduserte klimagassutslipp, ansvarlig forbruk, ressursbruk, bevaring av naturmangfold og mindre ulikhet
- en aldrende befolkning med sannsynlig større omsorgsbehov og mangel på arbeidskraft innen ulike tjenesteområder
- tilpasninger til et klima i endring som vil påvirke naturen og store deler av samfunnet
- raske endringsbehov og omveltninger som gir behov for større grad av beredskap og fleksibilitet i planleggingen, som økt behov for bosetting av flyktninger

Helhetlig ressursforvaltning

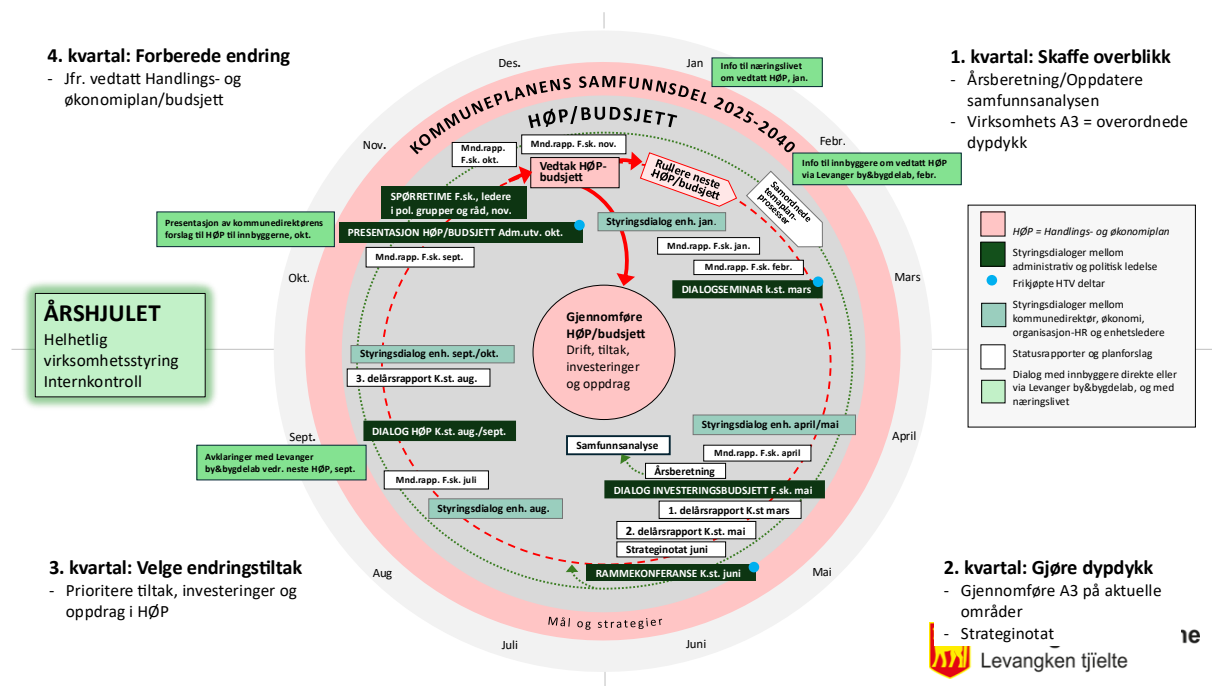
er en forutsetning for bærekraftig utvikling, og betyr at vi skal administrere og ta i bruk ulike ressurser som arbeidskraft, kunnskap, kompetanse, økonomi, eiendom, kultur, natur, miljø og andre goder på en samordnet måte – på tvers av sektorer og fagområder. Dette forutsetter helhetlig virksomhetsstyring der helhetlig planlegging inngår i styringselementene.

Helhetlig virksomhetsstyring

I 2024 ble fire parallelle prosesser samordnet i Årshjul for helhetlig virksomhetsstyring

- **Det politisk årshjulet:** Styringsdialogen med politisk ledelse
- **Det administrative årshjulet:** Styringsdialogen med administrativ ledelse
- **Innbyggerårshjulet:** Dialogen med innbyggerne, næringslivet og frivilligheten
- **Planårshjulet:** Kunnskapsgrunnlag, analyser, planer og rapporter

Hensikten er å oppnå god planlegging, koordinering og oppfølging av virksomhetens strategiske og operative mål for å sikre helhetlig ressursforvaltning. Årshjulet omhandler viktige aktiviteter, prosesser og beslutningspunkter gjennom året, og bidrar til å skape forutsigbarhet, tydelig ansvar og bedre ressursutnyttelse, samtidig som det støtter kontinuerlig forbedring og kvalitet i styringen. Årshjulet fungerer som et verktøy både for ledelsen og ansatte til å holde oversikt over hva som skal gjøres, når og av hvem.

Helhetlig planlegging i plan- og styringssystemet

Kravene til planlegging i [Plan- og bygningsloven](#), [Kommuneloven](#) og [Folkehelsesloven](#) innebærer

- at det utarbeides planer for utviklingen av kommunens virksomhet, oppgaveløsning og økonomi, og for utviklingen i lokalsamfunnet på kort og lang sikt
- at det settes langsiktige mål for den fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen og for folkehelsearbeidet
- samordning og samarbeid om oppgaveløsningen mellom sektormyndigheter og mellom statlige, regionale og kommunale organer, private organisasjoner og institusjoner, og allmennheten
- at det skal avklares behov og oppgaver, og angis hvordan oppgavene kan løses

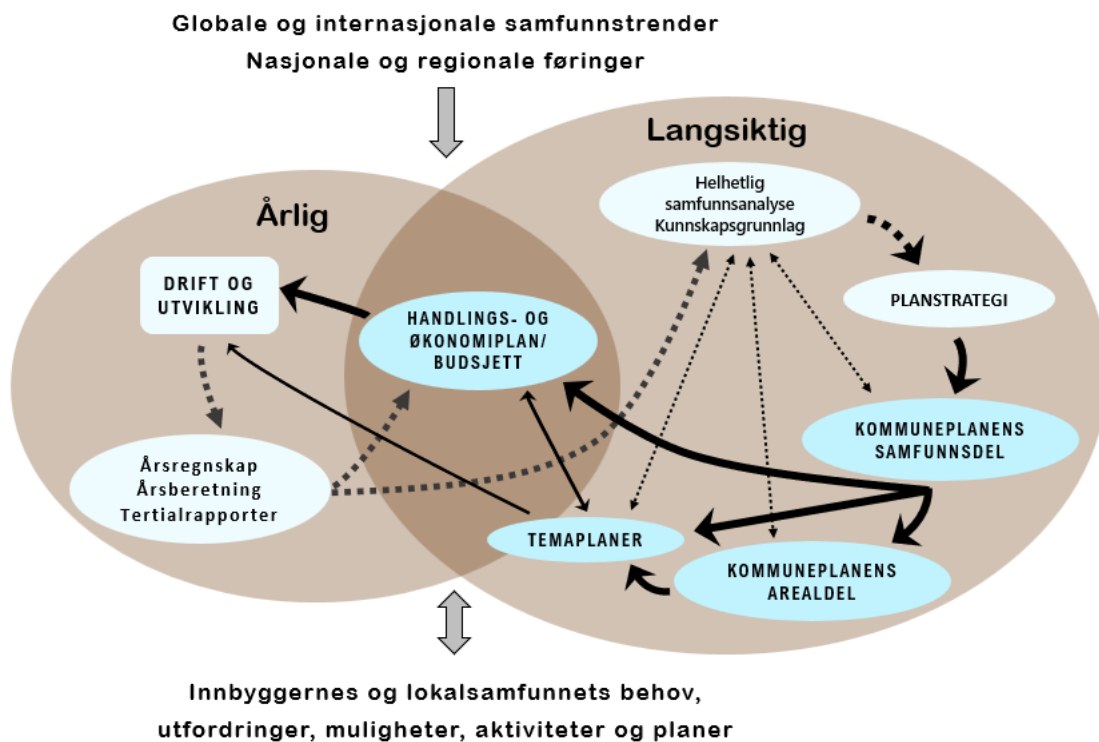
Helhetlig planlegging forutsetter en felles forståelse i organisasjonen av hva som er kommunens samlede ansvar, utfordringer og muligheter. Samfunnsanalysen skal bidra til å gi en samlet oversikt over dette.

Sentrale aktører i det helhetlige planarbeidet, inkl. arbeidet med Samfunnsanalysen, er *Prosessledergruppe kommuneplan* der prosessledere for alle kommuneplanområder deltar,

Prosessledergruppe temaplan der prosessledere for alle temaplanområder deltar og *Strategisk lederteam* der kommunedirektøren og kommunalsjefene deltar.

Helhetlig samfunnsanalyse oppdateres fortløpende, blant annet gjennom årsberetningen, strateginotatet til Handlings- og økonomiplanen/budsjettet og ulike planprosesser.

Figuren «*Helhetlig planlegging i Levanger kommune*» viser kommunens plan- og styringssystem der helhet og samordning ivaretas ved at kommunale planer og rapporter kobles sammen i en langsiktig og en årlig plansyklus.

Figur: *Helhetlig planlegging i Levanger kommune*

DEL 1: ANALYSER AV UTFORDRINGER OG MULIGHETER

I [Kommuneplanens samfunnsdel 2025-2040](#) har kommunestyret vedtatt mål for kommunen som oversetter FNs bærekraftsmål til lokal betydning. Videre er det beskrevet målindikatorer som det skal følges med på for å få en pekepinn på om utviklingen går i retning av målene, og som det skal rapporteres om i Årsberetningen. Kommunestyret har også bedt om en Kostra-rapport som grunnlag for kommunedirektørens *Strateginotat* og arbeidet med *Handlings- og økonomiplanen/budsjettet*. Utviklingen i målindikatorer og Kostra-tall er samlet i et felles dokument hvor de er sortert etter relevans i forhold til målene i Kommuneplanens samfunnsdel.

[Rapporten med målindikatorer og Kostra-tall kan ses her.](#)

De viktigste felles utfordringene og mulighetene for kommunen i årene framover, som må håndteres for å nå målene, har kommunestyret vedtatt i [Planstrategi 2024-2027](#):

- Folkehelse, livsmestring og sosial ulikhet
- Miljø og klima
- Attraktiv og bærekraftig stedsutvikling
- Arealdisponering, transport og mobilitet
- Frivillighet, demokratiutvikling og samskaping
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Kompetanse og arbeidskraft
- Organisasjonsutvikling og ledelse
- Økonomi, innovasjon og verdiskaping

Felles utfordringer og muligheter kan justeres når det vedtas ny Planstrategi i 2028.

I Samfunnsanalysen brytes overordnede utfordringer og muligheter ned til *utfordringer og muligheter for drift og utvikling* som må håndteres gjennom Handlings- og økonomiplanen/budsjettet, temaplanene og driften.

Basert på utviklingen i målindikatorene, Kostra-tallene og andre kilder vist i Samfunnsanalysen, vurderes og justeres *utfordringer og muligheter for drift og utvikling* årlig gjennom arbeidet med Årsberetningen.

- MÅL:**
- ***Alle barn og ungdommer opplever en god start på livet og en trygg oppvekst***
 - ***Alle innbyggere bidrar til og opplever god livskvalitet, mestring, likeverdighet og verdsetting***
 - ***Vi har et helsefremmende, trygt og universelt utformet samfunn med inkluderende møteplasser***

Utfordringer og muligheter: **Folkehelse, livsmestring og sosial ulikhet**

Utfordringer og muligheter i Planstrategi 2024-2027:

I Levanger viser undersøkelser at innbyggerne generelt har sunnere levevaner og høyere forventet levealder sammenlignet med resten av fylket og landet. Likevel er det bekymring knyttet til økende psykiske og fysiske problemer, mobbing og ungdommers generelle tilfredshet med lokalsamfunnet.

Samarbeid med barn, unge og deres familier er viktig for å fremme trivsel og mestring. Barnehagene og skolene har en spesiell rolle i dette samarbeidet. Det er et økende veiledningsbehov for foreldre, for at de skal være trygge i foreldrerollen.

Sosiale ulikheter påvirker helse, utdanning og livskvalitet, og utfordrer samfunnets bærekraft.

Samarbeid med frivillige om lavterskeltilbud kan bidra til sosial utjevning, som for eksempel nettverk for nybakte foreldre, der erfaringer deles og nye sosiale relasjoner både for barn og voksne oppstår. Å forsterke inkluderende tiltak for barn og unge når det gjelder deltakelse i fritidstilbud er også viktig.

Det er nødvendig med bedre samordning av tjenester for barn, unge og familier. Temaplan for forebygging av omsorgssvikt og atferdsproblemer viser retning i forhold til innsatser.

Levanger står overfor utfordringer knyttet til en økende eldre befolkning, forventet økning i antall personer med demens og færre i yrkesaktiv alder frem mot 2040.

For å møte utfordringene i folkehelsearbeidet, trenger vi nye tilnærminger der kommunens innsats tilpasses innbyggernes behov for støtte til å mestre livet og oppnå god livskvalitet.

Utfordringene og mulighetene for utvikling og drift som er de viktigste å håndtere i perioden 2027-2030 jfr. Årsberetning for 2025:

Utfordringer:

- Økt utenforskap utfordrer lokalsamfunnet ved at det skaper uhelse for den enkelte, øker behovet for langvarig støtte og reduserer arbeidslivets samlede arbeidsstyrke. Årsaker til utenforskap kommer blant annet av å vokse opp i en husholdning med vedvarende lavinntekt, utfordringer med psykisk uhelse og rus, og manglende mestring av skole og jobb.
- Det rapporteres om økt psykisk uhelse blant barn og unge. Jfr. Temautgave av Folkehelse rapporten 2025 Barn og unges psykiske helse 2025
- Andelen elever som opplever mobbing varierer fra år til år, men er uansett for høy. Det er behov for stabil og langsiktig innsats. Mobbing blant barn og unge kan føre til utenforskap og dårlig helse.
- Et økende antall av kommunens mottakere av helse og omsorgstjenester har et behov for mer omfattende og sammensatte tjenester.
- En voksende andel personer i Levanger mottar økonomisk sosialhjelp.
- Det er økt behov for sammensatte tjenester til innbyggere med kombinasjon av psykisk uhelse og rus. Flere psykisk syke og mennesker med alvorlig rusproblematikk vil bo hjemme og få kommunale tjenester i egen kommune. Utfordringen forsterkes av å være vertskommune for slike behandlingstilbud.

- Det er behov for flere tilrettelagte boliger, heldøgns omsorgsplasser og institusjonsplasser.
- Gapet mellom innbyggernes forventninger til tjenestenivå, og hva kommunen vil være i stand til å levere, er økende.
- Mange innbyggerne i kommunen trener mer og deltar i mer organisert idrett, men samlet sett er innbyggerne mer inaktive i hverdagen enn før.
- Overvekt og fedme er et økende problem.
- Det er behov for økt kunnskap og innsats i kommuneorganisasjonen og lokalsamfunnet for å inkludere innbyggere med samisk tilhørighet på en god måte.

Muligheter:

- Gode lærings- og mestringstilbud tilpasset innbyggernes behov reduserer sårbarheten for utenforskap.
- Barnehager og skoler er gode arenaer for å kunne bygge både barne- og voksenfellesskap. Gjennom inkluderende læringsfellesskap kan vi bidra til at barn og unge bygger relasjoner og danner vennskap.
- Foreldreundersøkelsen for barnehager viser at de fleste barn trives godt i barnehagen.
- Familien er en viktig ressurs i arbeidet med å følge opp sårbare barn og unge
- Et kompetent og sterkt barnevern gjør at det kan ytes god hjelp til de mest sårbare barna og deres familier
- Å legge til rette for nærfriluftsliv, nærmiljøanlegg og anlegg med utradisjonelle aktivitetsflater vil bidra til å øke den fysiske aktiviteten i befolkningen.
- Tiltak som sørger for å inkludere barn, unge og voksne i fritidsaktiviteter, samt unge og voksne i frivillig arbeid, kan bidra til å forhindre utenforskap og psykisk uhelse.
- Implementering av velferdsteknologi kan forbedre omsorgstjenestene, bidra til effektiv ressursbruk gjennom et helsefremmende og forebyggende fokus.
- Kommunen utvikler og tilbyr forskjellige foreldrestøttende tiltak for å styrke foreldrerollen.
- Ved å utvikle nye og smarte boformer i samarbeid med innbyggere og private utbyggere, vil man redusere behovet for kostbare kommunale investeringer.
- Kulturskolen har potensial til å være et kulturelt ressurscenter for kommunens innbyggere ved å ha tett samhandling med barnehager, skoler, helse og omsorg, samt kommunens frivillige kulturliv.
- Kompetanseheving og informasjon om vold i nære relasjoner og hvordan innbyggere kan få hjelp, kan bidra til bedre folkehelse både for de som utsettes og de som utsetter andre for vold.

MÅL: • *Vi bygger kompetanse som svarer til framtidens behov for arbeidskraft*

Utfordringer og muligheter: Kompetanse og arbeidskraft

Utfordringer og muligheter i Planstrategi 2024-2027:

Nav Trøndelags bedriftsundersøkelse fra 2023 viser at både offentlige og private virksomheter har store problemer med å finne nok arbeidskraft. Dette problemet kommer til å bli verre frem mot 2040 på grunn av flere eldre mennesker og færre som er tilgjengelige for arbeid.

Endringer i næringslivet skjer raskere enn man klarer å tilpasse kompetansen til arbeidstakerne. Reduksjon i linjevalg i videregående skole kan gi begrensninger for arbeidslivet å rekruttere lokale arbeidstakere. Utstrakt negativt fokus fra enkelte yrkesgrupper kan være med på å hindre søkning til utdanninger og nødvendig tilgang på kompetanse.

Det er viktig å samarbeide tett med Nord Universitet, NTNU, Trøndelag fylkeskommune og andre viktige kunnskapsmiljøer når det gjelder innovasjon, utvikling, forskning og endring. Vi må også styrke samarbeidet med kommunene i regionen og næringslivet for å møte kompetanseutfordringene, blant annet gjennom satsingen Heia Innherred.

Utfordringene og mulighetene for utvikling og drift som er de viktigste å håndtere i perioden 2027-2030 jfr. Årsberetning for 2025:

Utfordringer:

- Navs bedriftsundersøkelse for Trøndelag i 2024 viser mangel på kvalifisert helsepersonell, særlig sykepleiere og personell innenfor bygg og anlegg og undervisning. Det finnes ikke oppdaterte tall for 2025 i Navs bedriftsundersøkelse i 2025 for næringene helse, undervisning og offentlig forvaltning på grunn av for få respondenter.
- Navs bedriftsundersøkelse for 2025 viser stor mangel på arbeidskraft innen overnatting- og servering, transport og lagring, bygg og anlegg. Nye tall framlegges seint på våren 2026.
- I 2024 var Innherred den regionen der mangelen på arbeidskraft er størst i Trøndelag. 4 av 10 bedrifter sier de ikke får tak i rett kompetanse. Dette har endret seg noe på grunn av nedbemanning ved Aker Solutions og lav aktivitet i bygg og anlegg.
- Med unntak av utlyste faste undervisningsstillinger har Levanger kommune tilsvarende utfordring, særlig innenfor helse- og omsorgstjenestene der behovet for omstilling og innovasjon vil øke i takt med teknologiske og demografiske endringer.
- Handlingsplan for allmennlegetjenesten og temaplan for legetjenesten beskriver rekrutteringsutfordringer og utfordringer med høy arbeidsbelastning og uutnyttede muligheter ved arbeidsdeling, teknologi og nye arbeidsformer.
- Redusert bosetting som følge av en mer restriktiv flyktningpolitikk kan medføre større omstillingsbehov på grunn av reduksjon i integreringstilskudd.
- Ansatte i Helse og velferd trenger kompetanseheving i mobilisering av og bedret systematikk i arbeidet overfor lokalsamfunn og frivilligheten.
- Språk og kultur er en utfordring. Det trengs kunnskap om hvordan innbyggere med minoritetsbakgrunn kan inkluderes i lokalsamfunn og arbeidsliv.
- Det er nødvendig å kvalifisere de som står utenfor arbeidsmarkedet og mangler kompetanse, blant annet ved bruk av Navs kvalifiseringsprogram, bruk av Navs kvalifiseringstiltak, kommunal språk- og arbeidspraksis og samarbeid med fylkeskommunen.

Muligheter:

- Flyktninger er en viktig kilde til arbeidskraft
- Som universitetsby har kommunen et uforløst potensial i å møte framtidig kompetansebehov med riktig utdanningstilbud, utviklet i samhandling med NTNU og Nord universitet.
- Den eldre delen av befolkningen kan potensielt stå lenger i arbeid og øke kapasiteten i arbeidslivet på kort og lang sikt, hvis det blir lagt til rette for det.
- Kommunen har en reell mulighet til å bidra til at flere kommer i arbeid, samtidig som det dekker egne behov i et presset arbeidsmarked. Erfaringene som allerede finnes (menn i helse, språkpraksis og mentorordninger) viser at dette fungerer når det blir gjort riktig.

Utfordringer og muligheter: Organisasjonsutvikling og ledelse**Utfordringer og muligheter i Planstrategi 2024-2027:**

Raske samfunnsendringer, sammensatte tjenestebehov og press på rammebetingelsene utfordrer kommunens kapasitet og evne til å håndtere kompleksitet. Det er behov for nye og framtidsrettede løsninger.

Økt grad av helhetlig ressursforvaltning må være en ambisjon både på politisk og administrativt nivå i organisasjonen.

Det er behov for å utvikle ledelsespraksiser der alle tar felles ansvar for å løse utfordrende problemer, og der ledere har kjennskap til faktorer som fremmer innovasjon og utvikling.

For å sikre kontinuerlig organisasjonsutvikling i Levanger kommune, er det avgjørende at ledelsesplattformen er fundamentet for ledelsespraksisen.

Godt samarbeid mellom politikk og administrasjon krever forutsigbare og langsiktige styringssignaler.

Utfordringene og mulighetene for utvikling og drift som er de viktigste å håndtere i perioden 2027-2030, jfr. Årsberetning for 2025:**Utfordringer:**

- Levanger står overfor en utvikling der tilgangen på arbeidskraft blir knappere, særlig innen helse- og omsorgstjenester. Samtidig øker antallet personer som står uten arbeid og utdanning, og som har behov for tett oppfølging for å komme i jobb.
- Godt samspill mellom politikk og administrasjon er nødvendig for å oppnå at kommunens tjenester er innenfor de økonomiske rammene. Både ansatte og innbyggere må være forberedt på at det blir store omstillinger som får konsekvenser både for nivået av tjenester, hvilke tjenester som tilbys og måten tjenesten gis på.
- Økt digitalisering gjør datasikkerhet til en utfordring for kommunen, fordi sensitive opplysninger krever robuste systemer og god håndtering.
- Det kan være en utfordring at vi ikke tar ut potensiale våre digitale plattformer gir.
- Kommunen må forebygge digitalt utenforskap.

Muligheter:

- Nord universitet og andre fagmiljø gir store muligheter for rekruttering, praksisplasser og kompetanseutvikling.
- Styrket lederkompetanse jf. ledelsesplattformen og felles rutiner kan gi mer konsistent praksis på tvers av enheter.
- Det ligger en stor mulighet i å bruke internkontroll aktivt som en integrert del av tjenesteutvikling og utførelse, hvor den kan fungere som et kraftfullt ledelsesverktøy for systematisk arbeid som styrker regeletterlevelse, effektiv drift, tjenestekvalitet og tilliten mellom politikk og administrasjon.
- Det ligger en betydelig mulighet i å videreutvikle kommunens helhetlige virksomhetsstyring som kobles tettere til kommunens planverk, og der temaplaner brukes mer aktivt og på tvers av enheter – et potensial som kan styrke struktur, samordning og helhet i kommunens tjenesteutvikling og strategiske retning.
- Det ligger et potensial i selvbetjente digitale løsninger. Kommunens digitale plattformer gir mulighet for økt samarbeid med innbyggerne. Gode digitale systemer kan støtte bedre arbeidsflyt, bedre ledelsesinformasjon og styrket koordinering.

MÅL: • *Vi legger til rette for og utvikler gode samskappingsarenaer*

Utfordringer og muligheter: **Frivillighet, demokratiutvikling og samskaping**

Utfordringer og muligheter i Planstrategi 2024-2027:

Folkevalgtets rolle er å lede utviklingen av lokalsamfunnet og se kommuneorganisasjonen som en del av det. Gjensidig tillit mellom politikk, lokalsamfunn og kommuneorganisasjonen gir gode forutsetninger for å lykkes.

Borgerundersøkelsen fra 2024 viser at innbyggerne i Levanger generelt er tilfredse med sitt bosted. Da det er et klart ønske om å styrke dialogen med politikerne og øke mulighetene for innbyggerne til å påvirke kommunale beslutninger, skal det legges til rette for demokratisk deltakelse og meningsbrytning.

Det registreres en negativ trend i ungdommers trivselsfølelse og tilhørighet til kommunen. Det er av stor betydning å aktivt lytte til og følge opp barn og unge, også i førskolealderen. Det er nødvendig å styrke tverrfaglig forståelse for hva et demokratiperspektiv faktisk krever av voksne som arbeider med disse aldersgruppene.

Frivillig arbeid har stor betydning for et levende demokrati og bærekraftig samfunn. Det er et stort engasjement for lokalsamfunnene i bygd og by, innen idrett, kunst og kultur og humanitært arbeid. Sammen med folk i lokalsamfunnet kan vi prøve ut ideer, både gjennom store og små prosesser. Dette kan få folk til å føle at de har mer å si.

Kampen om folks tid gjør det stadig vanskeligere å få innbyggerne til å engasjere seg i frivillig arbeid. Derfor er det avgjørende å opprettholde en tett dialog med frivillige, for å ivareta og støtte deres innsats på viktige områder, og å samarbeide for å oppnå felles mål.

Kommunen er på tilbudssida med utlån av lokaler. Forsamlingshus har en viktig funksjon i områder der kommunen ikke har egne lokaler til disposisjon.

Når de ansatte opplever begrenset tid og kapasitet, blir det vanskeligere å finne rom til samarbeid. I tillegg kan lovpålagte krav som gjelder for ulike avdelinger og fokus på daglig drift hindre samarbeid og helhetlige løsninger

Regionalt samarbeid både nordover og sørover kan skape en felles drivkraft for utvikling. Siden samarbeidende kommuner noen ganger kan være i konkurranse med hverandre, er det viktig med gjensidig åpenhet og klare forventningsavklaringer.

Utfordringene og mulighetene for utvikling og drift som er de viktigste å håndtere i perioden 2027-2030 jfr. Årsberetning for 2025:

Utfordringer:

- Nasjonale undersøkelser viser at unge opplever begrensede muligheter til medbestemmelse og påvirkning på politiske beslutninger.
- Frivilligheten utfordres ved at færre er medlemmer, færre vil ta på seg verv og roller, flere bidrar mer fleksibelt, og digitale løsninger spiller en større rolle.
- Kommunens evne til samskaping utfordres av mangel på kunnskap, fleksibilitet, økonomi, arbeidskapasitet, helhetsforståelse og systematisk arbeid.

Muligheter:

- Frivilligheten står sterkt i Levanger. Mange aktive lag og foreninger og høy innsats fra innbyggerne skaper varierte kulturarenaer i kommunen.
- Innbyggerne ønsker, på tvers av generasjoner, flere inkluderende møteplasser for å kunne skape fellesskap i Levanger.
- Det ligger mye uforløst potensiale i kommunens inkluderingsarbeid og hvordan vi kan samarbeide med frivilligheten på dette feltet.
- Arenaer for samskaping mellom ulike aktører i alle aldersgrupper er viktig for engasjementet i lokalsamfunnene.
- Ved at ulike aktører møtes «rundt det runde bordet» i en likeverdig dialog, preget av respekt, åpenhet og tillit, styrkes mulighetene for reell samskaping gjennom felles planlegging, beslutning, gjennomføring og evaluering.
- Mulighetene for å oppnå gode effekter av samskaping kan styrkes ved at kommunen koordinerer ulike myndighetsnivå, innbyggere og lokale aktører.
- Regionalt samarbeid gir utviklingskraft, men organisatoriske forskjeller i samarbeidene kan skape utfordringer.

- MÅL:**
- *Vi setter mennesket først i utviklingen av lokalsamfunnet.*
 - *Det fredede kulturmiljøet, Trehusbyen Levanger, er godt bevart og utviklet til en attraktiv og bærekraftig by*
 - *Vi har et mangfold av kunst, kultur og kulturmiljøer som er ressurser for opplevelser, verdiskaping og kunnskap*

Utfordringer og muligheter: Attraktiv og bærekraftig stedsutvikling

Utfordringer og muligheter i Planstrategi 2024-2027:

Utviklingen i Levanger påvirkes av mange aktører med ulike interesser og mål. Det er et kommunalt ansvar å balansere hensynet til den økologiske, økonomiske og sosiale bærekraften.

Det er viktig at barn og unge gis mulighet til å delta aktivt i stedsutviklingen, på samme måte som andre aldersgrupper. Voksne som jobber med barn og unge må fremme denne gruppens interesser, samtidig som de veileder dem om hvor og hvordan de kan være med å påvirke utviklingen.

Satsing på kunst, kultur og kulturmiljø kan bidra til et sterkere samhold, engasjement og deltakelse, og være en drivkraft for ønsket utvikling.

Levanger har mange kvaliteter i grender og større tettsteder, men ifølge innbyggerne mangler det arenaer og møteplasser innenfor kunst- og kulturområdet. Det begrenser muligheten til videre utvikling av arrangementer, og for å skape miljøer for utvikling.

Byen må utvikles for å sikre et kulturelt mangfold som ikke finnes ellers i kommunen. Det er et potensial knyttet til å gjøre sentrum i Levanger mer attraktivt gjennom bedre kulturtilbud, bedre kollektivtilbud og tilbud rettet spesielt mot barn og unge.

Trafikkløsninger i sentrum virker begrensende på trivselen og attraktiviteten i Trehusbyen Levanger.

I bygdene er det behov for bedre kollektive transportløsninger.

Deler av kommunen og byen utvikles for homogent. Det kan gi utfordringer sosialt, inkluderings- og helsemessig, slik at mennesker med lik sosioøkonomisk og etnisk bakgrunn bosetter seg i samme områder i kommunen.

For å sikre at bosatte flyktninger føler seg som en del av lokalsamfunnet, bør de få økte muligheter til å delta i sosiale aktiviteter slik at de velger å bli boende i kommunen.

Utfordringene og mulighetene for utvikling og drift som er de viktigste å håndtere i perioden 2027-2030 jfr. Årsberetning for 2025:

Utfordringer:

- Press på arealer og kulturmiljø/-landskap gjør det krevende å balansere fortetting med bevaring av stedets identitet og kvaliteter.
- Urbanisering og endringer i demografi, samt nasjonale krav om fortetting og kompakt byutvikling, fører til press på verdifulle kulturhistoriske bymiljøer og landskap.
- Trafikkvekst påvirker bylivet/-miljøet, negativt.

- Reell medvirkning og samskaping kan være krevende, men er avgjørende for legitimitet, eierskap og gode løsninger.
- Det er behov for å utvikle kompetanse og synliggjøre eksisterende kunnskap om hvordan kulturmiljø kan bevares og tas i bruk som ressurs for verdiskaping og næringsutvikling.
- En hardt presset kommuneøkonomi kan føre til at viktige bolystiltak ikke blir prioritert.
- Borgerundersøkelsen (2024) viser at innbyggernes tilfredshet med tilbud og muligheter på områdene turisttilbud, kulturtilbud, ungdomstilbud og kollektivtilbud er relativt lav.
- Borgerundersøkelsen viser at sentrumsattraktivitet gikk ned fra 2020 til 2024. Kulturindeksen fra Telemarksforskning viser at Levanger over år har hatt lav kulturaktivitet og Levangers plassering på indeksen er synkende.

Muligheter:

- Levanger har småbyens kvaliteter med korte avstander til fjord og fjell, varierte boområder, og sentral plassering i Trøndelag gjør oss til en attraktiv kommune der det er godt å bo, leve, studere og arbeide.
- Trehusbyen Levanger er kompakt med korte avstander som er en fordel for en mer menneskevennlig byutvikling som styrker byliv, aktivitet og klimavennlig mobilitet.
- Trehusbyen Levanger med sin unike nasjonale status som fredet kulturmiljø, historie, trehusbebyggelse og godt bevarte byplan, er en ressurs i samfunnsutviklingen og et konkurransefortrinn med tanke på opplevelsesnæring og destinasjonsutvikling.
- Festiviteten har vært i kontinuerlig bruk som kommunal kulturarena i 130 år. En oppgradering vil gi Levanger en unik, historisk kulturarena som styrker identiteten til Trehusbyen Levanger. Kommunen har mange unike små og store kulturarenaer som er en komplementære til store kulturhus i regionen.
- Synliggjøring av Levanger sin samiske kulturhistorie kan styrke identiteten og tilhørigheten til innbyggere med samisk opphav, og åpne nye muligheter for kunst, kultur- og kulturminneformidling.
- Den nasjonale statusen som fredet gjør Trehusbyen Levanger egnet som lærings- og forskningsarena og unik møteplass for utvikling av kompetanse knyttet til bygningsvern, kulturmiljø og byutvikling. Rolfsjordgården er aktuell lokalitet.
- Levangers største kulturarrangement, Marsimartnan, skaper aktivitet og underbygger identiteten og historien til Levanger. Den skaper også aktivitet til næringslivet i kommunen.

Andre utfordringer og muligheter:

Utfordringer:

- Det kan være krevende å bevare og utvikle kulturmiljø og fellesskapsarenaer i økonomisk stramme tider.
- Ifølge Statistisk Sentralbyrås hovedalternativ vil innbyggertallet vokse til 21.670 innen 2050. Dette er lavere vekst enn i tidligere analyser.
- «Vern gjennom bruk» og sirkulærøkonomi hindres blant annet av krav i lov og regelverk, økonomiske interesser og målkonflikter.

- Sysselsettingen øker mindre enn i resten av landet på grunn av næringsstrukturen og demografien. Både antall arbeidsplasser og antall sysselsatte har gått ned fra 2024.

Muligheter:

- Stadig flere ser kulturarv og kulturmiljø som viktige ressurser for utvikling av attraktive og bærekraftige steder og som styrker lokal identitet og tilhørighet.
- Borgerundersøkelsen (2024) viser at innbyggerne i hovedsak har positive opplevelser av å bo og leve i Levanger.
- Utdanning innen arkitektur, bygningsvern og transformasjon er styrket nasjonalt og gir nye muligheter for kompetanse og samarbeid.
- Europarådets 16 og vinnerforslaget Hello Woods viser hvordan det unike kulturmiljøet kan være en ressurs for sosial, arkitektonisk og kulturell utvikling
- Prosjektet «Levanger bibliotek mot en bærekraftig framtid» har pekt på nye måter å møte innbyggernes behov for møteplasser, debattarenaer og verksted som kan brukes i utvikling av biblioteket
- Et nytt bibliotek-/aktivitetsbygg på bibliotektomta vil styrke Trehusbyen Levanger og løse utfordringen med mangler i kommunens kulturarenaer.
- NORD Universitet har et særlig ansvar for forskning og formidling av sør-samisk språk og kultur, og er en ressurs i arbeidet med å synliggjøre Levangers samiske historie og identitet.
- Jeriko-området tiltrekker seg stadig flere barnefamilier, drivere av nisjebutikker forteller om rekordomsetning i 2025, og gode tilbakeføringer og istandsettinger bidrar til bolyst.
- Det er en jevn stigning i tilskuddsmidler til bevaring og utvikling av kulturmiljø og historiske bygninger i by og bygd, noe som utløser lokal næringsvirksomhet og økt aktivitet.

Utfordringer og muligheter: Arealdisponering, transport og mobilitet

Kommunens utfordringer og muligheter i Planstrategi 2024-2027:

Levanger har god tilgang til ferdig regulert boligareal som gir muligheter for tilflytting og nyetablering. Levanger har på linje med resten av Innherred lite ledig næringsareal og trenger å få avsatt mer areal til dette formålet.

Levanger har et forholdsvis spredt utbyggingsmønster som skaper et stort transportbehov. Det er ressurskrevende å dekke hele området og regionen med et godt kollektivtilbud utover Trønderbanen.

Mobilitet er vanskelig for de som ikke disponerer egen bil. Bestillingstransport og tilbringertjenester fungerer ikke godt over alt. Det utfordrer også skoler og barnehager som skal formidle gode holdninger rundt det å benytte kollektiv transport.

Arbeidet med ny E6 gjennom Innherred og ikke minst satsingen på Trønderbanen med to tog i timen vil være to viktige satsinger på et overordnet transportnett i kommunen, samt ha stor betydning for arealbruk og prioritering av utvikling rundt kollektivknutepunkt.

Togtilbudet er av stor betydning og bør tilpasses både nåværende og kommende behov. Dagens takstsystem utgjør en utfordring for pendlerreiser, samt for fremtidige pendlermuligheter og prissetting for enkeltreiser.

Folk foretrekker i stor grad å reise med bil. De fleste reisene, spesielt de over en km, blir gjort med bil. Bruk av bil krever mer plass og fører til høyere kostnader for vedlikehold av infrastruktur sammenlignet med gåing og sykling.

Stor andel gratis parkeringsplasser og stor tilgang på parkering ved destinasjonsmål gjør det vanskelig å nå målet om flere grønne reiser.

Ved å fortette rundt stasjonene i Levanger, Skogn og Åsen, kan vi oppmuntre flere til å velge kollektivtransport, gåing og sykling som reisemåte.

Å prioritere drift og vedlikehold, spesielt om vinteren, samt å investere i tiltak som sikrer trygg parkering og pålitelige gang- og sykkelveier, kan bidra til å motivere flere til å velge andre transportmidler enn bilen.

Havner i Trondheimsfjorden kan få en sentral rolle i forflytning av store militære styrker til oppmarsjområder for Skandinavia. Dette vil kreve lagerplass på land nært havneanlegget der styrkene tas i land.

Utfordringene og mulighetene for utvikling og drift som er de viktigste å håndtere i perioden 2027-2030 jfr. Årsberetning for 2025:

Utfordringer:

- Levanger har et forholdsvis spredt utbyggingsmønster som skaper et stort behov for investeringer i vei, transport, vann, avløp og øvrig infrastruktur.
- Det er nødvendig å prioritere infrastruktur som øker bruken av kollektivtransport både innenfor kommunen og i felles arbeidskraftområde. Kollektivtransport må være forutsigbart og effektivt.

Muligheter:

- Ny parkeringspolicy har gitt større mulighet for tilgjengelighet for kundene til handelsnæringen.
- Samarbeid mellom kommune, næringsliv og andre aktører vil kunne skape økt aktivitet og tilbud i bykjernen.
- Arealer nært eksisterende næringsareal bør kunne utvikles til næring for å utnytte eksisterende infrastruktur bedre.

Andre utfordringer og muligheter:

- Kommunen arbeider med å realisere næringsareal i Vassmarka, og arealet vil bli tilgjengelig på lengre sikt. Det meste av det som eksisterer av næringsareal forvaltes av private aktører. Mulighetene ligger i å ha en god dialog med de private næringsaktørene, for å kunne utnytte potensialene mest mulig hensiktsmessig og fremtidsrettet.
- Viktige natur- og landbruksverdier setter begrensninger for bymessig og næringsmessig vekst.

- Ny E6 fra Kvithamar til Åsen åpnes seint i 2026. Da vil reisetiden fra Levanger og sørover til Stjørdal og Trondheim reduseres med ni minutter. Arbeids- og bostedsmarkedet vil da styrkes, gitt at transportkostnaden ikke blir for stor.
- I framtida vil samferdselstiltak finansieres med bompenger. Dette vil gi mulighet for å realisere effektive tiltak for å redusere privat transport. Samtidig kan det redusere bo- og arbeidsregionen hvis kostnaden blir for stor.

- MÅL:**
- *Vi har mål om å redusere utslipp av klimagasser med 50-55 % innen 2030, sammenlignet med 2009-nivå, og å omstille Levanger til et lavutslippssamfunn innen 2050*
 - *Vi er rustet til å møte konsekvensene av klimaendringer*
 - *Vi tar vare på naturmangfold og arters leveområder*

Utfordringer og muligheter: Miljø og klima

Kommunens utfordringer og muligheter i Planstrategi 2024-2027:

Levanger kommunes mål om å redusere utslipp av klimagasser med minst 50 – 55 % innen 2030 sammenlignet med 2009-nivået, nås ikke med dagens utvikling.

Arbeidet med å nå klimamålet må følges opp i all kommunal planlegging, utvikling og drift. Det kreves innsats fra alle i lokalsamfunnet, og fra alle sektorer i Levanger kommune.

Kommunenes drift og infrastruktur må omstilles til mer klimavennlige løsninger. Det innebærer lavere energiforbruk, økt bruk av klimavennlige energikilder og at biologisk mangfold må ivaretas bedre enn i dag. Håndtering av vedlikeholdsetterslepet for kommunale bygg har også stor betydning for kommunens arbeid med å redusere klimagassutslipp.

Oppfølging av FNs naturavtale krever strengere vurdering av samfunnsnyttene ved utbygging.

Transport og jordbruk er viktige sektorer for å redusere klimagassutslipp. Endringer her krever nasjonale grep.

EUs program «Green Deal» handler om å omstille Europa til et mer klimavennlig samfunn. Programmet får stor betydning for Norge og Levanger som følge av Norges åpne økonomi. «Green Deal» betyr blant annet at transport blir dyrere, at store deler av godstransporten skal over på bane og at jernbanekapasiteten må bygges ut betydelig. Se samme tema under «Samfunnssikkerhet og beredskap».

Utfordringene og mulighetene for utvikling og drift som er de viktigste å håndtere i perioden 2027-2030 jfr. Årsberetning for 2025:

Utfordringer:

- Å nå miljømålene krever at alle deltar. Det er viktig å jobbe med holdningsendringer og å stille krav i areal- og byggesaker om dokumentering gjennom klima- og arealregnskap.
- Klimaendringene krever klimatilpasning for å redusere risiko for skader og tap.

- Ny gjødselbrukforskrift setter strengere krav til bruk av fosfor i landbruket. Med store fabrikker som produserer biorest i vår region vil tilgangen på spredeareal for alle fraksjoner av næringsstoffer bli en flaskehals.
- Et av de mest effektive tiltakene for å nå kommunens interne klimamål er å ta vare på, vedlikeholde og utvikle eksisterende bygninger. Imidlertid er utviklingen motsatt, og vedlikehold og utvikling blir prioritert ned i en trang kommuneøkonomi.

Muligheter:

- Jord- og husdyrbruket i Levanger har med sine naturgitte forutsetninger gode muligheter til å øke produksjonen med økende temperatur. Dette bør gjøres på en måte som tar hensyn til avrenning, biologisk mangfold og CO₂-binding i jord og skog. Jordbruket bør utfordre dagens sortvalg for å utnytte produksjonspotensialet.
- Sirkulærøkonomien må styrkes slik at ressurser utnyttes, som for eksempel i biogass- eller pellets-produksjon, inkludert sirkulær bruk av sluttprodukter som biorest og annet organisk avfall.

Andre utfordringer og muligheter:

- For å nå målet om å redusere utslipp av klimagasser med minst 50 % og opp mot 55 % til 2030, sammenlignet med utslippet i 2009, kreves det politiske prioriteringer.
- Å nå miljømålene forutsetter at kommuneorganisasjonen har kunnskap og evne til å jobbe fortløpende med dette, blant annet i Miljøfyrårarbeidet.
- Kommunens klimabudsjett er et styringsverktøy for å oppnå klimagassreduksjon og andre vedtatte klimamål. I dagens økonomiske situasjon er det imidlertid utfordrende å prioritere nødvendig innsats.
- Kommunen har en nøkkelrolle når det gjelder å redusere utslipp fra arealbruksendringer og tap av biologisk mangfold.
- I en del av vannforekomstene nås ikke miljømålene etter vannforskriften.
- Mangel på energi til nye industrisatsinger fører til fortsatt bruk av fossilt brensel.
- Klimaendringer gjør det stadig mer krevende å avvirke tømmer på grunn av mer nedbør.
- Skogen i Levanger bidrar til karbonbinding og kan bidra til ytterligere binding om tiltak iverksettes. Hogst av for ung skog kan redusere skogens evne til karbonbinding.
- Bruken av verneområdene kan være viktig for å bevare biologisk mangfold, men også for rekreasjon, folkehelse og for å kunne ta del i natur- og kulturlandskapet. En viktig utfordring er i hvor stor grad det skal legges til rette for ferdsel og slitasje.
- Kommunens kulturmiljøer og den fredede Trehusbyen Levanger spesielt, er ressurser i det grønne skiftet og for å oppnå miljømessig bærekraft.
- Klima- og miljøhensyn krever arbeid med nullutslipp og klimatilpasning i form av løsninger for blant blå-grønne strukturer
- «Vern gjennom bruk», ombruk, gjenbruk og istandsetting av eksisterende bygningsmasse er sirkulærøkonomi i praksis, og et viktig bidrag i arbeidet med å redusere klimagassutslippene.

MÅL: • *Vi har god beredskap for framtidige hendelser*

Utfordringer og muligheter: **Samfunnssikkerhet og beredskap**

Kommunens utfordringer og muligheter i Planstrategi 2024-2027:

Lokale, nasjonale eller internasjonale hendelser kan føre til utrygghet, skader, pandemier og tap på områder av stor samfunnsmessig betydning.

Samfunnet må bygge opp større lagre av vitale ressurser som mat, medisiner og energi for å tåle avbrudd i lengre perioder. Det er viktig at privatpersoner følger beredskapsråd og tar ansvar for egen sikkerhet.

Drikkevannsforsyning er en samfunnskritisk funksjon. Trygt drikkevann er avgjørende for liv og helse. Svikt i vannforsyningen får alvorlige konsekvenser for mange av samfunnets funksjoner.

Effekter av klimaendringene (våtere, villere, varmere vær) påvirker samfunnssikkerheten gjennom større risiko for tørke, brann, flom og skred. Digitalisering av samfunnet og manglende sosial inkludering øker faren for å begå kriminalitet.

Sveriges og Finlands inntreden i NATO gjør Trondheimsfjorden til et sentralt landingssted for store allierte styrker i en trussel-/krigssituasjon. Her er Fiborgtangen en aktuell lokalisering. Det gir muligheter for finansiering av oppgradering av kai, jernbane og E14 som også kan brukes for å frakte sivilt gods inn og ut av regionen. Samtidig øker det muligheten for at det i regionen finnes bombemål som en fiende vil ta ut. Se samme tema under Miljø og klima.

Utfordringene og mulighetene for utvikling og drift som er de viktigste å håndtere i perioden 2027-2030 jfr. Årsberetning for 2025:

Utfordringer:

- Det nye nasjonale og internasjonale samfunnssikkerhetsbildet krever en helhetlig tilnærming til beredskap som omhandler alt fra teknologi, dataanalyse, samarbeid og fleksibilitet.
- Det er avgjørende å være forberedt på uforutsigbare, langvarige og komplekse hendelser.
- Totalberedskap inkluderer militær kapasitet, sivil ressurs, helsevesen, kritisk infrastruktur og samfunnets totale robusthet. God totalberedskap krever at relevante aktører kan samhandle om forebygging, planlegging, respons og gjenoppretting.
- Kommunen er et fundament og en viktig tverrfaglig samordningsarena i den nasjonale beredskapen.
- Kommunen skal sørge for befolkningens trygghet gjennom tjenestene kommunen ivaretar i det daglige og gjennom beredskap for å håndtere kriser.
- Kommunen må ha innsikt i egen robusthet ved lengre hendelser.
- Befolkningens egenberedskap og evne til å beskytte seg selv er kjernen i det sivile beskyttelseskonseptet. Det er utfordrende å nå ut med kunnskap og informasjon til befolkningen.
- Som en stor landbrukskommune må Levanger opprettholde matproduksjonen gjennom kriser og krig. Kommunen må tilrettelegge for informasjons- og motivasjonstiltak som bidrar til dette, og til å øke landbrukets robusthet.

- Kulturmiljøer har gjennom historien vært både mål og middel i krig og konflikt. De rommer identitet, historie, maktsymbolikk og strategiske funksjoner som gjør dem sårbare – men også viktige i gjenoppbygging og fredsprosesser.
- Det er behov for en gradert kommunal ROS og tilhørende planverk for å være forberedt på langvarige kriser og krig.
- Kulturmiljø er lite integrert i ROS-arbeidet-, noe som gir usikkerhet ved kriser.
- Levanger kommune greier ikke å oppfylle krav til utrykningstid til brann i tett trehusbebyggelse, tettsteder og industri på kveld, natt og helg.
- Økende klimaendringer fører til mer ekstremvær, flom, overvann og vindpåvirkning som truer både infrastruktur og kulturhistoriske miljø.
- For 2025 er felles prioriterte områder for kommunen og politiet seksuelle overgrep mot barn, mishandling i nære relasjoner, kriminalitet av og mot barn og unge under 18 år og organisert kriminalitet.

Muligheter:

- Myndighetene har signalisert viktigheten av Beredskapsrådet. Potensialet Beredskapsrådet har som tverrfaglig samordningsarena bør utredes.
- Innherreds betydning i krisehåndtering i freds- og krigstid må være sentralt i måten beredskapsarbeidet organiseres og prioriteres. Det må jobbes sammen med nabokommunene for å sikre gode løsninger.
- Gjennom nytt arbeid med Brann-ROS vil man få mulighet til å vurdere ny organisering som kan styrke beredskapen innenfor kommunens økonomiske begrensninger.
- Samarbeid mellom kommune og politi er sentralt for å lykkes med å forebygge kriminalitet og uønskede hendelser i lokalsamfunnet.
- Riktige prioriteringer og effektive forebyggende tiltak krever at kommunen og politiet har felles kunnskap om samfunns- og kriminalitetsutviklingen, årsaker til kriminalitet og uønskede hendelser og innbyggernes behov.
- Styrking av lokal identitet og tilhørighet gjennom bl.a. kulturmiljø bidrar til sosial beredskap og økt motstandskraft i lokalsamfunnet.
- Kulturmiljøer og historiske bygg gir verdifull kunnskap om robuste løsninger, tradisjonelle materialer og klimatilpasning som kan styrke dagens beredskap.
- Det er viktig at bedrifter forstår sin jobb med å sikre egne forsyningslinjer av råvarer og ferdigprodukter.

- MÅL:**
- *Vi tilrettelegger for næringsmessig vekst med best mulig arealutnyttelse i grønn retning*
 - *Vi har et arbeidsliv som skaper attraktive arbeidsplasser gjennom innovasjon, verdiskaping og utvikling i grønn retning*
 - *Vi har bærekraftig kommuneøkonomi*

Utfordringer og muligheter: Økonomi, innovasjon og verdiskaping

Kommunens utfordringer og muligheter i Planstrategi 2024-2027:

Å sikre tilstrekkelig handlingsrom i kommunen forutsetter omstilling og innsparing på 80-100 mill. kroner i kommende økonomiplanperiode. Omstillingsarbeidet gjennom effektivitets- og gevinstrealiseringsprogram for perioden 2024 - 2027 skal bidra til å gjenvinne økonomisk handlingsrom.

Flere eldre, færre barn og stagnasjon i innbyggertallet i tillegg til rekrutterings- og kapasitetsutfordringer krever at vi må tenke nytt i forhold til hvilke oppgaver som skal prioriteres, og hvordan vi skal løse dem.

Press på økonomien og kortsiktige valg kan redusere muligheten for en bærekraftig samfunnsutvikling. Framover blir det viktig å finne balansen mellom drifts- og utviklingsarbeid.

Sentral beliggenhet i et stort arbeids- og bostedsmarked gjør Levanger til en attraktiv kommune å flytte til. Flere innbyggere gir muligheter for vekst og utvikling.

Den nasjonale statusen som fredet kulturmiljø, er et konkurransefortrinn. Kulturarven er en ressurs for verdiskaping og næringsutvikling.

Levanger har gode forutsetninger for næringer som fremmer gjenbruk, ombruk og sirkulærøkonomi, og som bidrar til bærekraftig utvikling.

Utfordringene og mulighetene for utvikling og drift som er de viktigste å håndtere i perioden 2027-2030 jfr. Årsberetning for 2025:

Utfordringer:

- Levanger kommune står fortsatt overfor betydelige økonomiske utfordringer som krever kortsiktige tiltak for å unngå større problemer i fremtiden, samtidig som vi skal drive med langsiktige omstillingsprosesser.
- Regjeringen understreker behovet for omstilling og effektivisering i kommunesektoren for å frigjøre ressurser og forbedre tjenestetilbudet.
- Kommunen må gjøre strukturelle grep og tilpasse tjenestene etter befolkningsutviklingen.
- Framtidas tjenesteleveranser krever effektivitet, god økonomistyring og systematisk arbeid med omstilling, innovasjon og utvikling.
- Prioritering av investeringsprosjekter må fokusere på utfordringer knyttet til demografiske endringer og bidra til mer effektiv tjenesteproduksjon.
- God økonomistyring krever godt samspill mellom politisk og administrativ ledelse og tillitsvalgte, og mellom alle politiske fraksjoner i kommunestyret, for å skape innsikt i og forståelse for komplekse økonomiske sammenhenger.

- Kortsiktighet i økonomiske prioriteringer kan true ikke-lovpålagte oppgaver og føre til at viktige bolystiltak og næringsutvikling ikke blir prioritert.
- Tilgang på mer energi - spesielt elektrisk energi – er avgjørende for å klare det grønne skiftet i næringslivet. Levanger kommune må være offensiv for å finne nye arealer for energiproduksjon.
- Effektiv samferdsel er avgjørende for å utvide arbeidsregionen og gi grunnlag for vekst i arbeidslivet. Det er bekymringsfullt at fylkeskommunen reduserer tilbudet.

Muligheter:

- Prosjektet "Helhetlig ressursforvaltning" som startet i 2024 skal øke forståelsen for at kommunen forvalter felles ressurser som arbeidskraft, kunnskap, økonomi, eiendom, kultur, natur og miljø og utfører felles oppdrag på tvers av sektorer. Dette skal styrke samordning, samarbeid og samskaping mellom fagområder, bedre kommunens ferdigheter og kapasitet til endring og utvikling og fremme en kultur for innovasjon.
- Tett samarbeid med nabokommunene og næringsforeningen kan på sikt styrke innovasjonskraften og verdiskapingen gjennom samarbeid om å utvikle grønne industriparker.
- Tomme lokaler i sentrum representerer et stort potensial, og erfaringene fra nisjebutikkene viser tydelig at målrettet satsing kan skape sterk vekst, øke attraktiviteten og løfte det fredede kulturmiljøet som handels- og møteplass.
- Økt kompetanse om hvordan man leier ut næringslokaler vil kunne fylle flere ledige lokaler.
- Bedre koordinert markedsføring av regionen (Velkommen Innherred) kan bygge stedsattraktivitet for våre innbyggere, tilflyttere og besøkende.
- Samskaping mellom ulike aktører kan gi mer aktivitet og økt verdiskaping ved at det åpner for nye utviklingsmuligheter innen kunst, kultur og næring. Eksempler er Sommer i Trehusbyen Levanger, Bakgårdsfestivalen i Trehusbyen Levanger, Kulturnatt i Trehusbyen Levanger, Torsbustaden, Forandringshuset, Kulturuka mm.
- En mulighet er å utvikle en næringsklynge for anvendt helseteknologi i samarbeid med Nord Universitet, kommunens helsetjenester, Sykehuset Levanger og Vizlab.
- Kulturmiljø er en viktig ressurs som skaper opplevelser, bidrar til verdiskaping og styrker næringslivet.

Andre utfordringer og muligheter

- Nytt næringsareal, synliggjøring av eksisterende næringsareal og videreutvikling av bærekraftige næringer på Fiborgtangen vil bidra til nye og attraktive arbeidsplasser.
- Det er en betydelig handelslekkasje bort fra Levanger. Det er behov for mer areal rundt handelsklyngen på Moan.

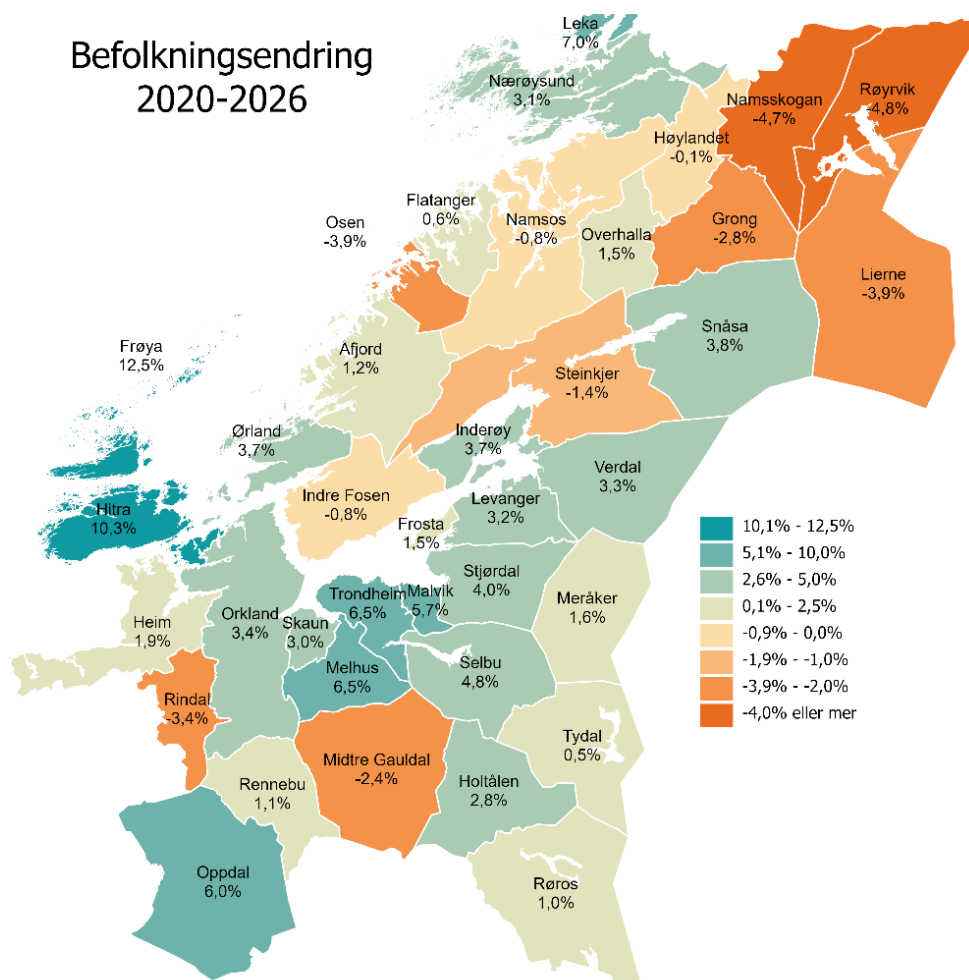
DEL 2: BESKRIVELSER AV UTVIKLINGSTREKK

Befolkning

Befolkningsendring i Trøndelag 2020-2026

Kilde: Trøndelag i tall 2026

Befolkningsendring 2020-2026

Levanger hadde i perioden 2020-2026 en befolkningsvekst på 3,2 %. Dette er lavere enn befolkningsveksten i Trøndelag som var på 4,4 % eller 20 464 personer, og den nasjonale befolkningsveksten som var på 4,8 %.

Trondheim er Trøndelags vekstmotor. I perioden 2020-2026 var befolkningsveksten i Trondheim på 6,5 %. I antall personer hadde Trondheim den største befolkningsveksten i Trøndelag.

I Trøndelag har det historisk vært sterkere befolkningsutvikling i akse som følger Trondheimsfjorden og går fra Orkland i Sør til Steinkjer i nord, enn utenfor. I perioden 2020-2026 ser man tydelig at det er best befolkningsvekst rundt Trondheim og svakere befolkningsutvikling lenger nord i akse.

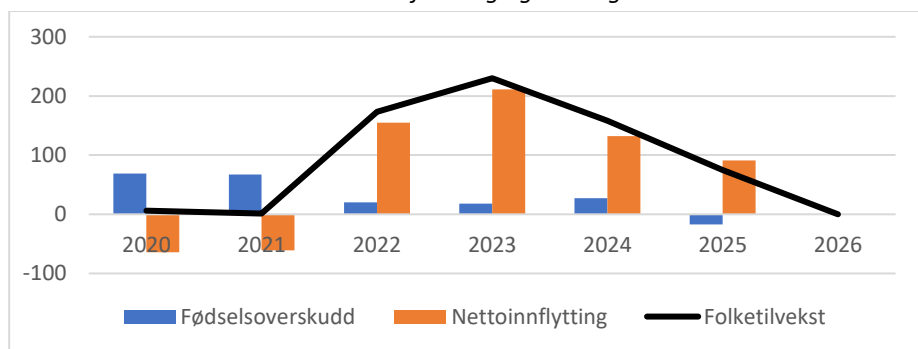
Befolkningsutvikling 2020-2026

SSB tabell 01222, inngang 1. kvartal

År	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Befolkning inngang 1. kvartal	20 164	20 170	20 171	20 344	20 574	20 732	20 807
Fødde	64	46	38	55	54	49	55
Døde	38	35	48	41	44	43	50
Fødselsoverskudd	26	11	-10	14	10	6	5
Innvandring	40	16	27	71	52	19	21
Utvandring	16	35	17	14	12	21	32
Innflytting, innenlandsk	164	173	168	210	194	181	166
Utflytting, innenlandsk	190	194	172	181	159	149	180
Nto. innflytting inkl. inn- og utvandring	-2	-40	6	86	75	30	-25
Folkevekst	24	-29	-4	100	85	36	-20

Folketilvekst, fødselsoverskudd og nettoutflytting i Levanger

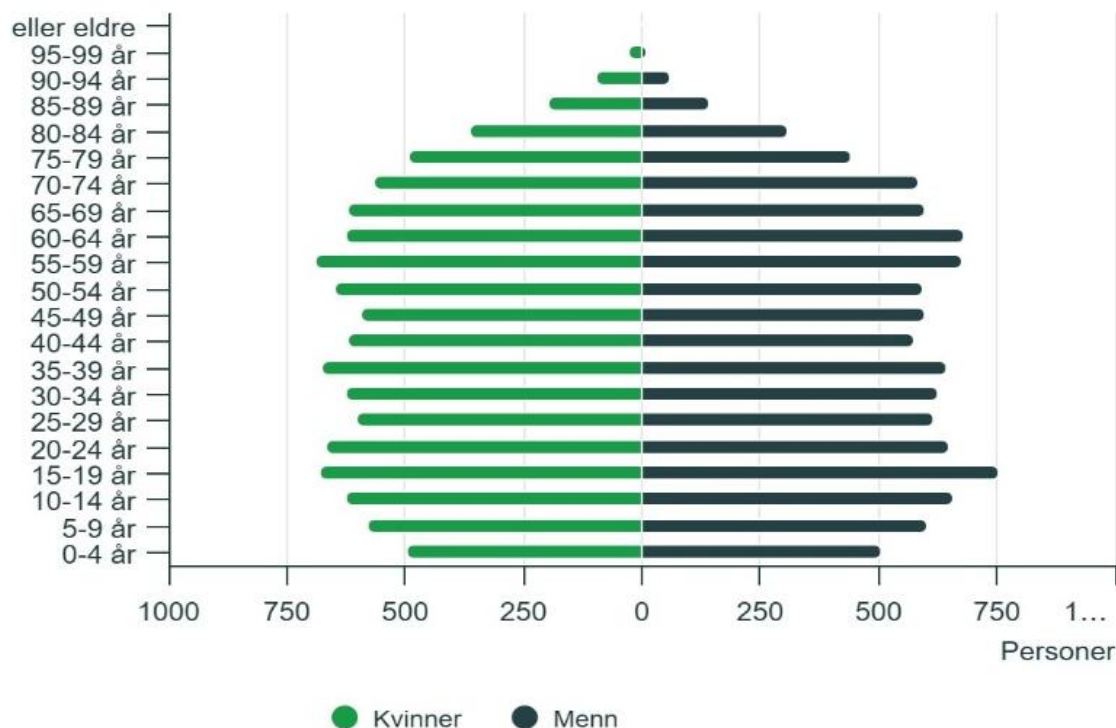
Kilde: SSB tabell 01222: Befolkning og endringer

I perioden 2020-2026 har Levanger hatt en nedgang i fødselsoverskuddet. Nettoinnflyttingen økte fra 2020 til 2023, men har etter dette gått ned igjen.

Innbyggere i kommunen etter alder og kjønn 01.01.2025

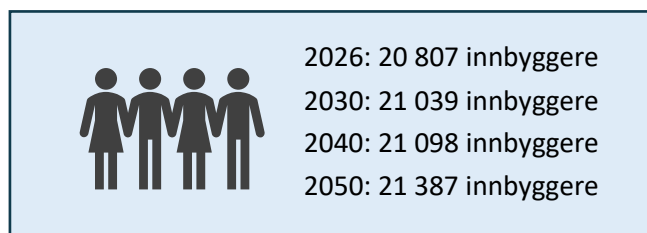
Kilde: SSB Kommunefakta 2026, tabell 07459

En relativ jevn kjønnsfordeling på alle alderstrinn viser at det er attraktivt å bo i Levanger for begge kjønn. Kvinneandelen blant aldergruppene som produserer barn er avgjørende for å kunne ha positiv balanse i fødselsoverskuddet.

Forventet befolkningsutvikling Levanger

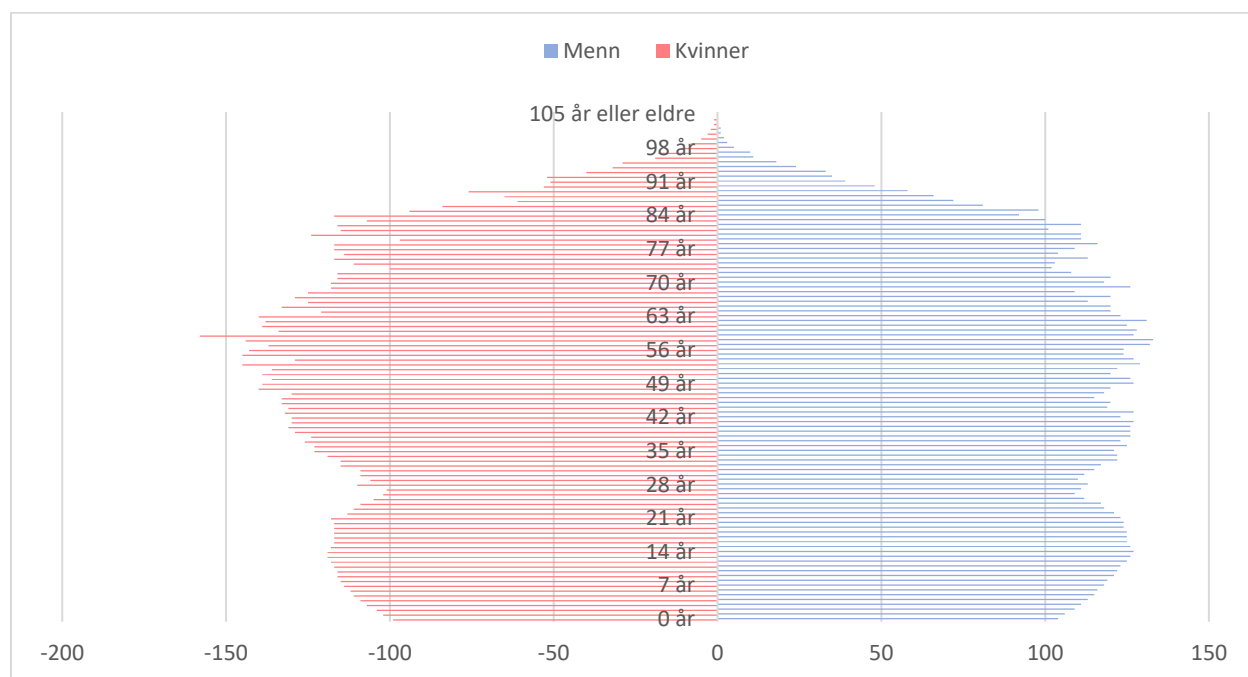
Kilde: SSB Kommunefakta, tabell 14288 hovedalternativet

SSBs hovedalternativ for befolkningsframskriving baserer seg på forutsetninger om middels forventet fruktbarhet, middels forventet levealder og middels forventet nettinnvandring. I tillegg finnes høy- og lavalternativene.

Framskrevet folkemengde i 2050 etter alder og kjønn

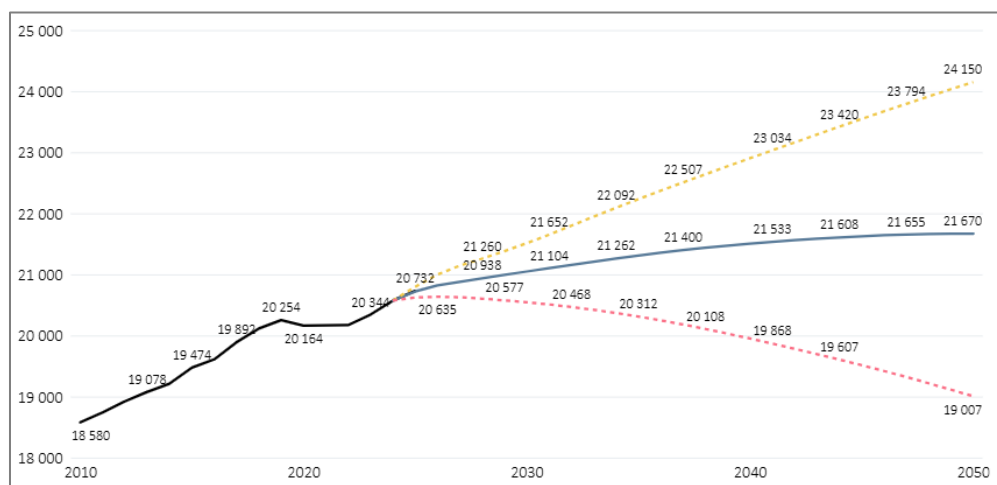
Kilde: SSB tabell 14288, Hovedalternativet (MMMM)

Grafen viser fordeling av folkemengde etter kjønn og alder i Levanger i 2050.

Befolkningsutvikling 2010-2050, historiske tall og prognoser

Kilde: Trøndelag i tall 2026, SSB tabell 07459 og 14288

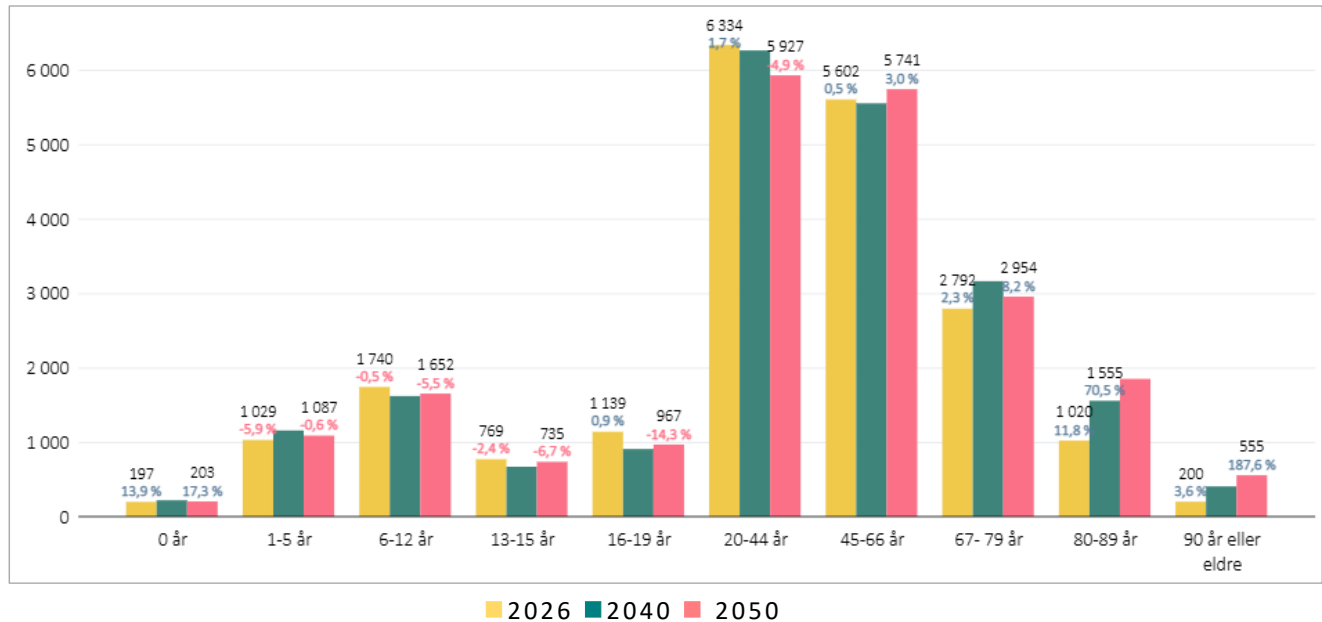

■ Historisk, ■ Høy nasjonal vekst (HHMH), ■ Hovedalternativet (MMMM), ■ Lav nasjonal vekst (LLML)

Fra 2010 til 2020 var veksten i Levanger på over 9 prosent. De siste årene har det flatet ut. Befolkningsutviklingen framover avhenger av flere faktorer, og de ulike alternativene i SSBs prognoser viser ulik vekst.

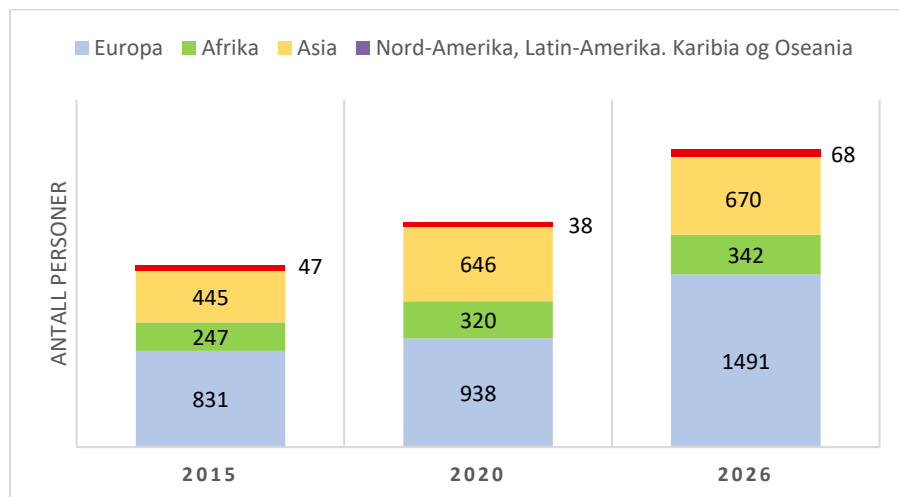
Befolkning pr. aldergruppe i 2026 og i prognoser 2040 og 2050

Kilde: Trøndelag i tall, SSB tabell 07459 og 14288, hovedalternativet (MMMM)

Flyktningsituasjonen

Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Levanger 2015-2026

Kilde: SSB tabell 07108

Levanger har bosatt flyktninger i snart 40 år, men bosettingstallene og sammensetningen av flyktninger har variert mye gjennom årene. Utvikling på internasjonalt, nasjonalt og lokalt nivå er med å styre ankomsten av flyktninger til Norge og Levanger. Etter flyktningkrisen i Europa i 2015, som førte til stengte grenser i Europa, ble det en dreining av bosetting fra asylsøkere med oppholdstillatelse til overføringsflyktninger, som kommer til Norge gjennom FN-systemet. Det førte i sin tur til at UDI reduserte antall asylmottak, slik at konkurransen om å drive mottak ble skjerpet, og Levanger kommunes mottak, Leira mottak, ble lagt ned 31.12.20 etter 30 års drift.

I 2021 og 2022 skulle Levanger bosette til sammen 65 flyktninger, et historisk lavt tall. Som følge av Russlands invasjon av Ukraina i februar 2022 har Levanger blitt anmodet om å bosette 170 flyktninger i 2022, 220 i 2023, 162 i 2024, 80 i 2025 og 145 i 2026. Ca. 90 % av flyktningene som har kommet til Norge og Levanger siden februar 2022 er ukrainere.

Den høye ankomsten av flyktninger til Levanger de fire siste årene har bydd på en del kapasitetsmessige utfordringer, særlig knyttet til lege og helsesykepleier, men har ikke vært kritisk. Den største utfordringen for lokalsamfunnet blir å klare å integrere flyktningene i arbeids- og samfunnslivet. Inkludering i arbeidslivet er en oppgave for hele kommunen, med et særlig ansvar for Innvandrertjenesten, NAV, kommunen som arbeidsgiver og det private næringslivet.

Flere undersøkelser viser at de aller fleste ukrainere som har kommet til Norge ønsker å fortsatt være her, selv om det skulle bli fred i Ukraina. Det betyr at det er et rekrutteringspotensiale i flyktningebefolkningen som bør utnyttes. Det krever vilje og evne til samarbeid mellom kommuneorganisasjonen, NAV, kommunen som arbeidsgiver og det private næringslivet.

Innbyggernes opplevelse av å bo og leve i Levanger

Borgerundersøkelsen i 2024

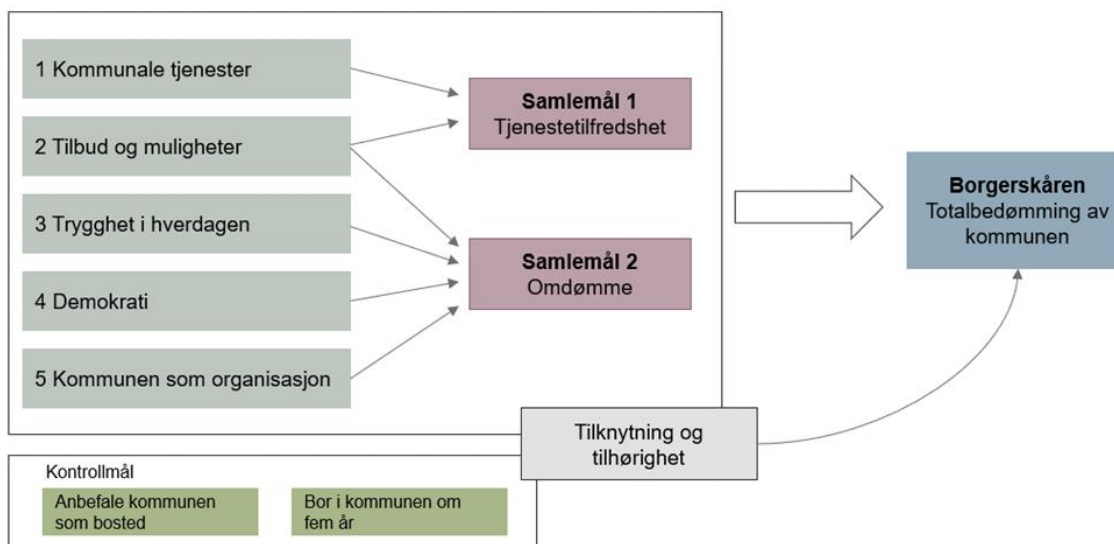
For å kartlegge innbyggernes tilfredshet med kommunen og dens tjenester, samt måle hvorvidt Levanger er en god kommune å bo og leve i, gjennomførte Sentio [Borgerundersøkelsen i 2024](#).

Undersøkelsen ble også gjennomført i 2011, 2012, 2014, 2016, 2018 og 2020.

Borgerundersøkelsen er gjennomført blant et tilfeldig utvalg på 1362 innbyggere, alle i alderen 18 år og eldre. Resultatene er vektet på kjønn og alder, slik at utvalget best mulig skal gjenspeile fordelingen av kjønn og alder i Levanger. Intervjuene er gjennomført på respondentens telefon etter invitasjon på SMS.

Hovedmålene i undersøkelsen er *Borgerskåren* og de to samlemålene *Tjenestetilfredshet* og *Omdømme* som representerer en totalbedømming av kommunen. I tillegg spørres det om *Tilknytning og tilhørighet* som handler om innbyggernes følelsesmessige tilknytning og tilhørighet til kommunen og til lokalsamfunnet.

Innbyggernes opplevelser vurderes gjennom en bostedsindeks, en trygghetsindeks, en tjenesteindeks og en demokratiindeks. Resultatene vises som standardiserte gjennomsnitt, der 0 er dårligste skår og 100 er beste skår. Skårene i Borgerundersøkelsen 2024 er som i 2020 jevnt over svært gode.

Endringer fra 2020

Som en del av fremtidsrettingen av borgerundersøkelsen har enkelte spørsmål endret seg fra siste undersøkelse i 2020 til 2024. I sammenligningen mellom årene må det også tas høyde for at det er forskjellige datainnsamlingsmetoder, fra telefonintervju i 2020 til SMS i 2024. Dette gjør at en ikke bør sammenligne enkelte resultater, og at andre resultater bør sammenlignes forsiktig. Der det ikke er mulig å sammenligne resultatene i 2024 med 2020-tallene er testingen fjernet, men de stilles opp ved siden av hverandre.

Spørsmål som ikke kan sammenlignes:

- Tilrettelegging for natur- og friluftsliv (tidligere mulighet til natur og friluftsliv)
- Helse- og omsorgstjenester (tidligere inntrykk av helsetjenesten)
- Tilrettelegging for næringsutvikling (tidligere inntrykk av næringsutvikling)
- Kommunens klima og miljøtiltak (tidligere miljøbevissthet)

Spørsmål som kan sammenlignes forsiktig:

- Barne- og ungdomstilbud (tidligere ungdomstilbud)
- Indeksene tjenester i kommunen, tilbud og muligheter og kommunen som organisasjon
- Barne- og ungdomstilbudet anses å være relativt likt som ungdomstilbudet og delvis sammenlignbart.

Indeksene utgjør mange spørsmål og er mer robust for endringer. Indeksene er regnet ut på nytt med alle 2024-spørsmål for å være aktuelle i fremtiden, men det betyr at indeksskåren for 2020 kan ha endret seg i årets utregning.

Spørsmål om kommunalt kulturtilbud, det kommunale tjenestetilbudet og generell drift er fjernet, da de måles gjennom andre spørsmål eller kan være vanskelig for respondenten å vite hva innebærer.

Hovedresultater

- *Samlet kommunevurdering* (74): høyere enn nasjonalt gjennomsnitt (66), likt som i 2020
- *Total tilfredshet/borgerskåren* (77): høyere enn skåren for Norge (72), tilsvarende som i 2020 (79)
- *Tjenestetilfredshet* (67): høyere enn nasjonalt gjennomsnitt (64), tilsvarende som i 2020 (69). For tjenestetilfredshet er det tydelig aldersforskjell i svarene da aldersgruppene over 60 svarer signifikant høyere på begge målene, og aldersgruppen 30-39 signifikant lavere enn gjennomsnittet.
- *Omdømme* (72): høyere skår enn det nasjonale gjennomsnittet på 66 og tilsvarende som i 2020 (72). Her er det tydelig aldersforskjell i svarene da aldersgruppene over 60 svarer signifikant høyere på begge målene, og aldersgruppen 30-39 svarer signifikant lavere enn gjennomsnittet.
- *Trygghet* (83): høyere enn både 2020-resultatet (79) og gjennomsnittet i Norge (68).
- *Kommunale tjenester* (66): lavere enn 2020-resultatet (71) men tilsvarer det nasjonale gjennomsnittet hvor sammenligningsgrunnlaget er likt.
Hva som inngår i kommunale tjenester er imidlertid annerledes i 2024 og 2020, og dette bør sammenlignes svært forsiktig.
- *Demokrati* (50): lavere enn 2020-resultatet (54) men tilsvarer det nasjonale gjennomsnittet hvor sammenligningsgrunnlaget er likt.
- *Sentrumsattraktivitet* (37): lavere enn like store kommuner (49).
- *Kommunen som organisasjon* (64): høyere enn det nasjonale snittet (61)
- *Om en vil anbefale kommunen som bosted* (74): høyere enn det nasjonalt snitt (65)
- *Hvor sannsynlig det er man bor i kommunen om 5 år* (85): høyere enn nasjonalt snitt (75)
- *Tilknytning til lokalsamfunnet* (76): høyere enn det nasjonalt snitt (63)
- *Tilknytning til kommunen* (78): høyere enn nasjonalt snitt (65)

Kommunale tjenester er en indeks satt sammen av forskjellige spørsmål om kommunale tjenester. Indeksen bør sammenlignes forsiktig med 2020-resultatet da det som inngår i kommunale tjenester er annerledes i 2024 og 2020.

Levanger skårer lavere enn 2020-resultatet på *byggesaksbehandling og eldreomsorg*. 2024-resultatene er lavere enn i 2020 og det nasjonale gjennomsnittet på inntrykket av *veiene, tilrettelegging for næringsutvikling og eldreomsorgen*.

På flere spørsmål er det også høyere skårer enn det nasjonale gjennomsnittet, fra *renovasjon til fastlege- og legevaktordningen*, hvor enkelt det er å ta *kontakt med kommunen, barnehagetilbudet og vann og avløpssystemet*. Inntrykket av avløpssystemet har også hatt en forbedring siden 2020.

Inntrykket av eldreomsorgen skiller seg fra inntrykket og helse- og omsorgstjenester, der spørsmålet om helse- og omsorgstjenester er mer generelt og stilles tidligere i undersøkelsen. Selv om det er en sammenheng mellom dem er inntrykket av eldreomsorgen mer spesifikt og en

viktig enkeltstående faktor for mange, som er årsaken til at det er et eget spørsmål. Det har vært en tydelig reduksjon i inntrykket av *eldreomsorgen*, men årsaken er ikke tydelig. Respondenter i området Åsen/Åsenfjord har gitt en lavere skår enn for de andre områdene som er ganske like snittet.

Tilbud og muligheter er satt sammen av flere spørsmål. Flere nye spørsmål i 2024-versjonen innebærer at sammenligning med 2020 må gjøres forsiktig. Levanger har en god skår på *utdanningstilbudet* og skårer høyere enn det nasjonale gjennomsnittet, men lavere enn i 2020. Da spørsmålet om *tilrettelegging for natur- og friluftsliv* i 2024 er endret til å inkludere tilrettelegging, heller enn kun inntrykket av natur- og friluftsliv, kan det ikke sammenlignes med 2020. Det kan dog sammenlignes med det nasjonale gjennomsnittet og er signifikant høyere resultat enn for Norge ellers. *Boligtilbudet* i Levanger får også en høyere skår enn det nasjonale gjennomsnittet.

Trygghet i hverdagen måles gjennom flere spørsmål: hvor trygg man er på at sykehuset kan ta vare på en dersom en blir syk, trygghet fra kriminalitet og kommunens kriseberedskap. Både inntrykket av sykehustilbudet og kriseberedskap vil kunne påvirkes av koronapandemien, der målingen i 2020 ble gjennomført i oktober og dermed under koronapandemien. Inntrykket av sykehus og kriseberedskap i år må derfor sammenlignes med utgangspunkt i at disse spørsmålene i 2020 var mer aktuelt for respondentene enn på svært lenge. Levangers skårer på disse spørsmålene har holdt seg stabil fra 2020 og til 2024. Trygghet fra kriminalitet har gått opp fra 2020 og er høyere enn for det nasjonale gjennomsnittet.

Demokrati: Svarene har holdt seg relativt like fra 2020, men opplevelsen av innflytelse har gått ned fra 2020 til 2024. De andre demokratiresultatene er tilsvarende som i 2020, men tillit til politikerne er høyere i Levanger enn hva det er i Norge i snitt. Samlet sett gir dette en demokratiskår tilsvarende som det nasjonale gjennomsnittet, men lavere enn i 2020.

Kommunen som organisasjon oppnår samlet sett en skår som er høyere enn i Norge totalt og tilsvarende som i 2020. Spørsmålene som utgjør målet på kommunen som organisasjon er ganske like som resultatene fra 2020 og det nasjonale gjennomsnittet. Levangers resultater skiller seg dog fra Norge på spørsmålet om informasjon til innbyggerne, der kommunen oppnår en høyere skår enn i Norge totalt. Dette er likt med skåren i 2020.

Samlet kommunevurdering består av alle hovedmålene slått sammen. Samtlige hovedmål for Levanger i 2024 er høyere enn det nasjonale snittet og lik som i 2020.

Hva påvirker skårene?

Borgerskåren: 7 faktorer har målbar effekt på hvor fornøyd man er med kommunen. Faktorene med størst effekt er samlemål 2 *Omdømme* og det sammensatte målet/indeksen *Tilbud og muligheter*. Samlemål 2 er spørsmålet «Hvor godt inntrykk har du totalt sett av din kommune» som er førende for hvor fornøyd man er med kommunen som et sted å bo og leve. Indeksen tilbud og muligheter er alle svarene man har gitt på spørsmålene som handler om tilbud og muligheter i kommunen.

Tjenestetilfredsheten: 14 faktorer har en målbar effekt på tjenestetilfredsheten, men størst effekt har inntrykket av handels- og servicetilbudet, helse- og omsorgstjenester og sosiale tjenester. Inntrykket av sosiale tjenester har lavest tilstand av disse og har dermed størst mulighet til å forbedres.

Hva påvirker omdømmet: 13 faktorer har en målbar effekt på omdømmet. Størst påvirkning har tillit til politikerne og informasjon til innbyggerne.

Sentrumsattraktiviteten: 6 faktorer påvirker sentrumsattraktiviteten. Inntrykket av restaurant og uteliv er det som har størst effekt, deretter kommer inntrykket man har av kulturtilbudet i kommunen. Inntrykket av handels- og servicetilbudet er godt og en bør forsøke å opprettholde dette.

Påvirkningskraft som en statistisk beregning: Sentio beskriver påvirkningskraft som en statistisk beregning og overføring til virkeligheten som tar utgangspunkt i svarene til de 1362 personene som har blitt spurt. Beregningen skjer med enkelte forbehold. Analysen av mennesker og holdninger er et estimat på utvikling heller enn et fasitsvar. Det viser likevel en klar sammenheng mellom faktorer og gir gode indikasjoner for hva som er viktig for innbyggerne i Levanger kommune.

Demokratiutvikling, innbyggerinvolvering og frivillighet

Demokratiet

Rapporten «[Tilstandsanalyse av det norske demokratiet](#)» ble laget på oppdrag av Kommunal- og distriktsdepartementet og utført av forskere ved Universitetet i Oslo i 2023. Her pekes det på at Norge er blant verdens sterkeste demokratier og over tid har hatt et stabilt og velfungerende demokratisk system. Det er imidlertid behov for å styrke representasjon, åpenhet og motstandskraft mot antidemokratiske utviklingstrekk da det finnes utfordringer som kan svekke demokratiet dersom de ikke følges opp:

- en relativt stor andel av befolkningen har ikke stemmerett ved stortingsvalg
- ulik politisk innflytelse mellom ulike grupper i befolkningen
- økende trusler og trakassering av politikere
- oppfatninger om maktmisbruk og for stor innflytelse fra ressurssterke interessegrupper
- begrenset åpenhet rundt lobbyvirksomhet
- risiko for desinformasjon og demokratisk tilbakegang

Norske forskningsmiljøer vurderer at demokratiet internasjonalt er under press. NUPI beskriver en utvikling preget av demokratisk forvitring, økende polarisering og sterkere samarbeid mellom autoritære regimer. Samtidig viser forskning omtalt av Universitetet i Oslo og forskning.no at flere land beveger seg i autoritær retning, og at antallet autokratier nå overstiger antallet demokratier globalt. Utviklingen knyttes blant annet til svekket ytringsfrihet, desinformasjon, press mot rettsstatlige institusjoner og utfordringer for det internasjonale samarbeidet. [[nupi.no](#)], [[forskning.no](#)], [[sv.uio.no](#)]

I et representativt demokrati som Norge har, der innbyggerne velger sine representanter og gir de folkevalgte makt til å ta beslutninger på vegne av befolkningen, er høy valgdeltakelse er viktig.

I Levanger var valgdeltakelsen på det høyeste på 60- og 70-tallet, med rundt 75-85 %. Etter dette har valgdeltakelsen variert. I 2011 var deltakelsen i kommunestyre- og fylkestingsvalget på 62,4 %. I 2015 falt den til 59,5 %, økte til 62,8 % i 2019 og falt på nytt til 61,3 % i 2023. Dette er lavere enn landsgjennomsnittet på 62,2 %. Deltakelsen i stortingsvalget økte fra 78,6 % i 2013 til 79,5 % i 2017, falt til 77,77 % i 2021 og økte til 79,3 i 2025.

Demokratiresultatene fra Borgerundersøkelsen i 2024 var relativt like med resultatene fra 2020. Den samlede demokratiskåren er lavere enn i 2020, men tilsvarer det nasjonale gjennomsnittet. Tilliten til politikerne er høyere i Levanger enn hva det er i Norge i snitt, men innbyggernes opplevelse av innflytelse har gått ned.

Kommunale råd

I henhold til kommuneloven skal kommunene ha elderråd, råd for personer med funksjonsvariasjoner og ungdomsråd. Gode beslutninger bygger på mangfoldige perspektiver. Rådene er viktige både for at innbyggerne skal ha en stemme i saker som angår dem, og for at kommunen skal få innspill og kunnskap fra ulike aldersgrupper og livssituasjoner før beslutninger tas. Når brukernes erfaringer tas med i planleggingen, blir beslutningene bedre tilpasset innbyggernes behov, og det kan utvikles tjenester og lokalsamfunn som er inkluderende, tilgjengelige og gode for alle.

Av samme årsak er også andre råd og utvalg viktige i planleggingen, som for eksempel kommunale foreldreutvalg i grunnskoler og barnehager.

Samskaping og relasjonell velferd

Det offentlige velferdssystemet er under press som følge av den demografiske utviklingen, økte kostnader og høyere forventninger til velferdstjenester. Samtidig er det større fokus på innbyggernes rettigheter.

Samskaping løftes fram som en viktig løsning for å videreutvikle velferdssamfunnet. Det innebærer at kommunen, innbyggere, frivillige organisasjoner og andre aktører samarbeider på likeverdige premisser for å finne gode løsninger sammen. Målet er å skape tjenester som er mer treffsikre, effektive og tilpasset innbyggernes behov. Samskaping styrker også medborgerskap og demokrati ved at flere får mulighet til å delta aktivt i utviklingen av lokalsamfunnet. For å lykkes kreves samarbeid på tvers av fagområder, organisasjoner og samfunnsnivåer.

Som følge av dette er ett av målene i Kommuneplanens samfunnsdel 2025-2040: *«Vi legger til rette for og utvikler gode samskappingsarenaer.»*

Innbyggerinvolvering

Kommunalt selvstyre bygger på nærhet mellom innbyggere og folkevalgte, og på at innbyggerne skal ha mulighet til å påvirke utviklingen i lokalsamfunnet. Ifølge KS strekker innbyggerinvolvering seg fra

informasjon via konsultasjon, dialog og dagsordensetting til medstyring. Dette gir bedre beslutningsgrunnlag, økt eierskap til utviklingsprosesser og styrker demokrati, samarbeid og samskaping.

I Levanger er **Levanger by&bygdeLab** kommunens viktigste arena for dialog og samskaping mellom innbyggere, kommunen, næringsliv og frivillige aktører. Arenaen ble utviklet gjennom prosjekter i perioden 2017–2021, i samarbeid med Skogn forum, Åsen bygdeforum, Ytterøyutvalget og Levanger vel, og er i dag en fast del av kommunens arbeid med innbyggerinvolvering.

Etter 2021 ble arbeidsgruppa for Levanger by&bygdeLab utvidet med representanter fra Mule/Nordtun grendehus, Okkenhaug/Breidablik grendehus, Markabygda og Ekne bygdeforum. Nå har også Ronglan samfunnshus meldt fra at de ønsker å delta.

Gjennom folkemøter, dialogprosesser og innbyggerårshjulet får innbyggere og næringsliv mulighet til å gi innspill til kommunale planer og budsjett. I 2025 og 2026 har Levanger by&bygdeLab vært dialogarena for Handlings- og økonomiplanen/budsjettet og ni kommunale temaplanprosesser.

I samarbeid med lokalavisa Innherred testet kommunen i 2025 en nyvinning i form av et nettmøte mellom kommunedirektøren og innbyggerne. Her kunne innbyggerne stille spørsmål og få svar om forslaget til Handlings- og økonomiplan 2026-2030/budsjett 2026. Nettmøtet ble en suksess som vil bli gjentatt årlig.

Koordineringsgruppa for Trehusbyen Levanger er også en by&bygdeLab-gruppe som de siste årene har jobbet systematisk med samskaping av innhold og aktiviteter i Trehusbyen Levanger. Dette har ført til konseptet Kulturnatt og til et omfattende program for Sommer i Trehusbyen Levanger og sommerstengt Kirkegate. Antallet deltakere i denne gruppa har også økt fra oppstarten og fram til i dag.

Frivilligheten

Frivillighetsbarometeret 2025 viser at frivillig innsats fortsatt står sterkt i Norge. Totalt har 61 prosent av befolkningen deltatt i frivillig arbeid det siste året – på nivå med fjoråret. De som ikke har engasjert seg i frivillig arbeid utgjør 39 prosent av befolkningen, og kan representere en viktig reserve og kilde til rekruttering

Det finnes et stort potensial i frivilligheten og lokalsamfunnet i Levanger. For å ta dette i bruk må kommunen respektere at frivillighet er frivillig, og invitere til dialog og samarbeid om felles løsninger.

Frivilligheten står sterkt i Levanger, med mange aktive lag og foreninger og høy innsats fra innbyggerne. Samtidig har frivilligheten endret seg over tid: færre er medlemmer, færre vil ta på seg verv og roller, flere bidrar mer fleksibelt, og digitale løsninger spiller en større rolle.

Blant unge øker engasjementet, men mange ønsker korte og konkrete oppdrag framfor faste verv. Flere engasjerer seg også utenfor tradisjonelle organisasjoner, ofte gjennom initiativ som oppstår via sosiale medier.

Mange kommuner er avhengig av frivillig arbeid for å oppfylle og løse sitt samfunnsoppdrag. Frivillighetsbarometeret som er en befolkningsundersøkelse fra Frivillighet Norge og denne omfatter derfor nå, for første gang, spørsmål om frivillig engasjement for kommuner.

Undersøkelsen viser at totalt 5 prosent av befolkningen arbeider frivillig for en kommune nå og at 5 prosent har gjort dette tidligere. Altså totalt har 10 prosent av befolkningen erfaring med frivillig arbeid for en kommune. Videre viser undersøkelsen at 4% har blitt forsøkt rekruttert til frivillig arbeid i kommunale virksomheter.

Frivilligheten som inkluderingsarena

Det er økende oppmerksomhet rundt frivillighetens potensiale som inkluderingsarena, spesielt for barn og unge. Levanger kommune vedtok i 2019 å slutte seg til Fritidserklæringen. Dette vedtaket har vist seg å ha stor betydning for kommunens innsats for inkludering av barn og unge i fritidsaktiviteter. Eksempler på virkningsfulle tiltak kommunen har satt i gang:

- Handlings- og dialogverktøyet ALLEMED
- Gratis utlån av sports- og fritidsutstyr gjennom BUA
- Lokal pott for fritidskort og kommunalt inkluderingsstilskudd
- Opprettelse av stilling som Fritidsguide ved Levanger frivilligsentral i samarbeid med kommunen
- Synliggjøring av fritidstilbud gjennom Friskus aktivitets- og frivillighetskalender

Det ligger likevel fortsatt mye uforløst potensiale i kommunens inkluderingsarbeid og hvordan vi kan samarbeide med frivilligheten på dette feltet. Kommunen har et spesielt ansvar for å lette til rette for dialog og samarbeid om inkludering.

Frivilligheten er underutnyttet arena for inkludering av voksne. Skal vi lykkes bedre med dette krever det nytenkning og innsats fra både frivillighet og kommune. Vi trenger ulike type møteplasser, blant annet vil naturen være en god arena for mestring, inkludering, kulturforståelse, helse og trygghet.

Inkluderingsverktøy og arenaer som kan tas i bruk eller utvikles videre:

- Frivillighet Norges workshops for å bli bedre på inkludering i frivillighet.
- Norsk friluftslivs ressurser og opplegg om inkluderende friluftsliv
- Inkluderingskoden
- Ferskingkurs i friluftsliv i regi DNT.
- Aktivitetshuset

Mobilisering og tilrettelegging for frivilligheten

Bruk av digitale verktøy kan bidra til mobilisering og tilrettelegging for frivillighet: Digitale løsninger kan avlaste ressursbruk og bidra til økt innbyggertilfredshet, økt bolyst, bedre kommunikasjonen med innbyggerne og økt samarbeid mellom kommunen og frivilligheten. Eksempler på bruk av digitale verktøy rettet mot innbyggere og frivillighet i Levanger:

- BookUp: Kalender for synliggjøring og booking av kommunens lokaler og anlegg
- Friskus: Kalender for synliggjøring av aktivitet, arrangement og frivillighet.

Stillingen som frivilligkoordinator er viktig for å lykkes med utvikling og systematikk i arbeidet med mobilisering av og tilrettelegging for frivillighet og lokalsamfunn, men en slik type funksjon er avhengig av lederforankring og gode samarbeid for å lykkes med å nå ut i kommuneorganisasjonen.

Det finnes også ulike inkluderingsverktøy som kan benyttes for å mobilisere og legge til rette for frivillighet:

- Frivillighet Norges workshops for å bli bedre på inkludering i frivillighet.
- Norsk friluftslivs ressurser og opplegg om inkluderende friluftsliv
- Inkluderingskoden
- Ferskingkurs i friluftsliv i regi DNT.
- Levanger by&bygdeLAB er kommunens arenaer for innbyggerinvolvering og samskaping. Her møtes kommune, innbyggere, frivillighet, næringsliv og andre aktører for å identifisere utfordringer, dele kunnskap, erfaringer og ressurser, og utvikle, prioritere og gjennomføre løsninger sammen. En grunnleggende forutsetning er at deltakernes dialog er likeverdig og basert på gjensidig tillit.
- Levanger Frivillighetssentral

Frivilligsentralen som er organisert som en frivillig organisasjon med et frivillig styre. Daglig leder ved frivilligsentralen er ansatt i kommunen og leies vederlagsfritt ut til frivilligsentralen.

Gjennom å finne løsningene sammen kan vi bygge vi en sterkere grunnmur for levangersamfunnet som skal tåle framtidens utfordringer.

Kommuneøkonomi

Økonomisk bærekraft

Økonomisk bærekraft, miljømessig bærekraft og sosial bærekraft henger sammen og påvirker hverandre. Alle områdene som FNs bærekraftsmål berører er viktige for den økonomiske bærekraften, selv om det pekes på at bærekraftsmål nr. 8, 9, 10 og 12 påvirker økonomien mest.

I henhold til kommuneloven skal kommunen forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. Levanger kommune har over tid hatt økonomiske utfordringer og er på 292. plass av landets 357 kommuner på økonomiindikatoren i Kommunebarometeret.

Kommunen har i flere år hatt et svakt netto driftsresultat, og selv om resultatet enkelte år har vært over vedtatt måltall er det bekymringsverdig at resultatet over tid har vært svakt. Positive resultater skyldes ofte skyldes i stor grad merinntekter gjennom høyere skatteinngang enn forventet.

Store investeringer har gitt høy langsiktig lånegjeld. Høye renter og inflasjon forverrer situasjonen. Disposisjonsfondet er styrket de siste årene, men er fortsatt langt under det som er anbefalt, og det er behov for en styrking på ca. 100 mill. kroner for å kunne ha tilstrekkelig økonomisk handlekraft. I den sammenheng har kommunestyret ved behandling av Handlings- og økonomiplan 2024 – 2027 sagt følgende i vedtakets punkt 12:

«Kommunedirektøren legger snarest mulig fram et mandat til formannskapet for et større effektivitets- og gevinstrealiseringsprogram for perioden 2024-2027. Det skal lønne seg å forebygge og investere i mennesker, og programmet må synliggjøre hvor mye Levanger kommune potensielt kan spare på å forebygge fremfor å reparere, og på å investere i tidlig innsats.

Programmet skal sikre økonomisk, sosial og miljømessig bærekraft i Levanger over tid, med vekt på å redusere sykefraværet, kostnadskontroll, bedre økonomisk styring og samhandling på tvers.

Det forutsettes et program med aktiv involvering av medarbeidere, tillitsvalgte og ledere med tydelig og hyppig måling av effektivisering og gevinstrealisering på alle nivå i kommunen.

Målet med programmet er å sikre en vekst av disposisjonsfondet i perioden til det vedtatte minimumsnivået på 7% av brutto driftsinntekter innen utgangen av 2027. Et mer robust disposisjonsfond gir større mulighet for politikere, ledelse og ansatte i kommunen å investere i og levere de tjenestene innbyggerne ønsker fra kommunen i årene fram mot 2030.

Effektivitets- og gevinstrealiseringsprogrammet skal i oppstartsfasen lage en gevinstrealiseringsplan med tiltak for forenkling, forbedring og fornying. For å spare tid og kostnader trengs det bistand fra KS og andre med kunnskap og erfaring fra «beste praksis» i effektivisering og gevinstrealisering i kommuner.»

Langsiktig økonomiplanlegging med samordnete og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets utvikling skal styrke koblingen mellom kortsiktige beslutninger og langsiktige behov, bidra til bærekraftig utvikling av tjenestetilbudet i lokalsamfunnet og sikre handlingsrom for politiske prioriteringer.

God økonomiplanlegging innebærer å være i forkant av utfordringer og endringer i behov, befolkning og bosettingsmønstre.

Levanger kommune er en «minsteinntektskommune». Kommunens inntekter fra skatt og inntektsutjevning ligger på 93-94 % av landsgjennomsnittet. Dette innebærer at vi har vesentlig mindre frie midler til å produsere kommunale tjenester enn en gjennomsnittskommune. Eiendomsskatten er viktig for å kompensere noe for dette. Dette gjelder stort sett alle kommuner i Norge.

Utfordringer og usikkerhet knyttet til kostnader, kapitalkostnader, pensjonskostnader og finansiering av nasjonale reformer vil i årene framover påvirke kommuneøkonomien. I dette perspektivet er det krevende å forvalte kommunens midler slik at de tilfredsstiller brukernes behov for tjenester og samtidig bidrar til å opprettholde et økonomisk handlingsrom.

Å sikre bærekraftig kommuneøkonomi er en kontinuerlig oppgave. Rundt årtusenskiftet hadde Levanger kommune et akkumulert underskudd på rundt 50 mill. kroner og havnet på ROBEK-lista. Dette innebar statlig kontroll med årsbudsjettet, låneopptak og langsiktige leieavtaler og krav om en tiltaksplan for å bringe økonomien balanse. En storstilt omstilling med reduksjon på ca. 100 årsverk fikk kommuneøkonomien i balanse, men innebar samtidig stor slitasje på organisasjonen.

Omstillingen bidro til at kommunen stort sett hadde positive regnskapsresultater fra 2003 og fram til 2017. Imidlertid viser en gjennomgang av tallene at man de fleste av disse årene anvendte mer midler enn det som var budsjettert til drift av de kommunale tjenestene, og at de positive regnskapsresultatene i stor grad kom av høyere skatteinntekter og til dels lavere finanskostnader enn de årlige prognosene tilsa. Et for høyt aktivitetsnivå ble dermed finansiert med midler som heller burde ha vært avsatt til disposisjonsfondet for å sikre handlingsrom for omstilling og utvikling.

Et for høyt aktivitetsnivå som vedvarer over tid kan etter hvert forstås som et realistisk aktivitetsnivå, både av innbyggerne og i kommuneorganisasjonen. Når det så kommer krav om kutt og innsparing kan det oppfattes å gi urealistiske budsjettammer. Dette møtes gjerne med midlertidige innsparinger og «aksept» av budsjettoverskridelser i organisasjonen.

En modell for økonomisk bærekraft er utviklet av Nord Universitet i et samarbeid med Rana kommune. Modellen bygger på Riksrevisjonens beskrivelse av at summen av store lån, lavt disposisjonsfond og lavt driftsresultat gir utfordringer for norske kommuner (2015). Premissene for kommunal økonomisk bærekraft beskrives slik:

«Dagens tjenestetilbud er minst i samsvar med visse minimumsstandarder (krav i lover og regler m.m.) og kan opprettholdes over lengre tid uten vesentlig kvalitetsmessig forringelse i tjenestetilbud, nedbygging av formue eller skattemessige eller gjeldsmessige økninger. Hver generasjon skal betale for sine egne utgifter, uten å overdrevent/unødvendig subsidiere andre eller bli subsidiert selv.»

Parametere som benyttes i modellen for å sikre at dagens disposisjoner er økonomisk bærekraftige på lengre sikt forstås slik:

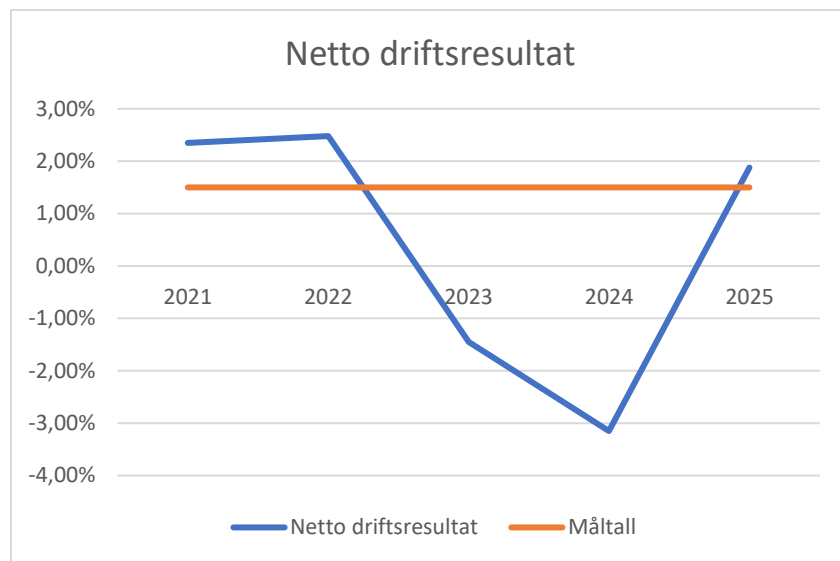
- Netto driftsresultat ses som økonomisk bærekraft over 1 år (årsbudsjett-perioden)
- Disposisjonsfondet ses som økonomisk bærekraft over 4 år (økonomiplan-perioden)
- Gjeldsgraden ses som økonomisk bærekraft i 20-40 år fremover

Kommunestyret i Levanger har vedtatt terskelverdier økonomiske måltall for bærekraftig utvikling:

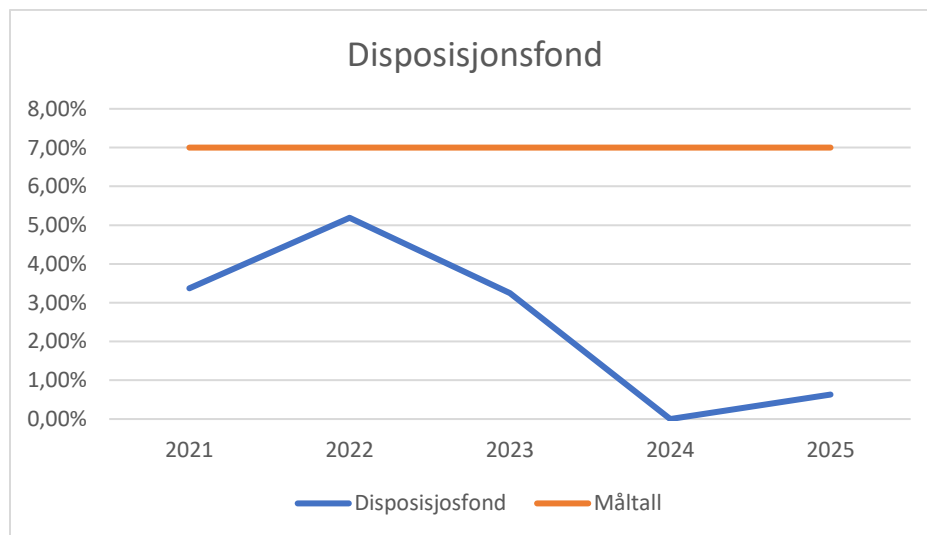
- *Netto driftsresultat* i prosent av driftsinntektene skal være på minimum 1,5 %
- *Disposisjonsfond + mindreforbruk* i prosent av driftsinntektene skal være på minimum 7 %
- *Langsiktig lånegjeld* i prosent av driftsinntektene skal ikke overstige 120 %

Ved behandling av saken ble det opplyst at det sannsynligvis er nødvendig å redusere terskelverdien for langsiktig lånegjeld etter fireårsperioden, spesielt dersom de to andre måltallene ligger vesentlig under ønsket nivå.

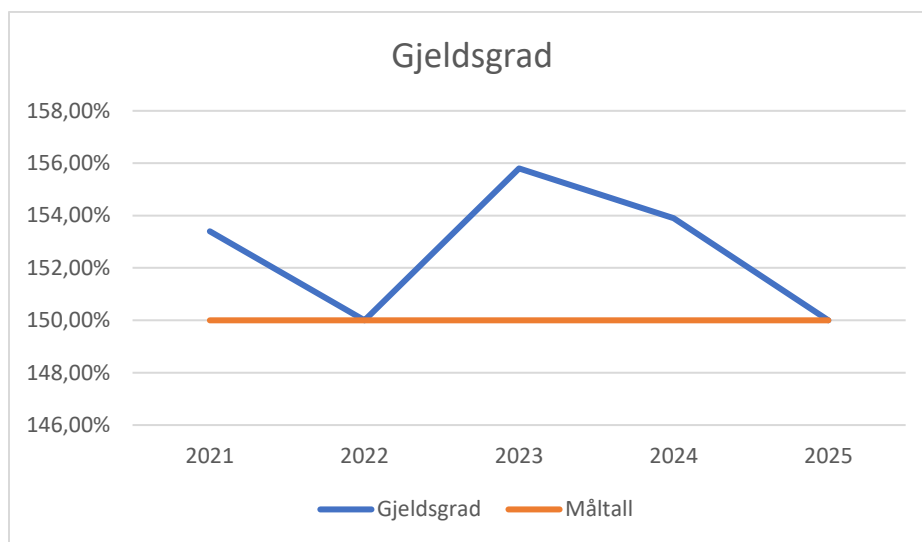
Under vises utviklingen for måltallene for perioden 2021 – 2025. Resultat- og fondsgrad bør ligge på eller over målsetting, men gjeldsgrad bør ligge på eller under målsetting.

Positivt netto driftsresultat i 2021 og 2022 skyldtes primært en kraftig økning i skatteinngangen som ikke var forutsatt, men også en god statlig korona-kompensasjon bidro til gode regnskapstall. Årene 2023 og 2024 var år med svært svake driftsresultater for kommune hvor vi ikke fikk hjelp av ekstraordinære inntekter. Kraftig omstilling høsten 2024 og gjennom 2025 bidro i stor grad til positivt resultat i 2025.

Utviklingen av disposisjonsfondet har i stor grad fulgt endringer i netto driftsresultat. Dette er naturlig så lenge det ikke anvendes betydelige beløp av fondet til finansiering av særskilte prosjekter eller investeringer.

En bevisst innstramming av investeringsnivået har bidratt til å senke kommunens gjeldsgrad. Imidlertid viser prognosene at gjeldsgraden igjen vil stige når det nå skal investeres i nye skole- og helsebygg i kommende planperiode. Fra 2026 er måltall knyttet til gjeldsgrad endret til 120 %.

Økonomiske utfordringer og forventninger de neste 10-15 årene

Demografi er befolkningsbeskrivelse, og faget beskriver og forklarer befolkningers størrelse, alders- og kjønnsfordeling, geografiske fordeling, samt de demografiske komponentene fruktbarhet, dødelighet og migrasjon (migrasjon omfatter både flytting og inn-/utvandring). Gjennom endringer i demografiske forhold vil også kommunens utgiftsbehov endre seg, og vi kan derfor snakke om demografiutgifter.

En eldre befolkning fører til at en mindre del av befolkningen jobber og betaler skatt, og at utgifter til pensjoner og helse- og omsorgstjenester vil øke. Det betyr at det vil bli færre yrkesaktive per pensjonist mot 2040. De siste årene har det i Levanger vært 3,8 – 4,0 personer i yrkesaktiv alder per innbygger over 67 år. Frem mot 2040 viser prognosene at dette tallet synker til 2,6 yrkesaktive per innbygger over 67 år.

Det er spesielt aldersgruppen 80 år og mer som vokser mest. I aldersgruppen 80 - 89 år viser prognosen at det blir 935 flere i 2048 enn i 2023, og i gruppen over 90 år 410 flere. Flere av disse vil ha behov for kommunale tjenester og situasjonen innen helse og velferd vil bli preget av økte tjenestebehov, både innenfor hjemmetjenester og heldøgns omsorgstjenester.

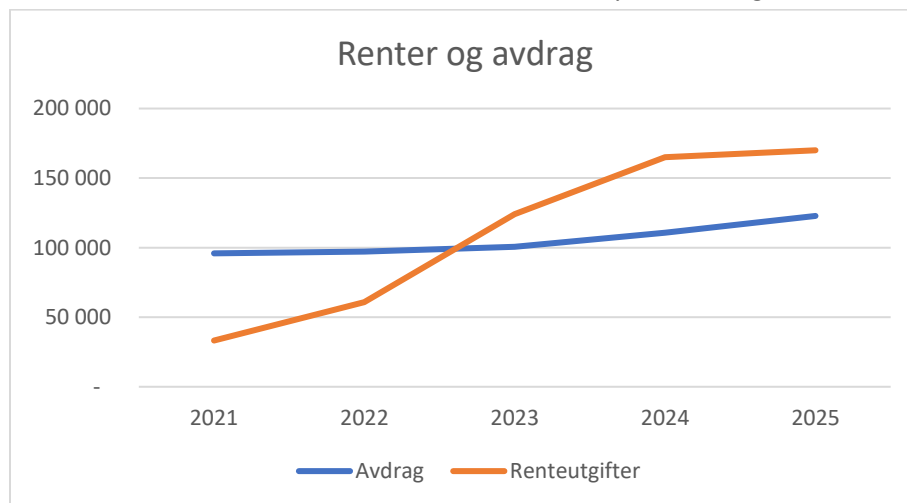
	2023	2028	2033	2038	2043	2048
Eldre (80-89 år)	858	1 159	1 390	1 542	1 615	1 793
Eldre (90 år og eldre)	182	218	279	405	494	592
Total	1 040	1 377	1 669	1 947	2 109	2 385

I tillegg til at gruppen 80 år og over vokser, er det også en stor vekst i behovet for avlastning for barn og unge. I 2019 hadde avlastningsboligen tjenester til 12 barn, mens det i 2023 har økt til 28 barn. I tjenestetimer er dette en økning pr uke fra 544 til 1.240, tilsvarende 128%.

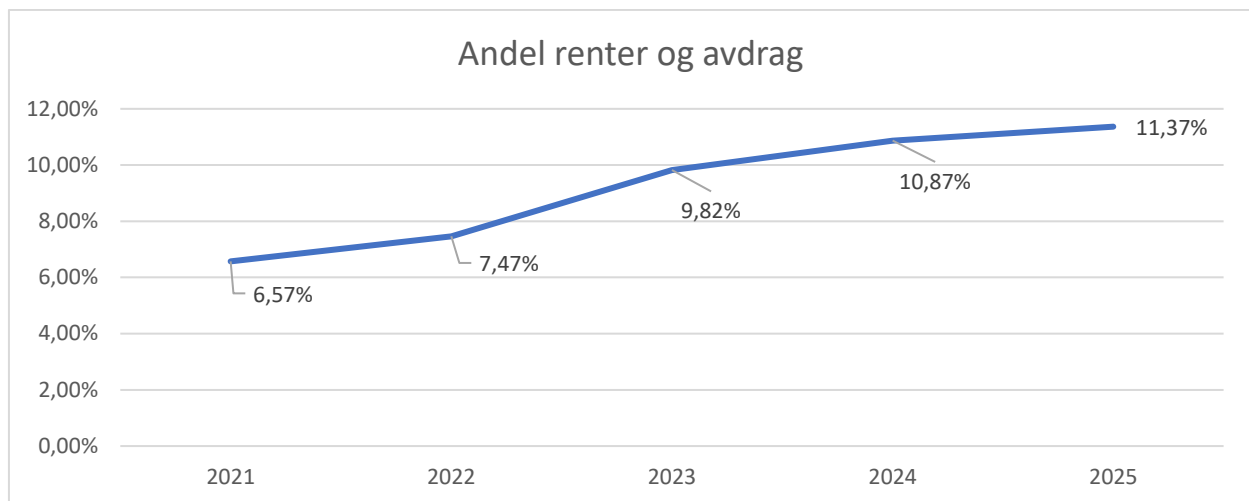
Tall 1. september alle år	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antall barn i institusjon	12	17	21	22	28	33	36
Timer pr uke	544	662	761	1 026	1 240	1000	1027
Timer pr år	28 288	34 424	39 572	53 352	64 480	52000	53404
Økning i timer pr år		6 136	5 148	13 780	11 128	-12480	1404
Økning i % pr år		22 %	15 %	35 %	21 %	-19,4%	2,7%
Økning i % pr år, målt mot 2019		22 %	40 %	89 %	128 %	83,8%	88,8%

Investeringer, gjeld og kapitalkostnader

De siste 10 årene er det gjennomført store investeringer på oppvekstområdet og i helse og velferd for å bedre kapasiteten og drifte kommunens tjenesteområder mer rasjonelt. Utvidelsene av eiendomsmassen gir økte utgifter knyttet til drift og vedlikehold, og som følge av investeringene går en stadig større del av de frie inntektene til å dekke renter og avdrag. Ut fra et forventet økt rentenivå i årene fremover anses det fornuftig at investeringene ble gjennomført mens rentenivået har vært på et rekordlavt nivå. Det vil imidlertid ikke være rom for å ha en så høy investeringstakt framover.

Tallene viser tydelig hvordan koronaepidemien i stor grad påvirket kommuneøkonomien gjennom en kraftig nedgang i rentenivået i 2021. Den renteøkningen som har kommet de siste årene er en stor utfordring, og krever en kraftig omstilling i kommunens økonomi for å møte veksten i renteutgiftene. Ser man på hvor stor del renter og avdrag utgjør av kommunens totale driftsutgifter, har det vært en kraftig økning de siste årene. Primært skyldes dette et økt rentenivå, men også et økt gjeldsnivå bidrar til økningen.

Det er viktig å sette av nok midler til vedlikehold av bygninger, veger og annen infrastruktur, både for å kunne bruke infrastrukturen den forventede levetida og av klimahensyn. I Levanger har stramme økonomiske rammer ført til at bevilgningene til vedlikehold ikke er økt i takt med økt eiendomsmasse. Dette medfører et betydelig etterslep på vedlikehold av kommunal infrastruktur som bygg, veg og andre anlegg. Hadde Levanger kommune vært ajour med tanke på vedlikehold av kommunal infrastruktur, ville svake måltall ikke vært så bekymringsfulle.

Kommunens inntektsnivå er i veldig stor grad styrt av samfunnets demografiske utvikling, spesielt er det aldersgruppen 0-15 år og 67+-gruppen som definerer inntektene. Skal kommunen oppleve en økonomisk vekst er det viktig at befolkningsveksten lokalt minst er like stor som i landet, alternativt vil vi oppleve mindre vekst i økonomien enn landet som helhet. En kan i liten grad selv påvirke sine inntekter gjennom gebyr og brukerbetalinger da disse i stor grad er styrt av statlige retningslinjer eller er basert på selvkost. Eiendomsskatt er det området hvor kommunen selv kan definere sin inntekt til en viss grad gjennom å innføre dette, men også her er det statlige og lokalpolitiske føringer på maksimalnivå som for tiden oppleves å være under innstramming.

Kommunens utgiftsnivå bestemmes i vesentlig grad av antall årsverk og lønnsnivå. Over 55 % av utgiftene er direkte relatert til lønn. Resten er kjøp av varer/tjenester, kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon, tilskudd til andre og finansutgifter. Nivået på kommunale tjenester styrer i stor grad lønnsutgiftene. Innen de store områdene skole og barnehage er f.eks. statlige føringer gjennom bemanningsnormer og pedagognormer sterkt førende. En reduksjon i kommunens utgiftsnivå vil i all hovedsak måtte dreie seg om å utføre færre oppgaver (ev. redusere nivået på det som ytes i dag) for på den måten å kunne redusere lønnsutgiftene.

Det er utviklet en modell for å illustrere endringer i kommunens utgiftsbehov som følge av demografiendringer for en periode fremover. Kommunen får i modellen et anslag for hva befolkningsframskrivninger kan bety for kommunens **brutto** utgiftsbehov til sentrale velferdstjenester

som grunnskole, barnehage og pleie og omsorgstjenester. Endringer i brutto utgiftsbehov som fremkommer i modellen vil dermed måtte finansieres av både frie inntekter, øremerkede tilskudd og brukerbetalingar etc.

Anslag endring i kommunens utgiftsbehov (i 1000 kroner) per tjenesteområde som følge av befolkningsendringer (2026 kroner og endring fra 1.1.2026) (Kilde: KS – SSBs middelalternativ)

Endring utgiftsbehov per 1.1.26	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommunehelse	Barnevern	Sum Levanger
2027	11 636	-4 705	-3 346	315	1 002	205	5 107
2028	15 920	434	-6 134	-423	1 125	-145	10 777
2029	12 032	-7 886	3 625	59	731	-179	8 381
2030	8 361	-11 241	6 692	499	331	-593	4 048
2031	17 767	-5 439	0	-74	656	-519	12 390
2032	15 420	-10 078	5 855	-404	891	-1 080	10 604
2033	21 186	-5 158	2 788	-700	1 042	-642	18 517
2034	16 538	-7 887	2 788	-276	797	-647	11 313
2035	18 603	-3 252	2 788	-505	888	-450	18 073
2036	21 912	-3 745	2 788	-152	521	-467	20 857
Sum 2027-36	159 375	-58 956	17 844	-1 662	7 984	-4 518	120 067

Kommunens eierskap i NTE

Kommunene i gamle Nord-Trøndelag tok over eierskapet i NTE fra 1. januar 2018. Utbyttmodellen som ble vedtatt av fylkestinget i Nord-Trøndelag i mars 2016 (<http://nte.no/files/NTE-Eiermelding.PDF>) har så langt gitt et utbytte til eierne på 70 - 150 mill. kroner årlig. Levanger kommunes andel av dette er i overkant av 7 - 15 mill. kroner årlig. Utbyttet framover avhenger av om og hvor stort overskudd selskapet genererer.

I sak 86/22 vedtok kommunestyret å sette av 50 % av utbyttmidlene fra NTE til et kraftfond som håndteres som et bundet fond og som skal gi langsiktig avkastning av utbyttmidlene, samt evt. bli brukt til kapitaltilførsel til selskapet eller kjøp av aksjer i relevante regionale kraftselskap. 50 % av utbyttmidlene fra NTE settes av til et øremerket utviklingsfond.

Organisasjonsutvikling

En velfungerende offentlig sektor er avgjørende for den norske velferdsstaten. Kommunene har et sentralt ansvar for å sikre gode levekår og likeverdige tjenester til befolkningen.

Fram mot 2040 og videre vil demografiske endringer, økende tjenestebehov og knappere tilgang på arbeidskraft utfordre kommunens evne til å opprettholde dagens tjenestenivå. Dette stiller økte krav til organisasjonsutvikling, innovasjon og omstillingsevne.

Vi lever i et kunnskaps- og informasjonssamfunn der kunnskap, teknologi og data er viktige drivere for samfunnsutviklingen. Digitalisering og automatisering vil være sentrale virkemidler for å utvikle bedre og mer effektive tjenester. Samtidig peker NOU 2026:6 «Den nye velferdskommunen» på at teknologi alene ikke vil frigjøre tilstrekkelige ressurser til å møte framtidens utfordringer. Varige gevinster forutsetter også nye arbeidsformer, kompetanseutvikling og organisatorisk innovasjon.

Framtidens velferdskommune må derfor utvikles gjennom samskaping mellom kommune, innbyggere, frivillighet, pårørende, næringsliv og forskningsmiljøer. En sterk frivillig sektor og aktive lokalsamfunn vil bli viktige ressurser for å styrke forebygging, deltakelse og mestring, og bidra til bærekraftige tjenester over tid. Kommunens rolle vil i økende grad være å mobilisere, koordinere og legge til rette for samarbeid som styrker samfunnets samlede evne til å møte framtidens utfordringer

Ledelse

Betydelige endringer i samfunn, teknologi, demografi og økonomiske rammebetingelser påvirker kravene til ledelse i kommunal sektor. Fram mot 2040 og videre vil kommunene møte økende kompleksitet, raskere endringstakt og større konkurranse om arbeidskraft. Dette stiller krav til ledere som evner å balansere drift, kvalitetsutvikling og omstilling samtidig (NOU 2026:6).

God ledelse er avgjørende for kommunens evne til å levere bærekraftige tjenester og nå samfunnsmålene. Framtidens ledelse handler ikke bare om styring og ressursforvaltning, men også om å utvikle lærende organisasjoner, fremme innovasjon og bygge en kultur som understøtter endring. I tillegg vil inkluderingskompetanse bli stadig viktigere. Ledere må legge til rette for medarbeiderinvolvering, kompetanseutvikling og kunnskapsdeling, samtidig som de sikrer kvalitet, forsvarlighet og god ressursutnyttelse (NOU 2026:6).

NOU 2026:6 *Den nye velferdskommunen* understreker at kommunenes framtidige utfordringer krever økt samhandling og samskaping på tvers av sektorer og samfunnsaktører. Dette innebærer at ledere i større grad må kunne bygge partnerskap, mobilisere ressurser utenfor egen organisasjon og legge til rette for samarbeid med innbyggere, frivillighet, pårørende, næringsliv og forskningsmiljøer.

Levanger kommunes ledelsesplattform beskriver god ledelse som å være endringsdyktig, omgivelsesorientert og samskapende. Disse egenskapene blir stadig viktigere i møte med framtidens

utfordringer. Organisasjonens evne til kontinuerlig læring, kvalitetsforbedring og omstilling vil være avgjørende for å sikre bærekraftige tjenester og et attraktivt arbeidsmiljø i årene som kommer.

Sykefravær for ansatte i Levanger kommune

Levanger kommune har mål om 92 % nærvær i 2026.

Utvikling av sykefraværet

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2024	3,06 %	6,02 %	9,08 %
Årlig sykefravær 2025	3,30 %	6,43 %	9,73 %

Kommunens totale fravær har vært relativt stabilt over år, med en differanse på 0,6 prosentpoeng mellom året med lavest fravær - 9,1 % i 2024, og året med høyest fravær - 9,7 % i 2021. I 2021 var 0,3 % av fraværet rapportert som koronarelatert, og dersom vi ser bort fra dette, var det totale fraværet dette året også 9,4 %.

Ressursgruppe Ny giv spiller en aktiv rolle i planlegging av det systematiske sykefravær- og nærværarbeidet på organisasjonsnivå. Ressursgruppa består av representanter fra bedriftshelsetjenesten, hovedverneombud, hovedtillitsvalgte, HR, NAV Arbeidslivssenter og NAV lokalt. Gjennom å satse på målrettede tiltak i organisasjonen har Levanger kommune vært i forkant av endringene i arbeidsmiljøloven fra 1. januar 2026, om at et fullt forsvarlig arbeidsmiljø også inkluderer psykososiale arbeidsmiljøfaktorer som blant annet emosjonelle krav og belastninger i arbeid med mennesker.

Heltid og deltid

Det er om lag 1400 årsverk i Levanger kommune, fordelt på 2622 ansatte i 2026. 1609 ansatte arbeider deltid, dvs. mindre enn 100 % stilling.

Likestilling per august 2026

Kjønnsbalanse		Midlertidige ansatte		Faktisk deltid	
Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
1941	681	787	300	1219	390

Det arbeider over dobbelt så mange kvinner som menn i kommunen. Forholdet mellom menn og kvinner er ganske likt innenfor både faste ansatte, midlertidige ansatte og deltidsansatte.

Lønnspolitikk

Lønnspolitikken skal bidra til å beholde og utvikle ansatte med kompetanse som er i samsvar med kommunens målsettinger, oppgaver og ansvar, og som gjør kommunens drift og utvikling mulig.

Lønnspolitikken skal også bidra til positiv omdømmebygging, fremme og ivareta mangfold, deriblant likestilling mellom kjønnene, samt gjøre Levanger kommune til en attraktiv arbeidsgiver. Det er også et uttalt mål å sikre felles utøvelse av lønnspolitikken internt i organisasjonen.

Rekrutteringssituasjonen i kommunen drøftes årlig med alle arbeidstakerorganisasjonene. Vi kartlegger også ledernes opplevelse av rekrutterings-situasjonen gjennom årlig spørreundersøkelse og sektorvise diskusjoner på ulike ledernivå.

Kompetanse, inkludering og rekruttering i Levanger kommune

Kompetanse

NOU 2026:6 *Den nye velferdskommunen* peker på at kommunene står ved et vendepunkt der flere eldre, økende tjenestebehov og knappere tilgang på arbeidskraft utfordrer dagens velferdsmodell. For kommunene blir det avgjørende å utvikle og bruke kompetanse på nye måter, blant annet gjennom livslang læring, teknologisk kompetanse, tverrfaglig samarbeid og bedre spredning av kunnskap og innovative arbeidsformer. Utredningen understreker også betydningen av praksisnær læring og systematisk omstilling for å sikre tilstrekkelig kompetanse til framtidens tjenester.

Rekruttering

NOU 2026:6 *Den nye velferdskommunen* beskriver mangel på arbeidskraft som en av de største utfordringene for kommunesektoren i årene framover. Rekruttering kan derfor ikke alene baseres på å tiltrekke flere ansatte, men må kombineres med nye måter å organisere tjenestene på, økt bruk av teknologi og bedre mobilisering av samfunnets samlede ressurser. Kommunene må styrke sin attraktivitet som arbeidsgiver og samtidig utvikle løsninger som gjør at tilgjengelig arbeidskraft kan brukes mer effektivt og målrettet.

NOU 2026:6 *Den nye velferdskommunen* peker på at framtidens velferd ikke kan sikres gjennom rekruttering alene. Kommunene må også lykkes med å inkludere flere mennesker i arbeidslivet og ta i bruk kompetanse og ressurser som i dag står utenfor ordinært arbeid. Utvalget framhever inkludering som et viktig bidrag både til sosial bærekraft og til å møte framtidens arbeidskraftutfordringer.

Kommunen som inkluderende arbeidsgiver

Parallelt med mangel på arbeidskraft står mange mennesker utenfor arbeid og utdanning, og noen mottar ulike ytelser fra Nav. Denne utviklingen synliggjør behovet for å mobilisere flere av samfunnets arbeidskraftressurser.

Levanger kommune har lang erfaring med ulike former for arbeidsinkludering gjennom samarbeid med Nav, språkpraksis, arbeidsutprøving, «Menn i helse» og helsemessig omplassering i egen organisasjon. Flere enheter har etablert gode ordninger som bidrar til mestring, kompetanseutvikling og deltakelse i arbeidslivet.

Samtidig viser intern kartlegging blant kommunens ledere gjennomført i 2025 at det er variasjoner i praksis mellom enheter og avdelinger. Arbeidsinkludering er i stor grad avhengig av lokale initiativ, erfaring og tilgjengelige ressurser. Manglende struktur, koordinering og kunnskap om virkemidler gjør at kommunen ikke fullt ut utnytter potensialet som ligger i arbeidskraftreserven.

I møte med framtidens arbeidskraftmangel vil det bli viktig å videreutvikle Levanger kommune som en inkluderende arbeidsgiver. Dette innebærer å styrke lederes og medarbeideres inkluderingskompetanse, utvikle mer systematiske arbeidsformer og legge til rette for at personer med ulike forutsetninger kan delta i arbeidslivet. En mer helhetlig tilnærming til arbeidsinkludering kan bidra til å redusere utenforskap, styrke den enkeltes livskvalitet og samtidig gi kommunen tilgang til viktige arbeidskraftressurser i årene som kommer.

Digitalisering og digital transformasjon

Digitalisering handler om automatisering, endring av arbeidsprosesser, arbeidsplasser, næringspolitikk, kunnskap og kompetanse. Digitalisering påvirker all menneskelig interaksjon på en eller annen måte. Ifølge IKT-Norge vil det meste av framtidig verdiskaping basere seg på digitale prosesser, og effektene kommer til å bli svært merkbare både i privat og offentlig sektor.

Vi vil de neste årene se så store strukturelle endringer i samfunnet at behovet for ny læring for store deler av arbeidsstokken og befolkningen for øvrig, vil stå helt sentralt om vi skal lykkes i konkurransen og i samfunnsutviklingen. Samtidig ser vi at digitaliseringen bidrar til «funksjonshemming» for en stor del av befolkningen på grunn av mangel på kompetanse og/eller tilgang på teknologi (eks. bredbånd).

Digitaliseringen endrer også forventningene til offentlige tjenester. For å levere gode tjenester innen forsvarlige økonomiske rammer, er det avgjørende at kommunene nyttiggjør seg eksisterende teknologi bedre enn i dag. Ny teknologi gjør at folk kan få hjelp på tidspunkt som passer hver enkelt og uten å møte opp på offentlige kontor, noe som sparer både ressurser, tid og miljø.

Samtidig som det kommer stadig nye tilbud og muligheter, krever dette oppdateringer, anlegg og infrastruktur og ikke minst kompetanse i den kommunale organisasjonen. Kommunen trenger god kompetanse på alle nivå, og god oversikt over behov og muligheter slik at de løsningene som bestilles er de mest hensiktsmessige. Brukerne må også ha tilgang til teknologien, og ha kompetanse i bruken av de nye løsningene.

Ledelsen i Levanger kommune deltok i perioden 2019-2021 på Kompetanseløft Trøndelag. Dette var en satsing i regi av KS og Trøndelag fylkeskommune for å styrke lederkompetansen knyttet til den digitale transformasjonen i organisasjonen og samfunnet.

Utviklingen viser

- at digitaliseringen erstatter mange arbeidsoppgaver ved mer automatisering.
- at digitaliseringen kan endre arbeidsprosesser radikalt, og muliggjør bedre og mer kostnadseffektive tjenester
- at ledelsen må ha god kompetanse på endringsledelse, og at man må ha ansatte som jobber med endringer internt, slik at prosessene er tilpasset organisasjonen. Slike prosesser kan ikke outsources
- at god bestillerkompetanse innen digitalisering i den kommunale organisasjonen er viktig

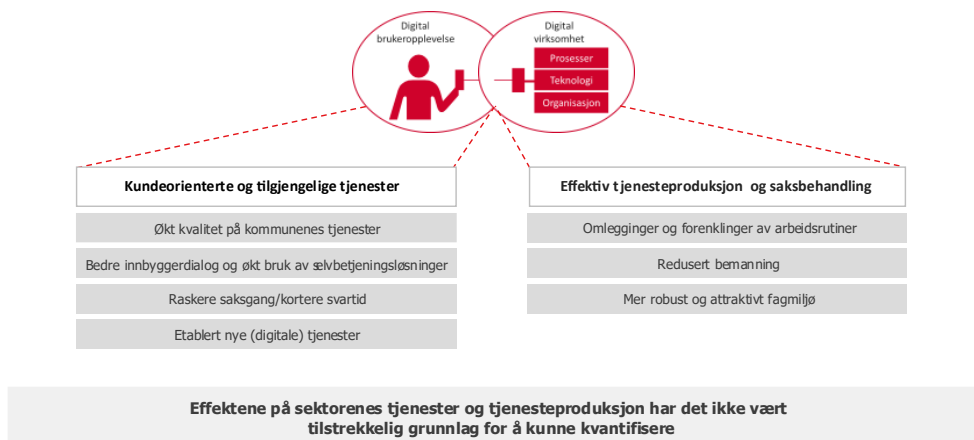
- at betjente skranker erstattes av selvbetjeningsløsninger
- at internett er den store informasjonstavla
- at det stadig åpner seg nye muligheter innenfor velferdsteknologi
- at mange løsninger har kort levetid
- at samhandling får nye muligheter med den nye teknologien, men også krever systemer som «snakker sammen»
- at med nye muligheter og ny teknologi kommer også ny risiko, bl.a. innenfor informasjonssikkerhet og kriminalitet

Digitale Innherred – DIKO

Med bakgrunn i «*Utredning IKT-sammenslåing*» datert 12.11.2021 etablerte kommunene Levanger, Inderøy, Snåsa, Steinkjer og Verdal Digitale Innherred KO (DIKO) fra 01.01.2023. DIKO skal bidra til digital transformasjon i alle deltakende kommuner. Gjennom DIKO skal det etableres sektorvise ambisjoner, strategier og handlingsplaner, og en regional digital strategi og målbilde.

Hovedgevinsten med DIKO er vist i figuren under.

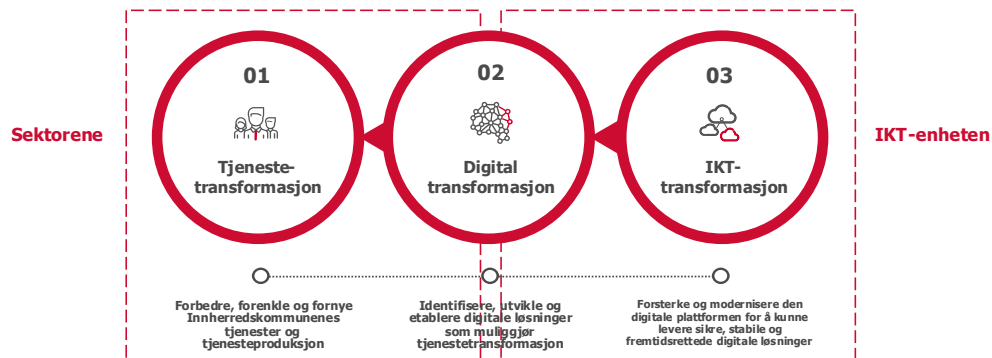
Hovedgevinstene av ny modell er økt digital transformasjonskraft som forbedrer og effektiviserer kommunenes tjenesteyting og produksjon

I «*Utredning IKT-sammenslåing*», beskrives følgende utfordringsbilde for kommunene:

- Strammere rammebetingelser og økte behov og krav til kommunenes tjenester
- Digitalisering og digital transformasjon er en betydelig muliggjører for å gjøre mer for mindre
- Hovedinntrykket er at fokuset i Innherredskommunene så langt i stor grad har vært på å innføre IT-løsninger for å understøtte dagens måte å jobbe på. Man har i mindre grad arbeidet med grunnleggende endringer i levering og produksjon av tjenestene, og hvordan digitale løsninger kan bidra til dette.

Det pekes på at kommunene må gjennomføre tre parallelle transformasjoner for å hente ut gevinstene av de digitale mulighetene i regionen:

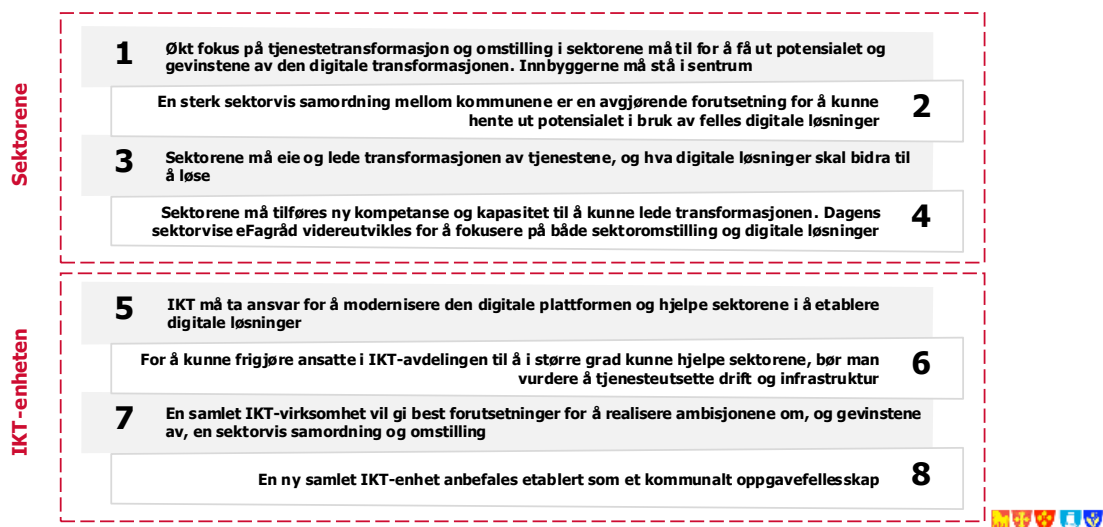
Sektorene må eie og lede transformasjonen av tjenestene og hva digitale løsninger skal bidra til å løse. IKT må ta ansvar for å modernisere den digitale plattformen og støtte sektor i å etablere digitale løsninger

- *Tjenestetranformasjonen* dreier seg om endringer i hvordan man skaper verdi ut mot kommunenes innbyggere og næringsliv, og om hvordan kommunene organiserer sitt arbeid for å produsere de kommunale tjenestene.
- *Den digitale transformasjon* er et endringsprosjekt for hele virksomheten, med hovedfokus på forbedring og utvikling av brukerorienterte fag, tjenester og sektorer. Det fokuseres også på hvordan teknologi og digitale tjenester kan bidra til den nødvendige tjenestetransformasjonen.
- *IKT-transformasjonen* dreier seg om å forsterke og modernisere den digitale plattformen for å kunne levere sikre, stabile, fremtidsrettede og kostnadseffektive digitale løsninger.

I utredningen anbefales økt fokus på tjenestetransformasjon og omstilling i sektorene for å få ut potensialet og gevinstene av den digitale transformasjonen. For å klare det må blant annet følgende forhold ivaretas:

- En sterk sektorvis samordning mellom kommunene er en avgjørende forutsetning for å kunne hente ut standardiserings- og automatiseringspotensialet som ligger i bruk av felles digitale løsninger
- Sektorene må tilføres ny kompetanse og kapasitet til å kunne lede transformasjonen. Dagens sektorvise eFagråd videreutvikles til å se helhetlig på både sektoromstilling og digitale løsninger.

Gevinstene av digitalisering skal komme innbyggerne til gode. Derfor må sektorene selv lede sin endring for å skape bedre kommunale tjenester

Mer ansvar og myndighet til sektor/efagråd øker fokus på, og eierskap til sektorvis samordning av (den digitale) transformasjonen

	NIVA	ANSVAR OG OPPGAVER	DELTAGERE
Strategisk portefølje	Styret	Utforme og forvalte regionens strategi og målbilde for digital transformasjon. Etablere samlet ambisjonsnivå . Beslutte sammensetning av, og budsjettrammer (fond) for, sektorvise delporteføljer for å kunne realisere regional strategi. Møtes kvartalsvis , og ved eskalering, for oppfølging av strategi og transformasjonsportefølje.	Kommunedirektorene i de fem kommunene Ledere Sektor-/Efagråd Leder IKT-enhet
Sektorfelles portefølje	Sektor-/Efagråd sektor X	Fokus på ende-til-ende-tenkning og sektorvis samordning . Etablere og eie felles strategi for forvaltning og videreutvikling av respektive sektor. Prioriterer basert på avtalte prioriteringskriterier og budsjettrammer fra Transformasjonsstyret. Følger opp gjennomføring og gevinstrealisering av prioritert portefølje. Møtes månedlig for beslutning og oppfølging av sektorens transformasjonsportefølje.	Kommunalsjefene sektorvis i de fem kommunene. Transformasjons - koordinator sektor X. Porteføljansvarlig IKT sektor X.
Lokal portefølje	Sektor X i kommune Y	Ansvar for lokale initiativ per sektor som er av spesiell interesse for én kommune/sektor og/eller hvor andre kommuner ikke har interesse eller kapasitet til å delta. Tiltak og endringer finansieres, gjennomføres og følges opp i egen sektor/kommune i hht. etablerte kriterier, prinsipper og kjøreregler.	Beslutningsstruktur i respektive kommune/sektor. Porteføljansvarlig IKT sektor X.

Internasjonalisering

Utfordringene som Kommune-Norge står overfor deles globalt og krever felles innsats. Kommunene er tjent med et samarbeid med andre for å finne gode løsninger i sitt utviklingsarbeid og bør i større grad enn i dag få del i internasjonal kunnskapsproduksjon. Det kan gjøres gjennom å delta i internasjonale prosjekter og ved å samarbeide tettere med norske forskningsmiljø som er godt koblet sammen med forskningsmiljø i andre land. Internasjonalt samarbeid må utvikles innenfor prioriterte satsingsområder hvor vi ser det har klar nytteverdi.

49 % av sakene i kommunestyre og fylkesting er direkte berørt av EU og EØS (KS/NIBR 2018). Derfor er det viktig for norsk kommunesektor å benytte de kanaler og arenaer som finnes for å påvirke utviklingen

i EU, i en tidlig fase. Undersøkelser viser at deltagelse i internasjonalt arbeid og EU-prosjekt styrker arbeidet med strategisk viktige fagområder, bidrar til kompetanse, midler, involverer næringslivet, næringshagene og fylkespolitikkerne, og gir viktige nettverk (Fylkesutvalgssak 85/18 Internasjonalt arbeid, Trøndelag fylkeskommune).

Det nordiske samarbeidet har i over 60 år fungert som politisk idéverksted, premissleverandør og beslutningsarena på en rekke samfunnsområder. (*Meld. St. 16 (2022–2023) «Nordisk samarbeid»*) Regjeringen vil satse på følgende tematiske områder: Et grønt, et konkurransedyktig og et sosialt bærekraftig Norden. Kriseberedskap har fått økt fokus etter Russlands invasjon av Ukraina. Kommunene i Innherred regionråd har vedtatt en felles [Internasjonal strategi](#).

Den internasjonale strategien inneholder fem strategiske grep for internasjonal aktivitet:

- Rammeverk for organisering av internasjonal aktivitet innarbeides både interkommunalt og i de enkelte samarbeidskommunene
- Samarbeid om internasjonal aktivitet og kontakt skal bidra til å gi regionale kunnskapsleverandører gode betingelser
- Allerede initierte programaktiviteter fortsetter og styrkes gjennom etableringen av et strategisk, organisert samarbeid
- Eventuelle nye programaktiviteter kan iverksettes, forankret i eksisterende planer for drift utvikling på region- og kommunenivå
- Kommunene sørger for å stille ressurser til rådighet for implementering av strategien, oppnevne en eller flere internasjonale kontakter i hver kommune. Internasjonal samhandling vil kunne tilføre og frigjøre ressurser på sikt, men det kreves at ledere og ansatte opprettholder en viss aktivitet.

Levanger kommune har deltatt eller deltar i flere internasjonale program innenfor EØS-midlene, Erasmus+, Interregs, NordPlus, Nordisk råd, Friby-nettverk:

Oppvekst: Erasmus + i skoler og barnehager, Valgfag – Internasjonalt samarbeid, Norplus Junior – utveksling, eTwinning-prosjekt – ulike tema

Helse og velferd: Nordplus Adult – ulike tema

Kultur og integrering: FRIBY – nettverk, LevArt - Kunst i offentlig rom – internasjonale prosjekt, Erasmus+ i skole/kulturskole, Nordisk musikkfestival – ungdomsutveksling, Nordisk nettverk gjennom Foreningen Norden, Nordplus Adult – ulike tema

Andre fagområder: Joint Action i Danmark – relasjonell koordinering/relasjonell kapasitet (organisasjonsovergrepene), Trøndelags Europakontor (gjennom regionrådet), Attractive Nordic Towns og European 16 – by- og stedsutvikling, Interreg-prosjektet «Tradisjonelt handverk og bærekraftig bygging i Nordens Grønne Belte», Nordisk vennskapsbysamarbeid, vennskapskommune med Herceg Novi, Naboer AB (2023; overgang til Fellesrådet), SEA-EU – mange fagområder, Nettverk via Off. PhD-arbeid, Sunne kommuner

Internasjonalt samarbeid skal styrke de vedtatte, prioriterte strategiske satsingsområdene i kommuneplanens samfunnsdel.

Folkehelse

Helse kan beskrives som *menneskers evne til å mestre livets uunngåelige vanskeligheter og hverdagens krav*. Livskvalitet handler både om levekår og opplevelsen av å ha et liv en setter pris på. Høy livskvalitet kan sees som en viktig beskyttelsesfaktor mot – snarere enn motpolen til – psykisk sykdom.

Høy livskvalitet har også positive konsekvenser for den fysiske helsa. Grunnlaget for god helse og livskvalitet legges fra før fødsel og er i utvikling hele livet. Helse og livskvalitet påvirkes sterkt av fysiske, sosiale og kulturelle omgivelser på ulike nivå (se figur under - Dahlgren og Whitehead, 1991). Folkehelse handler både om helsetilstanden i en befolkning og fordelingen av helse og livskvalitet i befolkningen. Denne fordelingen omtales som sosiale ulikheter i helse. En sunn og inkluderende befolkning med høy grad av helse og trivsel er samfunnets viktigste kapital.

Samfunnets folkehelseinnsats handler om hvordan vi som samfunn ivaretar grunnleggende menneskerettigheter, og hvordan vi arbeider for å styrke bærekraftig utvikling. Helse og trivsel, bærekraftsmål 3, og redusert sosial ulikhet, bærekraftsmål 10, er sentrale og sammenvevde med de øvrige bærekraftsmålene som er definert av FN.

Et av hovedprinsippene i bærekraftsmålene er at ingen skal utelates (Leaving no one behind). Mennesker som lever i sårbare livssituasjoner må derfor prioriteres i folkehelsearbeidet, samtidig som folkehelsearbeidet rettes mot å bedre alle menneskers livskvalitet, helse og livsvilkår.

Den norske folkehelsa har i gjennomsnitt aldri vært bedre enn i dag, mye grunnet økt velstand, økt velferd og bedre levekår. Tidligere var infeksjonssykdommer den største trusselen for folkehelsa. Dette har endret seg dramatisk de siste hundre årene, selv om pandemier som Covid-19 fremdeles utgjør en stor folkehelsetrussel. I de siste ti-årene er hovedvekten av helseproblemer i den vestlige verden relatert til psykiske plager og lidelser, rusproblemer, hjerte- og karsykdommer, kreft, kroniske lungesykdommer, diabetes, muskel- og skjelettlidelser, inaktivitet, overvekt og fedme, og ulykker. Av disse er «vanlige» psykiske plager og lidelser som angst og depresjon de folkehelseutfordringene som koster samfunnet mest, blant annet i form av direkte og indirekte behandlingskostnader, tapt utdanning og arbeid, sykefravær og uføretrygd. Folkehelseproblemer knyttet til psykiske plager og lidelser ser ut til å ha blitt forsterket av koronapandemien. Økt sosial isolasjon og økonomisk stress er blant annet drivere for dette. Teknologiske og medisinske framskritt og en aldrende befolkning fører til at flere lever med kroniske sykdommer og lidelser enn tidligere.

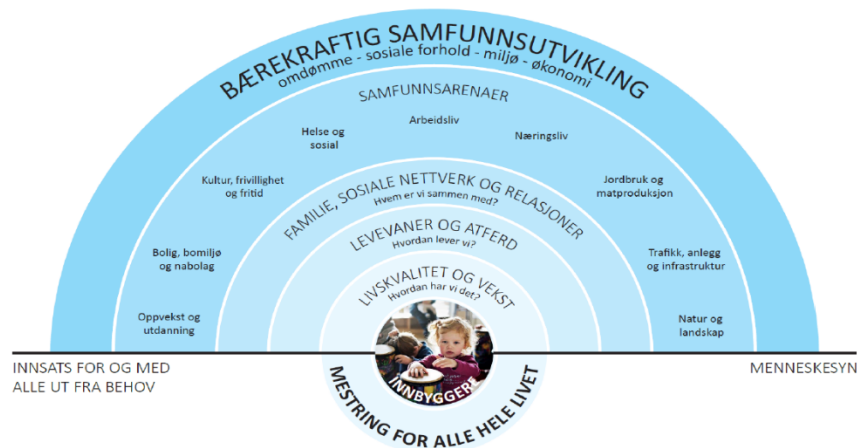
Majoriteten av sykdomsbyrden påvirkes av måten vi lever på, som igjen påvirkes av samfunnet vi lever i. En kjerneutfordring i folkehelsesammenheng er betydelige og økende sosiale ulikheter i helse og livsvilkår. Folk med høy yrkesstatus, inntekt og høyt utdanningsnivå beholder en bedre helse lenger, og det er en tydelig gradient i helse gjennom hele befolkningen. Det betyr at det trinnvis, i gjennomsnitt, er bedre helse og livskvalitet for hvert trinn man beveger seg oppover på den sosiale «rangstigen». Dette gjelder for de aller fleste sykdommer og plager. Rammevilkårene forskjellige grupper lever under i samfunnet er den viktigste årsaken til at slike helseforskjeller oppstår, der særlig barns og unges oppvekstmiljø og levekår er av avgjørende betydning.

Foresattes økonomiske og sosiale betingelser er viktige for å skape en trygg ramme for barns oppvekst. Å være fattig i Norge handler sjelden om ikke å ha mat på bordet, men om at man ikke får delta i samfunnet på samme måte som andre. Det å falle utenfor på grunn av økonomiske og sosiale ressurser kan være ekstra vanskelig i et samfunn som er preget av synlige forventninger om å lykkes på mange arenaer.

Påvirkningsfaktorer for livskvalitet og helse kan framstilles i en årsakskjede som strekker seg fra generelle samfunnsforhold, til egenskaper ved enkeltmennesker. Levevaner har stor betydning for folkehelsen, men forståelsen av hvordan levevaner formes i befolkningen, er av vesentlig betydning. Uten en slik forståelse kan man komme til å individualisere helseproblemer som forårsakes av politiske, historiske, kulturelle, økonomiske og sosiale forhold og levekår.

Selv om sosiale nettverk og levevaner har en mer umiddelbar betydning for helse og livskvalitet, påvirkes dette også sterkt av bakenforliggende faktorer som utdanning, arbeid, bomiljø, øvrige fysiske og sosiale omgivelser, velferds- og velstandsutvikling mv. Det betyr at alle samfunnssektorer spiller en viktig rolle for å påvirke utviklingen av folkehelsen, og der de bakenforliggende faktorene, årsakenes årsak, påvirker aller mest. Særlig fokus bør rettes mot betingelser i samfunnet som påvirker samfunnsdeltakelse, mestring og livskvalitet. Her spiller sosiale nettverk og deltakelse i utdanning, arbeid, demokrati, frivillighet og øvrig samfunnsliv en viktig rolle.

En forenklet framstilling av faktorer som påvirker helse og livskvalitet er illustrert i figuren under.

Figur: Bærekraftig samfunnsutvikling basert på Dahlgren og Whitehead, 1991

Det samlede «samfunnstapet» ved sosiale ulikheter i helse, inkludert ulikheter i funksjonsnivå og samfunns- og arbeidsdeltakelse, er betydelige. Dette er problematisk, både for det enkelte individ og for samfunnet som helhet. Forskning viser at samfunn med små sosiale forskjeller gjør det bedre enn samfunn med store ulikheter. I slike samfunn er helsetilstanden bedre, flere bidrar i arbeidsliv og verdiskaping, skoleresultatene er bedre, kriminalitet er mindre utbredt, og tilliten og det sosiale limet i samfunnet er høyere. Samfunnet har ikke råd til, hverken menneskelig eller økonomisk, å sløse med humankapitalen vår. Medborgerskap og myndiggjøring fremmer verdighet, mestring og helse. Dersom folk ikke opplever at det er bruk for dem blir det raskt brukere av dem. Vi har bruk for alle innbyggerne, ikke bare de mest privilegerte i samfunnet. Sentrale målsettinger for folkehelsen er derfor å forbedre helsetilstanden for alle, og samtidig redusere sosiale ulikheter i helse.

Regjeringens folkehelsemelding

I Meld. St. 15 (2022–2023) har regjeringen lagt frem en folkehelsemelding som har som mål å prioritere folkehelsearbeidet og innsatsen mot sosiale helseforskjeller. Folkehelsemeldingen har seks hovedinnsatsområder:

- De samfunnsskapte vilkårene for god helse
- Levevaner og forebygging av ikkesmittsomme sykdommer (NCD – non-communicable diseases)
- Psykisk helse og livskvalitet
- Vern mot helsetruslar og rett til et sunt miljø
- Kommunikasjon og innbyggerdialog
- Forebyggende arbeid i helse- og omsorgstjenestene

Situasjonen i Levanger

Folkehelseutfordringene i Levanger skiller seg ikke vesentlig fra nasjonale trender. Hovedvekten av folkehelseutfordringene knyttes til levevaner, psykiske plager og lidelser, rus, kronisk sykdom og skader

og ulykker. Vold, krenkelser og overgrep, inkludert mobbing, er også store utfordringer. Slike problemer kan også skape alvorlige konsekvenser for familie, nettverk og omsorgspersoner.

Befolkningens livskvalitet og andelen som rapporterte god egenvurdert helse økte fra HUNT 1 (1984-1986) til HUNT 4 (2017-2019). Resultatene fra HUNT4 viste at det nå var de yngste aldersgruppene som rapporterte dårligst livskvalitet. Dette var en markant endring i trend fra tidligere undersøkelser, da det tidligere var de eldre aldersgruppene som rapporterte dårlig livskvalitet.

Innbyggere i Levanger ser ut til å ha sunnere levevaner og mindre utbredelse av fysiske og psykiske plager og sykdommer enn øvrig befolkning i regionen og i Norge for øvrig. Forventet levealder er også høyere enn fylkes- og landssnitt. Dette henger sannsynligvis sammen med et gjennomsnittlig høyt utdanningsnivå i befolkningen.

Det er målbare sammenhenger mellom sosiale forskjeller og folkehelseutfordringer, blant annet når det gjelder trivsel og helsetilstand, levevaner, levekår, sosiale nettverk, deltakelse i frivillighet, utdanning- og arbeidsliv og maktstrukturer i samfunnet. Opplevelse av utenforskap hos barn, unge og deres familier er et samfunnsproblem som må gis økende oppmerksomhet. Sosiale problemer og vold i nære relasjoner er ytterligere forsterket av koronapandemien.

Inntektsulikheten i Levanger er noe lavere enn landsgjennomsnittet, men har økt over tid i likhet med utviklingen nasjonalt. På landsbasis har andelen barn som vokser opp i familier med vedvarende lavinntekt økt gjennom de siste tiårene. Innvandrerfamilier og enslige forsørgere er blant gruppene med høyest risiko for lavinntekt. Utviklingen er også synlig i Levanger. Data fra perioden 2005–2018 viser at andelen barn i familier med vedvarende lavinntekt har økt, selv om nivået fortsatt er lavere enn landsgjennomsnittet. I 2018 var andelen 6,2 prosent i Levanger, sammenlignet med 9,3 prosent nasjonalt (EU60-definisjonen, SSB). [ssb.no], [trondelagitall.no]

Forventet levealder for ulike utdanningsgrupper viser at det særlig er menn i Levanger som har hatt den beste helseutviklingen de siste tiårene. Samtidig ser det ut som at menn med lavere sosioøkonomisk status ikke har tatt del i denne utviklingen, slik at de sosiale forskjellene har økt. Det er også betydelige sosiale helseforskjeller mellom kvinner, men mindre markante enn blant menn. Mye tyder på at menn som ikke deltar i arbeid, utdanning eller yrkesliv, og som samtidig har lav inntekt, kommer særlig helsemessig dårlig ut.

Kommunale barnehager deltar annet hvert år i den nasjonale foreldreundersøkelsen til Udir. Denne undersøkelsen gir et bilde av foreldrenes vurdering av barnas trivsel i barnehagen. I undersøkelsen som ble gjennomført i desember 2025 blir barnas trivsel i barnehagen vurdert til å være lik som i resten av landet, en gjennomsnittscore på 4,7 av 5 mulige.

Ungdom rapporterer at de i gjennomsnitt trives godt på skolen, og er stort sett fornøyde med foreldre, venner, lokalsamfunn og egen helse. Imidlertid er det variasjon mellom ulike skoler i tall for mobbing.

Dette er et område hvor forebyggende aktivitet, strukturert oppfølging og samarbeid på tvers av fagområder vil bli sentralt i det videre arbeidet.

Det sees en økning i psykiske plager blant ungdom, særlig blant unge jenter. Trenden er også tydelig i Levanger, basert på resultater i Ungdata og HUNT4. Opplevelse av ensomhet og indre og ytre press til å være vellykket på alle livsområder ser ut til å forsterke utviklingen. Slike trender må tolkes med forsiktighet, ettersom språk, kultur og sosial kontekst påvirker egne opplevelser av hvordan man har det. Likevel er det mye som tyder på at økningen i psykiske helseplager må tas på alvor.

Opplevelse av utenforskap hos barn, unge og deres familier er en samfunnsutfordring som krever økt oppmerksomhet. Det er veldokumenterte sammenhenger mellom foreldres sosioøkonomiske status og barns og unges motivasjon, læringsresultater og gjennomføring av utdanning. Barn og unge med lavt utdannede foreldre har gjennomgående høyere risiko for ikke å fullføre videregående opplæring enn jevnaldrende med høyt utdannede foreldre. Dette mønsteret finnes også i Levanger og bidrar til sosiale forskjeller i oppvekst og livsmuligheter.

Ungdom i Levanger deltar i stor grad i fysisk aktivitet og organisert fritids- og idrettsaktivitet. Data fra HUNT viser at den voksne befolkningen trener mer enn tidligere, samtidig som den daglige hverdagsaktiviteten har gått ned. Dette henger blant annet sammen med teknologisk utvikling, mer stillesittende arbeid og økt bruk av motorisert transport. Bilen er fortsatt det dominerende transportmiddelet i hverdagen, og lokale reisevaneundersøkelser viser at andelen reiser til fots eller på sykkel fortsatt er relativt lav.

Stadig flere livsområder klassifiseres som sykdom og avvik, og presset på helse- og velferdstjenester øker. Prioritering av helsevennlig lokalsamfunnsutvikling, tidlig innsats og universelle tjenester for å beholde bærekraft i velferdssystemene våre er derfor viktig.

Disse komplekse problemstillingene krever at kommuneorganisasjonen sikrer kompetanse om tettere former for samskaping med aktører i lokalsamfunnet i arbeidet med å styrke folkehelse og utjevne sosiale forskjeller.

Folkehelseprofil Levanger 2026

[Folkehelseprofil Levanger 2026](#)

*Forklaring (tall viser til linjenummer i tabellen under): * = standardiserte verdier, a = aldersstandardisert, k = kjønnsstandardisert og ** = tall fra Ungdataundersøkelsen mangler. Les mer om mulige årsaker til at tall fra Ungdataundersøkelsen mangler her. 1. 2025, i prosent av befolkningen. 2. 2025. 3. 2025, i prosent av befolkningen. 4. 2024, høyeste fullførte utdanning (av alle med oppgitt utdanning). 5. 2022-2024, personer som bor i husholdninger som i en treårsperiode har en gjennomsnittlig inntekt under 60 % av nasjonal median. 6. 2024, forholdet mellom inntekten til den personen som befinner seg på 90 prosentilen og den som befinner seg på 10-prosentilen. 7. 2024, i prosent av personer i privathusholdninger. 8. 2024, trangboddhet defineres ut ifra antall rom og kvadratmeter i boligen. 9. 2024, omfatter heltid og deltid. 10. 2024, omfatter de som ikke er i arbeid, utdanning eller opplæring (NEET). 11. 2024, legemeldte sykefraværsdagsverk av avtalte dagsverk. 12. 2022-2024, mottakere av uføretrygd. 13./14./15. Skoleårene 2023/2024-2025/2026. 16. 2022-2024, omfatter elever bosatt i kommunen. 17. U.skole, de som angir 8-10 på en skala fra 0-10, der 0 er det verst mulige livet de kan tenke seg og 10 det best mulige. 18. 2022-2024, alle aldre, inkludert forgiftninger. 19. 2024, definert som tilfredsstillende resultater mht. E. coli og stabil levering av*

drikkevann. Omfatter vannverk som forsyner minst 50 personer. Tallene bør vurderes i lys av andelen som er tilknyttet vannverk i kommunen. 20. 2020-2024, omfatter de som er eksponert over luftkvalitetskriteriene på 5 mikrogram per kubikkmeter ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) for finkornet svevestøv ($\text{PM}_{2,5}$). 21. U.skole, svarer «ja, jeg er med nå». 22. 2025, stortingsvalget. 23. 2023-2025, oppgitt ved nettbasert sesjon 1. 24. U.skole, daglig utenom skolen. 25. 2020-2024, fødende som oppga at de røykte i begynnelsen av svangerskapet, oppgitt i prosent av alle fødende med røykeopplysninger. 26./27. 2010-2024, beregnet basert på aldersspesifikk dødelighet. 28. 2010-2024, vurdert etter forskjellen i forventet levealder ved 30 år, mellom de med grunnskole som høyeste utdanning og de med videregående eller høyere utdanning. 29. U.skole, svært eller litt fornøyd. 30. 2022-2024, brukere av primærhelsetjenestene fastlege og legevakt. 31. 2022-2024, muskel- og skjelettplager og -sykdommer (ekskl. brudd og skader), brukere av primærhelsetjenestene fastlege, legevakt, fysioterapeut og kiropraktor. 32. 2022-2025, KMI som tilsvarende over 25 kg/m^2 , basert på høyde og vekt oppgitt ved nettbasert sesjon 1. 33. 2015-2024, alle aldre. 34. 2020-2024. b Datakilder: Statistisk sentralbyrå, Ungdata-undersøkelsen fra Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet, Kreftregisteret, Medisinsk fødselsregister, Norsk pasientregister, Kommunalt pasient- og brukerregister, Utdanningsdirektoratet, Vernepliktsverket, Vannverksregisteret, Meteorologisk institutt, Valgdirektoratet og Nasjonalt vaksinasjonsregister SYSVAK. For mer informasjon, se "Om dataene" i statistikkbanken Folkehelsestatistikk

Tema	Indikator (klikkbare indikatornavn)	Kommune	Fylke	Norge	Enhet (*)	Folkehelsebarometer for Levanger Levangke
Befolkning	1 Andel i yrkesaktiv alder (16-66 år)	62,8	65,7	65,9	prosent	
	2 Andel over 80 år	5,5	5,0	4,8	prosent	
	3 Personer som bor alene, 45 år +	25,2	26,5	27,0	prosent	
	4 VGS eller høyere utdanning, 30-39 år	83,3	83,2	82,1	prosent	
Oppvekst og levekår	5 Vedvarende lavinntekt, alle aldre	8,5	8,7	9,7	prosent	
	6 Inntektsulikhet, P90/P10	2,6	2,6	2,8	-	
	7 Leier bolig, 45 år +	11,7	12,5	12,7	prosent	
	8 Bor trangt, 0-17 år	11,9	16,3	18,3	prosent	
	9 Sysselsatte, 20-66 år	78,1	77,8	76,9	prosent (a,k)	
	10 Står utenfor, 20-66 år	16,9	17,4	18,4	prosent (a,k)	
	11 Sykefravær, legemeldt, 20-66 år	5,6	6,0	5,9	prosent (a,k)	
	12 Mottakere av uføretrygd, 20-66 år	11,0	11,0	10,0	prosent (a,k)	
	13 Trives på skolen, 10. trinn	77	82	83	prosent (k)	
	14 Laveste mestringsnivå i lesing, 5. tr.	29	28	27	prosent (k)	
	15 Laveste mestringsnivå i regning, 5. tr.	30	28	28	prosent (k)	
	16 Gjennomføring i vdg. opplæring	85	81	82	prosent (k)	
	17 Høy tilfredshet, Ungdata 2024	47	49	50	prosent (a,k)	
Miljø, skader og ulykker	18 Skader, behandlet i sykehus	17,8	13,8	13,7	per 1000 (a,k)	
	19 Drikkevann, hygienisk og stabilt	100,0	87,9	89,1	prosent	
	20 Luftforurensning, eksponert	0	16	45	prosent	
	21 Med i fritidsorganisasjon, Ungd. 2024	61	63	59	prosent (a,k)	
	22 Valgdeltakelse	79,3	80,4	80,0	prosent	
Helse-relatert atferd	23 Trener sjeldnere enn ukentlig, 17 år	25	25	29	prosent (k)	
	24 Skjermtid over 4 timer, Ungd. 2024	43	43	43	prosent (a,k)	
	25 Røyking, kvinner	-	1,1	1,8	prosent (a)	
Helsestatus	26 Forventet levealder, menn	81,4	81,1	80,7	år	
	27 Forventet levealder, kvinner	84,4	84,4	84,2	år	
	28 Utd.forskjeller i forventet levealder	5,8	5,1	5,2	år	
	29 Fornøyd med helse, Ungd. 2024	64	66	66	prosent (a,k)	
	30 Psykiske sympt./lidelser, 0-74 år	183	179	180	per 1000 (a,k)	
	31 Muskel og skjelett, 0-74 år	319	318	315	per 1000 (a,k)	
	32 Overvekt og fedme, 17 år	23	22	21	prosent (k)	
	33 Hudkreft, nye tilfeller	94	89	96	per 100 000 (a,k)	
	34 Vaksinasjonsdekning, meslinger, 9 år	97,9	97,5	97,1	prosent	

Utenforskap

Utenforskap brukes ofte som et uttrykk for manglende tilknytning til samfunnet rundt oss. Det beskriver situasjoner der enkeltpersoner eller grupper står utenfor viktige arenaer for deltakelse, som arbeid, utdanning, fritidsaktiviteter og sosiale fellesskap. Manglende deltakelse kan påvirke både livskvalitet, helse og muligheten til å bidra med egne ressurser i samfunnet. Barn som vokser opp i familier med lav inntekt eller svak eller ingen tilknytning til arbeidslivet har økt risiko for helseutfordringer, lavere skoleprestasjoner og senere utenforskap. Sosiale ulikheter i oppveksten kan dermed få konsekvenser gjennom hele livsløpet. Tidlig innsats, gode oppvekstvilkår og deltakelse i barnehage, skole, fritidsaktiviteter og arbeidsliv er derfor viktige folkehelseiltak (Oppvekstprofilen 2022).

Utviklingen i Levanger de siste fire årene viser en jevn økning i både antall familier med barn som mottar økonomisk sosialhjelp og antall barn som berøres. Fra 2022 til 2025 økte antallet sosialhjelpstilfeller med forsørgeransvar fra 90 til 114, mens antallet barn i disse familiene økte fra 149 til 189. Dette tilsvarer en økning på om lag 27 prosent på tre år.

År	Sosialhjelpstilfeller som forsørger barn under 18 år	Antall barn under 18 år i familier som mottok sosialhjelp
2022	90	149
2023	96	165
2024	102	170
2025	114	189

Kilde: SSB/KOSTRA tabell 14019. Tallene viser familier med barn som mottok økonomisk sosialhjelp og antall barn som var berørt.

Tallene peker på at flere barn vokser opp i familier med økonomiske utfordringer. Oppvekstprofilen fra 2022 viser at vedvarende lav inntekt og økonomisk utsatthet kan påvirke barns levekår, deltakelse i fritidsaktiviteter, sosial inkludering og helse. Risikoen for utenforskap øker når familier over tid står utenfor arbeidslivet eller er avhengige av offentlige ytelser.

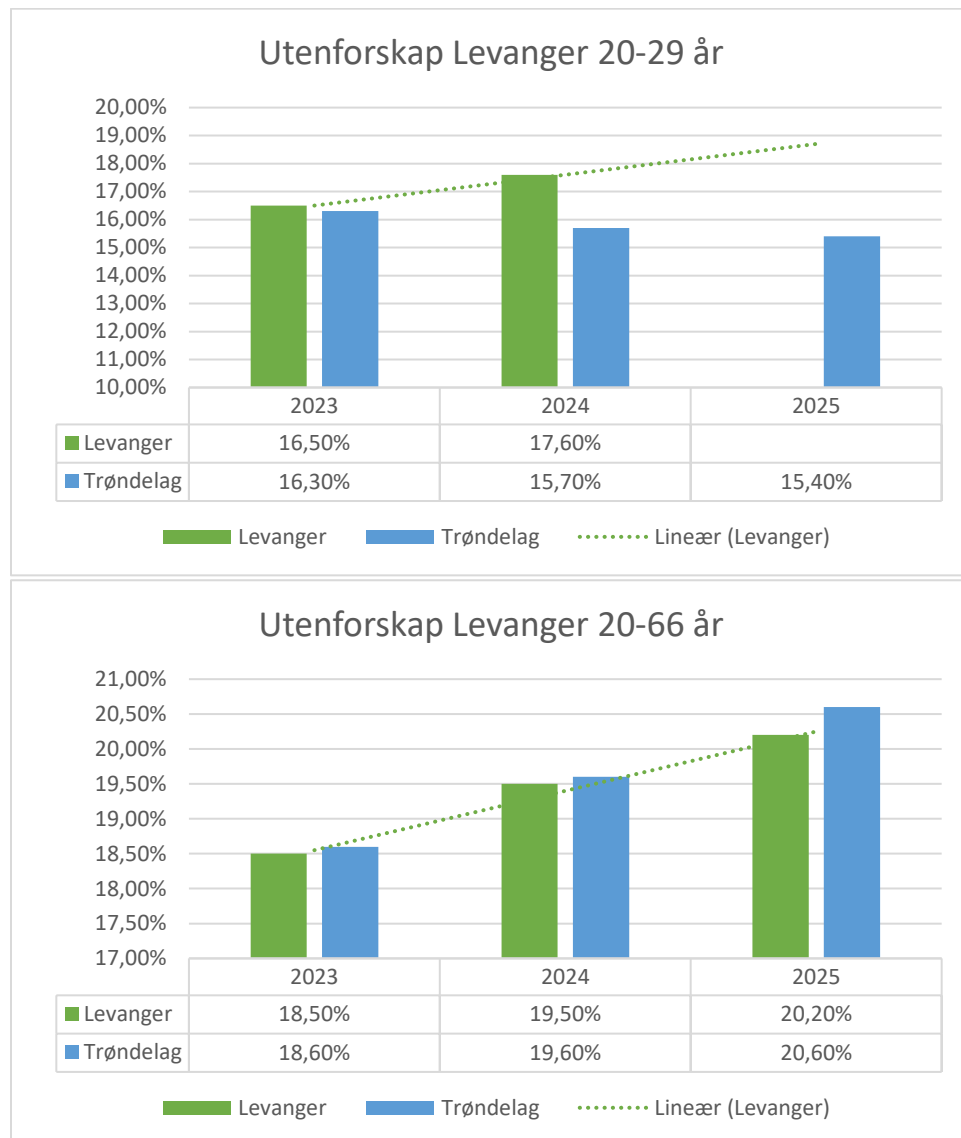
Utviklingen må også ses i sammenheng med økningen i langvarige sosialhjelpsmottakere og et betydelig antall personer på arbeidsavklaringspenger og uføretrygd i kommunen. Dette kan indikere at flere familier har sammensatte utfordringer knyttet til helse, arbeid og økonomi.

Nav definerer utenforskap dersom vedkommende er bosatt i Norge, er mellom 20 og 66 år, og verken er i arbeid, under høyere utdanning, selvstendig næringsdrivende, mottar alderspensjon eller AFP i referansemåned (desember). Dette uavhengig av årsak. Gruppen omfatter både personer med og uten trygdeytelser, inkludert mottakere av økonomisk sosialhjelp.

Tallene viser at utenforskapet i Levanger har økt de siste årene, særlig i den voksne befolkningen (20–66 år). Andelen utenfor arbeid og utdanning steg fra **18,5 prosent i 2023 til 20,2 prosent i 2025**, en økning

på 1,7 prosentpoeng. Utviklingen følger i hovedsak samme retning som for Trøndelag, men Levanger har gått fra å ligge marginalt under fylkesnivået i 2024 til å ligge marginalt over i 2025.

For aldersgruppen **20–29 år** ser utviklingen mer bekymringsfull ut. Andelen unge i utenforskap økte fra **16,5 prosent i 2023 til 17,6 prosent i 2024**, mens Trøndelag i samme periode hadde en nedgang fra 16,3 til 15,7 prosent. Dette tyder på at Levanger har hatt en svakere utvikling enn fylket når det gjelder unges tilknytning til arbeid og utdanning. Selv om tall for Levanger i 2025 ikke foreligger, viser den stigende trenden at kommunen bør følge utviklingen blant unge tett.

Regjeringen peker nasjonalt på at færre unge står utenfor arbeid og utdanning (utenforskapstallene fra NAV). Levanger ser imidlertid ikke ut til å ha tatt del i denne positive utviklingen i samme grad som resten av fylket. Forskjellen kan skyldes flere forhold, blant annet:

- Sammensetningen av arbeidsmarkedet og tilgang på relevante jobber for unge.
- Andelen unge med helseutfordringer eller behov for oppfølging fra Nav.

- Overganger mellom utdanning og arbeid.
- Befolkningssammensetning og lokale sosioøkonomiske forhold.

For gruppen 20–66 år kan den generelle økningen i utenforskap indikere at flere står utenfor arbeidslivet over tid, enten på grunn av helseutfordringer, manglende kvalifikasjoner eller andre forhold som påvirker arbeidsevnen.

Levanger har hatt en økning i utenforskap både blant unge og i befolkningen samlet. Særlig utviklingen blant unge skiller seg fra den positive trenden som er observert nasjonalt og i Trøndelag. Selv om nivået i 2025 for aldersgruppen 20–29 år ikke er kjent, tilsier utviklingen fra 2023 til 2024 at utenforskap blant unge bør være et prioritert oppmerksomhetsområde. Samtidig er det verdt å merke seg at nivået i Levanger fortsatt ligger nær fylkesgjennomsnittet, slik at utfordringsbildet ikke framstår som vesentlig annerledes enn i resten av Trøndelag.

For Levanger kommune er arbeidet med å forebygge utenforskap viktig både for folkehelsen, sosial bærekraft og framtidig tilgang på arbeidskraft. Utviklingen understreker betydningen av tidlig innsats overfor barn og familier i utsatte livssituasjoner. Tiltak som bidrar til økonomisk trygghet, deltakelse i barnehage, skole og fritidsaktiviteter, samt styrket tilknytning til arbeidslivet for foreldre, kan redusere risikoen for utenforskap og sosiale helseforskjeller.

For å lykkes kreves et tett samarbeid mellom oppvekst, helse, NAV, frivilligheten, næringslivet og lokalsamfunnet. NOU 2026:6 peker på at kommunene i større grad må mobilisere ressursene hos innbyggere, frivillige organisasjoner og sivilsamfunnet for å styrke deltakelse, mestring og inkludering. En slik helhetlig innsats vil være viktig for å forebygge utenforskap, redusere sosiale ulikheter og sikre at flere kan delta aktivt i arbeids- og samfunnslivet.

Vold i nære relasjoner

Omfanget av vold i nære relasjoner gjør dette til et folkehelseproblem med store samfunnsmessige konsekvenser. Dette innebærer brudd på grunnleggende menneskerettigheter og kriminelle handlinger som forårsaker mye lidelse. Volden er ofte skjult og skambelagt, og ofrene kan bli truet til taushet. Vold mot barn har skadepotensiale som påvirker hele livsløpet og kan føre til fysisk og psykisk sykdom.

Vold i nære relasjoner kan få alvorlige og langvarige konsekvenser for den som utsettes, både fysisk, psykisk, sosialt og økonomisk. Forskning viser at utsatte har økt risiko for blant annet angst, depresjon, posttraumatisk stresslidelse (PTSD), søvnproblemer, rusutfordringer, somatiske helseplager og redusert livskvalitet. Barn som lever med vold, enten som direkte utsatte eller vitner til vold, kan få alvorlige utviklingsmessige konsekvenser som påvirker følelsesregulering, tilknytning, læring og fungering gjennom hele livsløpet. Regjeringens opptrappingsplan *Trygghet for alle* (2024–2028) understreker at vold og overgrep kan sette spor i generasjoner og at voldsutsatte ofte ikke fanges opp tidlig nok av tjenesteapparatet. Planen legger derfor vekt på tidlig avdekking, helhetlig oppfølging og bedre

samordning mellom tjenester for å styrke beskyttelsen og hjelpen til utsatte. Dette samsvarer med føringene i handlingsplanen *Frihet fra vold* (2021–2024), som fremhever behovet for sammenhengende og likeverdige tjenester til personer utsatt for vold i nære relasjoner. Samlet peker nyere nasjonale føringar og kunnskapsgrunnlag på at vold i nære relasjoner er et betydelig folkehelse- og samfunnsproblem som krever tidlig innsats, tverrsektorielt samarbeid og langvarig oppfølging for å redusere skadevirkningene og forebygge videre vold.

Det er behov for å sikre at tjenestene har kunnskap, kompetanse og rutiner om samtale med barn, barns medvirkning og sikkerhets- og risikoarbeid. Det er også behov for gjennomgang av regelverk for å sikre barn trygge rammer for å kunne fortelle om vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt. Kunnskap om og oppfølging av personer som begår seksuelle overgrep må styrkes.

Tjenesteapparatet kan fange opp personer utsatt for vold i nære relasjoner tidligere ved å arbeide mer systematisk med avdekking, kompetanseheving og tverrfaglig samarbeid. Nasjonale føringar peker særlig på at ansatte i helse-, oppvekst-, barnevern-, NAV- og polititjenester må være bedre rustet til å gjenkjenne tegn på vold og tørre å spørre direkte når det er grunn til bekymring. Opptappingsplanen *Trygghet for alle* (2024–2028) fremhever tidlig identifisering og styrket kompetanse som sentrale tiltak for å forhindre at vold blir langvarig og mer alvorlig.

Flere voldsutsatte har kontakt med offentlige tjenester over lang tid uten at volden blir avdekket. Tidlig identifisering forutsetter derfor at ansatte kjenner risikofaktorer og signaler som uforklarlige skader, gjentatte helseplager, psykiske vansker, høyt skolefravær, endringer i atferd, sosial isolasjon eller vedvarende økonomiske problemer. Forskning viser også at vold kan gi sammensatte helseutfordringer som gjør at den egentlige årsaken overses dersom det ikke stilles konkrete spørsmål om voldserfaringer.

Kommunens tjenesteapparat har lovpålagt ansvar for å avdekke, begrense og avhjelpe skadevirkningene av vold i nære relasjoner. Ved avdekking av vold skal kommunen tilby riktig hjelp til rett tid, både til utsatte, berørte og volds utøvere. Arbeidet med forebygging, avdekking og tiltak knyttet til vold i nære relasjoner er sektorovergripende, og kommunen må sikre helhetlige tiltak for å møte særlige utfordringer på området.

I juni 2026 vedtok kommunestyret Temaplan psykisk helse, rus og vold i nære relasjoner 2027-2030. Planen beskriver tiltak som skal bidra til å forebygge, avdekke og håndtere vold i nære relasjoner. Tiltakene er rettet mot barn og unge, og sårbare voksne som kan utsettes for vold i nære relasjoner.

Klima og miljø

Figur: FNs bærekraftsmål – tre dimensjoner av bærekraftsmål.

Å ta vare på klima og miljø er grunnleggende for å ha en bærekraftig samfunnsutvikling. Figuren ovenfor viser at oppnåelse av bærekraftsmål innen klima, miljø og biologisk mangfold er nødvendig for å nå målene om menneskelig utvikling og velferd.

Levanger kommune arbeider med å integrere klima og miljø i hele virksomhetens arbeid, og Levanger kommunestyre vedtok i 2019 (FO-sak 37/19) følgende:

1. Levanger kommune erkjenner at en levelig klode og framtiden til generasjoner etter oss må ha høyest prioritet.
2. Levanger kommune erkjenner at vi lever i en klima- og miljøkrise

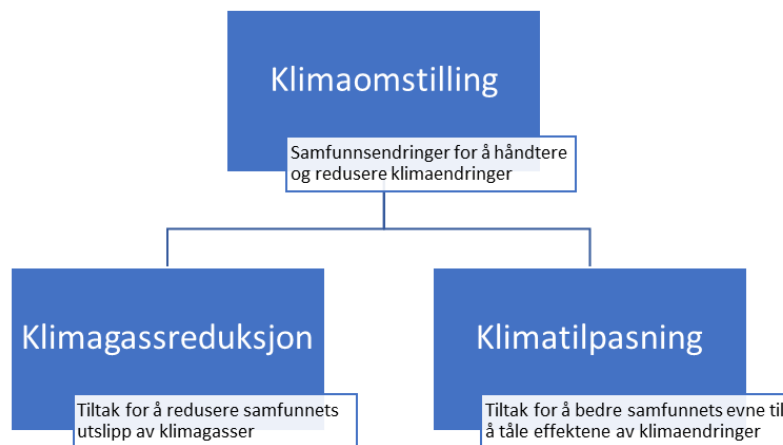
Det er også politisk vedtatt at Levanger kommune skal utarbeide klimabudsjett, føre et klimaregnskap og sertifiseres som Miljøfyrtårn.

Parisavtalen om klima og det globale rammeverket for naturmangfold gir rammer for nasjonal politikk og er sentrale for at bærekraftsmålene skal nås. Det er mange hensyn som må ivaretas samtidig og det er vesentlig at innsatsen for klima og miljø ses i sammenheng og på tvers av økonomiske, sosiale, politiske og teknologiske områder. Dette krever endringer i både menneskers verdsettelse og adferd. Viktige tema i regionale og kommunale planer vil være hensyn til naturmangfold, omstilling til et klimatilpasset lavutslippssamfunn, langsiktige arealvurderinger for å minimere arealtapet av natur og helhetlig forvaltning av vannressursene.

Viktigheten av forpliktende innsats for klima, miljø og naturmangfold påpekes i [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027](#).

Klima

Klimaendringene er her. Hyppigere og kraftigere hendelser vil utvilsomt påvirke oss stadig mer. Klimaendringenes virkning på naturen er større og mer omfattende enn tidligere antatt, og fører allerede til ødeleggelser for mennesker og natur. Det beskrives i den sjette hovedrapporten fra FNs klimapanel (*IPCC*). Hovedfunn i synteserapporten, publisert i mars 2023, er: Vi har det vi trenger for å handle. Tempoet må drastisk opp. Valgene vi gjør dette tiåret, påvirker kloden i tusenvis av år. Omfanget av klimaendringene avhenger altså av om vi i løpet av de neste årene klarer å redusere utslippene av klimagasser. Alle sektorer i samfunnet må gjennom en klimaomstilling. Dette innebærer både reduksjon av klimagassutslipp, men også tilpasning til et endret klima.

Kommunen har en sentral rolle både som offentlig innkjøper, planmyndighet og tilrettelegger. Som planmyndighet har kommunene avgjørende innflytelse på utslipp fra arealbruksendringer. Kommunene kan, i spill med andre myndigheter, påvirke klimagassutslipp fra veitransport gjennom god arealplanlegging og fysisk tilrettelegging.

I kommuneplanens samfunnsdel 2025-2040 har kommunen følgende mål for klima:

- Vi har mål om å redusere utslipp av klimagasser med 50-55 % innen 2030, sammenlignet med 2009-nivå, og å omstille Levanger til et lavutslippssamfunn innen 2050
- Vi er rustet til å møte konsekvensene av klimaendringer

For å nå klimamålet er det viktig at hele kommuneorganisasjonen samarbeider, på tvers av egne virksomheter og sammen med innbyggere og lokalt næringsliv, samt regionale og statlige myndigheter.

[Klimamelding 2035 – på vei mot lavutslippssamfunnet](#) (Meld.St. 25 (2024-2025)) legger regjeringen rammene for klimapolitikken mot 2035.

[Statlige planretningslinjer for klima og energi](#) skal sikre at klima og energi vektlegges i planleggingen etter plan- og bygningsloven og øvrig myndighetsutøvelse og virksomhet i staten, kommuner og fylkeskommuner. Planleggingen skal også bidra til at samfunnet blir bedre rustet til å møte klimaendringene, gjennom å sikre at kommuner og fylkeskommuner unngår eller begrenser risiko,

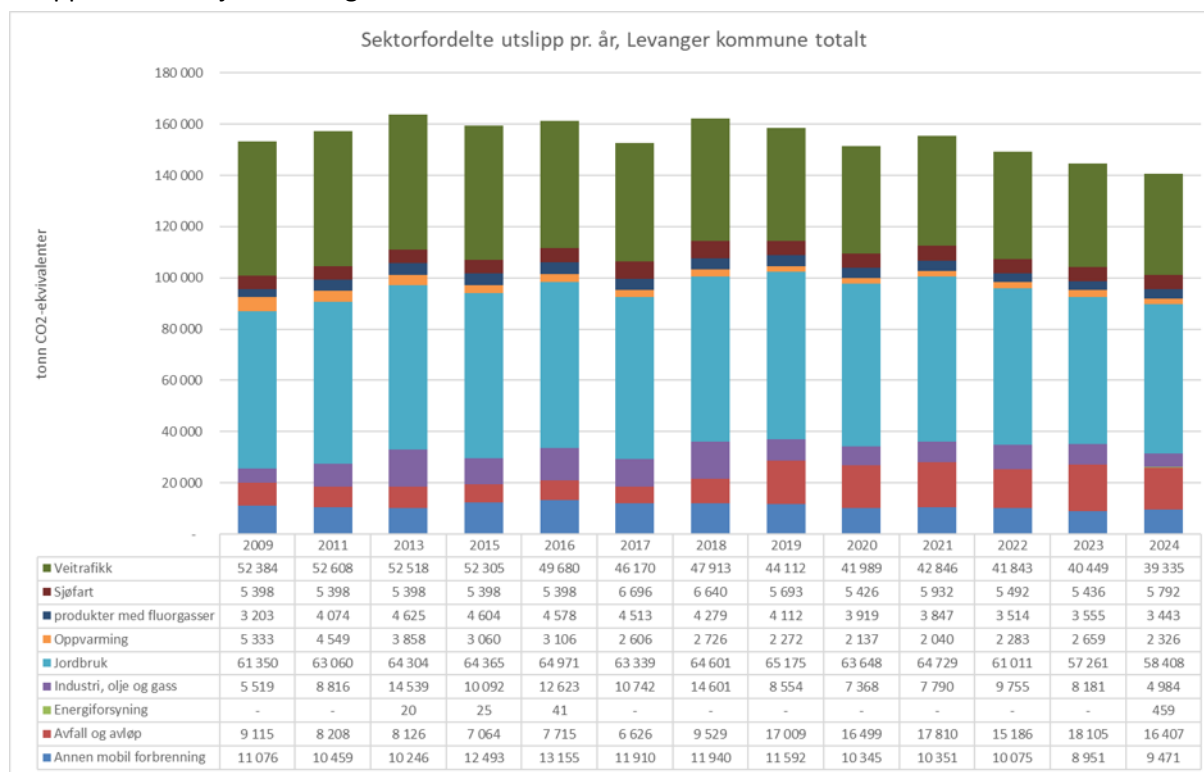
sårbarhet og ulemper, og drar nytte av eventuelle fordeler som følge av endringer i klimaet (klimatilpasning).

[Klimautvalget](#) la i 2023 fram sine anbefalinger og peker på kommunens rolle for å bidra til økt klimaomstilling.

[Stortingsmelding 26, Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn](#) (Meld. St. 26 (2022-2023)), presenterer innsats og tiltak for å forbedre og tilpasse natur og samfunn til klimaendringene.

Status for klimagassutslipp i Levanger

Kommunens klimamål forholder seg til utslipp innenfor kommunens areal. Miljødirektoratet har statistikk for sektorfordelt utslipp i alle landets kommuner. Levanger kommunes oversikt viser at de store utslippskildene er jordbruk og veitrafikk:

Figur: Årlige sektorfordelte utslipp av klimagasser i Levanger. Kilde: [Miljødirektoratet](#).

Statistikken fra Miljødirektoratet gir kun en oversikt over de direkte utslippene, altså de som oppstår innenfor Levanger kommunes geografiske grenser. Dette innebærer at utslipp som skjer andre steder i verden, som konsekvens av Levangersamfunnets forbruk, ikke er inkludert. Det samme gjelder flyreiser. Statistikken viser at utslippene i enkelte år har blitt redusert, mens i andre år har økt. Dette skyldes både endring i utslippene, men også endring i rapportering.

Levanger kommunes oversikt viser at de store utslippskildene er jordbruk og veitrafikk. Størstedelen av utslippene fra veitrafikk kommer fra personbiler og tunge kjøretøy, og disse utslippene skyldes hovedsakelig Levangers lange E6-strekning. Jordbruksutslippene er i stor grad relatert til husdyrhold, både biologiske prosesser i husdyr og gjødselhåndtering. Matproduksjon er viktig for Levanger, og selv om en del av klimagassutslippene fra jordbruk kan reduseres, så vil det alltid være en del utslipp forbundet med matproduksjon.

Kommunen som virksomhet har i hovedsak myndighet til å gjøre tiltak for å redusere klimagassutslipp innad i egen organisasjon. I tillegg kan kommunen veilede om blant annet tiltak innenfor jordbruk og legge til rette for sirkulærøkonomi på blant annet Fiborgtangen.

Som forvalter av plan- og bygningsloven legger kommuner føringer for store deler av arealbruken. Kommunen har derfor en nøkkelrolle når det gjelder å redusere utslipp fra arealbruksendringer, og legge til rette for lave utslipp fra områder som bebygges. Det er derfor viktig at arealbruk og arealbruksendringer bør prioriteres til de formål som har størst samfunnsnytte. Kommunen bør videre bidra med kunnskapsformidling og påvirke den politiske endringsviljen både lokalt og nasjonalt.

Opptak og lagring av karbon

Halvparten av de menneskeskapte CO₂-utslippene blir tatt opp i havet og vegetasjonen på land ([Opptak i skog \(uib.no\)](#)). Endringer i disse naturlige kildene og slukene for CO₂ kan derfor ha stor betydning for klimaendringene. Arealer hvor det foregår fotosyntese vil binde karbon, men opptak og lagring varierer mye mellom ulike typer vegetasjonsdekke, jordtyper og bruk av arealene. Arealbruk spiller en viktig rolle for kommunens klimafotavtrykk, og arealbruksendringer kan både gi utslipp og opptak av klimagasser.

Ubebygde arealer kan inneholde store lagre av karbon. Utbygging kan derfor medføre betydelige klimagassutslipp og redusere potensielt framtidig opptak av karbon på arealet. Arealbruksendringer som fører til størst utslipp knyttes til utbygging på myr og høybonitet skog, men også endringer på andre ubebygde arealer, som skog på lavere bonitet, beite og dyrket mark, har betydning. Riktig bruk av skogen er viktig for å lykkes med en grønn omstilling. En stor del av biomassetilveksten og karbonlagringen i skog får vi på slutten av omløpet før skogen blir hogstmoden. Ved bruk av tre i langsiktige konstruksjoner, som f.eks. bygninger, vil karbonet lagres over tid. Materiale av tre binder karbon, mens produksjon av stål og betong fører til utslipp av CO₂.

Karbon som ligger lagret i jord er også en viktig del av det globale karbonkretsløpet. Jorda inneholder to til tre ganger så mye karbon som atmosfæren. I tillegg til denne klimaeffekten har organisk karbon i jord viktige funksjoner, som for eksempel å lagre og frigjøre næringsstoffer for plantevekst, og ved å bidra til god jordstruktur som igjen beskytter mot erosjon. Det forskes mye på tiltak for å øke karbonlagring i jord. I rapporten [«Muligheter og utfordringer for økt karbonbinding i jordbruksjord»](#) (NIBIO,2019)

trekkes bruk av biokull, bedre forvaltning av utmarksbeite, større rotsystemer og fangvekster fra, som tiltak med størst potensiale. Det er vesentlig å veilede og oppfordre gårdbrukere til å benytte seg av ordningene innenfor Regionalt miljøtilskudd i jordbruket (RMP) som omfatter blant annet avrenning til vann, utslipp til luft, biologisk mangfold m.fl.

Klimatilpasning

Levanger har som mål at vi er rustet til å møte konsekvensene av klimaendringene. Klimaet i Levanger blir varmere og våtere. Dette gir økte utfordringer med overvann, flom, skred og erosjon, tørkeperioder og krevende vinterforhold. For nærmere omtale av disse klimautfordringene, se [Klimaprofil for Nord-Trøndelag](#). [Klimasårbarhetsanalysen for Levanger](#) viser blant annet økt risiko for hendelser som ekstremnedbør, jord- og kvikkleireskred, tørke og skogbrann.

Det er viktig at klimatilpasning er en sentral del av den helhetlige samfunnsutviklingen. Kommunen står i førstelinen i møte med klimaendringene og det er i kommunen tiltak må iverksettes. For at kommunene skal kunne utføre oppgavene sine på en måte som sikrer robuste og bærekraftige lokalsamfunn i framtiden, er det nødvendig at hensynet til et klima i endring blir en integrert del av de kommunale ansvarsområdene.

Klimatilpasning lønner seg. Det lønner seg å arbeide med å begrense eller unngå skader, fremfor å reparere skadene i ettertid. I mange tilfeller vil ikke klimatilpasning koste mer, det kan bare handle om å gjøre noe litt annerledes. I andre tilfeller vil det kreve større investeringer, men redusere de langsiktige kostnadene.

Kommuneplanens samfunnsdel har tre overordnede tiltak for klimatilpasning:

- Arbeide målrettet med klimatilpasning i planleggingen og forebygge konsekvenser av flom, tørke, skred og ras
- Bruke overvann som ressurs ved infiltrering, fordrøyning og lokal bruk der det er praktisk mulig. Åpne, naturlige anlegg foretrekkes
- Arbeide aktivt for at næringslivet, inkl. landbruk, skal utnytte fordelene med økt middeltemperatur

Miljøfyrtårn

Miljøfyrtårnsertifisering av Levanger kommune startet i 2021. 42 avdelinger er miljøsertifisert og kommunen er godt i gang med resertifisering, som gjennomføres tre år etter sertifisering.

Det jobbes generelt godt med Miljøfyrtårn og det er et større engasjement for arbeidet nå enn ved oppstart. Hvert år setter hver avdeling seg relevante og virksomme mål og tiltak, og de kan selv se om de er på vei mot målene. Forankring i ledelsen er vesentlig, likedan involvering i alle ledd. Hver enkelt barnehage, omsorgsbasis, skole, avdeling for hjemmetjeneste osv. skal se på hva de gjør innenfor arbeidsmiljø, avfall, energi, innkjøp og transport og hvilke forbedringstiltak som kan gjøres. I Miljøfyrtårnarbeidet framover er det vesentlig med motivasjon og engasjement for å nå målene våre.

Det må føles meningsfylt å gjennomføre tiltakene, og positive resultater må videreformidles slik de kan motivere andre.

Alle avdelinger ble sertifisert i perioden 2021–2024.

Resertifisering kreves etter tre år. Mange er nå resertifisert og noen gjenstår:

2024/2025	2025/2026	2026-2029
1. Biblioteket 2. Rådhuset 3. Drift og Anlegg 4. Festiviteten 5. Kirkegata 11 (kulturskolen og ungdomshuset) 6. Ekne barneskole 7. Frol barneskole 8. Nesheim skole 9. Ytterøy barne- og ungdomsskole 10. Halsan skole 11. Åsen barne- og ungdomsskole 12. Levanger ungdomsskole 13. Skogn barne- og ungdomsskole 14. Levanger voksenopplæring 15. Staup barnehage 16. Frol barnehage 17. Ekne barnehage 18. Ytterøy barnehage 19. Momarka barnehage 20. Åsen barnehage (nedlagt) 21. Holåsen barnehage (nedlagt) 22. Bjørnang barnehage (nedlagt)	1. Hjemmetjenesten avd. sentrum 2. Hjemmetjenesten avd. sør 3. Hjemmetjenester Stokkbakken omsorgssenter 4. Kjøkkentjenesten 5. Omsorgsbasis Eplehagen 6. Omsorgsbasis Marknadsvegen 7. Omsorgsbasis Åsvegen 8. Omsorgsbasis Nordsivegen 9. Omsorgsbasis Okkenhaugvegen 10. Regnbuen barne- og avlastningsbolig 11. Arbeid og Aktivisering	Resertifisering gjenstår: 1. Brann og redning 2. Trønderhallen 3. Levanger fritidspark 4. NAV 5. Staup helsehus 6. Ergo- og fysioterapitjenesten 7. Breidablikktunet 8. Hjemmetjenesten avd. Nord 9. Ytterøy helsetun 10. Purktrøa gårdsbarnehage 11. Skogn barnehage

Status august 2026

Figur: Status for Miljøfyrtårnsertifisering i Levanger kommune

Avfall og forurensning

Et av [Norges miljømål](#) er at forurensning ikke skal skade helse og miljø. Kommunen er forurensningsmyndighet og tildelt ansvar for en rekke områder, blant annet knyttet til forsøpling, grunnforurensning og akutt forurensning. Kommunen har god kontroll på forurensningssituasjonen og tar tak i innkomne saker. Det er spesielt viktig at den kommunale beredskapen mot akuttforurensning fungerer da dette er saker som krever rask handling og som potensielt kan få store følger.

Norge har også miljømål som sier at utviklingen i mengden avfall skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten, samt at materialgjenvinningen av avfall skal øke. Ombrukskartlegging ble et krav i bygningsteknisk forskrift fra 2023. Levanger kommune, sammen med Retura IR AS og Verdal kommune, har etablert en ombrukssentral i Verdal. Denne driftes av Retura og vil tar imot byggematerialer fra blant annet kommunale bygg som skal rives. Varene omsettes på nettsiden [Sirken](#).

Innad i kommuneorganisasjonen jobbes det med å redusere mengden avfall, blant annet gjennom Miljøfyrtårnarbeidet. I dette arbeidet er også ombruk et tema.

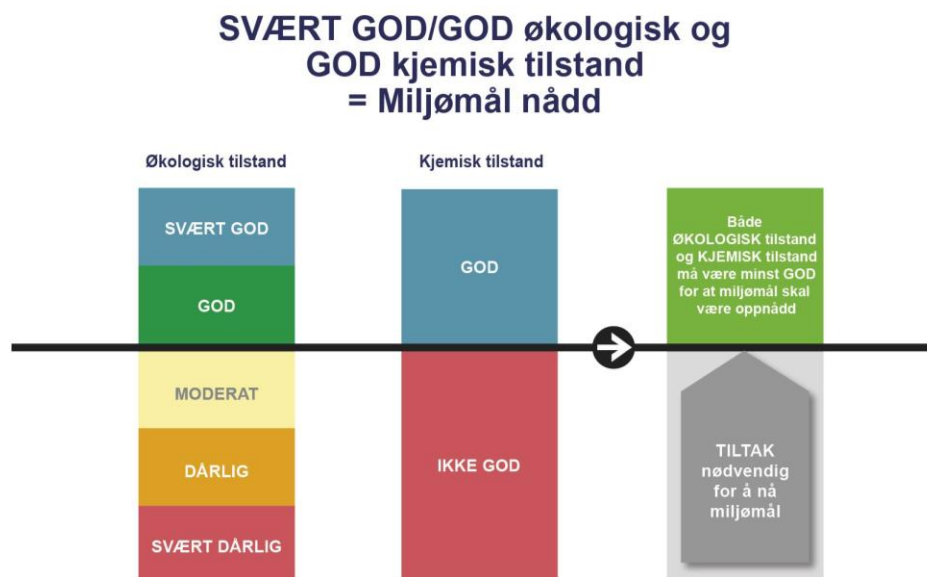
Ved kommunens felleskjøkken og fire helseinstitusjoner gjennomføres det ekstra tiltak for å redusere mengden matsvinn. Både økonomisk- og klimamessig lønner det seg å redusere matsvinn, og resultatene er oppløftende. Gjennom Miljøfyrtårn jobbes det også med å redusere matsvinn, blant annet i kommunens barnehager.

Vannforvaltning

Vannforskriften er gjennomføring av EUs vanndirektiv i norsk regelverk. Forskriften gir rammer for fastsettelse av miljømål som sikrer en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannressursene våre. Vannforskriften gjelder for alt overflatevann, som for eksempel innsjø, magasin, elv, bekk, kanal, fjord, kyststrekning eller grunnvann.

Miljømålet etter vannforskriften er at vannforekomstene:

- skal forbedres og gjenopprettes slik at de har minst god tilstand
- skal beskyttes mot forringelse (gjelder også vannforekomster som har svært god tilstand)

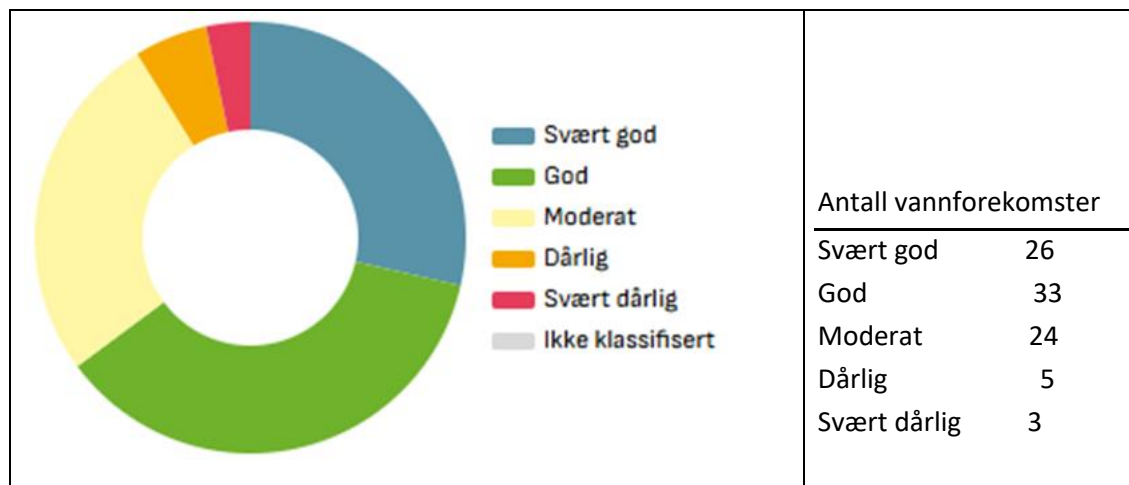

Miljømål etter vannforskriften. Kilde: Vannportalen

For å oppfylle miljømålene skal det i hver vannregion utarbeides en sektorovergripende regional vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram: [Trøndelag vannregion. Regional vannforvaltningsplan 2022-2027](#). Det jobbes nå med rullering av regional plan for vannforvaltning for Trøndelag vannregion for perioden 2028-2033.

Hver vannregion er delt inn i mindre, lokale vannområder som gjerne går over flere kommunegrenser og skaper et interkommunalt samarbeid. Levanger ligger i Innherred vannområde, sammen med Frosta, Verdal, Inderøy, Steinkjer og Snåsa. Vannområdet har ansatt en vannområdekoordinator som fører arbeidet med vannforskriften framover. Dette innebærer gjennomføring av regional vannforvaltningsplan, gjennomføring av overvåking og tiltak i vannforekomstene og å sørge for kontakt og medvirkning mellom myndigheter og interessenter.

Tilstanden i vannmiljøet påvirkes blant annet av utslipp fra avløp, industri og boligområder, landbruk, akvakultur og byggetiltak. Vannforskriften og forurensningsregelverket skal hindre forurensning og bidra til bedre vannmiljø, og det er viktig at kommunene bruker sine virkemidler aktivt i arealplanleggingen. Figur en under viser at i Levanger kommune er det til sammen 47 vannforekomster som har svært god eller god økologisk tilstand, mens det er 19 vannforekomster som har moderat tilstand eller dårligere. For disse 19 vannforekomstene er tiltak nødvendig for å nå miljømål.

Økologisk tilstand i vannforekomster, Levanger kommune. Kilde: Vann-nett

Avløp

Kommunalt avløpsanlegg

Avløpsanleggene i Levanger kommune er fordelt på 6 rensedistrikter; Levanger, Åsen, Skogn, Ekne, Markabygda og Ytterøy. Hvert rensedistrikt har sine ledningsanlegg, pumpestasjoner, renseanlegg og utslipp. Kommunen er godkjenningmyndighet etter forurensningsforskriften og skal og kan godkjenne utslipp under en viss størrelse, dvs. alle anleggene i Levanger kommune unntatt Levanger renseanlegg. De siste 30-40 år har det vært stort fokus på å separere avløp for å skille spillvann og overvann. Dette arbeidet er snart i mål. Framover vil det fokuseres mer på å utvide det kommunale spillvannsnettet til nye områder. Dette vil føre til at nye abonnenter kan tilknyttes.

Det arbeides med revidering av [Temaplan avløp og vannmiljø](#) fra 2020.

Private avløpsanlegg

Kommunene har iht. [forurensningsforskriften kap. 12](#) og [forurensningsforskriften kap. 13](#) plikt til å kartlegge og følge opp utslipp fra alle avløpsanlegg som den er myndighet for. Dårlige kloakk løsninger påvirker naturen negativt, og kommunale ressurser er de siste årene brukt til å oppgradere ledningsnettet. I årene framover vil det kommunale ledningsnettet forlenges i utvalgte områder for å koble på flere abonnenter som i dag har privat kloakkanlegg. Det vil likevel være en god del innbyggere med private anlegg.

Levanger kommune vedtok i desember 2024 forskrift om gebyrer for saksbehandling, kontroll og tilsyn av private avløpsanlegg. Alle private avløpsanlegg i kommunen belastes med et årlig gebyr. Dette gjelder anlegg knyttet til både bolig, fritidsbolig og andre bygninger. Kommunen jobber høsten 2026 med en handlingsplan for opprydding i private avløpsanlegg.

Forurensning fra landbruk

I en kommune med stor husdyrproduksjon og jordarter som er utsatt for erosjon, vil potensialet og avrenning fra jordbruk være høyt. Mange av kommunens vannforekomster er påvirket av jordbruk og flere av disse står i fare for å ikke nå miljømålet i vannforskriften. Nasjonale føringer for oppdatering av de regionale vannforvaltningsplanene peker på at miljøkrav, tilskudd og rådgivning brukes for å redusere slike påvirkninger fra jordbruk. Samlet ramme for krav og tilskudd blir fastsatt sentralt gjennom lovgivning, budsjettbehandling og jordbruksforhandlinger. Føringerne for kommunen handler derfor om prioriteringer og myndighetsoppfølging innenfor disse sentrale rammene. Landbruk beskrives nærmere i kapittelet om næring.

Naturverdier

Naturmangfold går tapt som følge av blant annet arealinngrep, arealbruksendringer, forurensning og klimaendringer. Naturindeks for Norge viser at tilstanden til økosystemene på land og i ferskvann påvirkes sterkt av arealbruk og fysiske inngrep, mens klimaendringer og høsting er sterkere påvirkningsfaktorer i sjø- og havområdene. Det er den samlede belastningen som avgjør hvor utsatte arter og naturtyper er, og klimaendringene forsterker den negative utviklingen. God og langsiktig arealforvaltning er nødvendig for å nå bærekraftsmålene og innfri internasjonale forpliktelser for klima og naturmangfold.

Levanger kommune utarbeider Kommunedelplan for naturmangfold.

Fremmede arter

Fremmede arter er arter som opprinnelig ikke hører hjemme i landet eller regionen, og som har spredt seg dit med menneskelig hjelp. De kan for eksempel spres gjennom utsetting, dumping av hageavfall, forflytting av jordmasser, rømming eller frøspredning fra områder der de allerede har etablert seg. Fremmede arter kan gjøre stor skade på naturen og regnes som en av de største truslene mot naturmangfold både i Norge og i resten av verden. I takt med klimaendringene vil flere fremmede arter kunne etablere og spre seg, og dermed gjøre skade på naturmangfoldet.

Verneområder

Verneområder er viktige for å ta vare på arter, naturtyper og landskap. Natur blir vernet for å gi naturopplevelser og for å sikre livskvalitet for oss og for dem som kommer etter oss.

Ifølge naturbase (2026) har vi 19 områder i Levanger, som er vernet som naturvernområde, [Naturbase kart \(miljodirektoratet.no\)](#). Et av Norges største naturreservat Øvre Forra ligger i Levanger.

På Frolfjellet danner Øvre Forra-, Grønningen-, og Feren naturreservat et sammenhengende verneområde på ca. 141,5 km². Hele området er vernet som naturreservat, som er den strengeste formen for vern i Norge. Øvre Forra er sammen med Trondheimsfjorden våtmarkssystem og Innherred ferskvannssystem gitt Ramsar-status på grunn av sine internasjonale verneverdier.

Naturmangfoldet påvirkes av mange faktorer og den viktigste er nok arealendringer. I tillegg kommer klimaendringer, fremmede arter, overbeskatning, økt ferdsel og forurensning. Betydningen av disse faktorene kan variere, og virkningene kan være sammensatte.

Endringer i arealbruk fører til at leveområder for planter og dyr ødelegges, oppdeles eller at kvaliteten blir dårligere. Når verneområder opprettes, bidrar vi til å sikre sårbare og truede arter og naturtyper, opprettholde økologiske nettverk og bevare natur av nasjonal og internasjonal verdi.

Friluftsliv

Et aktivt friluftsliv er viktig for folkehelsen og vil øke forståelsen for verdien av natur. Det er et nasjonalt mål å legge til rette for at flest mulig får et aktivt friluftsliv, og kan utøve friluftsliv jevnlig. Det skal være en lav terskel for å ta del i friluftsliv. Friluftslivstiltak i nærheten av sentrum og andre steder der folk bor er viktig. Skal målet om at en stor del av befolkningen skal utøve friluftsliv jevnlig nås, er det avgjørende med tilrettelegging av turveier og attraktive grøntområder.

[Allemannsretten](#) er forankret i [Friluftsloven](#). Allemannsretten gir oss en lovfestet rett til å ferdes og oppholde seg hensynsfullt i utmark i hele Norge. Det skal være mulig å utøve friluftsliv for alle, uavhengig av både fysisk bevegelighet og økonomisk evne. Samtidig er det viktig å ta hensyn til naturen og ferdes hensynsfullt overfor andre friluftslivsbrukere, fastboende, hyttebeboere, landbruket og reindrifta. Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder har gitt økt kunnskap om friluftslivsområder i nærmiljøet.

I Levanger har vi store muligheter for å drive et aktivt friluftsliv. Vi har en unik og variert natur, med nærhet til både fjord og fjell. Vi har sentrumsområder og bygder, med gode muligheter for friluftsliv gjennom hele året. Det er gode muligheter for tilrettelagt friluftsliv, men også friluftsliv i urørt natur. Det er mange frivillige, idrettslag, organisasjoner og aktører fra næringslivet som samarbeider med kommunen om organisering og tilrettelegging av friluftslivet.

Friluftsliv blir påvirket av andre sektorer. Dette kan være fysisk aktivitet i folkehelsearbeidet, friluftsliv i skoler og barnehager, landbruks- og reiselivsutvikling, spillemidler til idrett og fysisk aktivitet, arbeid med tilrettelegging for myke trafikanter, universell utforming av friluftsområder med mer.

Oppvekst og utdanning

Generelt om oppvekst

Barn har fra starten av ulike forutsetninger. Foreldrene er barnets nærmeste omsorgspersoner, men når barnet fyller 1 år så er de fleste på vei inn i barnehagelivet og treffer på en ny sosial dimensjon som er med på å prege livet deres. De aller fleste barn i Norge i dag har gode oppvekstsvilkår og en trygg barndom. Norge tilstreber å være et foregangsland når det gjelder å fremme barns rettigheter som følger av Barnekonvensjonen.

Til tross for at det er utfordringer i oppvekstfeltet, både nasjonalt og lokalt, er det viktig å påpeke at det arbeides målrettet og godt med å sikre en god oppvekst for alle barn i Levanger kommune.

Den kommunale jordmortjenesten (svangerskapsomsorgen) gir tilbud til alle gravide om oppfølging og tidlig hjemmebesøk. Nær 100 % av alle familier benytter seg av helsestasjonstilbudet og vaksinasjonsprogrammet, og Levanger har full barnehagedekning. Folkehelseprofilen for Levanger kommune viser at andelen barn og unge 0-17 år som bor i husholdninger med lav inntekt er lavere enn i landet som helhet, det samme gjelder for andelen barn som bor trangt.

Ungdomsskoleelever i Levanger oppgir å være mer fysisk aktive enn ungdom på landsnivå (Ungdata 2021), og andelen ungdommer som oppgir å være i en fritidsorganisasjon er høyere enn landsnivået. Andelen ungdomsskoleelever som oppgir at de opplever det som trygt å ferdes i nærområdet på kvelden er høyere i Levanger enn fylket ellers og i forhold til landsgjennomsnittet. Levanger kommune ligger høyest på grunnskolepoeng i norddelen av Trøndelag, mens andelen 10. klassinger som trives på skolen er noe lavere enn landsgjennomsnittet. Frafallet fra videregående skole er lavere i Levanger enn landet ellers.

Levanger kommune har signifikant bedre utdanningsnivå i sin befolkning enn landsgjennomsnittet og kommunen har lav arbeidsledighet, noe som bidrar til å sikre gode oppvekstsvilkår for barn og unge. Valgdeltakelsen blant unge har økt, sammen med interessen for politikk. En trend er at ungdommer i større grad engasjerer seg i enkeltsaker, framfor å delta i organiserte aktiviteter.

Levanger kommune har over år satset på lavterskeltilbud for barn og unge, og kommunens [Temaplan for forebygging av omsorgssvikt og atferdsproblemer](#) vedtatt i Kommunestyret i desember 2022, viser hvordan kommunen nå jobber med å samordne disse tilbudene best mulig.

I aldersgruppa 0-24 år hadde 3,7 % av barn og unge i Levanger tiltak i barnevernet. Dette er noe høyere enn andelen på regionalt og nasjonalt nivå. Tallene for Levanger har vært stabilt på samme nivå i perioden. I 2023 bodde 7,6 % av alle barn i Levanger i lavinntektsfamilier. Dette er markant lavere enn landsgjennomsnittet, og nivået har vært stabilt de senere år, med en liten nedgang i 2023. Ny oppdatering med 2024 tall blir publisert i juni 2026.

Ifølge kommunens egen rapportering for 2025, gikk over 96% av alle barn i Levanger i alderen 1-5 år i barnehage. Barnehagene driver i stor grad med universell forebygging, men har også mulighet til å sette inn spesifikke tiltak ved behov.

De fleste skoleelever oppgir å trives på skolen, men vi vet at mobbing er en utfordring vi må arbeide videre med.

De fleste barn og unge tilbringer mye tid hjemme. Barn er i dag langt med stillesittende enn tidligere. De har tidlig tilgang til medier, og 9 av 10 barn i aldersgruppen 9-16 år eier sin egen smarttelefon. Kun halvparten av 15-åringene er aktive nok til å oppfylle Helsedirektoratets retningslinje om 60 minutter variert fysisk aktivitet daglig. Gutter er mer aktive enn jenter.

Det er grunn til å tro at dagens barn og unge er mer stresset enn tidligere generasjoner. Det økende stresset kan ha sammenheng med økt individualisme, prestasjonspress og press knyttet til utseende. Det kan også handle om stor tilgang på aktiviteter, lekemateriell og et tidspress som gjør det vanskelig å finne ro. Sosiale medier bygger opp under forestillinger om vellykkethet. Sosiale medier er også en arena hvor barn og unge møter krav, forventninger, utenforskap og mobbing. Vi trenger mer kunnskap om hvordan sosiale medier påvirker barn og unges psykiske helse. Vi vet også at spesielt mange jenter har depressive symptomer og at det er høyest forekomst blant de med minst ressurser.

Selvrapporterte psykiske plager blant unge har økt de siste tiårene, spesielt blant tenåringsjenter og unge kvinner. Økningen skyldes et komplekst samspill av flere faktorer, og vi mangler kunnskap om det samlede årsaksbildet. Blant de enkeltfaktorene som er vurdert i denne rapporten fremstår ensomhet, skolerelatert stress, og søvnvansker som sannsynlige bidragsyttere til økningen i psykiske plager blant barn og unge.

Det er mange barn som vokser opp med vold i familien, og vold i nære relasjoner er en stor trussel mot folkehelsen. 20 prosent av ungdommer har opplevd mindre alvorlig fysisk vold, og omtrent 5 prosent mer alvorlig fysisk vold fra foreldre eller omsorgspersoner. Omtrent 20 prosent har opplevd gjentatte psykiske krenkelser fra foreldre, og dette gjelder flere jenter enn gutter. Litt mer enn 5 prosent har opplevd seksuelle overgrep fra en voksen, ofte utenfor familien. 4 prosent har opplevd vold mot kjæledyr. Det er utsatte barn som oftest opplever flere hendelser og flere typer vold, og det gjelder i større grad jenter enn gutter. For mange vil vold i barndommen føre til fysisk og psykisk uhelse som vedvarer i voksenlivet.

I Norge har vi begrenset kunnskap om hvordan barn selv opplever livskvaliteten sin. Vi har også for lite innsikt i de kvalitative sidene ved barns omsorgssituasjon. Det er behov for mer kunnskap om hva som oppleves viktig av barn for at de skal ha det bra. Dette krever vilje til å prioritere barn og unges stemme og anerkjenne dem som subjekt i eget liv.

Verdigrunnlag

I skole og barnehage skal vi jobbe spesielt med de tre tverrfaglige temaene folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap og bærekraftig utvikling som beskrevet i læreplan og rammeplan. Disse temaene tar utgangspunkt i aktuelle samfunnsutfordringer som krever engasjement og innsats fra enkeltmennesker og fellesskapet i lokalsamfunn verden over.

Folkehelse og livsmestring skal fremme god fysisk og psykisk helse og gi kompetanse som gir forutsetninger for å ta ansvarlige livsvalg. *Demokrati og medborgerskap* skal gi oss kunnskap om demokratiets forutsetninger, verdier og spilleregler, og gjøre barn og unge i stand til å delta i demokratiske prosesser. *Bærekraftig utvikling* handler om å verne om livet på jorda og å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov. Det forutsettes at alle ansatte vet hva som ligger i de tre tematikkene og har tilsvarende felles forståelse av begrepene.

Barnets beste

Grunnlovens § 104 bygger på FNs barnekonvensjon og innehar bestemmelsen om barnets beste: «*Ved handlinger og avgjørelser som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn*». Forståelsen av hva som er «barnets beste» speiler samtiden og samfunnets generelle syn på barn, og har derfor hatt ulik forståelse til ulike tider. Kunnskap om barn og hva som er viktig og skadelig for deres utvikling, har endret praksis på mange områder. Barnets beste er et begrep som handler om juridiske rettigheter, eksempelvis til helse, utdanning, skjerming fra vold og fare mv, barnefaglige tolkningsprinsipper (at kunnskap om barn ligger til grunn for vurderingene), samt en effektiv, barnevennlig og lett tilgjengelig saksbehandling.

Forståelsen av barnets beste er dynamisk og endres over tid. Det er et spenningsforhold mellom beskyttelse og myndiggjøring i forhold til barnets alder. Selv om barnets beste er det avgjørende hensynet, så handler det også om å balansere ulike interesser. Økt fokus på barnets egen mening og medvirkningsrett øker treffsikkerheten, gir bedre og mer tilpassede tjenester og har betydning for utvikling av tillit og legitimitet i tjenesteytingen.

Barnets beste er et prinsipp som de siste årene har blitt godt innarbeidet i deler av forvaltningen, eksempelvis i barneverntjenesten. Det forventes imidlertid i dag at alle tjenester for barn og unge legger en «barnets beste-vurdering» til grunn for beslutninger og vedtak hvor barnets interesser berøres. Dette perspektivet må innarbeides på en grundig og profesjonell måte i all forvaltning, ettersom forståelse og anvendelse av begrepet ellers vil være under sterk subjektiv påvirkning.

Barns rett til medvirkning

Barn og unge har meninger og kunnskap som er viktig i utviklingen av Levanger kommune.

Barn og unge under 18 år har ikke stemmerett, men de har en lovfestet rett til medvirkning som er fundamentert i Grunnlovens § 104: *«Dei har rett til å bli høyrde i spørsmål som gjeld dei sjølve, og det skal leggjast vekt på meininga deira i samsvar med alderen og utviklingssteget»*.

Barns rett til medvirkning omhandler to perspektiver, muligheten til reell påvirkning på viktige samfunnsområder og retten til å utale seg om og påvirke beslutninger som omhandler dem som individer. Barns meninger har en egenverdi som bidrar til utvikling og læring. Det er viktig at vi i Levanger kommune er bevisst disse to ulike perspektivene, at vi tar barns rett til å medvirke på alvor og at vi sørger for at vi som lokalsamfunn ikke går glipp av viktig kunnskap som barn og unge besitter om sine liv, sine behov, ønsker og drømmer.

Stortinget bestemte i mai 2020 at regjeringen skal sikre at forslag til ny barnevernlov og ny barnelov er i tråd med FNs barnekonvensjons prinsipper om barns rett til informasjon, til å bli hørt, beslutninger til barnets beste og barns rett til privatliv. Barnets rettsikkerhet og rett til medvirkning lovfestet i tydeligere grad og vil ha stor påvirkning på utforming av våre tjenester, beslutningsgrunnlag og hvordan beslutninger fattes.

Levanger kommunes arbeid bygger på verdier og prinsipper nedfelt i universelle menneskerettigheter, spesielt FNs konvensjon om barnets rettigheter. Disse rettighetene skal fremmes og forsvares i barnehage, skole og hjelpetjenester. Alle barn og unge er ulike, og hva som er hver enkeltes beste er et kjernespørsmål i alle møter mellom voksne og barn/unge. Dette spørsmålet må besvares på nytt hver dag av alle som jobber i oppvekstsektoren.

Lojaliteten skal ligge hos barnet/ungdommen, og det må hele tiden gjøres krevende avveininger mellom hensynet til det enkelte barn/ungdom og hensynet til fellesskapet, mellom å støtte og stille krav, mellom omsorg og grensesetting, mellom hverdagen nå og framtida – for å skape robuste barn og ungdommer som tåler livet her og nå, og når de en gang skal stå på egne ben.

Ansatte i fagfeltet må være omsorgsfulle, modige og bevisste den makten de har i kraft av sin rolle og posisjon. Barn og unge skal møtes med respekt, og gjennom inngripen skal de vernes mot krenkelser, uavhengig av hvem som utfører dem.

Barn og unges synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Barn og unge skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta, men oppveksten skal gradvis forberede barn og unge på å ta stadig mer ansvar i eget liv.

Levanger skal fremme alle barn og unges muligheter til lek, læring og danning. Inkluderende oppvekstmiljø som favner alle, skal være et bærende element i kommunens arbeid med barn og unge. Vi skal møte barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse slik at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår. Barn gjør så godt de kan. Ved at voksne gjør barn medansvarlig utvikles de på relasjonelt gode måter til å se på problemer som muligheter. Gjennom å være bevisst på at vi møter barnet i barnehøyde, tar deres perspektiver og gir de muligheter til å medvirke utvikler vi mennesker som kan se muligheter, som kan lytte og finne løsninger.

Rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne

FN-konvensjonen CRPD – Convention of Rights of Persons with Disabilities, om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne, ble vedtatt av FNs generalforsamling i 2006 og trådte i kraft i 2008. Målet med konvensjonen er å sikre at mennesker med nedsatt funksjonsevne får oppfylt sine menneskerettigheter. Norske myndigheter har vært forpliktet til å følge konvensjonen siden Norge ratifiserte den i 2013, og ny stortingsmelding som ble lagt frem 4. november 2022 tydeliggjør at personer med utviklingshemming skal ha de samme rettighetene og mulighetene som alle andre til å delta i samfunnslivet (Meld.St. 8, *Menneskerettar for personar med utviklingshemming – Det handlar om å bli høyrte og sett 2022 – 2023*).

Tverrfaglighet og tidlig innsats

I henhold til [Meld.St. 6 \(2019–2020\) «Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO»](#) er tidlig innsats og inkluderende fellesskap avgjørende for å sikre at alle barn og unge kan nå sine drømmer og ambisjoner. Alle barn og unge skal ha like muligheter til allsidig utvikling og læring, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger.

I tillegg vedtok Stortinget nye bestemmelser om samarbeid, samordning og barnekoordinator i 14 velferdstjenestelover, som trådte i kraft 1. august 2022 (Otp 100 (2020-2021)). Lovendringene er uavhengig av alder og gjelder alle med behov for velferdstjenester, med unntak av barnekoordinator som gjelder for de under 18 år. Bakgrunnen for endringene er å få til bedre samarbeid og samordning av tjenester til barn og unge. Endringene er derfor særlig relevante for barn, unge og deres familier.

I [Meld. St. 28 \(2024–2025\) Tro på framtida – uansett bakgrunn](#) (Oppvekstmeldinga) presenterer regjeringen den samlede innsatsen for at barn og unge skal få like muligheter for en trygg oppvekst, og til å utvikle seg, lære, mestre og skape grunnlaget for et godt liv for seg og sine familier. Det gjelder fra starten av livet, gjennom barndom og ungdomstid og inn i arbeidslivet. For å fremme sosial utjevning og sosial mobilitet blant barn og deres familier legger regjeringen vekt på forsterket innsats på fem innsatsområder: arbeid og økonomisk trygghet, en god start på livet, like muligheter gjennom utdanningsløpet, på fritidsarenaer og inn i arbeidslivet, styrke laget rundt barn og unge og mer kunnskap og samarbeid.

Tidlig innsats innebærer at både barnehager og skoler setter i verk tiltak for barn og elever med én gang det er et behov. Tidlig innsats må ligge til grunn for barnehagen og skolens arbeid på alle områder, enten det gjelder det pedagogiske arbeidet, læringsmiljøet eller barnas og elevenes sosiale og emosjonelle ferdigheter. Kommunens hjelpeinstanser for barn og unge og deres familier, blir viktige bistandsyttere for å oppnå dette. Et viktig tiltak når det gjelder tidlig innsats er kvalitet i barnehager, skoler og sfo. Disse institusjonene har et særlig ansvar for å aktivt forebygge og sette inn tiltak dersom skjevutvikling oppdages både på individ- og systemnivå.

Kvalitet i barnehagetilbudet handler både om strukturer og prosesser. Fokus på prosesskvalitet og relasjoner barna imellom og mellom relasjonene mellom de ansatte og barna har fått økt fokus de senere årene etter at barnehage har blitt et gode for alle. I Levanger var kommunale barnehager med i forskningsprosjektet KUMBA, der fokuset var å sette fokus på prosesskvaliteten med å lage et verktøy for å måle denne.

Både barnehagene, skolene og sfo har gjennom sine læreplaner og rammeplaner ansvar for å ivareta gode overganger mellom institusjonene. Det er viktig å få til en sammenheng mellom de tre arenaene. Barnehage skal ikke være en skoleforberedende arena i seg selv, men ha fokus på livet, leken og det utforskende som foregår her og nå. En utforskende og undrende tilnærming til ulike fenomen er med på å understøtte barns naturlige engasjement og nysgjerrighet. Gjennom bevist bruk av lekemateriell, språk, adferd og aktiviteter er barnehagen med på å danne grunnlaget for nødvendig begrepsforståelse, mengdeforståelse og forståelse av verden som er viktig for livet og utdanningen videre.

Skolen og sfo skal møte enkelteleven der det er ut fra hver elevs forutsetninger. Barn har ofte bred erfaring med overganger tidligere i livet og det er viktig å bygge videre på disse. Overganger skal være så smertefrie som mulig, men de skal også markere at det er noe nytt og spennende som skal skje. Dialog mellom institusjonene er grunnleggende for å forberede barna på det som skal møte dem og at skolen og sfo kan tilrettelegge på best mulig måte.

I henhold til Meld. St. 21 (2016–2017) «Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen» viser internasjonale undersøkelser at norske elever gjør det bedre i lesing, matematikk og naturfag etter innføringen av Kunnskapsløftet, særlig i starten av grunnskolen. Samtidig er det mellom 15 og 20 prosent av elevene som går ut av grunnskolen med så svake grunnleggende ferdigheter at de vil ha problemer med å klare seg i videre utdanning og arbeidsliv. Det tilsvarer 10 000 elever i hvert eneste årskull. Det er dermed fortsatt behov for å forsterke barnehagenes og skolenes arbeid med tidlig innsats, samt å skape gode læringsbetingelser for alle barn.

Nyere forskning tydeliggjør at svangerskapet og barnets første leveår har stor betydning for barnets utvikling. Barnets hjerne er formbar, og adekvat omsorg vil naturlig gi gode rammevilkår for hjernens utvikling. Gjennom å sikre trygge oppvekstvilkår vil barnet utvikle gode forutsetninger for å danne og ivareta gode mellommenneskelige relasjoner og realisere sitt potensiale. Belastninger i svangerskap og tidlige leveår kan føre til sykdom og sosiale problemer resten av livet – i hele livsløpet. Barn som utsettes

for negative handlinger i tidlig alder, enten det er omsorgssvikt, krenkelser el. kan oppleve helseplager senere i livet på grunn av dette.

Samfunnets oppmerksomhet omkring barns utvikling og hvordan hendelser og livsbetingelser i barndommen kan påvirke barns utvikling, har hatt en rivende utvikling de siste tiårene. Tidligere har vi hatt kunnskap om «den sosiale arven», men i dag vet vi også at barn kan arve tidligere generasjoners traumer gjennom epigenetisk kunnskap.

ACE-studien viste at det er en klar og kumulativ sammenheng mellom belastninger i barndommen og negative utfall senere i livet. Krenkelser som seksuelt misbruk, vold, psykisk misbruk, rusproblemer blant de voksne, omsorgssvikt med mer gir betydelig økt fare for alvorlig psykisk og fysisk sykdom og marginalisering senere i livet. Effekten av å leve under slike forhold varer i mange år. Studien viser tydelig dose-responsforhold mellom krenkende hendelser og fysisk og psykisk sykdom senere i livet. ACE-studien sier også noe om hvilke faktorer som er de viktigste fra barns oppvekst som kan predikere at de som voksne mester hverdagen sin, har god helse og kommer i arbeid. De viktigste risikofaktorene er vold og misbruk, utrygge forhold i hjemmet (rusmisbruk, psykiske lidelser hos foreldre og høykonflikt) og fysisk og emosjonell forsømmelse.

Tidlig innsats bygger oppunder barns rettigheter og er samfunnsøkonomisk lønnsomt. James Hackman, professor i økonomi, viser til at forebyggende arbeid lønner seg, og at tidlig innsats i småbarnsalder gir stor avkastning for den enkelt og for samfunnet.

BARNEHAGER

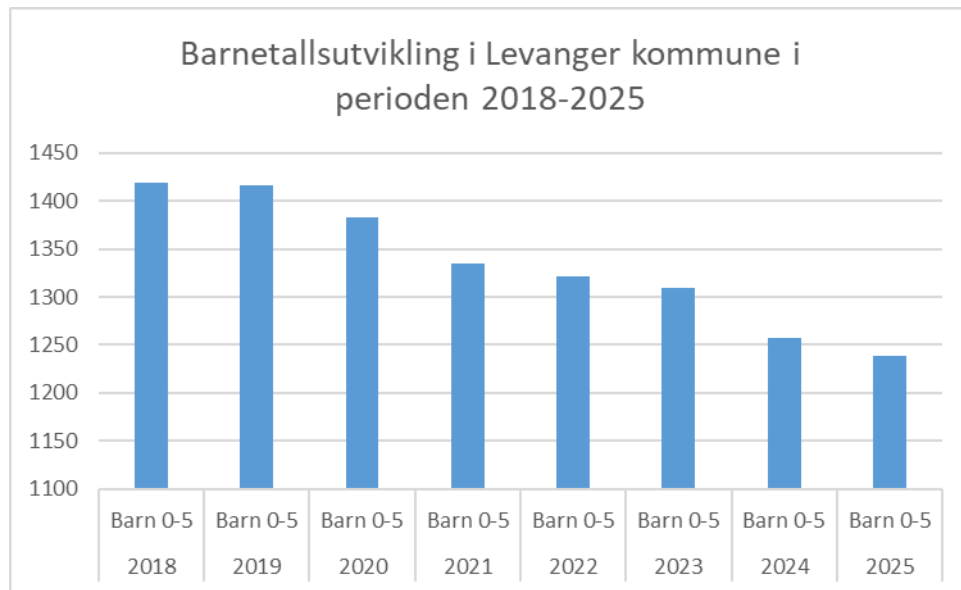
Det er 18 barnehager i Levanger kommune, der 7 er kommunale og 11 er private. Andelen plasser fordeler seg med ca. 36,7% kommunale barnehageplasser og 63,3% private plasser. Barnehagene varierer stort i størrelse og sprer seg over hele kommunen. Barnehagene har eget spesialpedagogisk barnehageteam som både jobber på system- og individnivå. I barnehage er det viktig at barna opplever trygge og varme voksne, og at barnet får utvikle seg best mulig ut fra egne forutsetninger.

Levanger kommune har ansvar for å tilby barnehageplass til alle barn med rett på plass, jfr. Lov om barnehager §16 <https://lovdata.no/lov/2005-06-17-64/§16>. Det skilles ikke på skolekretser på samme måte som i skolen, da lovkravet er at det skal gis tilbud om barnehageplass i kommunen. Kommunen samarbeider godt med private barnehager for å gi et best mulig barnehagetilbud.

Barnehager har lovfestet bemannings- og pedagognorm. Inneværende år har det kommet en sentral endring av beregning for finansiering av private barnehager, der forslag til forskrift er lagt ut på høring våren 2026. Forskriften skal vedtas høsten 2026, og vil være gjeldende for beregning av finansiering fra 2027.

Barnetallsutvikling

De siste årene har Levanger kommune opplevd synkende barnetall, noe som har ført til overkapasitet på barnehageplasser i kommunen. Flere barnehager har redusert drift og noen barnehager har avviklet drifta.

Kilde: SSB 10987

Levangers netto driftsutgifter til barnehagesektoren i 2025 lå litt over gjennomsnittet av kommunene i sammenligningsgrunnlaget se s.26 i [Rapport om KOSTRA og nøkkeltall 2025 her](#)

Årsaker til at Levanger kommune har høyere driftsutgifter pr. innbygger er blant annet:

1. Bemannings- og pedagogfaktoren i Levanger er lav i forhold til sammenlignbare kommuner. Det vil si at vi har høyere bemanning pr. barn enn sammenlignings kommunene.
2. Høyere lønnsnivå enn sammenlignbare kommuner som blant annet skyldes høy ansiennitet. Det har vært lavt behov for ny rekruttering i og med at kommunen har lagt ned barnehager og ansatte har blitt med over til kommunale barnehager. I tillegg har en del ansatte beholdt et noe høyere lønnsnivå fra privat sektor ved overflytting til kommunal sektor.
3. Sammenlignbare kommuner har høyere andel barnehagelærere og lavere andel pedagogiske ledere
4. Ved nedleggelse av barnehager har kommunen beholdt ansatte. Enhet barnehage har fortsatt noe overtallighet etter nedleggesprosesser.
5. Levanger kommune har barnehageåret 2025-2026 hatt et årsverk ekstra bemanning i en barnehage som tiltak for å redusere sykefravær. Tiltaket har hatt god effekt, og har medført lavere sykefravær i hele barnehagen.

Enhet barnehage

Enhet barnehage har fokus på gevinstrealiseringsprogrammet «Gevinst 24/7». I tråd med oppdraget skal enhet barnehage vurdere måter å jobbe smartere på og ha fokus på utvikling av tjenester. Enheten jobber blant annet med å kartlegge og videreutvikle barnehagestrukturen i kommunen. I dette ligger det blant annet kartlegging av behov for barnehageplasser, og sikring av god nok kapasitet til å dekke det reelle behovet innad i kommunen.

Satsningsområder barnehage

Læringsmiljøprosjektet

Fra høsten 2025 ble Levanger kommune med i Læringsmiljøprosjektet, pulje 9. Prosjektet drives i et samarbeid mellom Utdanningsdirektoratet og Universitetet i Stavanger (Læringsmiljøsentret), og etter søknad plukkes det hvert år ut ulike kommuner som får delta. I Levanger kommune er det Frol barnehage og Skogn barne- og ungdomsskole som deltar. Læringsmiljøprosjektet er et tiltak for å støtte og veilede ansatte i arbeidet med å fremme og sikre et trygt og godt miljø i barnehage, skole og skolefritidsordning (SFO). Prosjektet varer til våren 2027.

Levangerbarnehagen

Barnehagene i Levanger er i en prosess for finne felles retning for alle barnehagene i kommunen, uavhengig av eier. Dette arbeidet skal gi en plattform som grunnlag for kvalitetsarbeidet i barnehagene.

Betydningen av barnehage i samfunnsutviklingen

«Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp. Barnehagen skal bidra til at barn kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunn, natur og kultur. I barnehagen skal barna få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold. Barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av.» (Rammeplan for barnehagen, 2017).

Barnehagene må gi et godt læringsmiljø som hjelper barna å vokse i kunnskap og sosiale ferdigheter fra en tidlig alder. Samfunnet må ta innover seg at barnehage er en del av utdanningssystemet vårt. Fortsatt har skolene for mange denne statusen ene og alene.

Å omgås jevngamle hjelper barna å utvikle vennskap, løse konflikter og respektere hverandre. Barnehagen skal være et sted hvor alle barn, uansett bakgrunn og funksjonsnivå føler seg inkludert. De skal lære å sette pris på mangfold og bygge et sterkt samfunn. Det er en utfordring i samfunnet at flere er utelatt fra arbeidsmarkedet i voksen alder. Inkludering og å kjenne seg verdifull er viktige prinsipper i barnehagene og er grunnleggende for at barna skal få gode liv og kunne delta i samfunnet som voksne innbyggere.

Synet på barn og barndom har endret seg betraktelig de siste årene. FNs barnekonvensjon er med på å fremme barn sine rettigheter til blant annet å bli hørt og til å uttrykke seg rundt forhold som har betydning for dem. I saker som omhandler barn er vi fortsatt ikke gode nok til å lytte til barna i kommunen vår.

Barnehager gjør det mulig for foreldre å jobbe mens barna lærer og leker. Det er viktig at barnehagetilbudet er tilgjengelig, fleksibelt og rimelig for alle familier. I Levanger betyr det at vi også må ha barnehager i grendene. Å kjenne tilhørighet til lokalmiljøet og muligheter som ligger der, er med på å bygge opp barns identitet, tilhørighet og trygghet.

Det er viktig å sørge for at alle barn har like sjanser, uavhengig av foreldrenes livssituasjon. Det bør hele tiden jobbes for bedre kvalitet i barnehager som hjelper med å minske forskjeller og gir alle barn en god start.

Ansattes kompetanse er den viktigste faktoren for å nå dette målet. For at barna skal få mest mulig ut av tiden i barnehagen, trenger ansatte riktig opplæring og kunnskap. I tillegg må det være nok ansatte med rett kompetanse på jobb.

Det er en utfordring at det er lite tilgang på vikarer ved sykdom blant personalet. Redusert bemanning over tid har direkte påvirkning på barnehagekvaliteten. Lange åpningstider i barnehagene henger heller ikke sammen med bemanningsbehovet da lengre åpningstid innebærer at man kan ha færre på jobb samtidig.

Ansatte forteller om behov for å bygge kompetanse og kapasitet til å samskape med familier, lokalsamfunn og andre institusjoner i kommunen. Ansatte som jobber med barn og familier har en hjelperefleks som raskt blir løst ut. Denne hjelperefleksten er det viktig å bli kjent med. Altfor ofte opplever vi at tiltak ikke treffer fordi man ikke kommer til kjernen i problemet. Ansatte må trene seg i å snakke med barn og familier og tørre å stille de vanskelige spørsmålene.

Barnehager skal fremme sunne matvaner og fysisk aktivitet. Dette legger grunnlaget for en sunn livsstil livet ut. Erfaringer viser at barnehagenes praksis gir ringvirkninger. Barnehagebarna er viktige aktører i å motivere foreldre og andre familiemedlemmer til å være aktive, for eksempel å komme seg ut på tur.

Det er utfordrende når barnehagene skal konkurrere om barna. Det kan føre til tiltak som ikke nødvendigvis kommer barna til gode. Flere barnehager markedsfører seg i sosiale medier, der barnehagebarns hverdag blir dokumentert for allmenheten. Dette kan være med på å påvirke små barns forhold til sosiale medier.

SKOLER

Elevgrunnlag

Nærskoleprinsippet som er lovfestet i Opplæringslovens §8-1, innebærer at alle barn har rett til å få starte på den skolen som ligger nærmest der de bor, altså i sin skolekrets. I tillegg kan elever starte på en privat grunnskole.

Antall barn som har startet i 1. klasse ut fra skolekretsen de tilhører															
Tabellen viser historiske tall fra 2011 og fram til i dag.															
Fødselsår	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Ekne	9	6	9	7	10	10	5	13	10	12	11	7	10	6	13
Frol	62	62	55	66	65	65	59	78	75	63	73	90	82	90	73
Halsan	19	31	22	17	28	22	25	22	24	34	18	23	21	22	31
Nesheim	33	50	40	44	47	52	71	52	71	60	74	59	50	70	52
Skogn *	36	39	29	34	51	33	44	54	55	51	52	55	60	40	50
Ytterøy	5	6	5	3	9	4	8	3	4	6	9	6	5	4	4
Åsen	16	17	23	24	19	21	24	18	19	17	19	17	29	28	26
Levanger u-skole	114	143	117	127	140	139	155	152	170	157	165	172	153	182	156
Sum	180	211	183	195	229	207	236	240	258	243	256	257	257	260	249

Antall elever i de ulike skolekretsene														
Fremskrevne tall for 2024-2032 ut fra kjente fødselstall, dvs. antall fødte barn til og med 2025.														
Elevtall på de ulike grunnskolenes barnetrinn er framskrevet, basert på hvilken skolekrets elevene er bosatt i.														
Skoleår	24-25	25-26	26-27	27-28	28-29	29-30	30-31	31-32	32-33	33-34	34-35	35-36	36-37	
Ekne barneskole	61	68	71	67	64	64	60	56						
Frol barneskole	541	513	503	478	471	463	450	434						
Halsan barneskole	170	170	168	173	172	160	167	164						
Nesheim barneskole	421	422	439	427	397	377	356	337						
Skogn bu inkl. Ekne	552	542	523	518	517	488	442	461						
Ytterøy bu	54	57	53	58	57	57	57	53						
Åsen bu	224	221	218	211	207	201	201	198						
Levanger ungdomsskole	475	482	491	507	490	494	492	479	477	446	434	406	384	

Kilde: Folkeregisteret

For å kunne anvende disse tallene for fremtiden, er det viktig å beskrive hva de *kan* og *ikke kan* fortelle oss. Tallene *kan* beskrive hvor mange barn og unge som er bosatt i hver enkelt skolekrets og som dermed vil kunne få sin opplæring på en kommunal grunnskole i sin skolekrets. Tallene *kan ikke* beskrive andelen elever som vil velge å enten gå på privat grunnskole eller velger privat hjemmeundervisning, mulig til- og fraflytting til den enkelte skolekrets eller andre forhold som kan påvirke demografiutviklingen i kommunen. Det er knyttet stor usikkerhet til hvordan «andre forhold» vil utvikle

seg de neste 5-10 årene. Dette vil kunne ha påvirkning på både antall elever og i hvilke skolekretser de er bosatt i.

Læreplanverket

Både overordna del og fagplanene i [Læreplanverket](#) ble fornyet og tatt i bruk i grunnskolen og i videregående skole fra 2020. I læreplanverket er det vektlagt at skolen skal bygge sin praksis på verdiene i skolens formålsparagraf, slik de uttrykkes ved seks overskrifter:

- Menneskeverdet
- Identitet og kulturelt mangfold
- Kritisk tenkning og etisk bevissthet
- Skaperglede, engasjement og utforskertrang
- Respekt for naturen og miljøbevissthet
- Demokrati og medvirkning.

Opplæringen skal være relevant i pakt med samfunnsendringer knytta til ny teknologi, ny kunnskap og nye utfordringer. Vi trenger barn og unge som reflekterer, er kritiske, utforskende og kreative. Fagstoff må prioriteres slik at elevene får mer tid til dybdelæring, samtidig som opplæringen skal være tidsaktuell og engasjerende. Skolen skal legge til rette for læring innenfor de tre tverrfaglige temaene folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap, og bærekraftig utvikling.

Kvalitet i skolen

Kvalitet er ikke et entydig begrep. Kvalitet i skole beskrives ofte ut fra underområdene strukturkvalitet, prosesskvalitet og resultatkvalitet.

Strukturkvalitet beskriver de ytre forutsetningene, og handler blant annet om fysiske forhold som bygninger og ressurser, personalets kompetanse, bemanning, organisering og økonomi.

Prosesskvalitet beskriver innholdet i opplæringen, og handler blant annet om hvordan læreplanen gjennomføres i praksis, medvirkning, relasjoner, aktivitetstilbud, ledelse og kultur for læring.

Resultatkvalitet er det vi ønsker å oppnå med tilbudet. Det kan for eksempel bety at barna eller elevene opplever lek, læring, trivsel og utvikling, aktiviteter og samhandling.

Utvalget for kvalitetsutvikling i skolen leverte i januar 2023 sin delinnstilling til NOU 2023:1

Kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling i skolen.

I delinnstillingen kommer det frem følgende sentrale utviklingstrekk når det gjelder ulike faktorer i vurderingen av kvaliteten i skolen:

- Det er en tilbakegang i læringsresultater målt gjennom PISA- og TIMMS- undersøkelser.
- Flere elever opplever mer press relatert til skolen og det er økende grad av mobbing.
- Det er flere unge som ikke trives på skolen, og som oppgir å enten kjede seg eller gruer seg til skolen.

Disse momentene som i stor grad omhandler elevene i skolen, deres skolefaglige prestasjoner og deres opplevelse av psykososiale faktorer ved sin skolegang, finner vi igjen i Oppvekstprofilen 2026.

Også noen overordnede faktorer fremheves i delinnstillingen:

- Det er utfordringer i balansegangen mellom styring og utvikling, offentliggjøring, åpenhet og personvernet, og om de ulike aktørenes roller, ansvar og behov.
- Det finnes mye tilgjengelig informasjon og data, men at det ikke er nok tid, kompetanse og kapasitet i dag til å tolke, sammenstille og ta kunnskapen som finnes i bruk.
- Det er behov for bedre dialog mellom aktørene, slik at de sammen kan tolke resultatene og prioritere hva de skal følge opp

Innenfor strukturkvalitet er det nasjonalt initiert flere satsinger som skal bidra til å øke kompetanse hos ansatte i skolen.

Gjennom statlig finansiert videreutdanning er det gitt tilbud om kompetanseheving for lærere. I løpet av de siste 5 årene har Levanger kommune hatt rundt 90 lærere i videreutdanning gjennom ordningen, og vi opplever at kompetansehevingen både er etterspurt blant ansatte og tydelig verdsatt blant skolelederne.

I tillegg er det via andre statlige ordninger og midler iverksatt tiltak for å stimulere til desentralisert kompetanseutvikling. I dette arbeidet har Levanger og Verdal et nettverkssamarbeid hvor skolene deltar i ulike tiltak tilknyttet sentralt gitte tema, men også lokalt initierte kompetanseutviklingstiltak. Dette har vært, og er fortsatt, et fruktbart samarbeid, som både den enkelte skole og grunnskolefeltet drar stor nytte av. De siste årene har tematikken handlet om å utvikle den autoritative voksenrollen i skolen, samt å skape et profesjonelt læringsfellesskap for rektorene i de to samarbeidskommunene.

Skolestruktur

Hvor mange skoler skal en kommune som Levanger (folketall og areal) ha? Det finnes sikkert noe godt svar på dette. Det vi trenger er skoler som gir elevene gode skolehverdager og som ruster de godt for å bli gode samfunnsborgere i framtida. Antall skoler og størrelse på skolene gir ikke i seg selv et godt svar på om vi får til dette. Det som derimot blir avgjørende er at vi bruker de begrensede ressursene våre på en så effektiv og god måte som mulig slik at alle unge levangsbygg får de samme mulighetene til å bli godt dannet og utdannet.

Våren 2023 ble ["Oppvekstutredningen i Levanger"](#) politisk behandlet. I utredningen er det gjort vurderinger og ståstedsanalyser av skolebyggenes tilstand, skolebyggenes funksjonalitet sett opp mot organisering av undervisning, og elevtallsutviklingen for de ulike skolekretsene. Utredningen bekrefter ulike vedlikeholdsbehov for skolebyggene, med angitte tidsrammer. Denne viser at vi har relativt store behov for investeringer i vedlikehold foran oss av byggene. I tillegg vil investeringer i ny Åsen barne- og ungdomsskole komme.

Utredningen om Framtidas skole som behandles politisk høsten 2026, viser at elevtallet i Levanger vil synke noe frem mot 2041. Det må derfor gjøres en grundig vurdering av om dagens skolestruktur, med de vedlikeholdsinvesteringene som er beskrevet, er den riktige for Levanger kommune fremover. Hvilken struktur vil gi oss mest av den gode utdanningen for de pengene vi skal og må bruke?

BARNEVERN

Barnevernreform og ny lov

Barnevernet er et sentralt tema nasjonalt og internasjonalt. Barnevernsreformen fra 1. januar 2022 og ny barnevernlov fra 1. januar 2023 har betydning for fremtidige innsatsområder. Ny barnevernlov skal bidra til bedre barnevernsfaglig arbeid, styrking av barns og foreldres rettssikkerhet og intensivering av arbeidet med forebygging og tidlig innsats. Fra 2018 ble barnevernloven en rettighetslov for barn med økt vekt på barns deltakelse. Siden 2021 er retten til ettervern utvidet til 25 år.

Barnevernsreformen pålegger kommunen fullt økonomisk ansvar for fosterhjem, med økte kommunale egenandeler for spesialiserte fosterhjem, institusjoner og akuttiltak. Kommunen har fått et helhetlig ansvar for oppfølging og veiledning av fosterhjem. Barneverntjenesten står overfor økte krav til utførelse av barnevernsfaglige oppgaver, både med tanke på kapasitet og kompetanse. Den nye loven tydeliggjør det politiske og administrative ledelsens overordnede ansvar for barnevernstjenesten, inkludert ansvar for å oppfylle lovens krav. Fra 2021 kreves det også at kommunestyret årlig får en redegjørelse om tilstanden i barnevernet, med formålet om å gi bedre innsikt i tilstanden, utviklingen og viktige problemstillinger. Målet er å forbedre prioriteringer og kontroll i kommunene.

Selv om barnevernsreformen først og fremst regulerer barnevernet, er det enighet om at målene best oppnås gjennom endringer i hele oppvekstsektoren. Derfor sier man at barnevernsreformen er en oppvekstreform som involverer hele oppvekstfeltet. Reformens intensjon er å styrke kommunenes forebyggende arbeid og tidlig innsats, og målene i reformen nås gjennom endringer i hele oppvekstsektoren:

- Flere barn og unge skal få rett hjelp til rett tid
- Tilbudet til barn, unge og familier skal i større grad tilpasses lokale forhold

Ny barnevernlov pålegger kommunen å fremme gode oppvekstsvilkår gjennom forebyggende tiltak mot omsorgssvikt og atferdsproblemer blant barn og unge. Kommunen skal samordne tjenestene sine for barn og familier, og kommunestyret skal vedta en plan for forebyggende arbeid. Planen skal fastsette mål, organisering, ansvarsfordeling og samarbeid mellom etatene i kommunen. Målet er å styrke helhetlig planlegging og koordinering av tjenester for barn og unge, basert på en helhetlig vurdering av kommunens ressurser og utfordringer. [Temaplan forebygging av omsorgssvikt og atferdsproblemer](#) ble vedtatt i kommunestyret i desember 2022 og skal rulleres i løpet av 2027.

Barnekonvensjonen gir klare rettigheter til barn og pålegger voksne klare plikter når de tar avgjørelser som angår barn. Konvensjonen krever at barneverntjenesten aktivt sikrer at beslutninger ivaretar barns interesser og rettigheter. Den inneholder også prosessregler for behandling av saker som involverer barn. Prinsippet om barnets beste og retten til å bli hørt er grunnleggende i konvensjonen og er inkorporert i Grunnloven.

I tråd med barnevernlovens bestemmelse, orienteres kommunestyret årlig om utviklingen i barnevernet i Levanger kommune. Utgifter til barnevernstjeneste i en kommune vil i stor grad påvirkes av antall barn kommunen har omsorgsansvar for. De seneste årene har Levanger kommune hatt et stabilt antall barn under omsorg, men færre av disse barna har vært plassert i institusjon. Statistikk over kostnad til barnevernstjenesten totalt, påvirkes også av at Levanger kommune har etablert bolig for enslige mindreårige flykninger under barnevernstjenesten. Dette medfører at kostnadene bidrar til at sammenligning med andre enkeltkommuner ikke gir fullstendig bilde. Sammenligning med gjennomsnitt i fylke, nasjonalt og KOSTRA gruppe, gir et mer riktig bilde. [Se rapport måleindikatorer og KOSTRA tall.](#)

HELSESTASJONS- OG SKOLEHELSETJENESTE

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er en lovpålagt og universell helsetjeneste til gravide, barn, unge og deres familier. Et overordnet mål er at tjenesten skal være likeverdig og bidra til at alle barn og unge, uansett sosioøkonomisk bakgrunn, mottar relevante og gode helsefremmende og forebyggende tjenester der de bor og oppholder seg. Samtidig skal tjenesten utføre selektive tiltak til enkeltindivider ut ifra avdekte behov eller risiko. Tjenesten er tverrfaglig og skal bestå av helsesykepleiere, jordmødre og leger, og bør ha fysioterapeut ansatt.

Tjenesten er regulert av Helse- og omsorgstjenesteloven, som gir kommunene ansvar for å tilby helsefremmende og forebyggende helsetjenester til barn og unge. [Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. \(helse- og omsorgstjenesteloven\) - Kapittel 3. Kommunenes ansvar for helse- og omsorgstjenester - Lovdata.](#) Ifølge forskrift om helsestasjons- og skolehelsetjenesten skal tjenesten fremme god helse, fremme gode sosiale og miljømessige forhold, forebygge uhelse, utjevne sosiale helseforskjeller, samt forebygge, avdekke og avverge vold, overgrep og omsorgssvikt. [Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten - Lovdata](#) I tillegg er det utarbeidet en omfattende nasjonal faglig retningslinje for helsestasjon, skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom som gir tydelige føringer for arbeidet. [Helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom - Helsedirektoratet](#)

Tjenesten møter bortimot alle barn og deres familie bosatt på Levanger gjennom hele oppveksten. Det er svært høy oppslutning, og gjennom sitt arbeid og tilgjengelighet ligger et stort potensial for å fremme god psykisk og fysisk helse hos barn, unge og deres familier. Arbeidet starter allerede før barnet er født, i svangerskapet.

Ansaret til tjenesten har økt de senere årene, og det er et press på prioriteringer både knyttet til tjeneste- og kompetanseutvikling, samt kapasitet. Det er avgjørende at tjenesten bygger på solid kunnskap for å utnytte sitt fulle potensial i det helsefremmende og forebyggende arbeidet. Det er viktig at tjenesten følger med på trender i samfunnet som har betydning for tjenestetilbudet. Høsten 2023 ble det opprettet et eget kompetansemiljø for helsestasjons- og skolehelsetjenesten, NASKO, for å styrke kompetanse, fagutvikling og forskning. Dette er opprettet og forankret som en egen avdeling i FHI.

Kompetansemiljøet er plassert i Levanger. [Nasjonalt kompetansemiljø for helsestasjons- og skolehelsetjenesten \(NASKO\) - FHI](#)

Fra høsten 2025 vil informasjon fra tjenesten, inkludert svangerskaps- og barselomsorg og helsestasjon for ungdom, rapporteres til KPR. Denne informasjonen vil bidra til bedre kvalitet og beredskap i tjenesten, sikre et godt grunnlag for styring og finansiering, samt legge til rette for forskning [Helsestasjons- og skolehelsetjenesten \(KPR HST\) - FHI](#)

På grunn av lavere fødselstall de siste årene, samt innsparingskrav, har helsestasjon redusert bemanningen, tatt bort helsestasjon på Skogn og samlet tjenesten på Rådhuset. Det er også redusert bemanning i svangerskapsomsorgen og skolehelsetjenesten. Selv med lavere fødselstall erfarer tjenesten at behovet for råd og veiledning hos foreldre er stort og økende, og at det er flere sårbare foreldre som har behov for tettere oppfølging. Det er kort liggetid på sykehus etter fødsel. Undersøkelse viser at fødende føler seg overlatt til seg selv etter fødsel, og det kan være utfordrende å få gjennomført et tidlig hjemmebesøk av jordmor etter fødsel. Svangerskapsomsorgen og helsestasjonenes tilbud utgjør en sentral del av det forebyggende helsearbeidet, ved å støtte nybakte foreldre, legge til rette for trygge sosiale møteplasser og bidra til å redusere risikoen for ensomhet i en sårbar livsfase.

I arbeidet for å sikre barn og unge en trygg oppvekst må vi i stor grad involvere foreldre. Det er i stor grad foreldrene sin evne til å gi omsorg som påvirker barns utvikling og hvordan de mestrer ulike utfordringer i livet. Derfor bruker tjenesten mye tid på foreldreveiledning. Flere ansatte har fått kursing i foreldreveiledningsprogrammet COS-P og flere holder på med opplæring i dette, og foreldreveiledningsmetoden PMTO. Det blir viktig å fortsette å heve kompetansen på området. Det benyttes kartleggingsverktøy for å fange opp sårbare foreldre både i svangerskapet og på helsestasjon, og tema som psykisk helse, rus, vold og overgrep skal tas opp gjennom hele oppfølgingen. Dette er tema som stadig må settes på dagsorden, og som tjenesten må ha nok og god kunnskap om.

Gjennom både erfaringer fra praksis, ulike kartlegginger som elevundersøkelse og Ungdata, ser man at barn og unge strever med ulike sider av livet sitt. Det kan være psykisk helse, ensomhet, sosiale relasjoner, familierelasjoner og -konflikter, skolerelatert stress og press, mobbing, søvn, kropp og utseende, rus, traumer m.m.

Det er stor pågang i skolehelsetjenesten av barn og unge som trenger en trygg voksen å snakke med. Dette fører til stort press på å tilby individuell oppfølging. Dette er tidkrevende arbeid, som igjen tar ressurser bort fra det helsefremmende og primærforebyggende arbeidet. Ved å komme tidlig inn og gi støtte og veiledning til barn, ungdom og familier for å håndtere små og store utfordringer, kan ytterligere forverring hindres. En lett tilgjengelig skolehelsetjeneste kan være avgjørende for å komme tidlig inn, men det er hverken bærekraftig eller i tråd med skolehelsetjenesten sitt mandat å drive individuell oppfølging over lang tid. Det er i det universelle forebyggende og helsefremmende arbeidet man treffer

alle barn og unge og kommer i posisjon til å fremme god helsekompetanse og utjevne sosiale helseforskjeller. Arbeid i grupper eller klasser kan og bør utnyttes bedre.

Skolehelsetjenesten skal samarbeide med skolen om elevenes fysiske og psykososiale miljø. Et godt tverrfaglig samarbeid mellom helse og skole er viktig, og nødvendig i komplekse saker. Her er det stor variasjon mellom skolene hvordan samarbeidet fungerer. Skolehelsetjenesten kan være en viktig samarbeidspartner omkring helsefremmede skolemiljø, foreldreveiledning og i undervisning der elevers helsekompetanse utvikles og sosiale helseforskjeller kan utjevnes.

Det er et stort behov for helsesykepleier i arbeidet med mottak og oppfølging av flyktninger og enslige mindreårige, samt flyktningfamilier med barn på helsestasjon og eldre barn i skole. Denne gruppen har særskilte behov som følge av bakgrunn og opplevelser, og oppfølgingen krever betydelig mer tid og ressurser enn ordinært arbeid. Det erfarer at det er mange utfordringer knyttet til både fysisk og psykisk helse, høyt skolefravær, og at helsekompetansen kan være lav. Oppfølgingen krever tett tverrfaglig samarbeid med andre tjenester som jobber med flyktningene.

I fysioterapi og ergoterapitjenesten for barn ligger også et potensial til å jobbe mer helsefremmende og forebyggende. Deres fagkompetanse, spesifikt på barn, bør benyttes mer inn i samarbeid med barnehager og skoler. Det er liten tvil om at forebygging tidlig koster mindre, fremfor behandling senere i livet. Å se fysisk helse i sammenheng med psykisk helse, kan være med å snu trenden med økt psykisk uhelse blant barn og unge.

Det er viktig at kommunen ser hvilken betydning det forebyggende og helsefremmende arbeidet for barn, unge og deres familier har. Brede og veldokumenterte tilbud som gis gjennom helsestasjons- og skolehelsetjenesten må prioriteres, videreutvikles og være tilgjengelig for alle i målgruppa. Det er også viktig å videreutvikle differensierte tilbud, for de som trenger mer støtte og oppfølging utover det som tjenesten skal tilby. Et slikt tilbud kan være psykisk helsetjeneste for barn og unge [Psykisk helsearbeid barn og unge - Helsedirektoratet](#) og familieteam, og videreutvikling av samarbeidet mellom Helsestasjon for ungdom og Rask psykisk helsehjelp. Folkehelse rapportens temautgave 2025, barn og unges psykiske helse, setter særlig fokus på dette, og fremhever at det berører tjenester på flere nivå [temautgave-barn-og-unges-psykiske-helse 2025.pdf](#)

Helse og velferd

Kommunen skal sikre gode helse- og velferdsordninger for innbyggerne gjennom samarbeid internt, med andre kommuner, helseforetak, samt brukere og pasienter. Fokuset skal være på helhet, sammenheng og effektiv gjennomføring av helse- og velferdstjenester.

Kommunen har et søkelys på egenmestring hos den enkelte, i temaplan for [rekruttering og kompetanse](#) i helse og velferd vises det til følgende mål for kommunen: «*Alle innbyggere i Levanger kommune*

opplever mestring og samhørighet, og tar ansvar for egen og andres livskvalitet, helse og utvikling. Kommunens helse- og omsorgstjenester omstilles til en gjennomgående mestringsorientert arbeidsform for alle arbeidsgrupper.»

Riktige tjenester på riktig nivå

Helse- og omsorgstjenestene i kommunen skal ut fra økonomiske rammer, tilgang på kompetanse og langsiktig og helhetlig planlegging, arbeide for å yte riktige tjenester på riktig nivå. Tjenestene skal i samarbeid med innbyggerne, bidra til økt livskvalitet og egenmestring, der målet er at alle kan bo i egnet hjem så lenge som mulig.

Tildeling av helse- og omsorgstjenester er en fordeling av ressurser og må gjøres ut fra flere elementer som bl.a.:

- Når tilbud som tilbys av frivilligheten ikke lenger er tilstrekkelig.
- Innbyggerens rett til nødvendig helse- og omsorgstjenester.
- Forsvarlighet, og bruker/pasient- og pårørendeperspektiv.
- Ressursforvaltning og organisering av tjenester.

Det er etter 2020 gjennomført omstillingsprosess i helse og velferd. På bakgrunn av en intern evalueringsrapport fra 2019 og en **ekstern** rapport fra PwC, er det jobbet med fem fokusområder for omstilling. Det er summen av arbeidet i alle fem fokusområdene som skal sette sektoren i bedre stand til å møte framtidens utfordringer. Ny administrativ organisering ble iverksatt fra 01.01.24, ellers vil omstillingsarbeidet fortsette i årene framover. Prognoser for demografisk utvikling og rekrutteringsutfordringer krever kontinuerlig fokus på innovasjon og omstilling.

NOU 2023:4 Tid for handling trekker frem noen utviklingstrekk fra de seneste tiårene; Personellvekst, rekruttering og kompetanseforvaltning. Det har siden tidlig på 70- tallet vært en tredobling av antall ansatte innen helse og omsorgstjenesten, til dagens nivå, der 15 prosent av sysselsetting er innen helse og omsorgstjenestene. Personaleveksten har vært innen høyskole- og universitetsutdanningene og i mindre grad innen fagarbeiderområdet og for personell uten formell utdanning.

I perioden etter innføringen av Samhandlingsreformen har veksten av personell i de kommunale helse- og velferdstjenestene vært større enn i spesialisthelsetjenesten. Helsepersonellkommisjonen mener det må til en styring av personellrekrutteringen til den kommunale helse- og velferdstjenesten slik at man kan håndtere den økende andelen av en eldre befolkning.

Knappheten på helsepersonell utfordrer helse- og omsorgstjenestene på hvordan arbeidet organiseres og oppgavene løses. Oppgaveglidning mellom faggrupper må vurderes.

Helsepersonellkommisjonen skriver: «Knapphet på helsepersonell gjør at det er viktig å være bevisst på hva personellet skal gjøre og ivareta i løpet av en arbeidsdag. Det innebærer også å fordele oppgaver til annet personell der helsefaglig kompetanse ikke er nødvendig. Man må også vurdere om oppgaver kan

løses på helt nye måter, blant annet ved bruk av teknologiske løsninger, gjerne i samarbeid med pasient, bruker eller pårørende.»

Levanger kommune har i [Temaplan rekruttering og kompetanse i helse og velferd](#) pekt på forhold som påvirker kommunens evne til å **knytte** til seg og beholde ansatte.

Lovverk og andre føringer

Innbyggernes rett til kommunale helse- og omsorgstjenester er hjemlet i [pasient- og brukerrettighetsloven](#), mens kommunens plikt til å tilby nødvendige helse- og omsorgstjenester er hjemlet i [helse- og omsorgstjenesteloven](#). Tildeling av tjenester skal skje i samsvar med lovverk, øvrige rettskilder og de til enhver tid gjeldende forsvarlighetskrav. I tillegg har kommunen *interne prosedyrer og forskrifter*, videre har man nasjonale faglige retningslinjer og beslutninger fra f.eks. Helsetilsynet, Helsedirektoratet og Statsforvalteren (SF) som legger klare føringer for tildelingspraksis.

Tjenestetildeling vil ellers basere seg på helhetlig og faglig skjønnsutøvelse og tildelingskriteriene er tenkt som en veiledning og hjelp i denne vurderingen. De skal bidra til at saksbehandler i samarbeid med tjenestemottaker skal kunne vurdere og tydeliggjøre hvilke tjenesteområder som vil være aktuelle, samt hvilke tiltak som vil være best egnet. Tildelingskriterier er i tillegg en presisering av hvordan kommunen ønsker å tilby helse- og omsorgstjenester til innbyggerne. Videre skal de bidra til å unngå usaklig forskjellsbehandling, i tillegg til god forvaltning av ressursene kommunen til enhver tid har.

Demografiske utvikling

Aldersgruppen 80+ har økt siden 2000 og frem til i dag. Parallelt med denne utviklingen har tilgjengeligheten på arbeidskraft bremsset opp. NOU 2023:4 beskriver utviklingen slik: «Parallelt med denne utviklingen, bremses veksten i tilgjengelig arbeidskraft før den stopper helt opp. For første gang i moderne tid, fra midten av 2030-tallet, vil antallet personer i yrkesaktiv alder falle i absolutte tall. Denne utviklingen vil forsterke seg ytterligere etter 2040.

Demografiutviklingen betyr altså både en økning i antallet eldre og en reduksjon i antallet i arbeidsfør alder – samtidig.» Fremtiden krever en bedre og mer effektiv organisering og samhandling mellom aktørene innen de kommunale helse og velferdstjenestene og mellom kommuner og mellom kommuner og helseforetak. Deltakelse i helsefelleskap med helseforetaket gir muligheter for økt samhandling og mer sømløse tjenester for innbyggeren.

Samhandlingsreformen og helsefelleskapene

Norges forskningsråds evaluering av Samhandlingsreformen i 2016 trekker frem at kommunene og helseforetakene i hovedsak har fulgt opp intensjonene i reformen. Samtidig har ikke forventningene til mer helhetlige og sammenhengende helse og omsorgstjenester blitt innfridd.

NOU 2023:4 trekker frem Nasjonal helse- og sykehusplan for perioden 2020-2023 som et viktig dokument for å gi Samhandlingsreformen retning og rammer for utvikling av tjenestene på tvers av primær og spesialisthelsetjenesten. Her står det:

«Formålet med helsefellesskapene er å skape mer sammenhengende og bærekraftige helse- og omsorgstjenester til pasienter som trenger tjenester fra både spesialisthelsetjenesten og den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Det er særlig fire grupper som skal prioriteres; barn og unge, alvorlig psykisk syke, pasienter med flere kroniske lidelser og skrøpelige eldre.»

Helsepersonellkommisjonen beskriver: Samhandlingen hemmes av ulik faglig og økonomisk logikk, til tross for god vilje fra alle. Oppgavene er delvis sammenfallende og dels avgrenset. Pasienter med tjenestebehov fra forskjellige nivå er utsatte, og tjenesteflyten kan stoppe opp. Det dreier seg ofte om sårbare grupper som skrøpelige eldre, kronikere og pasienter med psykiske lidelser.

Allmennlegetjenesten

omfatter fastlegeordningen, legetjenester i sykehjem og andre kommunale institusjoner, i fengsel, i helsestasjons- og skolehelsetjenesten og legevakt. Det er kommunene som har sørge-for-ansvaret for allmennlegetjenesten.

Regjeringene Solberg og Støre har adressert utfordringer i allmennlegetjenesten og spesifikt i fastlegeordningen de senere år. Det er kommet flere forslag til tiltak nasjonalt. Dette er tiltak som er berørt i NOU 2023:8 Fellesskapets sykehus. I tillegg har flere kommuner innført lokale tiltak for å styrke fastlegeordningen

Fra 1 juli 2025 har basistilskuddet til fastlegene blitt økt nasjonalt. I tillegg har Levanger kommune i sin temaplan for legetjenesten en ytterligere styrking av basistilskuddet. I tillegg har kommune innført et insitamant for de fastlegene som har pasientlister utover 1050 pasienter.

God tilgang på allmennlegetjenester er et av flere premisser for gode helsetjenester i kommunen. Stabilitet og kvalitet i allmennlegetjenestene er også sentralt for god samhandling, både innad i kommunehelsetjenesten og mot spesialisthelsetjenesten, slik at befolkningen får god behandling til rett tid og på rett nivå.

Frivilligheten

Nasjonal strategi for frivillig arbeid på helse- og omsorgsfeltet (2015-2020) (regjeringen.no) peker på frivilligheten som en ressurs på helse- og omsorgsfeltet. NOU 2023:4 trekker frem frivilligheten som en viktig ressurs from å løse utfordringene vi står ovenfor i tiden fremover; Frivillige organisasjoner vil være svært viktige for å bidra til en bærekraftig helsetjeneste. De er et viktig supplement, og kan bidra til «det ekstra» for å sikre en god helsetjeneste for pasienter og brukere. Det må fortsatt stimuleres til at alle

kommunene inngår tett dialog med frivillig sektor, men på frivillighetens premisser. Og rammevilkårene for frivillige organisasjoner må sikre.

[St. Meld.15 \(2017-2018\), Leve hele livet – en kvalitetsreform for eldre](#) viser at Helse- og omsorgsdepartementet ønsker å skape et mer aldersvennlig Norge og finne nye og innovative løsninger på utfordringer knyttet til aktivitet og fellesskap, mat og måltider, helsehjelp, sammenheng og overganger i tjenestene. Reformen «Leve hele livet» skal bidra til at eldre mestrer livet lengre og har trygghet, at pårørende kan bidra uten at de blir utslitt og at ansatte kan bruke sin kompetanse i tjenestene.

I [Meld. St. 24 \(2022–2023\) - regjeringen.no, Fellesskap og mestring – Bo trygt heime](#) presenterer regjeringa en samlet innsats for et mer aldersvennlig samfunn preget av åpenhet, trygghet og fellesskap. Meldinga har fire innsatsområder: Levende lokalsamfunn, bostedtilpassing og -planlegging, kompetente og myndiggjorte medarbeidere og trygghet for brukere og støtte til pårørende. De overordnede målene med reformen er å bidra til at eldre kan bo trygt heime, og at behovet for helse- og omsorgstjenester blir utsatt gjennom bedre planlegging, styrket forebygging og mere målrettede tjenester. Videre vil vi sikre bedre bruk av personell og de samlede ressurser, og gjennom dette bidra til at alle som trenger det får tilgang på gode og trygge tjenester.

Innsatstrappa er en visualisering av tjenestestandarden i Levanger og hvordan tildeling av tjenester bør gjøres. I perioder vil man både kunne være på flere trinn samtidig, gå ned trappa eller bli værende på samme trinn. I denne tjenestestandarden har vi også tatt med de laveste trinnene i innsatstrappa, disse skal alltid være vurdert før andre tjenester blir tildelt. Det vises til BEON-prinsippet (beste effektive omsorgsnivå), riktige tjenester til rett tid.

Innsatstrappa

Kommunen må jobbe med både helsefremming og forebygging, og vi må ha støtte for hverdagsmestring til de som allerede har en helseutfordring. Både det å bli voksen, gammel og måtte leve med fysisk eller psykisk sykdom kan ses på som normale, men utfordrende livshendelser, som ikke nødvendigvis trenger behandling/tjenester. Folkehelse og folkehelsearbeid er også viktig for å forebygge og utsette hjelpebehov. Her kan man nevne bl.a. ti på topp, turstier i sin helhet, kulturtilbud, møteplasser, [ABC for god psykisk helse](#) og lignende tilbud som fine tiltak alle kan benytte seg av.

Kommunen skal fokusere tjenestene mot en større grad av helsefremming, forebygging og hjelp til selvhjelp. Dette gjelder tjenester som tilrettelegging av eget hjem, habilitering/rehabilitering, hjelpemidler, dagtilbud, praktisk bistand, helsetjenester, avlastning og omsorgsbolig.

Bruk av innsatstrappa vektlegger egenmestring og støtter opp under brukerens, pasientens og pårørendes egne ressurser. Innsatstrappa representerer en grunnholdning om at forebyggende, helsefremmende arbeid i hovedsak blir gitt i hjemmet til den enkelte bruker og pasient, ut fra hva som er

viktig for den det gjelder. Ressursinnsatsen skal rettes mot tidlig innsats og lavest mulig nivå i innsatstrappa.

Demens

Demens forårsakes av forskjellige hjernesykdommer og kjennetegnes ved kognitiv svikt, endringer i følelser og personlighet, samt redusert evne til å fungere i dagliglivet. Det viktigste kognitive symptomet er redusert hukommelse. Demens skyldes progredierende sykdommer som påvirker hele livssituasjonen både for de som er syke og deres pårørende og som gjør at de som rammes gradvis vil fungere dårligere og til slutt bli helt avhengig av hjelp

I Helse- og omsorgsdepartementets *Demensplan 2020: Et mer demensvennlig samfunn*, beskrives mål og strategier med bakgrunn i brukeres og pårørendes behov.

Utvikling i forekomst av demens i Levanger						
Alder	2015	2020	2025	2030	2035	2040
65-69 år	10	10	11	11	12	11
70-74 år	17	21	22	24	24	27
75-79 år	35	45	56	59	63	66
80-84 år	76	80	108	135	145	156
85-89 år	84	90	97	134	172	189
90+	51	63	71	77	107	144
Sum	273	310	365	440	524	593

Habilitering og rehabilitering

I henhold til [Forskrift om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator](#) skal «habilitering og rehabilitering ta utgangspunkt i den enkelte pasient og brukers livssituasjon og mål. Habilitering og rehabilitering er målrettede samarbeidsprosesser på ulike arenaer mellom pasient, bruker, pårørende og tjenesteytere. Prosessene kjennetegnes ved koordinerte, sammenhengende og kunnskapsbaserte tiltak. Formålet er at den enkelte pasient og bruker, som har eller står i fare for å få begrensninger i sin fysiske, psykiske, kognitive eller sosiale funksjonsevne, skal gis mulighet til å oppnå best mulig funksjons- og mestringsevne, selvstendighet og deltagelse i utdanning og arbeidsliv, sosialt og i samfunnet.»

I habiliterings- og rehabiliteringstjenester vektlegges forebygging og tidlig intervensjon. Tjenestene skal støtte opp under og utløse ressurser hos brukerne, deres familier og sosiale nettverk, i nærmiljøet og lokalsamfunnet. Det som vil være krevende er å kunne intervensjon tidlig og fortsatt jobbe forebyggende da flere har behov for helsehjelp fremover.

I målgrupper for habilitering er det i stor grad mennesker med flere samtidige sykdommer. De fleste trenger kompetanse fra kommunene og spesialisthelsetjenesten i både utredning, diagnostisering og oppfølging.

Boligsosiale perspektiver

[Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken 2021-2024](#) samler og målretter den offentlige innsatsen overfor vanskeligstilte på boligmarkedet. Eierlinjen står sterkt, og så mange som åtte av ti eier sin egen bolig. Flere skal kunne eie sin egen bolig - og leie skal være et trygt alternativ. Strategien varsler følgende prioriterte innsatsområder: Ingen skal være bostedsløse. - Barn og unge skal ha gode boforhold. - Personer med nedsatt funksjonsevne skal på lik linje med andre kunne velge hvor og hvordan de bor.

Det er kommunene som har hovedansvaret for å hjelpe vanskeligstilte på boligmarkedet, der frivillige og ideelle organisasjoner er viktige samarbeidspartnere. Fra juli 2023 ble [Lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet](#) innført. Loven viderefører kommunens plikter og skjerper ansvaret. Det stilles strengere krav til saksbehandling, en plikter å ha oversikt over boligbehovet for vanskeligstilte, og det skal tas boligsosiale hensyn i den kommunale boligplanleggingen.

Kommunestyret vedtok i 2022 [Boligsosial temaplan del I](#) og i 2023 [Boligsosial temaplan del II](#). Del I fokuserer på Heldøgns omsorg og institusjon, del II har fokus på vanskeligstilte i boligmarkedet.

Med økning i antallet eldre må det påregnes økt behov for tilrettelagt boligmasse både i regi kommunen og private aktører.

Økning i aldersgruppe over 80 år. Behov for nye heldøgns plasser sett i forhold til 2023.	2023	2028	2033	2038	2043	2048
Antall over 80 år	1 040	1 377	1 669	1 947	2 190	2 385
Økning fra 2023		337	629	907	1 150	1 345
Behov for nye plasser, dekningsgrad på 20%		67	125	180	230	269
Behov for nye plasser, dekningsgrad på 25%		84	158	227	288	336

I aldersgruppen 80 - 89 år vil det bli 935 flere, og i gruppen over 90 år 410 flere. Dette tilsier at situasjonen innen helse og velferd vil bli preget av økte tjenestebehov, både innenfor hjemmetjenester og heldøgns omsorgstjenester.

Heldøgns omsorgsplasser

Kommunen har ansvar for å tilby forsvarlige helse- og omsorgstjenester inklusive heldøgns omsorgstjenester i institusjon.

KS skriver i rapporten «Heldøgns omsorg – kommunenes dekningsgrad» fra 2016: «I Norge har velferdsstaten sørget for omsorgen for de gamle. Det har vært en forventning om at antall sykehjemsplasser skal utgjøre 25 % av antall eldre over 80 år.»

I 2020 hadde Levanger kommune institusjonsplasser og HDO-boliger til ca. 20% av befolkningen over 80 år. Dersom samme dekningsgrad skal beholdes i årene framover, må det bygges ut 67 nye

plasser/boliger til 2028, og 180 nye (sammenlignet med 2023) til 2038. Legges 25% dekningsgrad til grunn, vil det måtte bygges 84 nye plasser/boliger til 2028 og 227 til 2038. Dette forutsatt at demografisk utvikling følger prognosene.

Det har de siste årene vært stor vekst i antall yngre personer med store bistandsbehov. Mange av disse ønsker bolig i bofellesskap med personalbase. Alternativet til bofellesskap er for mange å kjøpe eller leie en leilighet et sted i kommunen, hvor det må etableres personalbase i tilknytning til denne. Utfordringer med en slik tjeneste, som ofte omfatter 1:1 – bemanning, er at det er svært utfordrende å rekruttere og beholde personell. Det kan være krevende å jobbe i en tjeneste uten kolleger som er til stede samtidig. Med en demografisk utvikling preget av ingen vekst i antall personer i yrkesaktiv alder, er det svært viktig å etablere attraktive arbeidsplasser for å fremme rekruttering.

Avlastning

Ifølge Lov om kommunale helse og omsorgstjenester m.m. skal kommunen tilby nødvendig pårørende støtte til personer med særlig tyngende omsorgsarbeid. Pårørendestøtte kan omfatte opplæring og veiledning, omsorgsstønad og det som omtales som avlastningstiltak. Levanger kommune har et godt tjenestetilbud, men merker press på tjenestene. En ser en utvikling mot flere barn med alvorlig autisme og adferdsutfordringer, og færre multifunksjonshemmede. Dette medfører økt behov for bemanning og skjerming, og dermed også større lokaler. Det søkes om økt avlastning pr. familie, samt flere familier som har behov. For å løse fremtidige utfordringer bør utvidelse av kapasitet vurderes. Et tett samarbeid opp mot oppvekst er nødvendig, og sees i sammenheng med helhetlig ressursutnyttelse.

Utviklingen i avlastningstjenester for barn og unge							
Tall pr 1.sept alle år	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antall barn i institusjon	12	17	21	22	28	33	36
Timer pr år	28 288	34 424	39 572	53 352	64 480	52 000	53 404
Antall barn i privat avlastning	11	15	19	21	36	36	37
Timer pr uke, privat avlastning	130	191	228	240	429		

Kilde: Levanger kommune

Arbeid og aktivitet

Deltagelse i arbeids- og aktiviseringstilbud er grunnleggende for å fremme livskvalitet, god helse, vekst og mestring i hverdagen. Kommunen har innbyggere i aldersgruppen 18-100 år med behov for tilrettelagt arbeid eller aktivitet

Levanger kommune har i dag få arbeids- og aktivitetstilbud i egen regi, og dekker ikke selv behovet som etterspørres. Tradisjonelt har kommunen prioritert eldre og funksjonshemmede. Yngre personer som faller ut av det ordinære arbeidsmarkedet har i liten grad tilrettelagte tiltak, dog vil noen ha tilbud gjennom Leva-Fro som tilbyr enten varig tilrettelagte arbeidsplasser eller arbeidsforberedende trening.

I Levanger er det et mangfold av aktiviteter drevet av frivillige lag og organisasjoner. Dette er viktige arenaer for å unngå isolasjon og utenforskap for innbyggere i alle aldre, og er et viktig supplement for å kunne lykkes med å gi innbyggerne gode kultur og aktivitetsopplevelser. Mulighetsrommet for å utnytte frivilligheten må forbedres, både gjennom systematikk i informasjon, arenaer, økonomi og rekruttering.

Velferdsteknologi i omsorgstjenestene

Figur: Fire innsatsområder i temaplan velferdsteknologi

I de senere årene har norske kommuner, inkludert Levanger, investert betydelige ressurser i implementeringen av velferdsteknologi for å styrke omsorgstjenestene. Ifølge NOU 2011:11 Innovasjon i omsorg defineres velferdsteknologi som "teknologisk assistanse som bidrar til økt trygghet, sikkerhet, sosial deltakelse, mobilitet og fysisk og kulturell aktivitet."

Denne teknologien styrker enkeltpersoners evne til å klare seg selv, selv ved sykdom eller nedsatt funksjonsevne. I henhold til NOU 2023:4 er fortsatt utrulling av velferdsteknologi viktig for å sikre bærekraftige tjenester, spesielt i lys av økende utfordringer knyttet til tilgang på personell.

En sentral motivasjon for implementeringen av velferdsteknologi er å frigjøre personell til oppgaver som krever menneskelige relasjoner. Ved å f.eks. å automatisere rutinemessige oppgaver kan ansatte i omsorgssektoren fokusere på kvalitativ omsorg og individuell oppfølging. Dette samsvarer med NOU 2024:4, som understreker viktigheten av god bestillerkompetanse i offentlig sektor. For å sikre kvaliteten på innkjøp og satsinger må ledere og ansatte utvikle nødvendig digital kompetanse. Dette innebærer ikke bare teknologisk opplæring, men også å skape forståelse for hvordan teknologien kan forbedre tjenesteleveransen og brukeropplevelsen.

Gevinstrealisering spiller en sentral rolle i Levanger kommunes tilnærming til velferdsteknologi. Dette for å oppnå økt omsorgskapasitet som gjør oss bedre rustet til å møte fremtidsutfordringene. Gevinster defineres i hovedsak på tre hovedpunkter: Økt kvalitet, Spart tid og Unngåtte kostnader

Levanger kommune anerkjenner betydningen av Helhetlig tjenestemodell. Dette er et verktøy for kommuner som skal implementere velferdsteknologi. Modellen gir oversikt over oppgaver, roller og ansvar som bør ivaretas dersom velferdsteknologi skal bli en integrert del av tjenestene. Dette inkluderer å integrere teknologien sømløst i eksisterende tjenesteleveranser for å sikre kontinuitet og effektivitet. Samtidig må ledere og ansatte i helse- og velferdstjenestene ha en god medisinsk forståelse og kjennskap til klinisk arbeid for å sikre at løsningene faktisk møter brukernes behov. Den helhetlige tjenestemodellen blir viktig for å sikre at gevinstene av velferdsteknologi realiseres på en effektiv måte. Gjennom systematisk implementering, kompetanseutvikling og kontinuerlig evaluering, vil Levanger kommune bli bedre i stand til å møte utfordringene i omsorgssektoren med en moderne og helhetlig tilnærming til velferdsteknologi.

Psykisk helse og rus

Rundt halvparten av den voksne befolkningen vil ha hatt en psykisk lidelse i løpet av livet, og omtrent en tredjedel har en psykisk lidelse i løpet av et år (Mykletun et al., 2023). Forekomsten i Norge er på nivå med andre vestlige land, men er for mange grupper ifølge [Folkehelse rapporten - Helsetilstanden i Norge \(fhi.no\)](#) økende. Gode effektive tilbud for å lette eller behandle psykiske lidelser er viktig for den enkeltes livskvalitet og er i tillegg et samfunnsøkonomisk spørsmål. Studier viser også at psykiske lidelser utgjør tre av de ti mest kostnadskrevende sykdommene i Norge. Schizofreni, angst og depresjon bruker alene flere titalls milliarder i helsebudsjettet. Samlet koster psykisk lidelse rundt 70 milliarder kun i ren ytelse av alle typer helsetjenester og er den desidert mest kostnadskrevende sykdomsgruppen i befolkningen under 70 år (Kinge et al., 2023).

Opptrappingsplan for psykisk helse (2023-2033)

[Meld. St. 23 \(2022–2023\) - regjeringen.no](#) viser regjeringens innsats for hele det psykiske helsefeltet. Planen har tre innsatsområder: Helsefremmende og forebyggende psykisk helsearbeid, Gode tjenester der folk bor og Tilbudet til personer med langvarige og sammensatte behov. Flere skal oppleve god psykisk helse og livskvalitet, og god hjelp skal være lett tilgjengelig der det trengs, når det trengs.

Levanger kommune benytter helsedirektoratets veiledere [Psykisk helse- og rusarbeid for voksne - Helsedirektoratet](#) og [Psykisk helsearbeid barn og unge - Helsedirektoratet](#) som verktøy for oppbygging av våre tjenester til innbyggerne i Levanger kommune gjennom hele livsløpet. Levanger kommunes tilbud innen psykisk helse og rus innrettes slik at det ivaretar kommunens sørge for-ansvar og imøtekommer innbyggernes ønsker og behov.

Veilederne legger særlig vekt på at tjenestene organiseres og utformes i et bruker- og mestringsspektiv. Tjenestene og tjenestenivåene samarbeider for å sikre helhetlige og koordinerte tjenester og at psykisk helse og rus ses i sammenheng. Levanger kommune involverer personer med erfaringskompetanse i tjenestene våre og vi benytter måleverktøy som Brukerplan, Brukererfaringsundersøkelsen og IS 24/8 for å kartlegge omfanget av rus- og psykiske utfordringer blant

tjenestemottakere i kommunen. Sammen gir disse måleindikatorene kommunens helse, omsorgs- og velferdstjenester et bredt bilde, sammenstilt kunnskap og oversikt over rus og psykisk helseproblematikk, brukernes livsvilkår, tjenestetilbud og tjenestebehov. Kartleggingene viser at Levanger ligger på omtrent samme nivå som resten av landet når det gjelder psykisk helse og rusutfordringer.

Både nasjonalt og i Levanger er det en økning i antallet henvendelser, særlig blant ungdom og unge voksne. Vi ser også en økning av henvendelser fra eldre innbyggere. Etterspørselen etter tilbudet *Rask Psykisk helsehjelp* (RPH) har økt de siste årene. Dette er et viktig lavterskeltilbud som avlaster fastlegene og kommunens øvrige tjenester, og som bidrar forebyggende slik at psykiske plager i mindre grad utvikler seg til å bli mer alvorlige. RPH benytter digitale kartleggings og mestringsverktøy for å øke helsekompetanse blant innbyggeren og bistå dem med veiledet selvhjelp. Det er viktig å opprettholde og styrke tilbud til denne gruppen fremover.

Aktivitetshus Levanger er en arena for aktiviteter og sosialt fellesskap hvor vi koordinerer, drar sammen, skaper nye og drifter ulike aktiviteter i kommunen. ABC for god psykisk helse brukes som metode i *Aktivitetshus Levanger*. ABC står for Act, Belong, Commit som oversatt til norsk blir å gjøre noe aktivt, gjøre noe sammen og gjøre noe meningsfullt.

Forebygging av selvmord og selvskading

Dette er tema i [regjeringens-handlingsplan-for-forebygging-av-selv-mord-2020-2025.pdf](#). Selvmord er et betydelig samfunns og folkehelseproblem. Hvert år tar drøyt 600 personer sitt eget liv i Norge. Årsak til selvmord er sammensatte og ofte resultat av ulike faktorer. Kommunen skal forebygge, avdekke, avverge, behandle og følge opp selvskading og selvmordsforsøk.

Regjeringen har i 2025 kommet med nye føringer og en rusmiddelpolitikk i 2 deler ([Meld. St. 5 \(2024–2025\) - regjeringen.no](#), [Prop. 112 L \(2024–2025\) - regjeringen.no](#)). Reformen er en forebyggings – og behandlingreform for rusfeltet med ny politikk for forebygging, skadereduksjon og behandling. Målet med reformen er å bedre tilbudet til personer med rusmiddelproblemer, redusere stigmatisering, sikre at hjelpetjenester er mer helhetlige og tilgjengelige, samt at kommunene og spesialisthelsetjenesten samarbeider bedre. Reformen vektlegger at mennesker med rusmiddelproblemer har rett til et verdig liv uten diskriminering og rett til nødvendig helsehjelp. Levanger kommune følger opp rusreformen med å prioritere forebygging og tidlig innsats som RPH som beskrevet tidligere. Vi har styrket våre skadereduserende og overdoseforebyggende tiltak samt oppsøkende virksomhet ved å opprette et Rus og Psykiatri team (ROP Team) og vi har opprettet en rådgivende enhet for russaker i kommunen.

Enkelte innbyggere lever liv som er preget av alvorlig og langvarige psykiske lidelser, somatiske utfordringer og noen ganger også avhengighet. Ikke alle er i en slik tilstand at de alminneligste tiltak eller tjenester klarer å nå disse innbyggerne eller at disse innbyggerne ikke er i stand til å motta slik hjelp. Dette gjelder ivaretagelse av eget hjem og dagligliv samt ivaretagelse av psykisk og somatisk

helseutfordringer. For å kunne lykkes må kommunen utvikle sine tjenester i forhold til å “skreddersy” sitt tilbud. Alternative arbeidstidsordninger og samarbeid på tvers av avdelinger for å finne relevant kompetanse eller mulighet for å bygge individuelle relasjoner mellom innbygger og ansatt kan bidra til å komme i posisjon til innbyggere med slike sammensatte utfordringer.

Spesialist i psykiatri Randi Rosenqvist anses å være en av de mest erfarne og respekterte personene innenfor sitt fag. I boken «Mitt liv, mitt fag: Tung psykiatri» som ble utgitt i 2024 beskriver Rosenqvist at enkelte innbyggere eller pasienter ikke evner å leve et liv hvor de har gode relasjoner til andre, forstandig sysselsetting, tilfredsstillende bolig, akseptabel økonomi og reduserte psykiske symptomer. (side 207). Hun sier videre at: «Disse innbyggerne kan også være preget av psykiske symptomer som stemmer i hodet som skremmer, mobber eller snakker til den som hører dem, dårlig ernæring og ofte også somatiske plager.» Ofte vil disse innbyggerne si nei til eller avviser omsorg – selv om behov for hjelp vurderes som betydelig. Enkelte innbyggere vil ha behov for og aksepterer å kunne ta imot bistand, noen ganger svært omfattende bistand.

Innbyggere som er beskrevet her vil, når de ikke mottar relevant oppfølging kunne utvikle vanskelige liv som kan medføre kortere levetid enn resten av befolkningen. Enkelte av disse innbyggerne kan også utvikle en væremåte som kan oppleves som krenkende og skremmende i enkelte nabolag, men det kan også utvikle kriminell atferd som vold og trusler overfor nærpåsoner eller nærmiljø.

Det Rosenqvist beskriver er gjenkjennbart for noen av Levangers innbyggere. Dette er innbyggere som «faller mellom stolene» i den forstand at de er for «friske» til å motta hjelp fra 2.linjetjeneten, men for «syke» til å evne å motta bistand fra den kommunale helse og omsorgstjenesten.

For å lykkes best mulig overfor denne gruppen vil personlig egnethet hos den enkelte ansatte ha sentral betydning. Det er også viktig å bygge relasjoner og å være forutsigbare og fleksible i tjenesten. Arbeidstidsordninger vil kunne være en viktig rammebetingelse for å lykkes.

Utviklingstrekk og betydningen av Frisklivssentralen

Levanger kommune står, i likhet med resten av landet, overfor utviklingstrekk som vil øke behovet for helsefremmende og forebyggende tjenester. En aldrende befolkning, økende forekomst av livsstilssykdommer, psykiske helseutfordringer og vedvarende sosiale helseforskjeller gjør at kommunen i større grad må satse på tidlig innsats og forebygging.

Folkehelseprofiler og nasjonale kunnskapsoppsummeringer viser at fysisk inaktivitet, overvekt og fedme, søvnproblemer, stressrelaterte plager og psykiske helseutfordringer er økende i befolkningen. Samtidig lever flere med kroniske sykdommer hvor levevaner har stor betydning for sykdomsutvikling, funksjon og livskvalitet. Dette gir et økende behov for tjenester som kan støtte innbyggerne i å mestre egen helse og forebygge behov for mer omfattende helse- og omsorgstjenester.

I denne utviklingen har Frisklivssentralen en viktig funksjon som en av kommunens helsefremmende og forebyggende lavterskeltilbud. Frisklivssentralen bidrar til at innbyggere kan få tidlig støtte til å endre levevaner, styrke egenmestring og forbedre fysisk og psykisk helse før utfordringene utvikler seg til sykdom eller langvarige hjelpebehov. Dette er i tråd med den nasjonale utviklingen, hvor kommunene får et større ansvar for forebygging, egenmestring og tjenester nær der innbyggerne bor.

Utviklingen tilsier også at Frisklivssentralen vil få en stadig viktigere rolle i å redusere sosiale ulikheter i helse. Lavterskeltilbud som er lett tilgjengelige, kan bidra til å nå grupper som ellers i mindre grad benytter helsetjenester eller deltar i organiserte helsefremmende aktiviteter. Frisklivssentralen kan samtidig være en viktig samarbeidsaktør mellom kommunale tjenester, fastleger, spesialisthelsetjenesten og frivillig sektor, og bidra til helhetlige og koordinerte pasientforløp. Samlet peker utviklingen mot et økende behov for å håndtere en befolkning med mer sammensatte helseutfordringer, flere som lever lenge med kroniske sykdommer og økte forventninger til forebygging, helsekompetanse og egenmestring. Disse utviklingstrekkene vil være sentrale premisser for den videre utviklingen av kommunens helse- og velferdstjenester, herunder også Frisklivssentralens rolle som en del av det samlede tjenestetilbudet.

Økonomi i helse og velferd

Demografikostnader:

KS har utarbeidet modeller som viser hvordan befolkningsendringer forventes å påvirke kommunenes utgifter fremover fordelt de ulike sektorene. Utgiftsbehovet innen pleie og omsorg øker med 13 til 15 millioner kroner hvert år de fire neste årene. Året deretter øker det til 19,5 mill. kroner, for så å gå noe ned de tre neste årene.

Endring utgiftsbehov per 01.01.2022 i kr	Pleie- og omsorg
2023	14 454
2024	12 755
2025	14 555
2026	14 122
2027	14 976
2028	19 448
2029	13 844
2030	10 882
2031	12 403
2032	17 925
Sum 2023-2032	145 365

Særlig ressurskrevende tjenester

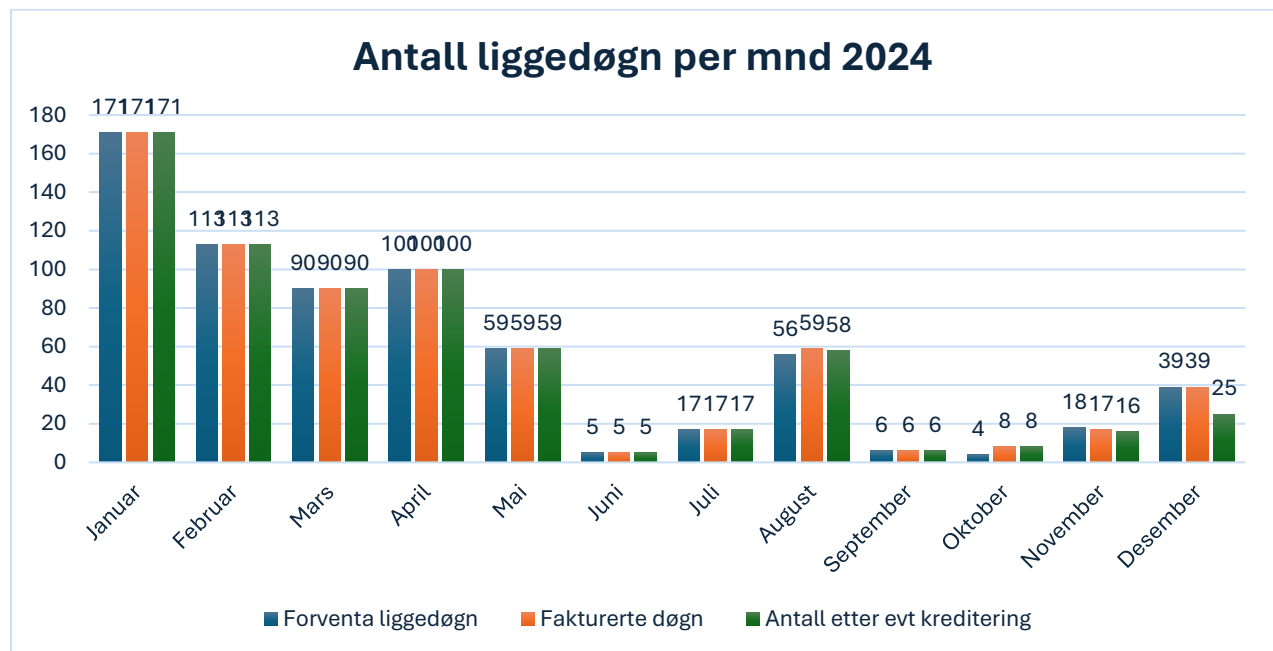
Kommunale helse- og omsorgstjenester er i hovedsak finansiert gjennom kommunenes frie inntekter, men i tilfeller der kommunen yter særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester til enkeltmottakere, kan det søkes om delvis refusjon for påløpte direkte lønnsutgifter. Det er ingen begrensning med hensyn til diagnose eller type lidelse hos tjenestemottakeren. Det gis refusjoner for 80 % av beløp som overstiger et vedtatt innslagspunkt. Innslagspunktet vedtas av stortinget hvert år og i flere år har dette økt mer enn lønns- og prisstigning og betyr at kommunen må finansiere større deler av dette selv. Tilskuddsordningen opphører når bruker har fylt 67 år, selv om det ofte er snakk om tjenester som ytes i et livslangt løp.

Levanger kommune har store kostnader knyttet til særlig ressurskrevende tjenester, også hvis man sammenligner med andre kommuner. Fra 2012 til 2023 har gapet økt fra 26,5 mill. til 97,5mill. 2012-kroner, grunnet flere tjenestemottakere og økte tjenestebehov. Dette betyr at særlig ressurskrevende tjenester legger beslag på stadig større deler av budsjettet innenfor helseområdet og at handlingsrommet for øvrige tjenester blir strammere.

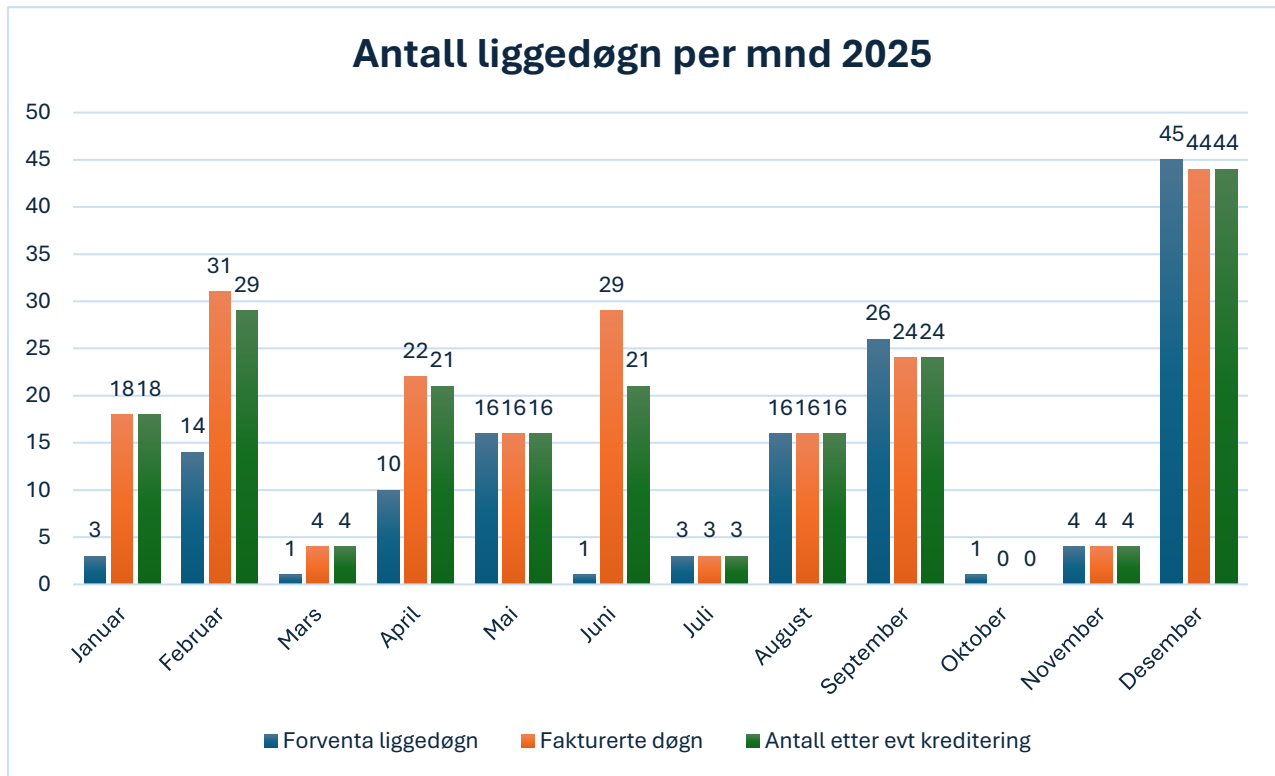
Praktisk bistand organisert som BPA har de senere årene hatt en betydelig vekst, dette er en utvikling man ser med bekymring på.

Utskrivningsklare pasienter- liggedøgn

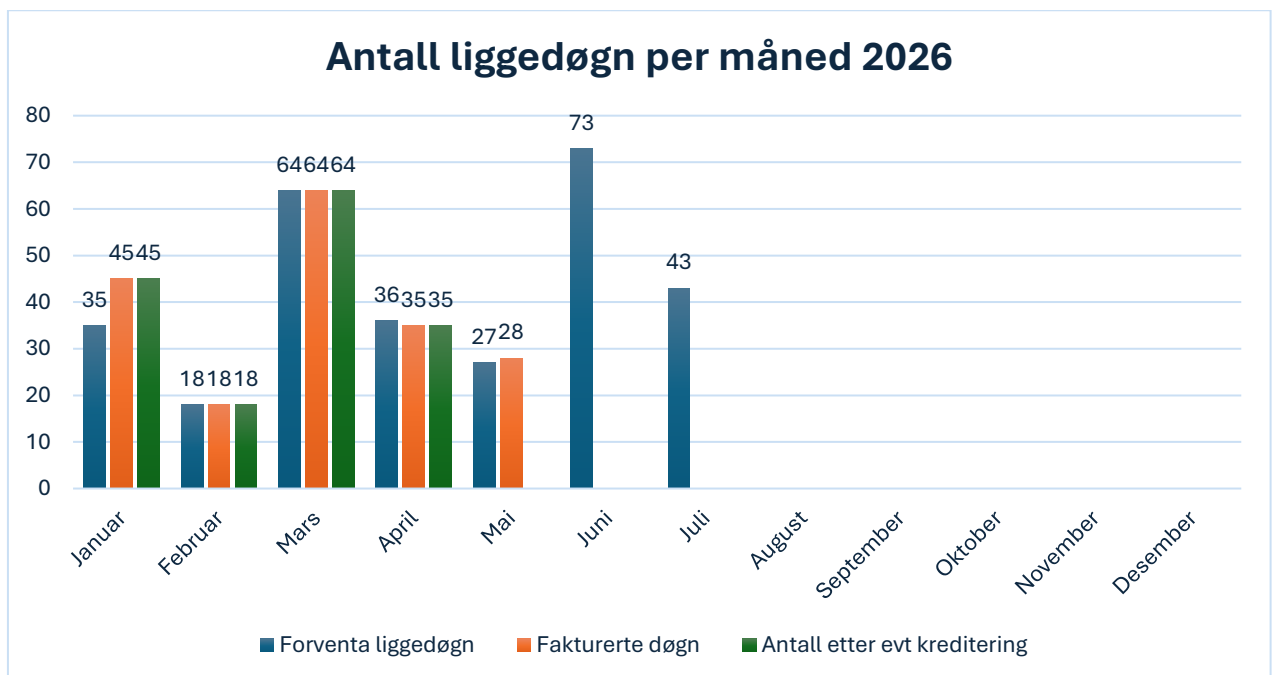
Totalt 2024: 668 døgn

Totalt 2025: 200 døgn

Så langt i 2026: 296 døgn

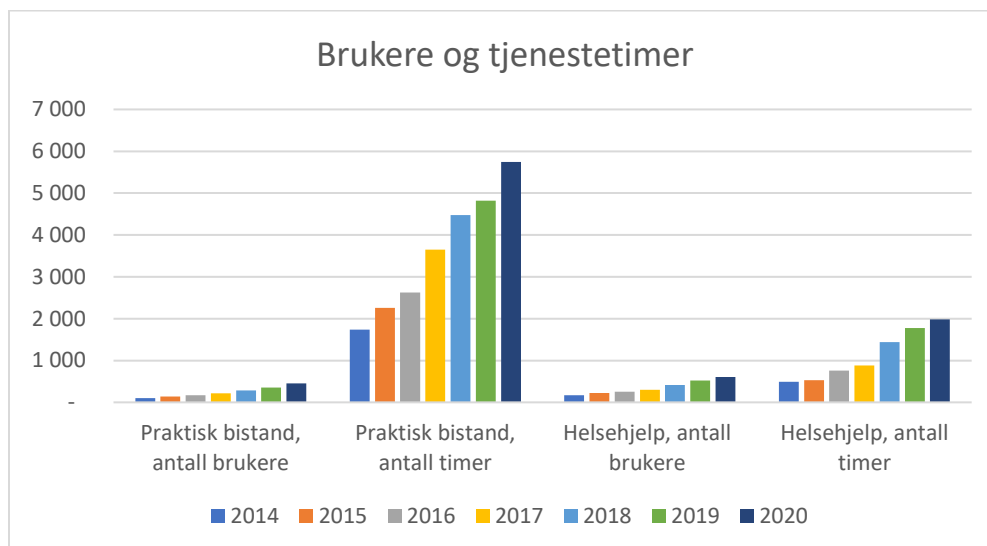
Etter en nedgang i antallet medfinansierte liggedøgn i sykehusene fra 2024 til 2025, ser vi nå i 2026 en betydelig økning. Kapasiteten ved Staupnet er tatt ut og man har i perioder av året slitt med å ta hjem

alle pasienter fra sykehusene. De fleste som skrives ut fra sykehusene tas hjem til egen bolig men det er de pasientene som trenger tettere oppfølging i institusjon som har gitt utfordringer hittil i 2026.

Generelle vurderinger

Tjenesteutvikling

Grunnet skifte av dokumentasjonssystem er det utfordrende å komme frem med nyere tallmaterieell for brukere og tjenestetimer. Tabellen nedfor viser en trend i utviklingen i de foregående årene

	Praktisk bistand, antall brukere	Praktisk bistand, antall timer	Helsehjelp, antall brukere	Helsehjelp, antall timer
01.01.2014	83	1649	165	465
01.07.2017	216	3646	302	882
01.01.2018	250	4042	355	1206
03.06.2020	451	5745	610	1986

Kilde: Levanger kommune

Mellom 01.01.2024 og 30.06.2026 etter kvartal

Program- eller tjenesteepisode	2024				2025				2026	
	1 jan-31 mar	1 apr-30 jun	1 jul-30 sep	1 okt-31 des	1 jan-31 mar	1 apr-30 jun	1 jul-30 sep	1 okt-31 des	1 jan-31 mar	1 apr-30 jun
Tjenester i hjemmet	966	897	902	934	926	936	972	974	982	936
Ergoterapi	360	358	337	333	376	404	414	375	398	418
Fysioterapi	345	358	343	353	376	382	383	337	356	362
Psykisk helse- og rustjenester	444	469	510	552	569	597	583	410	425	438
Velferdsteknologi	468	451	453	472	478	485	486	486	504	533
Heldøgns omsorg	142	140	141	160	158	145	163	158	165	181
Matombringing	173	258	268	279	295	309	312	308	309	303

Mellom 01.01.2024 og 30.06.2026 etter kvartal

Program- eller tjenesteepisode	« 2024				« 2025				« 2026	
	1 jan–31 mar	1 apr–30 jun	1 jul–30 sep	1 okt–31 des	1 jan–31 mar	1 apr–30 jun	1 jul–30 sep	1 okt–31 des	1 jan–31 mar	1 apr–30 jun
Dagaktivitetstilbud	108	105	113	113	105	108	111	116	113	105
Pårørendestøtte	84	84	89	87	90	96	99	104	109	108
Avlastningstjenester	66	63	67	60	64	65	66	70	70	76
Tvungen helsehjelp	34	35	42	44	56	58	71	72	81	89
Bo- og aktivitetstilbud	82	82	86	89	92	89	87	92	95	97
Brukerstyrt personlig assistanse	34	37	38	39	39	40	41	41	39	40

Kostnader i Helse – og omsorg i stor grad knyttet mot lønn, og dette er relatert til tjenesteyting, dvs. vedtak. Helse- og omsorg må vurdere om kvalitet og omfang av tjenester i fremtiden skal være like god som nå. Dette innebærer en gjennomgang av servicegrad og omfang av tjenester. Den demografiske utviklingen har i de senere årene ført til at flere innbyggere har behov for bistand fra de kommunale helse og omsorgstjenestene. De ovenstående tabellene viser en jevn økning i brukertilgangen igjennom de senere årene. Dette er en utvikling man forventer vil fortsette også de neste årene og som vil utfordre hjelpeapparatet.

Det må påpekes at en vesentlig del av utgiftene innen helse- og omsorg ytes til personer under 67 år.

Kultur, idrett og fritid

Generelt

Ett av målene i Trøndelagsplanen er: «I 2030 er kunst og kultur en viktig drivkraft for samfunnsutvikling i Trøndelag.» Kulturens rolle i samfunnet er viktig. Det er allment anerkjent at kultur ikke bare har en verdi i seg selv, men at kultur også handler om identitet, historie, demokrati, folkehelse og at kunst og kultur har en samfunnsbyggende kraft. Kultur er derfor også et viktig verktøy for beredskap gjennom å styrke motstandskraften i befolkningen.

Forskning viser at ulikhet i økonomi og levevaner bidrar til sosial ulikhet i helse og samfunnsdeltagelse, og at disse forskjellene følger med hele livsløpet. Samtidig er det slått fast at deltagelse i kultur og idrett har helsefremmende effekter og bidrar til utjevning (HUNT). Ny forskning viser også at de som deltar i kulturelle aktiviteter, har lavere risiko for tidlig død (Bente Løkken, Nord 2023). Med denne nye kunnskapen peker forskningen på at fremtidig folkehelsepolitikk bør legge til rette for økt kulturdeltagelse i det forebyggende og helsefremmende arbeidet. Deltagelse i kulturelle aktiviteter bør bli en reell mulighet for hele befolkningen, uavhengig av sosioøkonomiske levekår.

De økonomiske og sosiale forskjellene i Norge øker, også i Levanger. Det er også grunn til å anta at andelen familier med økonomiske utfordringer på kort sikt vil øke på grunn av høyt rentenivå og økte matvarepriser. Levanger kommune har sluttet seg til Fritidserklæringen og forplikter seg med dette til å jobbe aktivt for at ALLE barn og unge i Levanger får mulighet til å delta jevnlig i minst en organisert fritidsaktivitet. Kommunen har et lokal fritidskort (for organisert aktivitet) og er i startgropa for også å tilby kulturkort. BUA Levanger låner ut utstyr gratis. Det gis støtte til åpen svømmehall, det er gratis hall for all-idrett og subsidiert halleie for andre aktiviteter. Kommunen arrangerer mange gratis arrangement gjennom året. Levanger kommune har også et kommunalt inkluderingstilskudd som skal bidra til at Levangersamfunnet når målene i Fritidserklæringen. Tilskuddet skal motivere, inspirere og gi økonomisk støtte til lag og foreninger som jobber for inkludering av barn og unge.

Kultur har betydning for enkeltmenneskers, gruppers og steders identitet. Felles møteplasser i lokalsamfunnet bidrar til tilhørighet, fellesskap og inkludering for alle befolkningsgrupper, og er med på å hindre psykisk uhelse. Dette gir positive bidrag til folkehelse samtidig som det påvirker steders attraktivitet for bosetting.

Viktige forutsetninger for å lykkes i å nå målet om kulturtilbud til alle, er en velfungerende kulturell infrastruktur, virkemidler som tilgang til å låne fritidsutstyr (BUA Levanger), rimelige leiesatser, fritidskort, samt god samhandling mellom aktører innen offentlighet, frivillighet og næringsliv. Levanger har et rikt og allsidig frivillig kulturliv. Samhandling med og tilrettelegging for det frivillige kulturlivet, vil bidra til å utløse mer frivillig kulturaktivitet. Se også kapittel 6 om Frivillighet.

Levanger kommune har over flere år utviklet en tydelig inkluderende profil i alt arbeid med kulturaktiviteter.

KOSTRA-tall viser at Levanger over år har brukt lite på kultur sammenlignet med andre kommuner. gjennom flere år, og en kraftig nedskjæring av kulturbudsjettet fra 2025 har ført til et betydelig lavere aktivitetsnivå enn ønskelig.

Utvikling i tall gratis arrangement

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Gratisarrangement/-aktiviteter	35	86	75	89	85	68
Antall besøk (vanskelig å anslå for noen utendørs arr.)	Ca 2500	Ca 5000	Ca 5000	Ca 8000	Ca 8000	Ca 4300

Utvikling i tall andre inkluderingstiltak barn og unge

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antall barn og unge som har hentet ut fritidskort	53	87	150	235	265	333
Utlån BUA Levanger	3846	6636	7188	8301	6410	5118
BUFDIR-tilskudd for inkl. av b&u (mill.)	0,52	0,65	0,63	0,35	0,35	0,6

Kulturell infrastruktur

God kulturell infrastruktur og kulturtilbud vil være viktig for å framstå som en attraktiv student- og universitetsby og bostedskommune. En innbyggerundersøkelse gjort av Trøndelag fylkeskommune for kommunene i Trøndelag (2023) fastslår at det blant innbyggerne i Levanger er et ønske om bedre kulturtilbud, inkludert bygging av kulturhus og kino. I tillegg til de offentlige kulturarenaene, er også grendehus, kirker, kaféer/restauranter og andre private kulturarenaer nødvendige arenaer for en velfungerende kulturell infrastruktur.

Utfordringer og muligheter knyttet til den kulturelle infrastrukturen i Levanger sentrum er gjennomgått i rapporten «Den kulturelle tråd» som ble lagt fram i januar 2017. Deler av rapporten er fortsatt gjeldende. En viktig faktor i arbeidet med rapporten var plan om et framtidig hotell på havna og bruk av Vaskeriet. Det er nå lite trolig at det kommer et hotell på havna, men Vaskeriet er tatt i bruk til kulturnæringer. I april 2024 ble Vaskeriet Arena formelt åpnet og er nå mye brukt. Arenaen er primært en arena for kulturnæringer og møter ikke behovet for øvrig kulturliv i Levanger.

Forslaget om at Levanger bør satse på sin egenart og unikhet som Trehusby og være et sted for små og mellomstore kulturarenaer er fortsatt gjeldende. Å ta vare på Festiviteten som en ressurs i Trehusbyen er både smart og bærekraftig.

En mulighetsstudie for Festiviteten ble gjennomført høsten 2019, og viser at Festiviteten har et potensiale som en middels stor kulturscene. Festiviteten er en sentral og viktig bygning i Trehusbyen Levanger, og ved en ombygging vil man kunne ta tilbake noen elementer som gir en opplevelse av en kulturarena fra 1897. Med nytt skyveamfi med 216 seter, vil man få en historisk, men likevel moderne kulturarena som er mer fleksibel enn i dag.

Utvikling i tall Festiviteten

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antall arrangement i Festiviteten						
- med billettsalg	25	48	41	49	40	28
- utleie konferanser, kurs, foredrag	58	59	51	69	45	39
- øvingsdager		27	18	31	18	16
Billetter solgt Festiviteten	2412	3696	4336	5382	5379	3640

Levanger sentrum har i tillegg til Festiviteten flere andre kulturscener som Havna scene, Røstad scene, Levanger kulturkirke og Vaskeriet Arena når det ikke er i bruk for kulturnæringene. I tillegg er det mulig å bruke Trønderhallen til enkelte større arrangement. Når både Stjørdal og Steinkjer har saler med 550/600 seter, er det vanskelig å se for seg at det er marked for en stor kultursal til i regionen, uten at den også har andre funksjoner som f.eks. konferansesal i et framtidig hotell.

Forslaget til nytt bibliotek og kulturbygg fra «Hello Woods» som vant European-konkurransen i 2021, er et bygg på ca. 4 400 m² i tre etasjer med god stedstilpassing. En samlokalisering av flere av kulturinstitusjonene og kulturtilbudene i et felles bygg vil gi både god ressursutnyttelse og naturlig nok mange synergieffekter. Med grunnlag i kunnskap fra innspillsrunder med innbyggere og mulighetsstudier, er følgende kulturtilbud/-fasiliteter hensiktsmessige å samlokalisere i et nytt kulturbygg:

- Levanger bibliotek
- Kulturskolen i Levanger
- Levanger ungdomshus
- Levanger frivilligsentral
- Levanger fotomuseum

BUA Levanger er i dag lokalisert i Stadionparken i det gamle klubbhuset til Sverre IL. Man kan også tenke seg en samlokalisering i nytt bibliotek/aktivitetshus. I dag er Aktivitetshuset (enhet helsefremming) lokalisert i Kirkegata 11. Det er gode synergieffekter ved at denne avdelingen er lokalisert i samme bygg som kulturskolen, og det kan være gode synergieffekter ved å samlokalisere denne tjenesten med andre kulturtilbud/-fasiliteter.

I tillegg er det behov for spesialrom som kan sambrukes av flere aktører som f.eks. ulike kommunale tjenester, innbyggere, besøkende, frivilligheten og næringsliv. Aktuelle fasiliteter kan være:

- Møterom/formidlingsrom
- Folkeverksted/skaperverksted
- «Blackbox» - fleksibelt rom for ulike typer arrangement/aktiviteter
- Areal til datakultur og kreativ teknologi (gaming/e-sport)
- Lydstudio

- Bandrom
- Andre øvingsrom (dans, drama)

Forslaget til nytt bibliotek og kulturbygg fra «Hello Woods» som vant European-konkurransen i vil etter alt å dømme kunne romme alle disse kulturaktivitetene og fasilitetene, og er et godt utgangspunkt for videre arbeid med et nytt kulturbygg på bibliotektomta.

Den digitale infrastrukturen blir stadig viktigere, da vi bruker mer tid bak en skjerm og i stor grad benytter digitale verktøy for å få informasjon om og tilgang til kultur- og idrettsaktiviteter. Levanger kommune har siden 2020 tatt i bruk Friskus som er et helhetlig aktivitets- og frivillighetsverktøy. Dette bidrar blant annet til å synliggjøre ulike tilbud og muligheter for et aktivt liv. Friskus synliggjør også på en god måte hvilke tilbud og aktiviteter som er gratis, noe som er ekstra viktig i en tid med store kostnadsøkninger i samfunnet generelt.

Friskus er også kommunens digitale verktøy for det kommunale fritidskortet. Dette gir barn og unge i familier med utfordrende økonomi mulighet til å få støtte til å delta i organisert fritidsaktivitet. En løsning for et kulturkort/gratisbilletter er også under utprøving.

Bibliotek

Fylkesbibliotekene blir stadig mer utadrettet og samskapende. De driver mer aktiv formidling, det blir flere og bedre arrangementer og mer digital formidling som podkaster, aktiv bruk av sosiale medier for å fremme litteratur og andre tilbud ved biblioteket, oppsøkende virksomhet og samarbeid med andre aktører i lokalsamfunnet. Biblioteket fungerer som møteplass og debattarena og er viktig i arbeidet med integrering og inkludering. Det er også en viktig demokratisk arena, og bidrar til å stimulere og øke kvalitet på samfunnsdebatten. Biblioteket samarbeider ofte med andre og flytter sine arrangement ut i byen for å møte flere innbyggere. I 2025 var biblioteket hovedarrangør eller medarrangør for 206 arrangement (2024: 237). Til sammen hadde arrangementene 4306 gjester (2024: 3784). Arrangement ved biblioteket strekker seg fra sy-verksted til forfattersamtaler til lekebyttedag og konserter m.m. I 2025 var biblioteket for første gang med på LITT.MIDT - Litteraturfestivalen i Midt-Norge i samarbeid med Steinkjer og Verdal bibliotek. Regionalt samarbeid på Innherred kan bidra til å styrke tilbudet og synliggjøre bibliotekene. Lokalene er dårlig egnet for dagens høye aktivitetsnivå, og hindrer en ønsket utvikling av biblioteket som en samskapingsarena.

Bibliotekene befinner seg i skjæringspunktet mellom kultur, utdanning og livslang læring, folkehelse og sosialt arbeid. Dette gir et godt utgangspunkt for å jobbe aktivt med bærekraftsmålene. “Levanger bibliotek mot en bærekraftig framtid” var et 2-årig prosjekt støttet av Nasjonalbiblioteket med mål om at bibliotekets innhold og aktivitet i størst mulig grad skal utformes for å jobbe mot å oppnå FNs bærekraftsmål. Biblioteket skal være en arena for samskaping og utvikling på tvers av tjenester og aktører i lokalsamfunnet. Det skal være en lavterskel møteplass og et sted der innbyggere kan involveres – og involvere andre – i initiativ og aktiviteter.

Nasjonalt går bibliotekbesøket opp, det samme gjør utlånet av bøker. Halvparten av befolkningen besøkte folkebibliotek i 2025. Det skyldes at lokalene blir brukt på en annen måte enn før. Lokalt gikk besøket opp 20 prosent etter pandemien, men er fremdeles litt lavere enn normalåret 2019. Utlån av bøker til barn og voksne øker, mens lydbøker på CD, film og musikk går kraftig ned. E-bøker og e-lydbøker er en viktig del av utlånet, og biblioteket i Levanger deltar i et utlånssamarbeid med resten av Trøndelag, slik at lånerne får et så bredt tilbud som mulig. Kjøp av e-bøker og e-lydbøker har langt høyere kostnader enn fysiske bøker. Dette har ført til kraftig nedgang i antallet nye titler totalt sett. Leserne finner informasjon om litteratur på forskjellige digitale plattformer, og biblioteket må holde seg oppdatert for å kunne følge disse lesetrendene.

Bibliotekbrukerne har etterspurt bedre tilgjengelighet både i lokalene og digitalt. Biblioteket har siden 2021 vært meråpent, som betyr at publikum får tilgang til biblioteklokalet utenom vanlig åpningstid. Flere kommuner oppretter nye lokalbibliotek som lokale møtesteder, gjerne i samarbeid med frivilligsentral, ungdomstilbud eller andre. Dette er også etterspurt i Levanger.

Ekspontiell økning av informasjon og kunnskapsressurser på Internett fører til større behov for bibliotekarer som digitale guider. Innbyggere med lav digital kompetanse har stort behov for hjelp til å navigere i det digitale byråkratiet. Folkebibliotekene bruker mye ressurser på å hjelpe til med slike oppgaver, og ansatte opplever at de har mindre tid til bibliotekfaglige oppgaver i hverdagen.

Lånere med nasjonalt lånekort har tilgang til flere strømmetjenester for film gratis via biblioteket, samt tilgang på aviser og magasiner digitalt gjennom appene PressReader og Flipp.

Lesing som basiskunnskap blir viktigere samtidig som fritidslesing blant barn og unge går ned. Den internasjonale PIRLS-undersøkelsen fra 2021 viser at norske tiåringer leser minst av samtlige land i undersøkelsen. Formidling av litteratur for barn og unge og tett samarbeid med skolene om utvikling av skolebibliotekene blir viktige oppgaver. Barnehagene har tilbud om lesestunder på biblioteket, og i tillegg starta et prosjekt med bærenettbibliotek i 2026.

Nasjonalbiblioteket og KS tar en større rolle i utviklinga av infrastruktur for folkebibliotekene. Målet er at dette skal sikre innbyggerne mer likeverdige tjenester. Dette frigjør tid for de ansatte på biblioteket, for eksempel ved at katalogdata har blitt en gratistjeneste. I 2026 skal det lanseres en nasjonal digital formidlingsløsning for folkebibliotek. Digitaliseringsarbeidet og utvidelsen av Depotbiblioteket gjør at de lokale folkebibliotekene ikke blir så avhengige av å ha store samlinger på alle emner. Fylkesbibliotekene sin oppgave er i større grad regionalt utviklingsarbeid, og koordinering av samarbeid mellom folkebibliotekene.

I 2025 ble kulturbudsjettet redusert kraftig, og som en del av det bibliotekets budsjett. Blant annet ble et helt årsverk kuttet gjennom budsjettvedtak. Som en del av de generelle innstrammingene og vridning til mer arrangementsaktivitet er midler til innkjøp så godt som halvert de siste ti åra justert for prisvekst.

Totalt gir økonomien store utfordringer med å opprettholde det gode tilbudet ved biblioteket, både når det gjelder åpningstid, aktivitet og medietilbud.

Utvikling i tall biblioteket

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Bibliotekbesøk	41 206	46 314	56 611	60 324	60 918	59 527
Totalt utlån biblioteket	43 351	45 464	52 891	54 935	56 959	58 314
Antall arrangement biblioteket	112	129	153	213	237	206
Deltakere på arr. biblioteket	2622	2707	3265	4260	3784	4306
Brukere Meråpent bibliotek (åpnet november 2021)		97	945	1391	2228 (22.10.25)	2341 (22.1.26)

Kulturskole

Til tross for visjonen om en kulturskole for alle, konkluderte en rapport fra Telemarksforskning (2019) med at det fortsatt er en liten andel av norske barn og unge som har plass i kulturskolene. Analyser fra ungdomsundersøkelsene tyder på at pris er en sentral barriere for ikke-brukere. Kulturskolen i Levanger har ca. 440 elevplasser innen musikk, drama, dans og visuell kunst. Antall elever er ca. 370 da noen har flere plasser. 14 % av grunnskoleelevene i Levanger er elever i kulturskolen. Dette er langt unna det nasjonale målet om 30 % deltakelse, som også er et lokalt mål. Innenfor den eksisterende økonomiske rammen, er det ikke mulig å øke elevtallet slik kulturskolen drives i dag. Prosentandelen er likevel gått litt opp, fordi elevtallet i grunnskolen i Levanger er gått ned.

Kulturskolen i Levanger arbeider kontinuerlig med å utvikle eksisterende og etablere nye tilbud. Kulturskolene er i en transformasjonsfase på grunn av den teknologiske utviklingen, endrede fritidsvaner og økende konkurranse om barn og unges fritid. De omfatter etter hvert alle kunst- og kulturuttrykk og tar også opp digitale kunst- og kulturformer. Det er ved Kulturskolen i Levanger i dag tilbud om musikkproduksjon på pc og iPad, men flere tilbud innen kreativ teknologi krever økt økonomisk ramme. Samtidig er kulturskolen opptatt av å ivareta tradisjonsformidling, og deltar derfor i et regionalt fordypningsprosjekt i folkemusikk, TrønderFolk, og startet høsten 2023 opp tilbud i gamle kunsthåndverksteknikker i samarbeid med Håndverksløftet.

Læring og skaperkraft er forutsetninger for å lykkes med omstilling i arbeidslivet, og kultursektoren kan medvirke positivt til dette. Kreative fag i skolen blir viktigere, og estetiske fag har fått en sterkere rolle i ny læreplan for grunnskolen LK20. Høsten 2019 kom en ny strategi fra Kunnskapsdepartementet: «*Skapergleder, engasjement og utforskertrang*» som stiller noen klare forventninger til kommunene om blant annet kulturskolenes rolle i grunnopplæringen i estetiske fag. Levanger kommune har utarbeidet en felles kommunal strategi for samarbeid og helhetlig opplæring innen estetiske fag, og samhandling

mellom grunnskole og kulturskole er i utvikling. Dette er også utgangspunkt for arbeidet med ny temaplan som er under arbeid «Kulturskolen som ressurscenter –for kultur i helse og oppvekst».

Det har de siste årene kommet flere nasjonale føringer for kulturskolene. Framtidas kulturskole skal i større grad skal ha undervisningstilbud til hele befolkningen, inkludert førskolebarn, voksne, eldre, grupper med spesielle behov og minoritetsgrupper. Kulturskolene skal også i større grad være et kulturelt ressurscenter for kommunens innbyggere og ha et godt samarbeid med barnehager, skoler og kommunens frivillige kulturliv. Kulturskolen i Levanger har opprettet flere undervisningstilbud for voksne og samarbeider Aktivitetshuset i kommunen.

Levanger kommune har samarbeid med Nord universitet om universitetsskoler, og det er et ønske om også å etablere universitetskulturskolesamarbeid. Kulturskolen i Levanger har deltatt i flere forskningssamarbeid med Nord universitet.

Det er en nedadgående trend i Levanger for deltakelse også i barne- og ungdomskorpsene. Kulturskolen har tatt over instrumentalopplæring for disse korpsene, både for å avlaste korpsstyrene og for å sikre lærerressurser til korpsene. Det er nødvendig med økt økonomisk ramme for å kunne tilby korpsene dirigenttjenester i tillegg.

Levanger kommunes ordning med kommunalt Fritidskort har i 2025 betalt for 39 brukere i kulturskolen, og fra 2025 har skolen fem behovsprøvde gratisplasser.

Det er økt tilbud av desentralisert kulturskoleundervisning i musikk de siste årene, men det er en utfordring at grunnskolene ikke har egnede og ledige rom for kulturskoleaktivitet både i og utenfor skoletid.

Utvikling i tall kulturskolen

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Elevplasser i kulturskolen (GSI)	471	395	413	443	459	451
Antall elever totalt	393	339	357	368	380	371
Deltakerprosent kulturskolen (av antall grunnskoleelever)	13	14	14	14	14	14
Antall elever i desentralisert undervisning	35	32	52	58	58	56

Breddetilbud gjennom kulturskolen

Kulturskolen tilbyr i tillegg til ordinært kjerneprogram ulike aktiviteter som del av sitt breddeprogram i samarbeid med oppvekst og helse – både i grunnskolen, barnehager, helseinstitusjoner og Aktivitetshuset

	2024	2025
Antall barn i grunnskolen som har fått breddetilbud fra kulturskolen	100	80
Antall barn i barnehage som har fått breddetilbud fra kulturskolen	50	50
Antall eldre ved institusjoner som har fått breddetilbud fra kulturskolen	30	30
Antall deltakere som har fått tilbud gjennom kulturskolen og Aktivitetshuset	15	15

I tillegg har omtrent 20 voksne et ordinært undervisningstilbud gjennom kulturskolen.

Fritidstilbud ungdom

Gode fritidstilbud er et av de sterkeste virkemidlene for å imøtekomme og forebygge utfordringer i ungdomsmiljø. Internasjonalt kan Island vise til svært gode resultater gjennom flere års satsing på fritidstilbud og fritidskort til barn og unge. I tillegg til de organiserte fritidstilbudene, er det viktig at ungdom også har tilgang på fritidsklubber og andre arenaer for egenorganisert aktivitet.

Folkehelsemeldingen løfter frem fritidsklubber og ungdomshus som spydspissen i det generelle forebyggende ungdomsarbeidet, og som en del av folkehelsearbeidet. Fritidsklubber og ungdomshus er en åpen og inkluderende møteplass som bidrar til at ungdommer har et sted å være fritidsaktive, uavhengig av sosial, økonomisk, geografisk og kulturell bakgrunn. Fritidsklubber er en demokratiarena som bidrar til at flere ungdommer deltar i lokalsamfunnet, og lærer demokratiske grunnverdier. Ungdommene bestemmer selv aktivitetene, og derfor blir ungdomshuset til enhver tid relevant. Mobbing (inkl. digital mobbing) og psykisk helse er sentrale tema i det holdningsskapende arbeidet til fritidsklubbene. Mange ungdomsarbeidere opplever å være en viktig støttespiller og en samtalepartner for ungdommene.

Levanger ungdomshus har lokaler i Kirkegata 11, og har målgruppe 13-16 år. I 2020 fikk Levanger ungdomshus økte rammer for å kunne ha nok voksentetthet på åpningskveldene. Det ble samtidig inngått avtaler med Åsen bygdeforum, Skogn forum og UL Vårglimt på Ytterøy om samarbeid om ungdomsklubber i grendene. Levanger kommune bidrar med husleie og har også personalressurser ved ungdomsklubbene på Skogn og Åsen. I tillegg finnes det private initiativ som Smelteverket i regi av Elihumenigheten, klubbkvelder på Skogn i regi av Normisjon.

Utvikling i tall fritidsklubber

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Besøk ved Levanger ungdomshus og deltakelse på arrangement i regi av u-hus i ferier. (Digitalt ungdomshus i 2020 ikke medregnet)	2300	3034	Ca 3240	Ca 3800		
Besøk Åsen ungdomsklubb		Ca 270	Ca 360	Ca 360		
Besøk Skogn ungdomsklubb		Ca 500	Ca 600	Ca 750		

Det har i flere år blitt etterlyst et mer permanent tilbud til ungdom over 16 år. Forandringshuset Levanger ble etablert som et samskapingsprosjekt mellom KFUK-KFUM, Kirkens bymisjon og Levanger kommune/NAV levanger i 2025. Konseptet Forandringshuset eies av KFUK-KFUM. Målgruppen i Levanger er ungdom 16+ som tidligere har savnet et tilbud. Forandringshuset er prosjektfinansiert til medio 2027 med midler fra Arbeids- og velferdsdirektoratet og fra Barne- og familiedirektoratet. Etter dette er det behov for en avtale om driftstilskudd fra levanger kommune for deler av faste utgifter, om tiltaket skal gå inn i fast drift.

Utvikling i tall Forandringshuset

						2025
Unike deltakere						150
Besøk						570
Initiativ ledet av unge						6
Unge i jobb						5

Lokalt UKM-tilbud (Ung kultur møtes) er også viktig for at ungdom skal ha en arena for å utvikle sine kreative sider og møte annen ungdom med samme interesser. UKM er ikke lenger en happening en gang i året, men det arrangeres verksteder gjennom hele året, gjerne i skoleferier. Etter kutt i kulturbudsjettet er tilbudet om ulike UKM-verksteder i Levanger nå lavere enn ønsket.

I Levanger, som andre steder i landet, har det tidvis vært utfordringer i ungdomsmiljøet. Aktivitetstilbud til ungdom i ferier og på tradisjonelle festdager vil være viktige for å hindre utenforskap og bidra til et sunt ungdomsmiljø.

Levanger kommune har sluttet seg til Fritidserklæringen og tilbyr et kommunalt fritidskort for ungdom opp til 18 år.

Ungdom i Levanger har gjennom ungdomsråd, ungdomshus, verksteder og prosjekter gitt innspill om hvordan de ønsker at et framtidig Levanger skal være. I 2020 ble kunnskap om dette samlet i rapporten «Ungdom og trivsel i Levanger».

Dette mener ungdom i Levanger er viktig for et godt fritidstilbud:

- Trygge møteplasser hvor følgende underpunkter er trukket fram som viktige:
 - tak over hodet
 - muligheten for å henge sammen uten å kjenne på kjøpepress
 - med trygge voksne
 - tilgang på gratis internett
 - mulighet for gratis/billig mat
 - møteplassen(ene) bør være tilgjengelig ofte, helst hver dag
 - voksne med tid til å snakke med ungdommene
- Bedre kommunikasjon/kollektivtransport med muligheter til å komme seg til og fra hjemmet uten å være avhengig av foreldre som kjører
- Bedre kollektivtransporttilbud til og fra grendene, bedre bybusstilbud og fergeavgangene til/fra Ytterøy
- Trafikkfritt sentrum, og bedre utbygd sykkelnettverk
- Et grønnere sentrum
- Mer liv og røre i sentrum med flere gode tilbud til alle innbyggere, både for selv å utøve aktiviteter og for opplevelser. F.eks.: kino, kulturhus, ungdomshus med lengre åpningstid, opplevelsarenaer, kafeer, gågate, flere butikker i sentrum (jerne ungdomsvennlige)
- Flere ungdomsvennlige aktiviteter og tilbud i hele kommunen, spesielt i grendene
- Gjerne flere gratisarrangement for ungdommer

Kunst i offentlig rom

Kunst i offentlig rom er et viktig satsningsområde framover både nasjonalt og regionalt.

Det er en positiv trend i feltet, med økt profesjonalisering og der kunsten oftere sees som en integrert del av større by- og stedsutviklingsprosesser.

Kunstprosjekter har blitt gjennomført i følgende bygg/anlegg i Levanger: Ytterøy skole, samfunnshus og barnehage (2022) Staup helsehus (2018) Stokkbakken omsorgssenter (2018) Levanger Ungdomsskole (2015 -2016) Trønderhallen (2012-2013).

En rekke temporære kunstprosjekter har også blitt gjennomført i regi av LevArt, helt siden etableringen i 2005. Dette er prosjekter der kunsten er en del av by- og stedsutviklingen på andre måter enn prosjekter som er knyttet til spesifikke bygg, og som har mottatt statlig støtte fra blant annet KORO og Norsk Kulturråd.

Levanger kommune vedtok retningslinjer for Kunst i offentlig rom allerede i 2013. Retningslinjene omfatter profesjonelle kunstprosjekt i tilknytning til nye og eksisterende kommunale bygg, anlegg og friluftsområder i Levanger kommune. Retningslinjene anvendes også ved investeringer i leide bygg og bygg der kommunen er part i eierfellesskap. Innkjøp av kunst og mottak av gaver er også omfattet av

retningslinjene, som sist ble revidert i 2023. Levanger har en presentasjon av sin kunst i offentlig rom på nettsidene.

Idrett, lek og fysisk aktivitet

Den nasjonale handlingsplanen for fysisk aktivitet Sammen for aktive liv (2020-2029) har følgende hovedmål:

- Et mer aktivitetsvennlig samfunn der alle uavhengig av alder, kjønn, funksjons- nivå og sosial bakgrunn gis mulighet til bevegelse og fysisk aktivitet.
- Andelen i befolkningen som oppfyller helsemessige anbefalinger om fysisk aktivitet er økt med 10 prosentpoeng innen 2025 og 15 prosent- poeng innen 2030.

Gjennom handlingsplanen Alle inkludert! vil regjeringen bidra i arbeidet for like muligheter til å delta i kultur-, idretts- og friluftaktiviteter, 2024-2026. De overordnede føringene for idrettspolitikken legges til grunn i gjeldende [idrettsmelding](#).

HUNT4 viser at engasjementet eller andelen av befolkningen i Levanger som driver trening eller en form for idrett i fritiden er veldig høy. Friluftsliv, kino/konsert/teater og idrett/trening/ idrettsarrangement er aktiviteter som størsteparten av befolkningen gjør utenom arbeidstida. Videre synes det å være et skifte fra organisert til egenorganisert aktivitet, samtidig som treningssentre trekker både ungdom og voksne. Det er også en tendens til at friluftsliv, ski og sykling i nærområder med enkel tilrettelegging skaper aktivitet.

Kilde: Vegar Rangul. HUNT forskningssenter, NTNU. Ung-HUNT4.

Den tradisjonelle idretten trekker fortsatt de minste, men fra 13 år og oppover er det færre. Organisert idrett engasjerer svært mange barn og unge. Ungdataundersøkelsen på landsbasis viser at 75 % av samtlige tenåringer i kortere eller lengre perioder har vært med i ungdomsidrett. Samtidig er frafallet fra ungdomsidretten stor. Nærmere seks av ti som har vært med i ungdomsidrett har sluttet før de er blitt 18 år. Ungdata-undersøkelsen i Levanger viser at 42 % av ungdommene på ungdomsskolen sjelden eller aldri trener i regi et idrettslag. Blant ungdommene på videregående er det 64 % som sjelden eller aldri trener i regi et idrettslag. Mange trener på andre arenaer, og vanligst er det å trene på egen hånd. Å trene i et treningstudio blir vanligere for mange særlig fra 14-årsalderen. Ungdata-undersøkelsen viser at majoriteten av ungdom fra ungdomsskolealder og oppover benytter seg av treningssentre som en del av sin fysiske aktivitet. Ni av ti nordmenn driver med friluftsliv jfr.

undersøkelser. Tilgangen på natur- og rekreasjonsområder nært hjemmet har stor betydning for hvor fysisk aktive vi er og hvor mye vi driver med friluftsliv. Studier viser at aksjonsradiusen for både barn, voksne og eldre gjerne er under 500 m. fra boligen.

Økonomi som barriere for deltagelse

Forskning viser at det er barn som av økonomiske grunner ikke har mulighet til å delta i fritidsaktiviteter. I forbindelse med revidering av [Temaplan idrett, leik og fysisk aktivitet](#) ble det gjennomført en innbyggerundersøkelse i Levanger som viser at høye kostnader er en av de største utfordringene med å få alle barn og unge med i organisert idrett. Med høye kostnader menes da høye medlems- og treningsavgifter, høy halleie, høye kostnader generelt og utstyr.

Rapporten [Økonomi som barriere for idrettsdeltakelse](#) viser at den årlige gjennomsnittskostnaden ved deltakelse for 9-åringer er 3600 kroner og for 15-åringer er 9600 kroner.

Levanger kommune har sluttet seg til [Fritidserklæringen](#), og har et kommunalt fritidskort. Se Generelt under «Kultur, idrett og fritid».

Gjennom [Temaplan idrett, leik og fysisk aktivitet](#) er det vedtatt at kostnadsdriverne i idretten skal kartlegges, og ut fra det skal kommunen sammen med idretten se på hvilke virkemidler som er de beste for å få alle med uavhengig av økonomisk status.

Prioritering av spillemidler og interkommunale idrettsanlegg

Trøndelag fylkeskommune vedtok våren 2020 nye mål og retningslinjer for prioritering av spillemiddelsøknader. Dette innebar endringer i hvilke anlegg som prioriteres, og at det ikke lenger er en selvfølge at alle anlegg får spillemidler. Følgende anlegg blir prioritert i Trøndelag:

1. Interkommunale idrettsanlegg
2. Attraktive aktivitetsanlegg (anlegg inne og ute som er tilrettelagt for allsidighet og inkluderende og attraktive møteplasser i nærmiljøet og ved skoler)
3. Idrettsanlegg med høyt aktivitetspotensiale for barn og unge, i områder med lav anleggsdekning for de aktuelle idrettene.
4. Nødvendig oppgradering av eksisterende anlegg der det skal gjennomføres arrangement som har nasjonal status.

Aktuelle interkommunale idrettsanlegg er vist i [Handlingsprogram anlegg](#) i Temaplan idrett, leik og fysisk aktivitet.

Anleggsdekning og behovsanalyse for ordinære idrettsanlegg

Avstand er en viktig faktor for anleggstilbudet til innbyggerne. Som vist i [Temaplan idrett, leik og fysisk aktivitet](#) og [Analyse og kunnskapsgrunnlag for planen](#) har Trøndelag fylkeskommune utarbeidet kart som viser utstrekning og befolkningsgrunnlag for ulike anleggstyper for ordinære idrettsanlegg i Levanger, og for anlegg av regional betydning. Anleggstilbud innenfor 30-60 min. radius bør utredes for nyetableringer. Spesielt gjelder dette for kostnadskreven anlegg.

Utvikling i tall spillemidler

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Spillemidler til kommunen (mill.)	5,9	6,2	7,5	9,6	6,9	9,8

Kulturarv og kulturmiljø

Om kulturmiljøfeltet

Levanger kommune har et rikt mangfold av kulturmiljø som det er viktig å bevare og utvikle i et langsiktig og bærekraftig perspektiv. De fysiske minnene etter dem som har levd og virket før oss er ikke bare bærere av en historie som skal tas vare på for framtidens generasjoner, men representerer også en ressurs som kan bidra til, læring, opplevelse verdiskaping og næringsutvikling. Kulturmiljø er ikke fornybare ressurser, og viktig for folks identitet og stedstilknytning. De er viktige samfunnsressurser som kan bidra til både miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft i utviklingen av fremtiden.

Nasjonale mål for kulturmiljøfeltet

Det er nasjonale og regionale forventinger til at kommunene ivaretar og hindrer tap av sine kulturmiljøer.

I [kulturminneloven](#) er kulturminner og kulturmiljø definert slik: *Med kulturminner menes alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til. Med kulturmiljøer menes områder hvor kulturminner inngår som del av en større helhet eller sammenheng.*

Formålet med loven handler om at *kulturminner og kulturmiljøer med deres egenart og variasjon skal vernes både som del av vår kulturarv og identitet og som ledd i en helhetlig miljø- og ressursforvaltning. Det er et nasjonalt ansvar å ivareta disse ressurser som vitenskapelig kildemateriale og som varig grunnlag for nålevende og fremtidige generasjoners opplevelse, selvforståelse, trivsel og virksomhet*

Begrepet **kulturmiljø** ble i 2020 innført som en samlebetegnelse for kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap. Det er et nasjonalt mål å tydeliggjøre kulturmiljøfeltet som en viktig del av klima- og miljøpolitikken som en del av arbeidet med å løse de globale miljøutfordringene.

I [St.meld.St.16 \(2019-2020\)](#) lanserte tre nye nasjonale mål for kulturmiljøfeltet:

- **Engasjement** - Alle skal ha mulighet til å engasjere seg og ta ansvar for kulturmiljø.
- **Bærekraft** - Kulturmiljø skal bidra til en bærekraftig utvikling gjennom helhetlig samfunnsplanlegging.

- **Mangfold** - Et mangfold av kulturmiljø skal tas vare på som grunnlag for kunnskap, opplevelse og bruk.

I [St. 18 \(2015–2016\)](#) om Friluftsliv står det at «kulturminner skal synliggjøres og formidles som opplevelsesverdi og motivasjonsfaktor i friluftsliv». Natur- og kulturmiljø henger tett sammen, og samspillet mellom dem danner grunnlag for opplevelsen. Dette kan for eksempel være gamle stier og ferdselsårer og boplasser.

I [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027](#) står det:

Kulturmiljø er kilder til kunnskap om Norges historie, og om et mangfoldig samspill mellom natur, klima og menneskers liv og virke i hele landet. Kulturmiljø kan brukes som ressurs i samfunnsutviklingen, og bidra til miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft. Fortsatt bruk, gjenbruk og transformasjon av historiske bygninger og bygningsmiljøer kan bidra til trivsel og attraktivitet på både store og små steder. Kulturmiljø kan også tilrettelegges slik at det stimuleres til friluftsliv og fysisk aktivitet. Fylkeskommunene og kommunene har en sentral rolle i å ivareta et mangfold av kulturmiljø gjennom samfunns- og arealplanleggingen.

Regjeringens forventninger:

- *Kommunene bruker arkitektur som et verktøy i samfunnsutviklingen og definerer lokale ambisjoner for arkitektur og byggeskikk. Stedenes særpreg, kulturmiljø og viktige landskapstrekk vektlegges i by- og stedsutvikling.*
- *Fylkeskommunene og kommunene legger gjennom sin areal- og samfunnsutvikling og virksomhetsutøvelse til rette for omlegging til en mer sirkulær økonomi, der ressurser og eksisterende bebyggelse og anlegg brukes lengst mulig og i større grad ombrukes og oppgraderes.*
- *Ved revidering av kommuneplanens arealdel, vurderer kommunen om tidligere godkjent arealbruk skal endres av hensyn til klima, naturmangfold, kulturmiljø, jordvern, reindrift, klimatilpasning, samfunnssikkerhet og et hensiktsmessig utbyggingsmønster.*
- *Fortetting og transformasjon av bolig- og næringsområder vurderes før nye, større utbyggingsområder settes av og tas i bruk*
- *Viktig naturmangfold, jordbruksareal, vannmiljø, friluftslivsområder, overordnet grønnstruktur, kulturmiljø og landskap kartlegges og sikres i planleggingen. Samlede virkninger av eksisterende og planlagt arealbruk vektlegges*
- *Villreinens leveområder sikres, og vedtatte regionale planer for villrein fjella oppdateres i samsvar med ny kunnskap og følges opp i den kommunale planleggingen*

I [Riksantikvarens strategi for arbeid med kulturarv i kommunene \(2019-2022\)](#) vises det til at kommunene har et stort lokalt handlingsrom innen samfunnsutvikling og arealforvaltning. Det er derfor svært viktig at kommunene har et bevisst forhold til forvaltning og bruk av kulturminneressursene i kommunen. Det forventes at kommunene identifiserer viktige kulturminner og kulturmiljøer og ivaretar disse i kommunale planer, og videre at kulturminner tas aktivt i bruk som ressurser.

Regionale mål for kulturmiljøfeltet

Hovedmål i [Regional plan for kulturmiljø i Trøndelag 2022 – 2030](#):

I 2030 engasjerer trønderne seg i et mangfold av godt bevarte kulturmiljø. Kulturarven og historien tilhører Trøndelags befolkning, og målet innebærer at alle har mulighet til å bli bedre kjent med og engasjere seg i sin egen kulturarv. Sammen skal vi gjøre kulturarven tilgjengelig og bruke den som grunnlag for en utvikling som engasjerer!

Videre er det beskrevet mål og retningslinjer for seks ulike tema:

1. *Regionale verdier og kunnskapsformidling* har som mål å få god oversikt over og lett tilgjengelig kunnskap om regionalt og nasjonalt verneverdige kulturmiljø, kulturlandskap og fartøy i Trøndelag
2. *By- og stedsutvikling* har som mål at godt bevarte kulturmiljø kan bidra til steder der det er godt å leve, og hvordan samskaping kan bidra til en attraktiv og bærekraftig by- og stedsutvikling basert på stedenes kvaliteter, særpreg og historie.
3. *Håndverk og materialproduksjon* har som mål å etablere små og store bygningsvernssentre i alle regionene i Trøndelag og god rekruttering av håndverkere til båt, fartøy og bygningsvern.
4. *Klima* har som mål å kartlegge og redusere risikoen for at klimaendringer kan skade utsatte kulturmiljø, og at gjenbruk av bygninger foretrekkes framfor å rive og bygge nytt.
5. *Opplevelsesnæringer* har som mål at et mangfold av kulturmiljøer blir attraktive besøksmål i Trøndelag, og at kulturmiljø og historier er grunnlag for næringsutvikling og nyskapende produksjon.
6. *Kulturmiljø, fellesskap, og demokrati* har som mål at trønderne kjenner til kulturmiljøer som bærer historier om demokrati og selvstyre, undertrykkelse og forsoning.

Riksantikvaren har utarbeidet flere bevaringsstrategier som synliggjør kulturmiljøenes betydning for miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft. Det er et **felles ansvar** å ta vare på mangfoldet av kulturmiljøer både som bruksressurser og grunnlag for verdiskaping, kunnskap og opplevelse.

Kulturmiljø som ressurs for bærekraftig samfunnsutvikling

Ifølge Meld. St. 16 (2019-2020) skal kulturmiljø i større grad tas i bruk som en ressurs for å oppnå en bærekraftig samfunnsutvikling. Kulturmiljømeldingen legger stor vekt på at kulturmiljøpolitikken skal bidra til å nå flere av bærekraftsmålene, særlig mål 11, 12 og 13.

Kulturmiljø er viktige identitetsbærere og kilder til kunnskap, opplevelse og verdiskaping. De representerer både miljømessige, kulturelle, sosiale og økonomiske verdier, og er fellesgoder som bidrar til å gjøre et sted interessant både for innbyggere og besøkende.

Kulturmiljøforvaltningen har gått fra å ha oppmerksomhet rettet først og fremst mot vern av det enkelte kulturminnet til å sette søkelys på menneskene og kulturmiljøets betydning for samfunnet i et langsiktig perspektiv.

Kulturmiljøfeltet er tverrfaglig og ansvar og oppgaver er plassert flere steder. For å oppnå en helhetlig tenkning rundt samfunnsutviklingen er koblingen mellom kulturminnevernet og andre fagområder som utdanning, kultur, reiseliv, beredskap, landbruk, naturforvaltning, folkehelse, friluftsliv og næring viktig.

Utviklingen innenfor kulturmiljøfeltet har stor positiv betydning for Levanger kommune. Stadig flere ser at kulturmiljøet kan være viktig ressurs for attraktiv og bærekraftig samfunnsutvikling.

Miljømessig bærekraft

Klimaendringene utfordrer forvaltningen av kulturmiljø. Et fuktigere og varmere klima gir økt fare for råte- og insektskader. I tillegg kan akutte hendelser som flom, skred, brann og kraftig nedbør true de kulturhistoriske verdiene. For å møte disse utfordringene vil det være behov for økt kunnskap og kompetanse innenfor arbeidet med klimatilpasning. Det er økende oppmerksomhet rundt sirkulærøkonomi der eksisterende bygninger tas i bruk i stedet for å rive og bygge nytt. Dette er et viktig grep for bedre ressursutnyttelse og reduksjon av klimagassutslipp. Tiltak for klimavennlig arealbruk og arealplanlegging vil ofte sammenfalle med forvaltning av kulturmiljø. Kulturmiljøer og landskap kan ha positiv betydning for klimagassbudsjett gjennom karbonbinding i beitelandskapet, myr og skog, og som grunnlag for grønn næringsutvikling.

SINTEF rapporten [Grønt er ikke bare en farge – Bærekraftige bygninger eksisterer allerede](#) konkluderer med at miljøpåvirkningen fra eksisterende bygninger er kun rundt halvparten av den fra nybygg og at rehabilitering av eksisterende bygninger vil være miljømessig fordelaktig på kort og mellomlang sikt.

I Trehusbyen Levanger er det en positiv trend at stadig flere bygårder blir satt i stand og tilbakeført etter antikvariske prinsipper. Dette bidrar til en positiv smitteeffekt, og økt kunnskap og kompetanse rundt tradisjonshåndverk og sirkulærøkonomi.

Sosial bærekraft

Kulturmiljøets potensial for å oppnå sosial bærekraft ligger hovedsakelig i kulturarvens betydning for identitet, tilhørighet, livskvalitet og helse for alle. De fysiske omgivelsene og sosiale forholdene på et sted har stor betydning for hvordan det er å leve der. Historiske bygningsmiljøer bygger opp under et steds identitet, og bidrar til historisk tidsdybde og attraktive lokalsamfunn. En langsiktig og bærekraftig forvaltning av Levanger kulturmiljø forutsetter at det brukes, vedlikeholdes og bevarer sitt særpreg

Det nasjonale målet i Meld. St. 16 (2019-2020) som handler om at *alle skal ha mulighet til å engasjere seg og ta ansvar for kulturmiljøer* er en oppfølging av Faro-konvensjonen som Norge ratifiserte i 2008. Kjernen i konvensjonen er at alle har rett til å ta del i den kulturarv de selv velger, rett til å tolke egen historie og egne kulturminner, samtidig som de respekterer andres rettigheter og friheter. Dette er en viktig ambisjon som er viktig for demokratiet og enkeltmennesket. På denne måten kan kulturarv være arena for demokratibyggning, medvirkning og ytringskultur.

I Levanger er det gjennom flere år arbeidet aktivt for å synliggjøre kulturmiljøets potensial for kunnskap, opplevelse og bruk. Mobilisering, samarbeid og samskaping mellom stadig flere aktører har bidratt til en positiv utvikling av lokalsamfunnet og styrket merkevaren Trehusbyen Levanger.

Økonomisk bærekraft

Kulturmiljøer i Levanger er i større grad tatt i bruk som ressurs og fellesgode for opplevelse, turisme, verdiskaping og nærings- og destinasjonsutvikling i by og bygd. Når lokalhistorien er kjent, formidlet og brukt, skapes det merverdi som øker kommunens attraktivitet. Både Falstadsenteret og den fredede Trehusbyen Levanger er eksempler på hvordan kulturmiljø kan bidra til å styrke lokalt særpreg og fylles med innhold som skaper en merkevare regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Ifølge rapporten [Verdien av kulturarv \(2017\)](#) av Menon Economics er det økt betalingsvillighet i områder for å bo i eller i nærheten av områder med vern. Dette legger grunnlag for kulturmiljøturisme.

Kulturminnefondets evalueringer ifm. med tildelinger av midler peker i retning av at bærekraftig og god bevaring av kulturmiljø henger sammen med lokal verdiskaping.

I Trehusbyen Levanger er det gjennom flere år utviklet arrangementer som viser hvordan historie, kultur og kulturmiljø kan tas i bruk til opplevelse og verdiskaping. Dette har bidratt til positive økonomiske ringvirkninger for næringslivet, styrket omdømme nasjonalt og stolthet over eget sted lokalt.

I [Regional strategi for verdiskaping i Trøndelag 2022-2025](#) har Trøndelag fylkeskommune definert **attraktivitet** for innbyggere, næringsliv og besøkende som viktig for å sikre bærekraftig verdiskaping og internasjonal konkurranseevne. Ut fra et besøksperspektiv prioriteres det å

- Synliggjøre Trøndelag som opplevelsesregion
- Utvikle og ivareta levende kulturmiljø

Framover er det viktig å øke lønnsomheten i tillegg til volumet i reiselivet. I Trøndelag tror man at veksten i reiselivet vil legge seg på toppen av den eksisterende trafikken i regionen. Derfor er det viktig å utvikle attraktive opplevelser som kun kan oppleves her.

Bærekraft som en viktig driver for reiselivet forutsetter miljøvennlige transportløsninger med tog og buss.

En vesentlig suksessfaktor er sammenhengen med framtidsrettet by og tettstedsutvikling, arealplanlegging, tilgjengelighet og attraktive lokalsamfunn, og samarbeid mellom reiselivsbedrifter, kultur og opplevelsesvirksomheter, transportører, handelsnæring, grunneiere, andre relevante aktører og kommunen er en vesentlig suksessfaktor. Det er viktig at alle aktører tar ansvar for helheten. Dette krever utvikling av et felles bilde av hva som gir stedet attraksjonskraft i dag, og hvilket grunnlag reisemålet har for å skape næringsvirksomhet framover. Det er behov for en langsiktig plan med strategiske valg og markedsorientert arbeid. I arbeidet med å utvikle Levanger som destinasjon må man også se ut over kommunegrensene.

Trehusbyen Levanger

Marsimartnan

Levanger har en tusenårig historie som handelssted, og Marsimartnan er kanskje Levangers viktigste immaterielle kulturarv. Marsimartnan hører med til de eldste og viktigste markeder i Norge, og kan spores helt tilbake til vikingtida. Navnet er knyttet til Mattismesse (24. februar) og ble avholdt uka etter St. Mattias dag. Marsimartnan var alltid koordinert med St. Gregorimarkedet, på Frösön i Jämtland, helt fra middelalderen.

Til Marsimartnan kom fjellbønder fra Jämtland og Trøndelag, fiskebønder fra Fosen, folk fra bygdene rundt Trondheimsfjorden og sør-samer. Men kjernen under Levangermartnan var Jämtehandelen. Handelen mellom Jämtland og Trøndelag er sannsynligvis like gammel som bosettingen i Jämtland. Jämtene hadde behov for salt og havfisk. Spesielt var saltet - som var et viktig konserveringsmiddel - en nødvendighet. Markedene i Levanger og på Frösön (Gregoriemarknaden) vokste trolig fram som et resultat av denne handelen mellom Jämtland og Trøndelag. Helt av seg selv foregikk det nok ikke, for en eller annen form for organisering ligger sikkert bak de faste markedstidene.

Denne handelsvirksomheten ved fjordens innerste isfrie havn er hovedårsaken til at byen oppstod og utviklet seg. To ganger i året var det et større marked; før jul og i månedsskiftet februar/mars (Marsimartnan). Vi vet ikke helt starten på markedet, men det ingen tvil om at det har hatt stor betydning for utviklingen av handelsstedet Levanger helt fra vikingetiden.

Marsimartnan hadde sin storhetstid på 1700-tallet. Marsimartnan ebbet ut på slutten av 1800-tallet. Årsaken var at jernbanen mellom Östersund og Trondheim via Meråker ble fullført i 1882. Da var det ikke like stort behov for vintermarkeder.

Den moderne historiske Marsimartnan ble gjenopplivet i 1989, og oppsto som et privat initiativ. Dette kulturhistoriske arrangementet som feirer Levangers 1000-årige martnashistorie ble en suksess. Etter noen år ble det for stort for frivilligheten å ta ansvaret alene. Levanger kommune tok over eierskapet og rettighetene til Marsimartnan i 2011, og har hatt hovedansvaret for å koordinere og arrangere Marsimartnan, men i tett samarbeid med frivillighet og næringsliv.

I forbindelse med budsjettreduksjonen i 2025 ble det besluttet at kommunen ikke skal bruke ressurser på å arrangere Marsimartnan, men at man kunne gi noe driftsstøtte til nye arrangører. I løpet av første halvår 2026 ble det etablert en ny organisasjon, *Martnasdrift*, som skal arrangere Marsimartnan årene framover. Denne organisasjonen består av frivillige, med en betydelig pengestøtte fra kommunen. Det er Levanger kommune som eier merkenavnet Marsimartnan og leier retten til arrangementet til *Martnasdrift*. Det er satt tydelige krav om at kulturhistorie skal ha en betydelig plass i den nye martnan.

Marsimartnan er en av de viktigste drivkreftene for å skape en levende by, fordi den bidrar til å ta vare på Levangers helt unike historie og identitet. Det kulturhistoriske arrangementet tar vare på byen sjel og atmosfære, skaper inkluderende møteplasser og gir en følelse av tilhørighet. Den tusenårige martnashistorien vekker et stort engasjement i lokalsamfunnet, og styrker både stolthet over eget sted, samarbeid og felleskap på tvers. Dette er viktige forutsetninger for bolyst og for å tiltrekke seg besøkende.

Samtidig er Marsimartnan en viktig motor for regional og nasjonal merkevarebygging og bærekraftig utvikling av den fredede Trehusbyen Levanger. Når den immaterielle og fysiske kulturarven kobles sammen, fyller det de historiske omgivelsene med ekte innhold som forsterker prinsippet om «vern gjennom bruk». På denne måten blir arrangementet en viktig ressurs for lokal verdiskaping og Trehusbyen Levanger en unik destinasjon for opplevels- og besøksnæringen.

Fredet kulturmiljø

[Kongelig resolusjon](#) om fredning av Levanger kulturmiljø etter kulturminneloven §20 ble vedtatt 9. november 2018. Fredningen omfatter byens gater og plasser, grøntområder, og bygninger med bakgårder innenfor et areal på 175 dekar. Til sammen er 157 eiendommer helt eller delvis omfattet av kulturmiljøfredningen ([Faktaark Levanger kulturmiljøfredning](#)).

I Forvaltningsplanen for Levanger kulturmiljø står formålet beskrevet:

Formålet med å frede deler av Levanger by som kulturmiljø er å sikre og bevare et kulturmiljø av nasjonal verdi som viser et godt eksempel på norsk byutviklingshistorie, med hovedvekt på byplanhistorie, kulturhistorie og arkitektur. Spesielt gjelder dette det sammenhengende lave trehusmiljøet fra perioden 1896 fram til murtvangloven av 1904.

Kulturmiljøet skal tas vare på som kilde til forskning, kunnskap, opplevelse og bruk for nåværende og framtidige generasjoner. Fredningen skal ikke være til hinder for at Levanger skal kunne opprettholdes og videreføres som en levende by med boliger, handel og annen næringsvirksomhet i samme skala som før.

Byutviklingshistorie og verneverdier

Arkeologiske kulturlag viser urbaniseringstendenser i mer enn 1000 år fra gård og kirkested til strandsted, tettsted og til slutt kjøpstad. Dette er viktige kilder som må bevares for å forstå Levangers historie og utvikling.

Levangers byutviklingshistorie gjenspeiler bygningslovgivning og byggeskikk over tid. Major Sejersteds byplan fra 1846, med mindre endringer i 1897, er godt synlig i Levanger også i dag. Dette gjelder særlig gateløpene og den lukkede kvartalsstrukturen, branngate/ parkakse, karrèbebyggelsen, akseelementene, åpningen av gateløpene ned mot sjøkanten, allmenningen mellom Sjøgata og bryggene, brutte hjørner og arkitektoniske markeringer av viktige gatehjørner.

Levanger har en av de få helhetlige bebyggelsene i Norge fra den korte bygningsperioden mellom bygningsloven av 1896 og murtvangsloven av 1904 og har en typisk byarkitektur for perioden rundt dette århundreskiftet. Store deler av bygningsmassen fra perioden

1897-1904 har bevart sin struktur, sine proporsjoner og sin målestokk. En del bygninger har blitt modernisert og ombygd, men det er fortsatt bygninger som har stor grad av autenticitet.

Levanger har også eksempel på spennende bakgårdsmiljøer og hvelvkjellere. Det er fortsatt igjen noen av de typiske uthusene. Bakgårdene og uthusene sier mye om hvordan folk levde. De sosiale skillene mellom "Nerbyen" og "Øverbyen" kan fortsatt leses i bebyggelsen.

Grøntanleggene og treplantingene i Levanger sentrum viser en aktiv hage- og parkkultur på siste halvdel av 1800-tallet og begynnelsen av 1900-tallet. Den historiske parkaksen som strekker seg på tvers gjennom hele byen er godt bevart, selv om bruken av arealet delvis er endret. Parkaksen hadde også funksjon som brannskille.

Den åpne allmenningen langs Sjøgata fungerte også som brannskiller mellom kvartalene og bryggene. På 1800-tallet og fram til århundreskiftet ble store deler av dette arealet benyttet til hagebruk og rekreasjon gjennom etablering hager og parkanlegg. De kulturhistoriske verdiene er knyttet til det åpne arealet og tverraksene med utsyn til Levangersundet og kulturlandskapet.

Det helhetlige kulturmiljøet med den godt bevarte byplanen, grønntanleggene, arkitekturen og bakgårdene gjenspeiler denne perioden, og representerer både kulturhistoriske og miljømessige verdier som det er nødvendig å forvalte slik at kvalitetene ikke går tapt.

Bybranner

Levanger har hatt en rekke store bybranner der det aller meste av byen har blitt lagt i aske, og har betydd mye for hvordan byen har utviklet seg og for hvordan byen framstår i dag. Etter den store bybrannen i 1897 ble byen gjenreist i tråd med byplanen fra 1846 og plan og bygningsloven fra 1896. Murtvangsloven som kom etter den store bybrannen i Ålesund i 1904 førte til at nyere bygninger ble oppført i mur.

I nyere tid har det også vært flere omfattende branner i det fredede kulturmiljøet., og i perioden fra 2018 til 2023 har vi mistet fem uerstattelige bygninger. Samtidig har værforhold og brannvesenets innsats og kunnskap om den historiske bygningsmassen hindret spredning.

Brann er alltid dramatisk, særlig når det er fare for liv og helse. Folk kan miste hus, hjem og uerstattelige eiendeler. Tap av kulturmiljø vekker også sterke følelser i lokalsamfunnet.

Siden fredningen av Levanger kulturmiljø i 2018 har vært økt oppmerksomhet på bevaring og brannsikring av tett trehusbebyggelse. Levanger har utarbeidet en omfattende brannsikringsplan som vektlegger forebygging og samarbeid på tvers.

Eldre, tett trehusbebyggelse er en del av den norske kulturarven, og ifølge st.meld.41 er det et mål at branner med tap av uerstattelige nasjonale kulturverdier ikke skal forekomme. Levanger by er kulturmiljøfredet for å sikre og bevare et bymiljø av nasjonal verdi med sin unike byutviklingshistorie med den sammenhengende lave trehusbebyggelsen fra perioden 1896 til murtvangsloven av 1904. Brannsikringsplaner som følges opp med konkrete tiltak er viktige virkemidler for å redusere risikoen for brann

Kompakt byutvikling, fortetting og arealbruk

Levanger har vært et viktig handelssted siden middelalderen og fikk kongelige privilegier som kjøpstad i 1836. Med sin sentrale lokalisering og gode tilgang til sjø, vei og jernbane har den historiske byen hatt en sterk vekst. Beliggenheten på halvøya mellom Levangerelva og Levangersundet begrenset muligheten for ekspansjon, samtidig som det bilbaserte samfunnet har ført endret bruk og press på byens arealer og infrastruktur.

Den bilbasert byplanleggingen har ført til spredt utbyggingsmønster og etablering av kjøpesenter på Moan. Dette, i tillegg til økt netthandel, bidrar til at butikker og servicenæring i bykjernen settes under press, og risiko for tomme lokaler og mindre byliv. Gjennomgangstrafikken i Kirkegata oppleves som en stor utfordring og hinder for en attraktiv og bærekraftig utvikling av Trehusbyen Levanger. Veksten i flere boenheter i og nært bykjernen bidrar til større parkeringsbehov og mer biltrafikk. I forbindelse med arkitektkonkurransen European 16 ble trafikk utfordringene belyst. Som overordnet grep for mindre biltrafikk ble det foreslått nye løsninger for større parkeringsanlegg på utsiden av bykjernen.

Trehusbyen Levanger har en byplan og organisering tilsvarende dagens idealby omtalt som nærhetsbyen eller den kompakte byen. Kompakt byutvikling et nasjonalt mål og handler om at bærekraftig byutvikling skal skje gjennom fortetting og transformasjon. Kompakte byer gjør det lettere for folk å gå, sykle og benytte seg av kollektivtransport, og bidrar til en mer levende og mangfoldig by gjennom funksjonsblanding av boliger, service og næring. Transformasjon og høyere utnyttelse av allerede ubygde områder reduserer behovet for å bygge ned jordbruksareal og areal som binder karbon som er viktig for å nå klimamålet.

Kompakt byutvikling kan på den andre siden føre til press på grønnstruktur og kulturmiljø, bidra til at sosiale ulikheter forsterkes ved at boligpriser stiger og større grupper blir utsatt for mere støy, forurensning og redusert tilgang til grønne arealer. For å sikre trivelige bomiljøer må økt tetthet kombineres med høy kvalitet i utformingen av bebyggelse, byrom og utemiljø. Det er viktig at fortettingen tilpasses de stedlige rammene.

Det er en trend at fortetting i bykjernen for det meste skjer gjennom ombygging av eksisterende bygårder. Stor familieboliger bygges om til mindre enheter og hybler. I randsonen og ut mot Levanger havn er det i de siste årene oppført større leilighetsblokker. Det er et voksende press på å bygge høyt, både som følge av myndighetenes krav til høy utnyttelse og fra investorer som vil ha inntjening.

I Levanger sentrum selges det maksimalt 30 nye boenheter hvert år. Bygninger med flere enheter er vanskelig å realisere fordi det tar tid å selge dem. Det oppleves som om det er mest gunstig å kunne bygge i flere trinn, derfor er det sannsynligvis lite realistisk å bygge høyhus i Levanger. Framover vil det være viktig å synliggjøre hvilke utbyggingsprinsipper som bidrar til høy tetthet samtidig som trivsel og mangfold sikres. God by- og stedsutvikling handler om å sikre helhetlig grep og avsette tilstrekkelige arealer for ulike sentrumsformål på rett sted.

Det er en økende forståelse for at det fysiske miljøet og byens innhold har stor betydning den sosiale bærekraften. I Levanger sentrum er de fleste leilighetene som bygge attraktive for en ensidig gruppe av befolkningen med flest eldre og studenter. Det er lite tilrettelagt for barnefamilier selv om Jeriko området peker seg ut som attraktiv for denne gruppen. Framover vil det være viktig å legge til rette for et mangfold av ulike boligtyper og servicenæringer i sentrum.

Antallet eldre innbyggere over 65 år vil i 2040 være langt høyere enn det er i dag. Eldre innbyggere vil flytte nærmere inn til by- og bygdesentra med konsekvens at behovene for tilrettelagte boliger og tjenester vil øke i de sentrumsnære områdene.

I 2016 ble prosjekt «Aldersvennlig by og lokalmiljø i regi Verdens helseorganisasjon igangsatt. Prosjektet som skulle hjelpe byer til å forberede seg på den store økningen i antallet eldre og økende urbanisering i gruppen ved å styrke eldreperspektivet i plan- og utviklingsarbeidet, ble gjennomført på tvers av sektorer og i samarbeid med lokalsamfunnet. Gjennom frokostmøter og lokale befaringer med eldre og funksjonshemmede («seniortrakk») fremkom tre viktige innsatsområder: *Fysisk tilgjengelighet og universell utforming, Transport og Informasjon/kommunikasjon*

Fortetting og byomforming kan gjennomføres etter forskjellige prinsipper som gir ulike konsekvenser når det gjelder klimagassutslipp, byroms kvaliteter som blågrønnstruktur, kulturmiljø, lys, luft og støy. Å bygge by i allerede utbygde områder er krevende for alle involverte - grunneiere, naboer, utbyggere og kommune. Fortetting bør ivareta målsetningen om den levende byen der alle aldersgrupper skal kunne finne det attraktivt å bo og være, samtidig som en ivaretar tilgjengeligheten mht. universell utforming.

For Levangers del er det avgjørende hvordan fortettingen gjennomføres, og hvor. Strategisk bør det være ulik tilnærming til fortetting som verktøy avhengig av bydel og byrom. I dag skjer fortettingen både sentrumsnært i randsonen av byen Levanger og tettstedene Åsen og Skogn, og det i ulik skala. Fortetting kan også inkludere områder som er under endring, altså transformasjon. Dette både når det kommer til formål og utnyttelse. Større transformasjonsareal er i dag å finne på Havna og på Moan i Levanger by. Transformasjon fra næring til bolig i tomter med høg sentralitet som Moan og Havna, har, og vil potensielt medføre økt transportbehov for de enkelte næringsaktører som nødvendigvis må finne nye lokasjoner, gjerne i randsonene av byen og i nabokommuner. Dette ofte også på bekostning av natur eller matjord.

Ny arealbruk er i stor grad definert av omdisponerte areal sikret gjennom langvarige planprosesser. Det er stor grunn til å anta at utvidet arealbruk til bebyggelse og infrastruktur i fremtiden i større grad vil

begrenses, og at en må i større grad fortette og transformere eksisterende bebygd areal. Det medfører at Levanger som kommune må arbeide systematisk med samordnet arealbruk som sikrer flyttekjeder og arealbehov bærekraftig over tid.

Arkitektur, estetikk og byggeskikk

Trehusbyen Levanger består av en unik samling av vakre historiske bygninger som representerer ulike stilarter og lokal byggeskikk. Side 50- 60- 70 tallet har flere trehus blitt erstattet med nye modernistiske bygninger, mens andre har hatt omfattende fasadeendringer etter datidens idealer. På slutten av 90-tallet og i begynnelsen av 2000 -tallet ble det oppført flere tilpasningsprosjekter..

Det er stor forskjell på hvordan byutviklingen skjer i de ulike delene av sentrum. Etter fredningsprosessen startet i 2008 har stadig flere bygårder er satt i stand og tilbakeført. Foruten noen få innfillprosjekter er det gjennomført lite nybygging. I etterkant av bybrannene de siste fem årene har det vært et ønske om å bygge en kopi fra gårdeiere og krav fra regional forvaltningsmyndighet.

I randsonen av Trehusbyen Levanger, Havna og Moan er det åpnet for høy utnyttelse og leilighetsblokker. I disse områdene har fortetting og transformasjon lagt til rette for blandet bolig/næringsformål på bekostning av rene næringsareal.

Omlandet preges av frimerkefortetting i form av store eneboligtomter, samt etablering av større rendyrkede boligområder med forskjellig tetthetsgrad og boligtyper. Som følge av jordvernet og bilbasert planlegging er de nyere store boligområdene i stor grad blitt spredt som satellitter. Dette har ført til at den kortreiste 10- minutters byen er ikke ivaretatt.

I Riksantikvarens bystrategi er det gitt tydelig anbefaling om at de historiske kvalitetene som kjennetegner de viktigste bymiljøene, slik som lokal byggeskikk, størrelse, utforming, materialvalg og farger blir videreført når man bygger nytt. I enhetlige bymiljø anbefales det tilpasning og ikke sterke kontraster i arkitekturen. Videre anbefales det å utnytte potensialet for ombruk av eksisterende bygninger og bystrukturer, der klimahensyn veier tungt i spørsmål om riving. Materialkvalitet bør tar hensyn til bærekraft, bruk og opplevelse.

Utviklingstrenden går mot en dreining fra å bygge modernistiske kontrastbygg til tilpasningsarkitektur som følge av nasjonale føringer, debatten og engasjementet fra arkitekturopprørt. Som følge av klima- og miljøutfordringene har arkitekturutdanningen i de siste årene lagt til rette for bygningsvern og transformasjon av eksisterende bygningsmasse. I det ligger det også en merverdi som handler om å ta vare på å ta vare på stedsidentitet, stedstilhørighet og historie.

Vern gjennom bruk har blitt en trend, og folk mer opptatt av gjenbruk og ombruk av både bygg og bygningsmaterialer. Framover kommer det til å bli mye fokus på sirkulærøkonomi, nye krav til riving, byggeprosesser og klimagassutslipp.

I Riksantikvarens bystrategi er det gitt tydelig anbefaling om at de historiske kvalitetene som kjennetegner de viktigste bymiljøene, slik som lokal byggeskikk, størrelse, utforming, materialvalg og farger blir videreført når man bygger nytt. I enhetlige bymiljø anbefales det tilpasning og ikke sterke kontraster i arkitekturen. Videre anbefales det å utnytte potensialet for ombruk av eksisterende bygninger og bystrukturer, der klimahensyn veier tungt i spørsmål om rivning. Materialkvalitet bør tar hensyn til bærekraft, bruk og opplevelse.

Utviklingstrenden går mot en dreining fra å bygge modernistiske kontrastbygg til tilpasningsarkitektur som følge av nasjonale føringer, debatten og engasjementet fra arkitekturopprørt. Som følge av klima- og miljøutfordringene har arkitekturutdanningen i de siste årene lagt til rette for bygningsvern og transformasjon av eksisterende bygningsmasse. I det ligger det også en merverdi som handler om å ta vare på stedsidentitet, stedstilhørighet og historie.

Vern gjennom bruk har blitt en trend, og folk mer opptatt av gjenbruk og ombruk av både bygg og bygningsmaterialer. Framover kommer det til å bli mye fokus på sirkulærøkonomi, nye krav til rivning, byggeprosesser og klimagassutslipp.

Trafikksituasjon og parkering

Major Seierstedts godt bevarte byplan fra 1846 med kvartalsstruktur og beliggenheten mellom Levangerelva og Levangersundet danner rammebetingelser for dagens gatenett og bygningsstruktur. I 1985 ble E6 lagt på utsiden av byen for å redusere trafikkbelastningen gjennom bykjernen. I dag preges spesielt Kirkegata i stor grad av gjennomkjøring. Dagens E6 tillater ikke transport av landbruks- og anleggsmaskiner, og følgen er at disse blir tvunget til å kjøre gjennom sentrumsgatene for å komme seg til og fra ulike steder og landbruksområder. Dette gjelder særlig rundt byen der det er 90 km sone i dag.

Ny E6 og vegsystem kan føre til fremtidens Levanger ser annerledes ut, og åpne opp for tiltak på gatenivå som etablering av bylivsgater og nye parkeringsanlegg.

For å nå målene om bymiljø, klimagassutslipp, effektiv transportavvikling og trafiksikkerhet er det viktig å begrense areal til parkering. Dette vil i tillegg kunne bidra til å skape en mer menneskevennlig utforming av det fysiske bymiljøet.

Samtidig er parkering viktig for tilgjengeligheten til ulike deler av byen og konkurranseforholdet mellom byen og resten av regionen. Det arbeides med en rekke tiltak for parkeringsregulering i en fremtidig parkeringsstrategi. Gatebruksplan og for Levanger by sammen med fremtidig parkeringsstrategi vil tydeliggjøre enda sterkere den røde tråden for ønsket utvikling av parkeringskapasiteten i byen.

Dagens situasjon når det gjelder parkering svarer ikke nødvendigvis på de reelle behovene til aktørene i byen. I fremtiden skal parkering i byen fungere mer treffsikkert og føre til bedre sirkulasjon.

Byens innhold og servicetilbud

Trehusbyen Levanger har historisk sett vært et viktig knutepunkt for handel og kultur. Gradvis har mye av byens innhold og funksjoner blitt flyttet ut og mangfoldet svekket. Næringsareal har delvis blitt transformert til boligareal. Samtidig ser vi at noen aktører velger å flytte tilbake og det står færre tomme lokaler i dag enn for få år siden. Framover blir det viktig å ta vare på dagens nisjebutikker og aktører samtidig som det legges til rette for nye. For å målet om en attraktiv og bærekraftig utvikling er prioritering av viktige offentlige funksjoner og service- og kulturtilbud viktig.

Trehusbyen Levanger har et unikt konkurransefortrinn som møteplass for historie, kunst, kultur og opplevelse for innbyggere og besøkende. I de siste årene har Levanger kommune i samskaping med gårdeiere og frivillighet synliggjort muligheten som ligger i å ta i bruk det unike kulturmiljøet og den historiske atmosfæren som ressurs for kulturopplevelse og verdiskaping.

Samtidig som det legges til rette for et mangfoldig og inkluderende byliv i årene som kommer, er det viktig at byens identitet og kvaliteter ivaretas. Ved at stadig mer av ny bebyggelse gjør Levanger mer lik andre byer, mister Trehusbyen Levanger den unike konkurransefordelen som kulturmiljøfredningen representerer.

Trygghet, tilgjengelighet og universell utforming

De bygde omgivelsene setter fysiske rammer for våre liv og utgjør viktige forutsetninger for gode levekår. Universell utforming er sentralt for at flest mulig skal kunne bruke de bygningene vi omgir oss med, som boliger, skoler, arbeidsplasser og bygninger vi ellers ferdes i. Dette er avgjørende for like muligheter for utdanning, arbeid, sosial og demokratisk deltakelse, deltakelse i kulturlivet og daglige gjøremål.

Tiltak i gaterom og gatenett som å legge til rette for mer areal til gående, syklende og rullende kan være med på å styrke den universelle utformingen og tilgjengeligheten.

Imidlertid har en rekke bygninger i Levanger sentrum høye grunnmurer som vanskeliggjør tilgjengeligheten for mange. I tillegg er fortauene enkelte steder for smale til at det kan anlegges ramper på utsiden av bygningen, fordi det hindrer tilgjengeligheten på fortausnivået. Brøyting i bykjernen er også viktig for å sikre god tilgjengelighet.

Innbyggerne har gjennom innspill i planprosesser og utviklingsprosjekter beskrevet mobilitet og transport som viktig. Levanger er en kommune med en regional by i Trøndelag som skal ivareta flere sitt behov. Det må derfor kunne tilbys et dynamisk og differensiert transporttilbud som ivaretar pendleren, den reisende og den som bruker byen og kommunen, uavhengig av valg av bosted.

Arbeidet har så langt i stor grad vært fragmentert, med forskjellige billettsystemer, ulike og parallelle satsinger og mange aktører med individuelle strategier. De seneste årene har det skjedd forandringer i transportsektoren i form av mobilitetsselskap, aktører innen jernbane og mikromobilitet.

Levanger kommune har gjennom en felles areal- transportstrategi for Innherredsbyen, forpliktet seg til å sørge for at en større andel av reisen skal foregå med miljøvennlige transportmidler som gange, sykkel og kollektivtransport. Valg av transportmidler har stor påvirkning på trafikkbildet og bruken av infrastruktur.

Trehusbyen Levanger som ressurs for attraktiv og bærekraftig by- og stedsutvikling

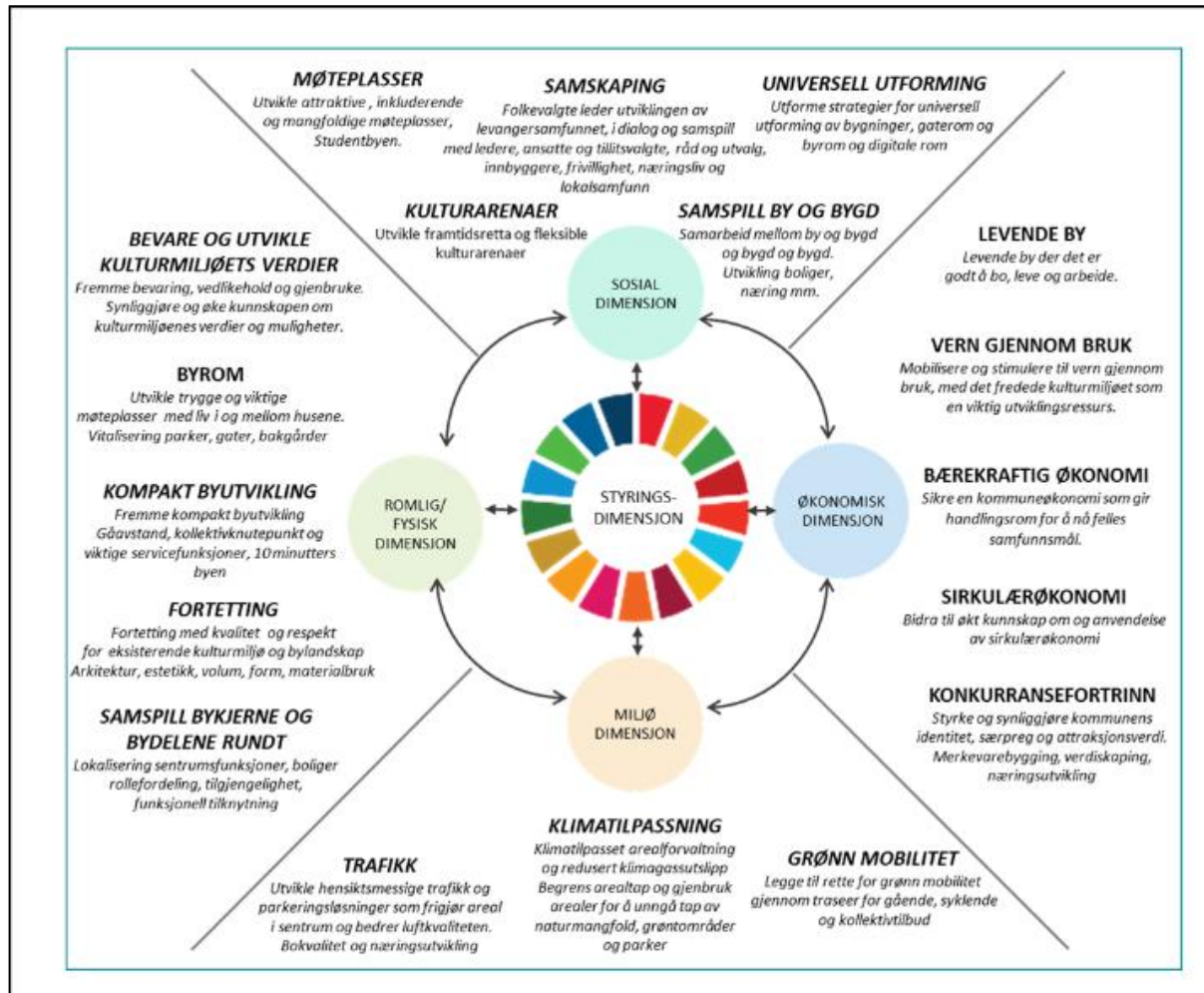
Levanger kulturmiljø har et særpreg og en unik nasjonal status som det er viktig å bevare og utvikle på en måte som fremmer gode og inkluderende møteplasser, mangfold, trivsel og opplevelse. En helhetlig og langsiktig forvaltning der kulturmiljøet blir en ressurs i utviklingen er et viktig bidrag for å nå målet om en attraktiv og bærekraftig by der det er godt å bo, leve og arbeide. Dette forutsetter at de eksisterende bygningene blir brukt og tatt vare på, og at vi fortsatt opplever de historiske bygningsmiljøene som attraktive bomiljøer med gode tilbud innen service og forretninger.

Levanger kommune har gjennom flere år arbeidet systematisk for å synliggjøre hvordan det fredede kulturmiljøet kan tas i bruk som ressurs for en attraktiv og bærekraftig utvikling. I praksis betyr dette å formidle verdien av den historiske byen, dele kunnskap og involvere våre innbyggere. I samskaping med våre innbyggere er det teste ut ulike muligheter gjennom eksperimenter for å synliggjøre hvordan byens bakgårder, byrom og lokaler kan tas i bruk til opplevels- og kulturscener.

I perioden 2017-2019 deltok Levanger kommune i Nordisk ministerråd sitt prosjekt «Attractive Nordic Towns» hvor det ble utviklet strategier for hvordan nordiske byer kan bli mer attraktive gjennom et inkluderende bymiljø som er økonomisk, miljømessig og sosialt bærekraftig. Strategiene er relevante også for utviklingen i bygdene.

Det ble pekt på at attraktivitet er tett koblet til bærekraftig utvikling, og at byutvikling må ta hensyn til miljødimensjonen, den sosiale dimensjonen og den økonomiske dimensjonen samtidig. I tillegg er romdimensjonen/fysiske omgivelser og styringsdimensjon av avgjørende betydning for attraktiv og bærekraftig byutvikling. Dette betyr at vi må forvalte kulturarven sammen med både innbyggere, kommune, næringsliv og andre aktører i byen, og i tråd med FNs bærekraftsmål.

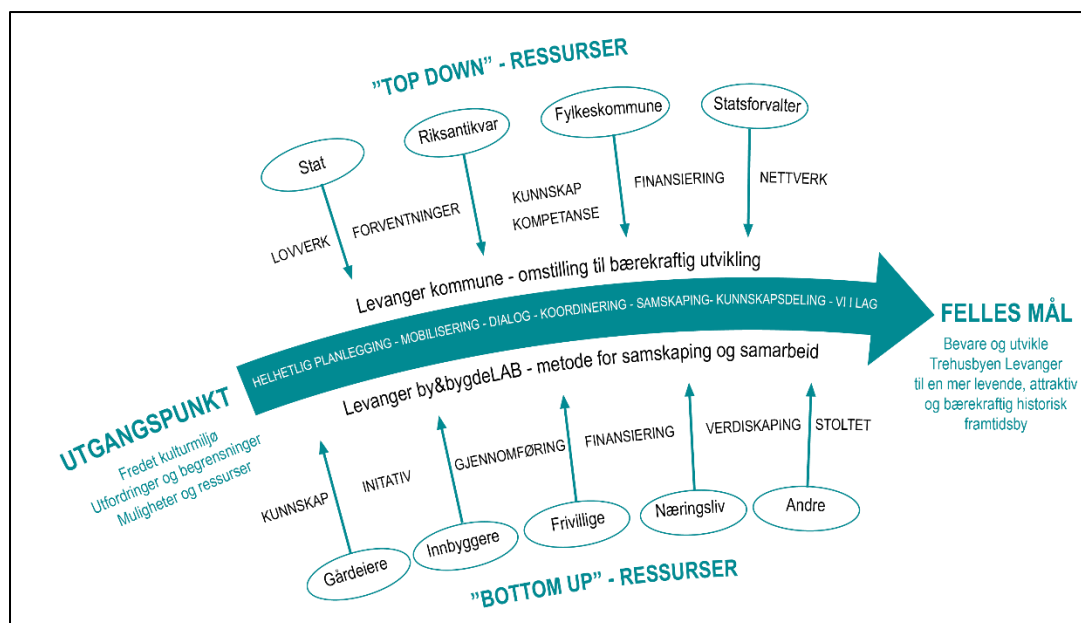
Illustrasjonen «Attraktiv og bærekraftig byutvikling i Trehusbyen Levanger» bygger på Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2030, de fem dimensjonene for bærekraftig byutvikling og innbyggerinvolvering gjennom prosjekter og planprosesser.

Samarbeidsmodell for attraktiv og bærekraftig utvikling

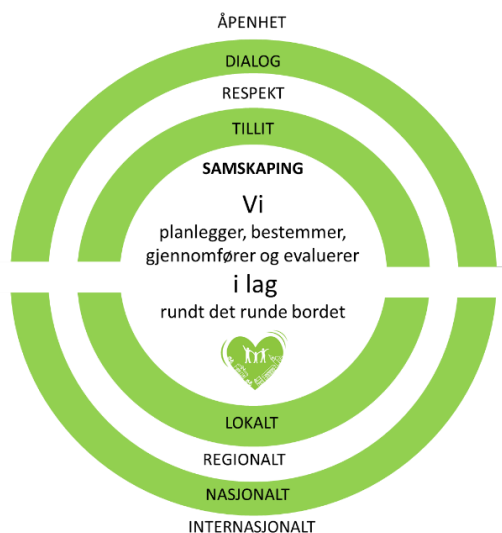
Dersom kulturmiljø skal være en ressurs som bidrar til å løse vår tids samfunnsutfordringer er det behov for å arbeide på nye måter. Samarbeid på tvers med aktører fra andre forvaltningsnivåer, sektorer og andre aktører blir sentralt for å sikre en god forvaltning av kulturmiljøenes verdier og bærekraftig utvikling. Bevaring, bruk og utvikling av kulturarv er komplekse oppgaver som forutsetter kunnskap, tverrfaglig kompetanse, kunnskapsdeling og kunnskapsutvikling på alle forvaltningsnivå. Dette forutsetter åpenhet, tillit og vilje til å gå inn i nye roller der utvikling og beslutningene tas i felleskap.

«Samskappingsmodell for omstilling til en attraktiv og bærekraftig utvikling i Trehusbyen Levanger» viser hvordan Levanger kommune i flere år har arbeidet systematisk for å bevare og utvikle Trehusbyen Levanger. Modellen er utarbeidet med bakgrunn i erfaringene fra verdiskapingsprosjekter og deltakelse i utviklingsnettverk siden 2017.

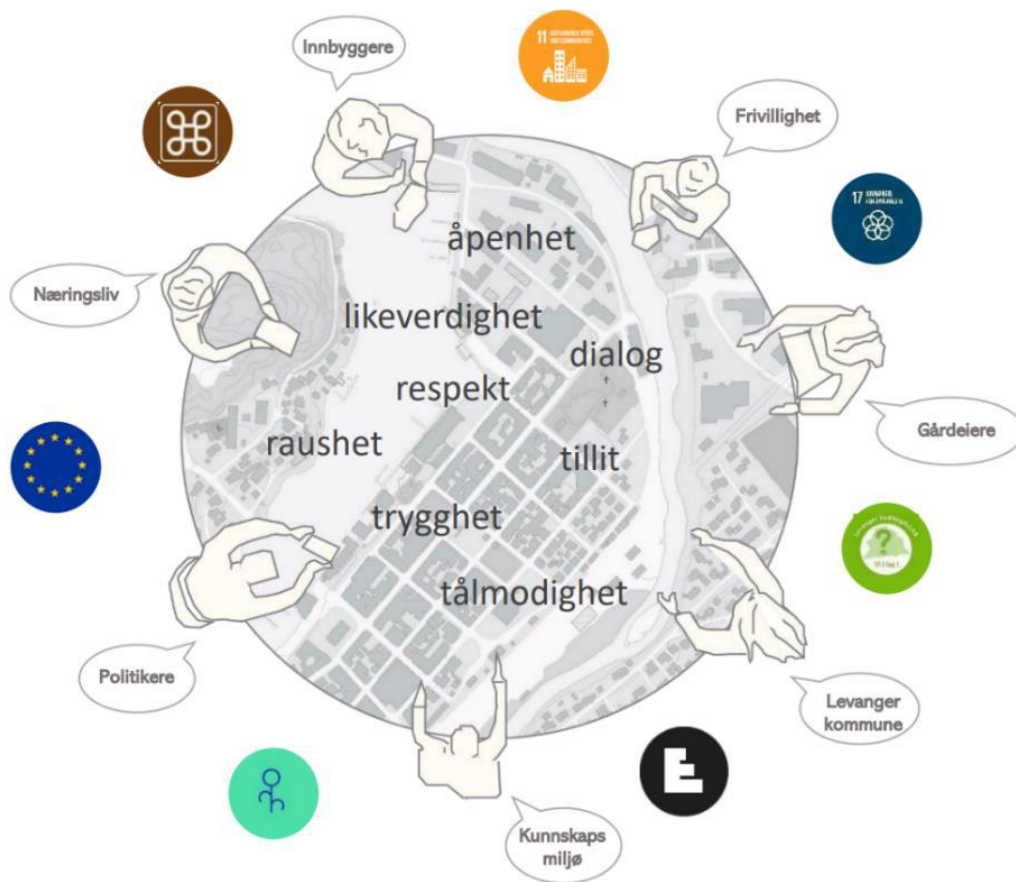

Illustrasjon: Samarbeidsmodell for omstilling til en attraktiv og bærekraftig utvikling i Trehusbyen Levanger.

Samskaping i praksis krever at vi bygger laget og tar i bruk «top down» og «bottom up» - ressursene gjennom helhetlig planlegging, mobilisering, koordinering, kunnskapsdeling og likeverdig dialog. Dette innebærer involvering av innbyggere, frivillige, gårdeiere, næringsaktører, Trøndelag fylkeskommune, Riksantikvar og Statsforvalter.

Illustrasjon: Det runde bordet, Byantikvar Tove Nordgaard, Levanger kommune

Illustrasjon/modell: Byantikvar Tove Nordgaard, Levanger kommune

Samskaping i praksis handler om at vi planlegger, bestemmer, gjennomfører og evaluerer i lag. Dette krever likeverdig dialog rundt «det runde bordet» der alle aktørene deltar samtidig. Kommunens rolle er fortløpende systematisk arbeid, strategisk og helhetlig planlegging, kunnskapsdeling og – utvikling, tilrettelegging for smidige prosesser, mobilisering blant annet gjennom synliggjøring av de andre deltakerne. Dette er langsiktige og dynamiske prosesser som forutsetter tillit og respekt, og der vi sammen avklarer forventninger, ansvar og roller, og bygger stein på stein.

Faro-konvensjonen, landskapskonvensjonen og Unescos arbeid med historiske byer vektlegger alle en bred og åpen medvirkning både i planlegging, verdisetting og vekting av kulturarv. Det er viktig at det offentlige kulturminnearbeidet preges av medvirkning og åpenhet for ulike tilnærminger, perspektiver og historier. Allmennheten blir i stor grad påvirket av tiltak i byene og bør derfor involveres i prosessene som avgjør hva som tas vare på, og hvordan dette kan gjøres. Det er viktig at forvaltningen bidrar med kunnskap om byutvikling og bevaring i åpne konstruktive debatter, og stimulerer til engasjement i lokalsamfunnet. Åpenhet og formidling handler også om at tiltak, planer og planlagte byutviklingstiltak formidles slik at konsekvensene blir tydelig for alle.

Museer

I Levanger er det flere museer som tar vare på mange av våre kulturminner.

Falstadsenteret er i en særstilling fordi det i tillegg til å være et museum, også er et minnested og menneskerettighetssenter. Falstadsenteret er på statsbudsjettet, men er også avhengig av støtte og tilrettelegging fra Levanger kommune. Falstadsenteret er en viktig aktør både nasjonalt og internasjonalt i nettverket av minnesteder og menneskerettighetssentre.

Levanger Fotomuseum er en del av Museene Arven AS, som er finansiert med statlige, fylkeskommunale og kommunale tilskuddsmidler. Levanger kommune gikk inn som eier i Museene Arven AS i 2022 etter en lang prosess for å få på plass en ny organisasjon hvor alle vertskommuner ble medeiere.

De øvrige museene i Levanger drives av frivillige. Disse er sammen med Fotomuseet tilknyttet samarbeidsorganet Museene i Levanger. De ubemannede museene som drives av frivillige har driftsansvar for store samlinger og flere fredede bygninger.

På Rinnleiret eier kommunen flere fredede bygg. Disse drives av frivillige i en venneforening gjennom en samarbeidsavtale med kommunen.

Regjeringen la fram en ny museumsmelding i 2021. Meldingen skisserer vegen videre for museumssektoren og legger fram tiltak og prioriteringer for denne ønskede utviklingen. I Levanger er det behov for å se på muligheter for en profesjonalisering av de museene som er drevet av frivillige.

Samisk språk og kultur

De siste årene har storsamfunnet blitt mer bevisst vår samiske historie og kultur. Bevaring og vitalisering av samisk språk og kultur er viktig for å befeste Trøndelag som et samisk område. Gaaskelanten sijte, tidligere Færen reinbeitedistrikt utgjør en betydelig del av Levanger kommune, og Levanger har en lang sør-samisk historie og mange kulturminner knyttet til sør-samisk kultur.

I 2022 vedtok Levanger kommunestyre at Levangke er det samiske navnet på stedet/byen Levanger. I Statsråd 16. februar 2024 ble det gjort vedtak om at Levangken tjjelte er kommunens offisielle samiske kommunenavn.

Arbeidskraft

Levangers befolkning har økt jevnt over en lengre periode. Analysen viser at det er i sirkelen rundt Trondheim veksten i antall innbyggere skjer, og at den sirkelen blir mindre. Levanger har den nest største andelen innbyggere med høyere utdanning i Trøndelag.

Levanger ligger midt i en stor arbeidsmarkedsregion som strekker seg fra Steinkjer til Trondheim, med god kommunikasjon med veg og tog i begge retninger. 1/3 av kommunens arbeidstakere pendler ut av kommunen, og den største gruppen pendler til Verdal.

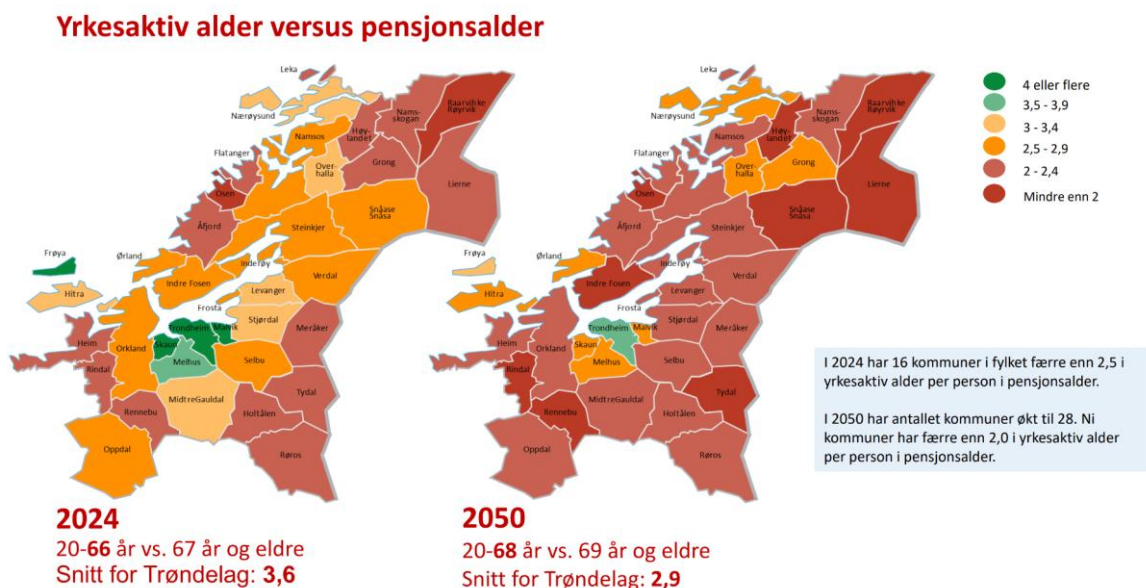
Arbeidskraft og arbeidskraftreserven i Levanger

Arbeidskraft i befolkningen defineres i denne analysen som personer i yrkesaktiv alder som kan bidra i arbeidsmarkedet enten gjennom arbeid eller ved å stå til disposisjon for arbeid.

Vår samlede arbeidskraftreserve er mer enn registrerte arbeidsledige. Arbeidskraftreserven omfatter blant annet studenter og skoleelever som er tilgjengelig for deltidsstillinger, hjemmевærende, pensjonister, personer som mottar arbeidsavklaringspenger, uføretrygd, sosialhjelp eller er langtidssykmeldte. I tillegg kan det finnes personer som står utenfor arbeidsstyrken av sosiale, kompetansemessige eller andre forhold, men som på sikt kan representere et arbeidskraftpotensial.

Arbeidskraftreserven representerer både et potensial for økt arbeidsdeltakelse og en gruppe som kan være sårbar for varig utenforskap. Dersom kommunen ikke lykkes med å inkludere flere av dem som i dag står helt eller delvis utenfor arbeidslivet, kan flere stå i fare for å falle varig ut av arbeidsmarkedet. Dette vil ikke bare få konsekvenser for den enkelte gjennom redusert deltakelse i arbeids- og samfunnsliv, men også for kommunens tilgang på arbeidskraft og evne til å møte framtidige kompetanse- og rekrutteringsbehov.

En framskriving av forholdet mellom yrkesaktiv versus pensjonsalder for Levanger viser at vi vil gå fra ca 3-3,4 personer i yrkesaktiv alder for hver person som er 67 år eller eldre i 2024 til 2-2,4 i 2050 om utviklingen fortsetter som i dag.

Navs omverdensanalyse peker på at personer med lav utdanning i større grad står utenfor arbeidslivet, og at denne utfordringen forventes å øke i årene framover. Kompetanseutvikling, fullføring av videregående opplæring og kvalifisering til arbeidslivet vil derfor være sentrale virkemidler for å redusere utenforskap og sikre framtidig tilgang på arbeidskraft.

For Levanger innebærer dette at arbeidet med kompetanseutvikling, inkludering og kvalifisering blir stadig viktigere. I en situasjon der både næringslivet og kommunen forventer økt behov for arbeidskraft, vil det være nødvendig å redusere barrierer for deltakelse i arbeidslivet og mobilisere flere av ressursene som i dag står utenfor arbeidsmarkedet.

Utviklingstrender for arbeidskraftreserven

Utviklingen i brukergrupper i Levanger viser en klar dreining mot mer sammensatte og komplekse behov. Det er flere brukere med langvarige og vedvarende bistandsbehov, og hvor tjenesten i økende grad utfordres i balansen mellom forvaltning og oppfølging. Brukere med sosialhjelp blir i større grad værende lenger i ordningen, med økt varighet på stønadsforløp, flere gjentatte vedtak og økt bruk av nødhjelp. Samlet gir dette et tydelig bilde av tjenester som er under press, og hvor behovet for helhetlig og koordinert oppfølging vil øke.

Både Navs omverdensanalyse og NOU 2026:6 «*Den nye velferds kommunen*» peker på at framtidens velferdssamfunn i større grad må ta i bruk de ressursene som finnes hos mennesker som i dag står helt eller delvis utenfor arbeidslivet

Uføretrygd

På landsbasis er det betydelige geografiske forskjeller i uføreandelen. Nav viser også til at psykiske helseutfordringer og enkelte sammensatte diagnoser i økende grad er årsak til uføretrygd blant yngre aldersgrupper. Dette understreker sammenhengen mellom folkehelse, utdanning og arbeidsdeltakelse, og viser betydningen av tidlig innsats for å forebygge varig utenforskap.

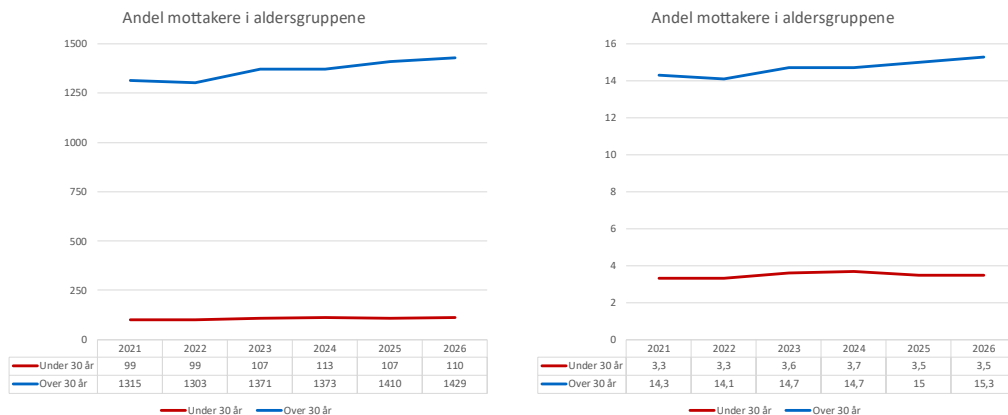
Utviklingen i uføretrygd i Levanger viser en jevn og langsiktig vekst i antall mottakere. For personer over 30 år har antallet økt fra 1 315 i 2021 til 1 429 i 2026. Samtidig har andelen mottakere økt fra 14,3 prosent til 15,3 prosent i perioden. Dette viser at en stadig større del av den voksne befolkningen mottar uføretrygd.

Blant personer under 30 år har antallet uføretrygdde økt fra 99 til 110 personer mellom 2021 og 2026. Andelen har samtidig økt fra 3,3 prosent til 3,5 prosent. Selv om nivået er betydelig lavere enn blant eldre aldersgrupper, er utviklingen viktig å følge fordi uføretrygd i ung alder ofte innebærer langvarig utenforskap fra arbeidslivet.

Fra et samfunnsperspektiv peker tallene mot en vedvarende utfordring knyttet til helse, arbeidsevne og inkludering i arbeidslivet. Den jevne veksten i uføretrygdde kan medføre økt press på kommunale helse- og velferdstjenester og redusere tilgangen på arbeidskraft. Særlig utviklingen blant unge er viktig, da tidlig overgang til uføretrygd kan gi store konsekvenser både for den enkelte og for samfunnets

framtidige arbeidsstyrke. Tallene understreker behovet for tidlig innsats, forebyggende helsearbeid og tiltak som styrker deltakelsen i arbeid og utdanning.

Mottakere av uføretrygd i Levanger kommune (ved utgangen av 2. kvartal 2026)

// Nav

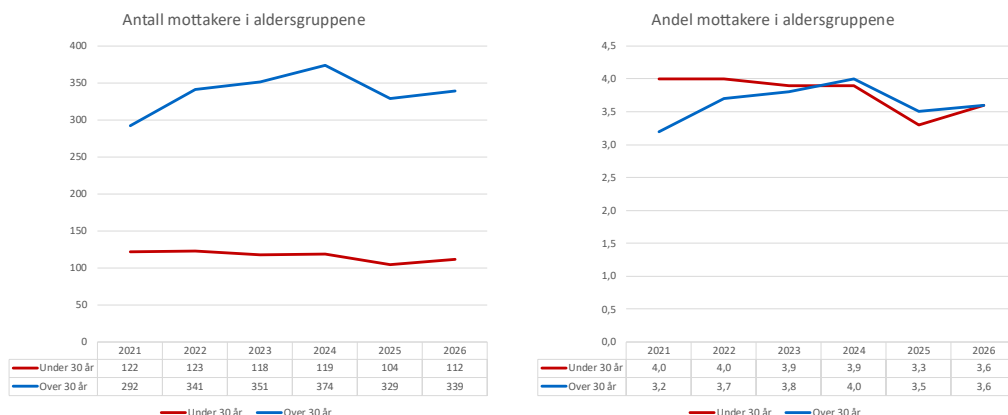
Arbeidsavklaringspenger

Mange som mottar arbeidsavklaringspenger (AAP) har arbeidsevne og kompetanse som kan tas i bruk gjennom kvalifisering, tilrettelegging og målrettet oppfølging. Blant mottakerne er det også unge voksne som står i fare for å få en svak tilknytning til arbeidslivet dersom de ikke får nødvendig bistand til utdanning eller arbeid.

Tallene viser at antallet mottakere av AAP i Levanger økte fra 2021 til 2024, før det kom en tydelig nedgang i 2025. I 2026 ser vi igjen en moderat økning. For personer over 30 år økte antallet mottakere fra 292 i 2021 til 374 i 2024, før det falt til 329 i 2025 og steg til 339 i 2026. Blant personer under 30 år har utviklingen vært mer stabil, med en nedgang fra 122 mottakere i 2021 til 104 i 2025, før antallet økte til 112 i 2026. Andelen ligger nå på 3,6 prosent i begge aldersgrupper.

Langvarig utenforskap tidlig i voksenlivet kan øke risikoen for varig svak tilknytning til arbeidsmarkedet. Kommunen bør derfor følge utviklingen blant unge mottakere.

Mottakere av AAP i Levanger kommune (ved utgangen av 2. kvartal 2026)

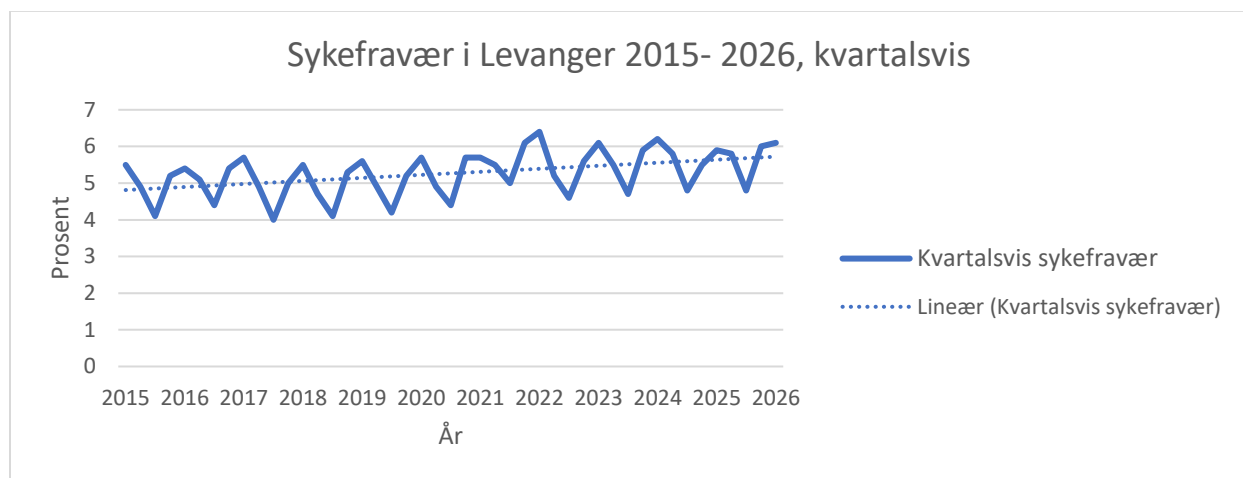
// Nav

Sykefraværet blant innbyggerne:

Sykefraværet blant innbyggerne i Levanger har vært relativt stabilt de siste fem årene. Det legemeldte sykefraværet økte fra 5,2 prosent i 2020 til 5,6 prosent i 2025, men ligger fortsatt lavere enn i flere av nabokommunene. I 2025 var sykefraværet 6,5 prosent i Steinkjer, 6,2 prosent i Verdal og 6,2 prosent i Inderøy. Levanger ligger på nivå med gjennomsnittet for Trøndelag totalt.

Samtidig har bruken av gradert sykmelding økt betydelig. Andelen graderte sykefraværstilfeller økte fra 25,6 prosent i 2020 til 32,0 prosent i 2025. Dette er blant de høyeste nivåene i regionen og kan bidra til at flere opprettholder tilknytningen til arbeidslivet gjennom sykdomsperioden. Utviklingen understøttes også av at antallet personer som brukte opp sykepengeretten har gått ned fra 192 personer i 2020 til 168 personer i 2025. Levanger skiller seg her positivt ut fra flere omkringliggende kommuner, hvor antallet har økt i samme periode. Samlet sett tyder utviklingen på at arbeidsdeltakelsen blant sykmeldte innbyggere opprettholdes relativt godt, og at flere kommer tilbake i arbeid før sykepengeretten er brukt opp.

År	Sykefravær %	Gradert sykmelding %	Oppbrukt sykepengerett
2020	5,2	25,6	192
2021	5,6	33,8	173
2022	5,5	29,4	172
2023	5,6	31,0	197
2024	5,6	30,7	193
2025	5,6	32,0	168

Økonomisk sosialhjelp

Utviklingen viser en betydelig økning i antall personer med langvarig sosialhjelp i Levanger. Antall personer som mottok sosialhjelp i seks måneder eller mer økte fra 137 i 2022 til 270 i 2025. Dette tilsvarer en nær dobling på tre år. Samtidig økte antall personer som hadde sosialhjelp som hovedinntekt fra 64 til 127 personer.

Tallene peker på en voksende gruppe innbyggere med svak eller manglende tilknytning til arbeidslivet. Dette representerer en viktig arbeidskraftreserve for kommunen og regionen. I en situasjon hvor mange virksomheter opplever utfordringer med å rekruttere arbeidskraft, kan den økende gruppen langtidsmottakere av sosialhjelp indikere at flere personer står utenfor arbeidsmarkedet over lengre tid.

For kommunen understreker tallene betydningen av tidlig innsats, kvalifisering, samarbeid med arbeidsgivere og tett oppfølging av personer med svak arbeidsmarkedstilknytning. Dersom flere av disse innbyggerne kan inkluderes i arbeid eller utdanning, vil det kunne bidra både til å dekke framtidig arbeidskraftbehov og redusere risikoen for varig utenforskap.

År	Sosialhjelp 6 mnd. eller mer	Sosialhjelp som hovedinntekt (6–12 mnd.)
2022	137	64
2023	189	83
2024	252	119
2025	270	127

Flyktninger:

Introduksjonsprogrammet for flyktninger mellom 18 og 55 år er et viktig tiltak som skal hjelpe nyankomne med å bli integrert i det norske samfunnet. Programmet tilbyr opplæring i norsk språk, kunnskap om samfunnsforhold og veiledning knyttet til utdanning og arbeid. Målet er å styrke deltakernes muligheter til å bli selvstendige og aktive samfunnsborgere. Gjennom individuell oppfølging

får deltakerne støtte til å kartlegge kompetanse, finne passende utdanningsløp eller komme raskere ut i arbeidslivet. Introduksjonsprogrammet bidrar også til sosial inkludering ved å skape møteplasser og fremme forståelse av norske verdier, rettigheter og plikter. Dette legger grunnlaget for en trygg og vellykket etablering i Norge.

De aller fleste flyktningene som har kommet de siste fem årene har vært ukrainere med minimum gjennomført videregående utdanning. Etter lovverket kan da introduksjonsprogrammet vare kun opp til ett år. Av de som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2025 gikk 40 % over til lønnet arbeid, 25 % over til videre utdanning, 25 % over til videre kvalifisering i Nav og 10 % forlot landet.

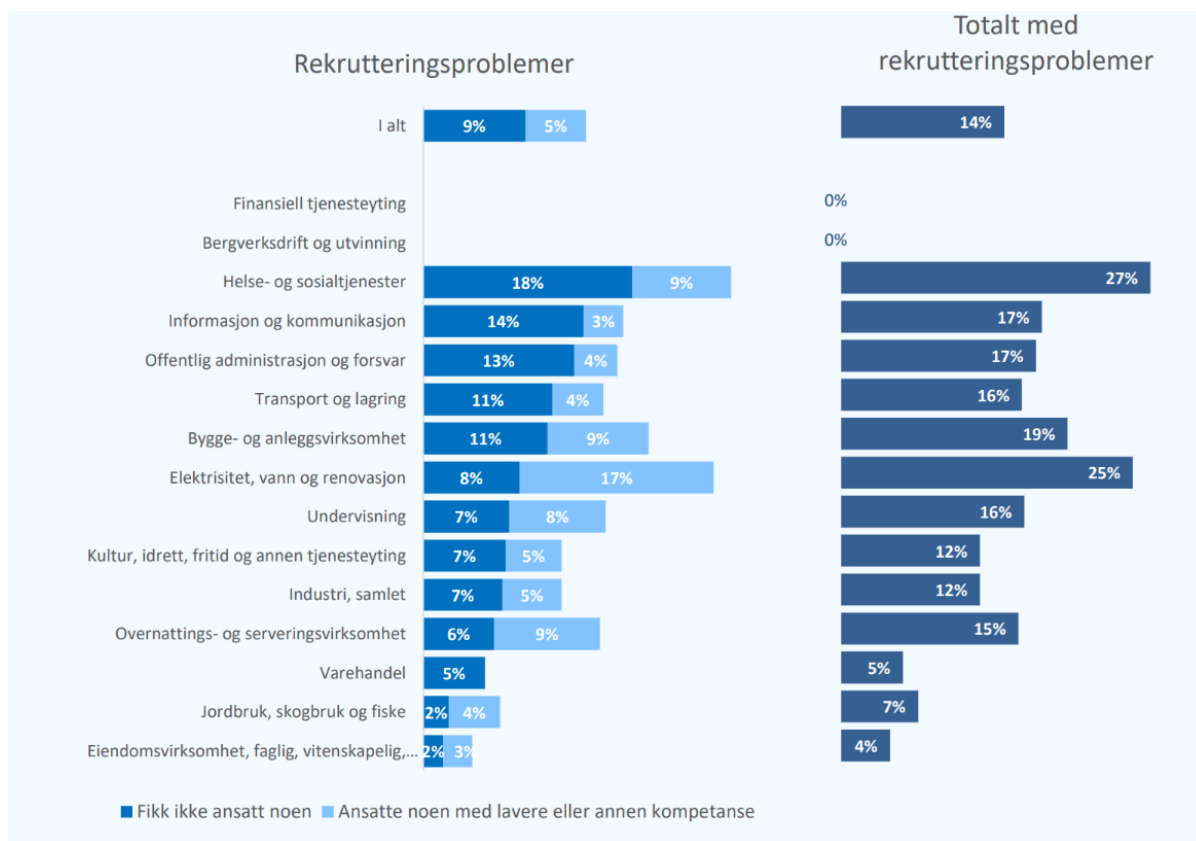
For å lykkes enda bedre med overgangen til arbeid er introduksjonsprogrammet avhengig av bedre tilgang på språk- og arbeidspraksisplasser, både kommunale og private.

Rekruttering og kompetanse

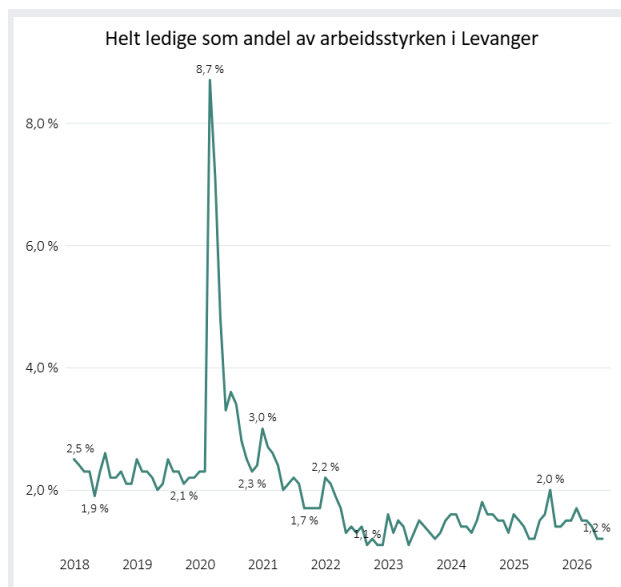
Levanger har et høyt utdanningsnivå sammenlignet med de fleste kommuner i Trøndelag. I 2025 hadde 37,9 prosent av innbyggerne over 16 år høyere utdanning, omtrent på nivå med landsgjennomsnittet. Kommunens beliggenhet mellom Steinkjer og Trondheim gir tilgang til et stort arbeidsmarked og bidrar til å gjøre kommunen attraktiv for studenter, unge i etableringsfasen og høyt utdannede arbeidstakere.

Kompetansemangel er samtidig en viktig utfordring for næringslivet. Navs bedriftsundersøkelse for 2026 viser at andelen virksomheter i Trøndelag som opplever rekrutteringsproblemer er redusert fra 26 prosent i 2024 til 14 prosent i 2026. I Innherred-regionen er utfordringene større. Her oppgir 18 prosent av virksomhetene at de har rekrutteringsproblemer, noe som er høyest i Trøndelag og på nivå med landsgjennomsnittet.

Rekrutteringsutfordringene er størst innen helse- og sosialtjenester, men gjelder også håndverksyrker, IT, undervisning og flere serviceyrker. Etterspørselen er særlig stor etter fagarbeidere og personer med fagskoleutdanning. Mange virksomheter velger derfor å satse på kompetanseutvikling av egne ansatte framfor å rekruttere eksternt.

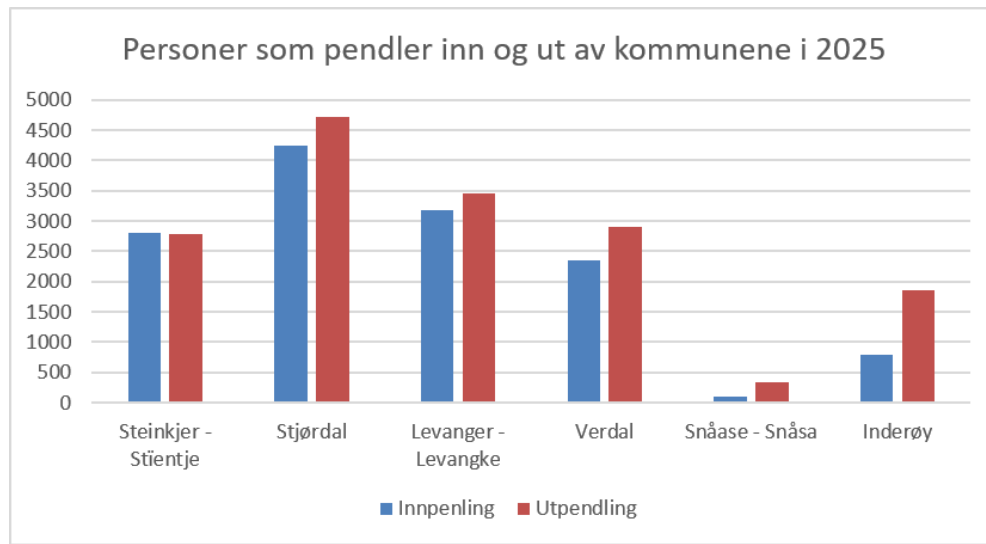
Arbeidsledigheten i Levanger er historisk lav med 1,2 prosent høsten 2026. Samtidig anslår Nav at Trøndelag mangler om lag 5 400 personer for å dekke arbeidslivets behov. De store industriinvesteringene i Midt-Norge de siste årene forventes å øke etterspørselen etter arbeidskraft ytterligere.

Figur NN: Helt ledige i Levanger i perioden 2018 til juni 2026.
Kilde: Nav.

For Levanger og Innherred blir det derfor viktig å tiltrekke nye innbyggere og arbeidstakere. Dette utfordringsbildet forsterkes av at ungdomskullene på Innherred forventes å bli om lag 20 prosent mindre de neste 15 årene. Uten tilflytting og økt yrkesdeltakelse vil konkurransen om arbeidskraften bli sterkere. Initiativ som *Velkommen Innherred* og et bredt utdannings- og kompetansetilbud vil være viktige virkemidler for å møte framtidens behov for arbeidskraft og kompetanse.

Pendling

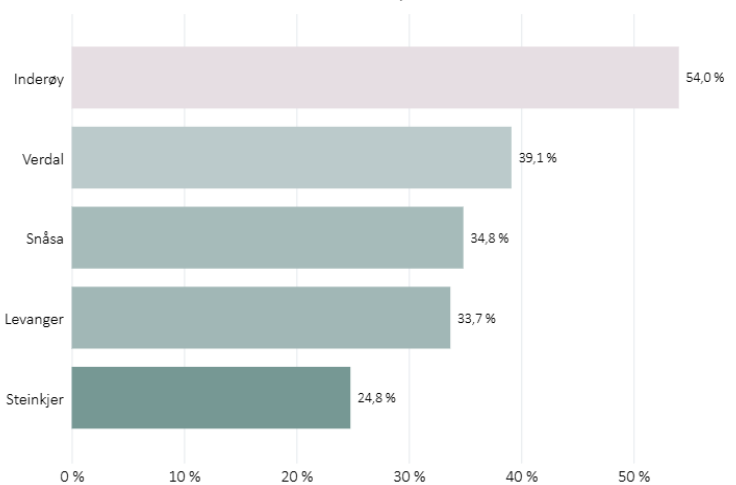
Figur 4: Antall personer i alderen 15-74 år som pendler inn og ut av kommunene på Innherred.

Kilde: SSB-tabell 11616. Levanger har omtrent 10.000 arbeidstakere.

Levanger har en større utpendling enn innpendling. Det kan tolkes som at Levanger er en mer attraktiv bostedskommune enn en kommune for bedrifter å etablere seg i. Men det kan også tolkes som at vi ligger midt i et stort arbeidsmarked som strekker seg fra Trondheim til Steinkjer.

Figuren til høyre viser hvor stor del av de som bor i kommunen som pendler ut av kommunen for å komme til jobb. Her er Inderøy på topp, der pendler over halvparten av innbyggerne ut av kommunen for å komme på jobb. Verdal, Levanger og Snåsa har rundt 1/3 utpendling, mens Steinkjer har bare 24 prosent. Det skyldes at Steinkjer er en relativt stor kommune i ytterkant av en effektiv bo- og arbeidsregion. Mens Levanger og Verdal har større kommuner både nord og sør for seg, har Steinkjer bare det sør for seg.

Andel av sysselsatte personer etter bosted som jobber i en annen kommune enn bostedskommunen, Innherred i 2025

Figur 5: Andel pendlere ut av kommunene på Innherred.

SSB-tabell 11616

Antall pendlere ut av bokommunen på Innherred har økt med 9,2 prosent fra 2020 til 2025. Tallene tyder på at flere pendler ut av vår region enn inn mot regionen i denne perioden. Skal vår region kobles tettere på vekstmotoren Trondheimsregionen må vi ha mer effektive transportmidler.

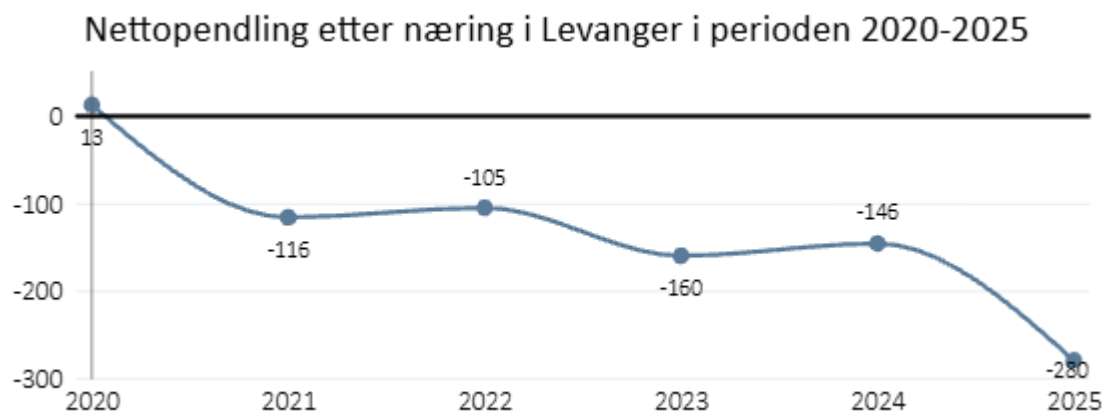
Stor interpendling

Figur 6 viser pendlingen mellom bosted og arbeidssted. Mellom Levanger og Verdal er den spesielt stor. Over 1.300 verdalinger pendler daglig over Rinnelva til Levanger. I overkant av 1.000 personer drar motsatt vei. Ser en dette opp mot næringsstrukturen i de to kommunene er det tydelig at det er sykehuset og universitetet som er attraktive arbeidsplasser for verdalingene, mens industrien og byggebransjen i Verdal tiltrekker folk fra Levanger. Dette er på mange måter en perfekt kombinasjon av bransjer på tvers av kommuner.

	Jobbkommune							
		Trondheim	Malvik	Stjørdal	Levanger	Verdal	Steinkjer	Inderøy
Bosted	Trondheim	102180	964	1379	259	108	207	21
	Malvik	4516	1676	746	33	15	35	3
	Stjørdal	2495	457	7588	241	62	132	8
	Levanger	626	40	388	6800	1127	393	128
	Verdal	313	11	56	1329	4521	527	199
	Steinkjer	463	19	61	423	477	8467	345
	Inderøy	135	6	26	295	410	714	1587

Figur 6: Pendlermatrise mellom bosted og jobbkommune på aksene Trondheim-Steinkjer, 15—74 år (2025). SSB tabell 03321

Samtidig ser vi en tydelig trend på at flere vil bosette seg i Levanger selv om de finner arbeid annet sted. Levanger tiltrekker seg arbeidstakere fra andre kommuner på grunn av sykehuset, mens vi har store lekkasjer av arbeidstakere som jobber i industri, bygg og anlegg og offentlig administrasjon. Det er også en utflytning i antall arbeidsplasser i Levanger, se figur 8.

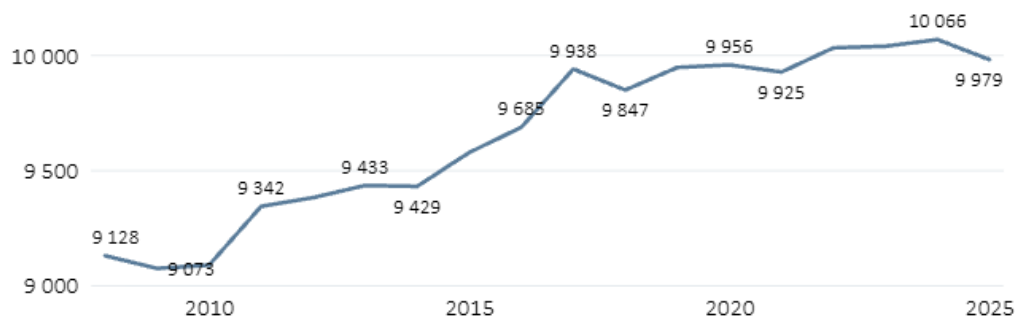
Figur 7: Flere pendler ut av kommunen nå enn tidligere. Her er det målt på aldersgruppen 15—74 år (2025). SSB tabell 13470

Næringsstruktur

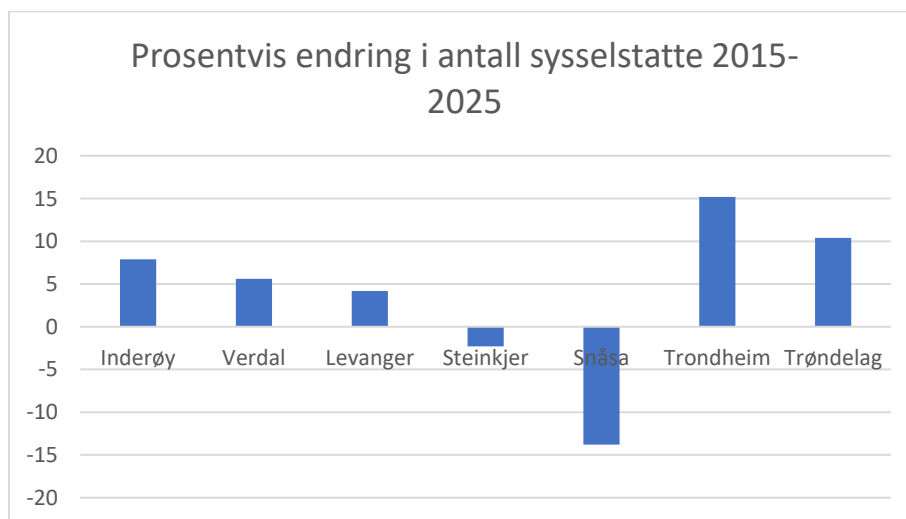
Trøndelag er en av de regionene som har økt mest i antall sysselsatte de ti siste årene, hele 10,4 prosent. Størst vekst har Oslo/Akershus, fulgt av Rogaland og Agder. Oljenedturen er over og dermed kommer Rogaland sterkt tilbake. Oslo/Akershus har store vekstnæringer innen finans og tjenesteyting, mens Trøndelag har en vekst større enn mange distriktsregioner. Årsaken til veksten forklares med mange forskjellige næringer. I Trøndelag er det sterkest vekst langs aksen Støren- Verdal, og i en del kystkommuner.

I Levanger var det i 2025 9.979 sysselsatte. Det er en økning på 4,2 prosent de siste ti årene. Figuren under viser en sterk vekst fra 2014 til 2018. Deretter en utflating. Man kan forvente en nedgang i sysselsettingen når kyllingslakteriet flytter fra kommunen i løpet av 2027. Veksten i Levanger er svakere enn på landsbasis. Det skyldes at mye av sysselsettingen her foregår i næringer som har svakere utvikling på landsbasis, og at vi har få arbeidsplasser i vekstnæringer som finans, teknologi og tjenesteyting.

Sysselsatte i alle næringer i Levanger, 2008-2025

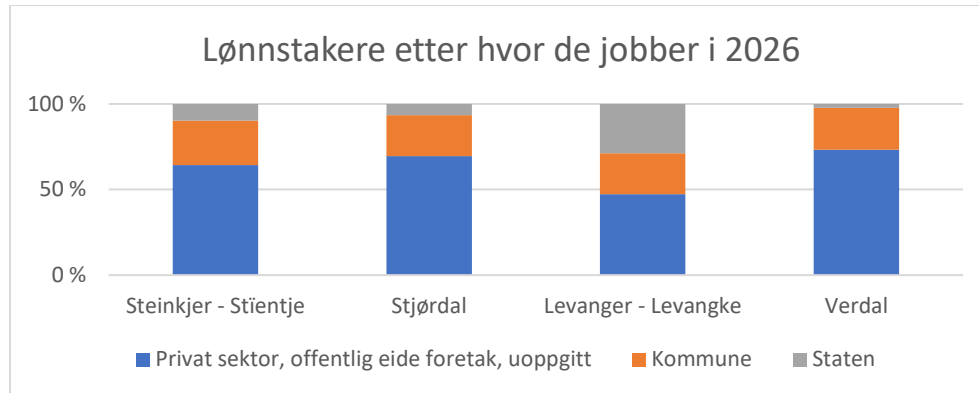

Figur 8: Utviklingen i antall sysselsatte i Levanger de siste 17 årene målt etter arbeidssted. Her er det målt på aldersgruppen 15–74 år (2025). SSB tabell 13470

Figur 9: Prosentvis endring i antall sysselsatte fra 2015 til 2025 som bor i kommunen.
Kilde: SSB tabell 13470/ Trøndelag i tall.

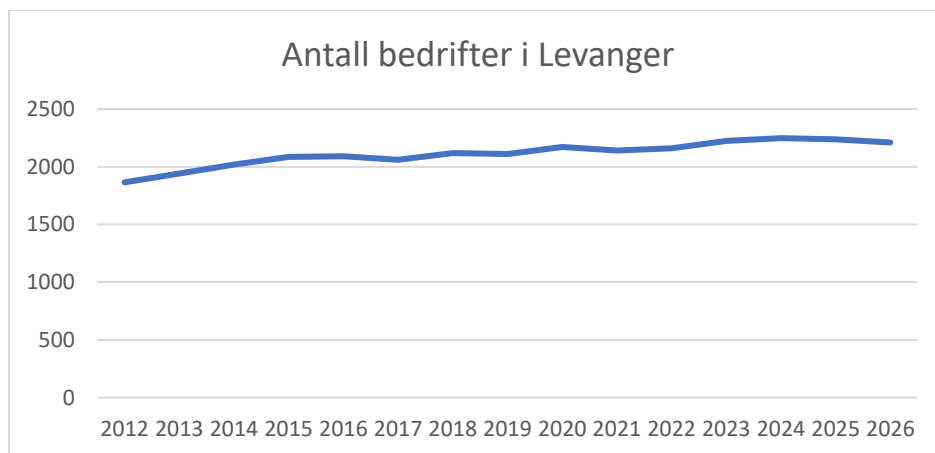
Figuren under viser grovfordelingen på næringsstruktur.

Figur NN: Lønnstakere etter hvilken sektor de jobber i 2026-tall. Kilde: SSB, tabell 11653

Levanger har en langt høyere andel ansatte i offentlig sektor, og spesielt statlig sektor. Det skyldes universitet og sykehus som ligger i byen. Dermed blir andelen ansatte i privat sektor blant de laveste i regionen. Sammensetningen i arbeidslivet i Verdal er nesten motsatt. Derfor er det mange pendlere mellom de to kommunen.

Det har vært en jevnt økende utvikling i antall arbeidstakere som bor i Levanger. Sammenligner man dette med antall arbeidstakere over hele landet, sakker Levanger imidlertid akterut. Hovedårsaken til det er at mange av de næringene som er store her ikke er vekstnæringer.

Figur MM: Antall bedrifter i Levanger fra 2012 til 2026. Kilde: SSB tabell 10308

Sysselsettingen fordelt på bransjer i Levanger er preget av at Sykehuset Levanger og en stor universitetscampus ligger i kommunen. Rundt 40 prosent av de sysselsatte i Levanger jobber innen helse og sosialtjenester. Nest største arbeidsgruppe er undervisning (10 %), mens varehandel har litt mindre.

Deretter følger industrien med rundt åtte prosent av arbeidsstyrken. Antall sysselsatte i landbruket har holdt seg stabilt de siste ti årene på litt i overkant av 500 personer.

I tillegg regner man med at en jobb i landbruket gir en sysselsettingseffekt på 2,6 i tjenesteyting, varehandel og tekniske tjenester.

Største private bedrift er Norske Skog med 360 ansatte + lærlinger. Den totale sysselsettingseffekten i primærledd, relatert næring og ringvirkninger som følge av både jord- og skogbruket i Levanger kommune er 1971 personer/årsverk i 2021. Bruttoprodukt for alt dette er kr. 1,744 milliarder kroner.

Den nest største næringen målt i antall sysselsatte, er varehandel og reparasjon av motorvogner. Levanger ligger den største omsetningsmotoren på Alti Magneten. Butikkene der omsatte for 1.160 millioner (+3,9%), og sysselsatte cirka 450 årsverk. Det gir senteret en plassering mellom 40 og 50 på oversikten over Norges største kjøpesentre. Til sammenligning har Norske Skogs fabrikk i Skogn 2,84 milliarder i omsetning og sysselsatte i underkant av 400 ansatte i 2025.

De senere årene opplever kommunen en svakere vekst i handelsnæringen enn omkringliggende kommuner. Det har vært lite utbygginger i Levanger, mens Stjørdal og Steinkjer har hatt betydelig vekst i handelsareal. Å ligge midt på akse mellom Steinkjer og Stjørdal/Trondheim gir også en handelslekkasje. Det er offensive planer for å utvikle handelsområdet på Moan ytterligere i årene framover.

Livslang læring

Livslang læring betyr at læringsreisen aldri tar slutt, selv etter endt utdanning. Alle skal ha mulighet til å fortsette å utvikle seg og skaffe seg ny kunnskap gjennom hele livet. I dagens kunnskapssamfunn er evnen til å dele og lære nytt avgjørende.

I [NOU 2019: 12 Lærekraftig utvikling — Livslang læring for omstilling og konkurranseevne](#) påpekes behovet for livslang læring på grunn av økt kunnskapsakkumulering og raske endringer. Den omfattende satsingen på forskning og innovasjon krever kontinuerlig læring. Teknologisk utvikling og det grønne skiftet øker behovet for ny kunnskap man ikke har lært under utdanningen. Endringer i samfunnet og lengre yrkeskarrierer krever tilpasning og læring på arbeidsplassen. For å opprettholde levestandarden er Norge avhengig av en høyt kompetent befolkning.

I [Meld. St. 14 \(2019–2020\) Kompetansereformen – Lære hele livet](#) foreslår regjeringen en reform for livslang læring. Arbeidsgivere skal sørge for nødvendig opplæring for at ansatte skal kunne utføre arbeidet på en trygg måte. Hver ansatt har også ansvar for å skaffe seg relevante kunnskaper og ferdigheter. Det planlegges spesielle satsinger på kompetanseutvikling i kommuner og næringsliv for å fylle kompetansegap.

Kommunen har iht. [Opplæringslovens § 4A](#), ansvar for at alle over opplæringspliktig alder som trenger grunnskoleopplæring, får tilbud om det jfr. Dette er grunnmuren for mer formell utdanning.

Levanger kommune har ikke rekrutterings- og kompetanseplaner som dekker alle fagområdene i organisasjonen. Dette er under utvikling nå i 2020. Kommunen har mye å gå på i å systematisere intern opplæring på arbeidsplassen. Videre har kommunen behov for å bli en bedre bestiller til de aktørene som tilbyr ny kompetanse.

Kompetansemiljøer

Levanger kommune har sterke kompetansemiljøer. Levanger kommune sin rolle som vertskommune for disse institusjonene skal vektlegges i planarbeidet og i byutviklingen.

Nord universitet som har særlig fokus på profesjonsutdanninger og samfunns- og biovitenskap, har valgt å satse på Campus Levanger. En stor utfordring for Nord er at stadig flere studenter ønsker å studere på deltid og samlingsbasert.

NTNU link er NTNUs desentraliserte legeutdanning som er lokalisert i kombinasjonsbygget ved Sykehuset Levanger.

Sykehuset Levanger har funksjoner innenfor de fleste felt med akuttmottak, fødeavdeling, barneavdeling, medisinske og kirurgiske klinikker og psykiatri og er lokalsykehuset for 100 000 innbyggere midt i Trøndelag.

HUNT forskningssenter har Norges største samling av helseopplysninger om en befolkning som gir grunnlag for omfattende forskning.

Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg skal bidra til metode- og kvalitetsutvikling innenfor helse og omsorg lokalt, regionalt og nasjonalt, gjennom samhandling mellom utdanningssektoren, forskningsmiljøer og praksisfeltet.

Kompetansesenter for helsestasjon- og skolehelsetjenestemiljøet er forankret i Folkehelseinstituttet (FHI), og er fysisk plassert på campus Røstad. Senteret skal produsere forskning som skal gi kunnskapsbaserte helsefremmende og forbyggende tjenester for barn, unge og deres foreldre, samt å støtte kommunene med å ta i bruk best tilgjengelig kunnskap i fag- og tjenesteutviklingen.

Falstadsenteret er et minnested og nasjonalt senter for andre verdenskrigs fangehistorie og menneskerettigheter.

Levanger videregående skole tar imot 700 elever og tilbyr studieforberedende fag og yrkesfag innen design og håndverk, medieproduksjon, elektrofag, helse- og oppvekstfag, restaurant- og matfag samt teknikk og industriell produksjon.

I næringslivet i kommunen har vi også kompetanseklynger innen skog, bioenergi, film/media og bygg og anlegg. Det er kort vei til sterke miljø i Trondheim, med globale aktører som f.eks. NTNU og SINTEF. Næringslivet og kommuneorganisasjonen har potensial i å utvikle samarbeidet med disse kunnskapsmiljøene. Ny kunnskap og nye arbeidsmåter kan øke kvaliteten på og effektivisere produksjonen av tjenester/produkter. Levanger kommune kan ta en rolle i å knytte fagmiljøene i akademia og næringslivet tettere sammen.

Levanger kommune har følgende formelle FOUI-samarbeid:

- Levanger kommune har en overordnet samarbeidsavtale med Nord universitet for perioden 2021-2024. Avtalen har fem overordnede tema som det skal samarbeides om: folkehelse, oppvekst og utdanning, helse og velferd, klima, miljø og sirkulærøkonomi og vertskapsrollen og studentbyen Levanger. På sikt ønsker partene å utvikle Levanger til en universitetskommune der lokal samfunnsutvikling, tjenesteutvikling og innovasjon skjer i tett samspill med Nord universitet
- SEA- EU samarbeidet Levanger er knyttet på gjennom Nord universitet. Et samarbeid mellom ni europeiske universiteter der Levanger er med i City council som er vertskapsbyenes felles møtepunkt.

Næringsliv

Næringsareal

Levanger har flere større og mindre næringsarealer. På Rinnleiret, Mule, Heir, Trekanten, Moan, havna, Gråmyra, Remyra, Fiborgtangen og Åsen er det en eller flere bedrifter som har etablert seg på samme område. Det er imidlertid lite ledige arealer.

Følgende næringsområder er tilgjengelig i kommunalt eller privat eie:	
Rinnleiret	26 dekar råtomt delvis eid av kommunen, delvis av et privat selskap.
Mule	18 dekar tomt eid av privat aktør.
Gråmyra	30 dekar opparbeidet tomt eid av privat aktør
Heir	12 dekar tomt eid av privat aktør.
Fiborgtangen	Over 300 dekar delvis opparbeidet tomt eid av privat aktør.

Når E6 i Vassmarka i Åsen er ferdig i 2026 vil det bli 90 dekar tilgjengelig tomt ved E6-krysset. Dette arealet er ennå ikke klart til å bebygges på grunn av dårlige grunnforhold. Her kan det være aktuelt med utleie de første årene.

Kommunen har også startet arbeidet med å realisere 1.250 dekar næringsareal vest for E6-krysset på Ronglan.

Arealet på Fiborgtangen ligger godt til rette for større industrietableringer som trenger transport inn og ut på sjø/bane/veg og/eller som kan inngå i nye biosirkulære prosesser sammen med bedriftene på området. Norske Skog har tatt initiativ til å utvikle Fiborgtangen til en godshavn.

Ved jernbanestasjonen på Røstad er det 29 dekar jord som er regulert til næringsformål. Det er naturlig å tenke universitetsrelaterte formål på dette arealet.

En av flaskehalsene er tilgang på elektrisk kraft. I løpet av få år vil det være kraftunderskudd i Midt-Norge hvis det ikke skjer en betydelig utbygging av ny kraftproduksjon. Utbyggingstakten i overføringslinjer bør trappes betydelig opp for å kunne tilfredsstille samfunnets behov for elektrisk kraft, både til ny produksjon, men også når man skal vri energimiksen bort fra fossilt.

På Fiborgtangen er det i dag store strømmen av råstoff, både i form av varmt vann, energi, trevarer og transporttjenester som følge av at Norske Skog har Nord-Europas største papirfabrikk her. Det er stor landbruksproduksjon i nærheten. Dette kan danne grunnlaget for nye næringer innen sirkulærøkonomien. Det kan være seg produksjon av fisk, reker, alger, foredling av nye treprodukter og energikrevende produksjoner. Biokraft produserer allerede i dag store mengder flytende biogass, som med dagens teknologi er det mest anvendbare klimagassnøytrale drivstoffet for tungtransport på land og sjø. Kommunen har gjennomført en ressurskartlegging rundt Fiborgtangen, som kan være med å gi retningen for ny industri. Norske Skog driver et betydelig utviklingsarbeid for å finne de rette aktørene og produktene.

Fiborgtangen seiler også opp som en klar kandidat til å bli en av Natos nye havner for ilandsetting av store troppestyrker som skal forsvare Skandinavia i en truet situasjon. Forsvaret og Nato har pekt på Esbjerg, Göteborg, Trondheimsfjorden og Ofotfjorden som sentrale ilandsettingsområder. Fiborgtangen har kvaliteter som store områder på land, havn, jernbane og veg tett på.

Naturressurser i kommunen

Levanger har en stor og sikker vannkilde i Movatnet/Hoklingen. Nedbørsfeltet er på 180 kvadratkilometer. Dette er drikkevannet til kommunen. Norske Skog henter også ferskvannet de bruker i papirfabrikken på Skogn. Sweco har beregnet at det kan tas ut 3,84 kbm/sek, mens det i dag tas ut rundt 0,9 kbm/sek. Det ligger rør med meget stor kapasitet til Fiborgtangen. Denne vannkilden kan utnyttes til ny industri på Fiborgtangen.

Levanger har betydelige grusreserver som ikke utnyttes i dag. Deler av kalkåren som det er laget industri på i Tromsdalen går også gjennom Levanger, uten at den er utnyttet. Det er potensiale i å utvinne kalkstein direkte til båt på Ytterøy. I forbindelse med omstillingsprosjektet på Ytterøy er et av tiltakene å gjøre kalkressursen på Ytterøy kommersielt utnyttbar.

Med økende priser i verdensmarkedet etter metaller er det flere som ser på muligheten til å ta ut mer malm fra nedlagte gruveområder, også i Levanger.

Råstoffutvinning

NGU har laget en oversikt over tilgjengelige grusressurser i Nord-Trøndelag som blir oppdatert i en ny rapport i 2020. I 1988 var det registrert 75,5 millioner kubikkmeter sand og grus i Levanger kommune, noe som NGU betegner som betydelige grusreserver. Verdal har dobbelt så store grusforekomster og tar ut i langt større grad enn i Levanger. Den største grusreserven, ifølge grusdatabasen til NGU, heter Åsgard og ligger mellom Buran og Reistadmoen. Totalt inneholder den rundt 22 millioner kubikkmeter og er i stor grad dyrket opp.

På grunn av stort forbruk av grus nasjonalt er det knapphet på denne råvaren, spesielt nært de store byene. Derfor er det ønskelig at masser med en bestemt kvalitet kun brukes til formål hvor det settes krav om denne kvaliteten. Man ser i økende grad at knust stein brukes som fyllmasser og råvare i for eksempel betongproduksjon.

De øvrige mineralressursene i Levanger (malm og industrimineraler) er vurdert av NGU å være lite viktige. Noen av forekomstene er ennå ikke vurdert. Kalkforekomsten Grønningselva kan være viktig. En av Nord-Europas største kalksteinforekomster ligger i Tromsdalen i Verdal. Deler av denne formasjonen kommer opp i Børsåsen, Ytterneset og i Sandstadkammen på Ytterøy. Alle tre steder har det vært drevet kalksteinsbrudd i større eller mindre skala. I dag er det ikke aktivitet i noen av dem, men det er interesse for å utvikle kalksteinsressursen på Ytterøy.

Areal til landbruk, jordbruk, skogbruk og reindrift

LNFR-arealer utgjør størsteparten av arealet i Levanger kommune, med underkategorier som nåværende og fremtidig spredt boligbebyggelse. Levanger er en av de største jordbrukskommunene i landet, med over 134 000 dekar jordbruksareal i drift. Over tid har mye dyrkajord blitt omdisponert til utbyggingsformål begrunnet med økt arealbehov som følge av befolkningsvekst. Det er både et nasjonalt og et lokalt mål å begrense omdisponeringen av dyrkbar jord til et minimum – i utgangspunktet skal det store samfunnsnyttige interesser til for å ta i bruk dyrkbar jord til andre formål.

I arbeidet med kommuneplanens arealdel har det vært nødvendig å diskutere behovet for «grønn strek» som verktøy for å definere hvilke langsiktige jordvern hensyn som skal tas. Grønn strek brukes til å gi jordbruksarealer utenfor denne streken et sterkere vern, men kan også åpne for en tolkning om at jordbruksarealer innenfor streken er mer greit å omdisponere til utbyggingsformål.

Det er vurdert at istedenfor grønn strek, er det mer aktuelt at Levanger kommune har et generelt konservativt forhold til omdisponering av dyrkajord, og en klar strategi for fortetting og hvilken retning sentrumsområdene kan utvikle seg.

Gaske laante/Færen reinbeitedistrikt har rettigheter i Levanger og Verdal samt i Meråker og Stjørdal. Utbygging og menneskelig aktivitet i reinbeiteområdene har akselerert sterkt i omfang gjennom de siste tiårene. Denne utviklingen er svært bekymringsfull for reindriftsnæringen, som er avhengig av store arealer som skal dekke reinens behov for ulike sesongbeiter og ubrutte flytteveier mellom dem. Konfliktpotensialet mellom reindriftsinteresser, tilrettelagt friluftsliv og hyttebygging er høyt.

Jord- og husdyrbruk

Levanger er en av landets største jordbrukskommuner. Landbruket er ei av de viktigste næringene i vår kommune og av kommunens vel 20.000 innbyggere er det 5,1 % og ca. 500 årsverk som jobber direkte innen primærlandbruket (skog, jord og fiske). (Analyse Sintef 2023).

Av kommunens totale landareal på 618 km² er 22 % jordbruksareal og det drives 135.000 dekar jordbruksareal i kommunen. Målt i antall dekar dyrket mark er Levanger den femte største landbrukskommunen i landet.

Det er også mye husdyr i Levanger og kommunen var i 2025 den tredje største kommunen på melkeproduksjon i Trøndelag med sin produksjon på ca. 25 millioner liter melk i året. Levanger kommune er i tillegg størst på økologisk i melk i Trøndelag.

Levanger ble rangert som Trøndelags største jordbrukskommune målt i verdiskaping av TFOU og Nibio (Sintef-rapport 2023:00601). Produksjonsinntektene (som kan sammenlignes med omsetningen i en bedrift) var i 2021 på ca. 1,2 milliarder i Levanger.

Verdiskapinga i jordbruket ble i 2021 beregnet til 415 millioner kroner. Levanger kommune er den kommunen i Trøndelag som har økt mest i verdiskaping i perioden 2010-2021. Fra 2010 til 2015 har verdiskapingen økt med 19 % og fra 2015 til 2021 har verdiskapinga økt videre med 7 % i jordbruket i Levanger. Levanger var den kommunen som har høyest verdiskaping per årsverk (1845 timer) i Trøndelag i undersøkelsen fra Sintef (2023).

Levanger er også desidert størst på kraftforbasert husdyrhold i Trøndelag (svin, egg og fjørfe) med en verdiskaping på 163,5 millioner i 2021. Samtidig har kommunen seilt opp som den største kornprodusenten i fylket de siste tre årene.

Ifølge SSB (2025) er det 996 landbrukseiendommer i Levanger kommune som har minst 5 daa jordbruksareal og/eller minst 25 daa produktivt skogsareal. 2025 var det 387 aktive landbruksforetak som fikk utbetalt produksjonstilskudd og 253 landbruksforetak som fikk utbetalt miljøtilskudd. Hovedtyngden av produksjonen i landbruket i Levanger er husdyrproduksjon på svin, storfe, kylling og sau, men også potet, grønnsaker, korn og grasproduksjon bidrar mye til sysselsettinga.

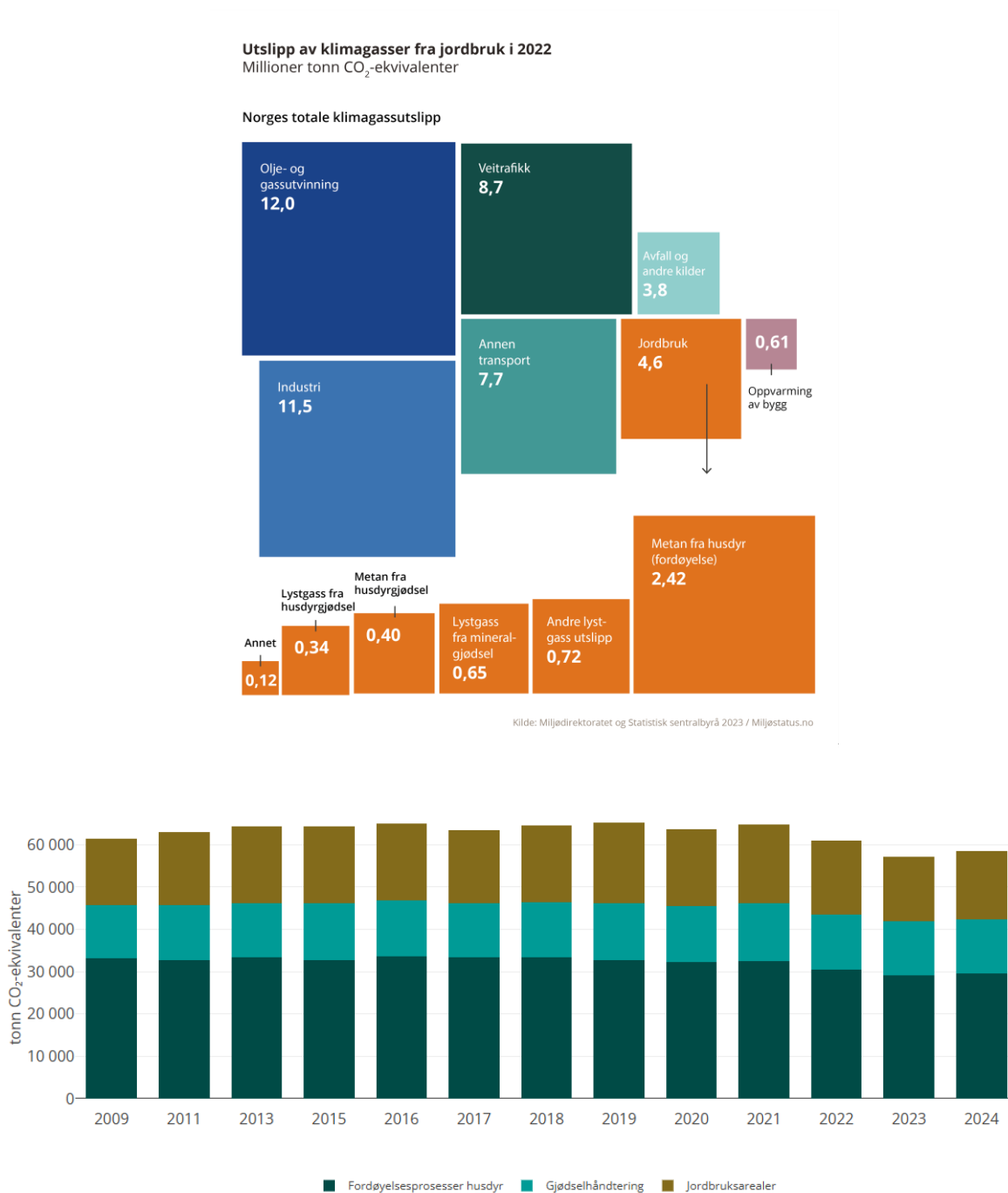
Produksjon	2008	2018	2022	2023	2024	2025	Enhet
Kylling	4420	6193	6612	6861	7524	6097	Tonn slakt
Verpehøns	138.000	144.000	136.000	137.000	115.000	139.000	Antall dyr
Slaktegris	4793	5130	5842	5934	5876	5539	Tonn slakt
Sauer over 1 år	2.685	4.089	3.775	3.856	3.819	3.781	Antall dyr
Avlssvin	4.827	4.930	3.951	4.170	3.466	3.018	Antall dyr
Ammekyr/kjøttfe	1.147	1.615	1.759	1.569	1.551	1.527	Antall dyr
Melkekyr	3.626	3.438	3.129	3.194	3.361	3.298	Antall dyr
Kumelk	24,5	24,3	23,1	21,7	24,9	25,1	Millioner liter
Tonn korn levert kornkjøper		23.789	25.384	26.416	28.757		Tusen tonn korn
Antall melkeprodusenter	146	89	75	71	72	67	Antall bruk
Melkeleveranse pr. produsent	195.000	274.000	308.000	305.000	346.024	374.353	Liter melk
Antall landbruksforetak	515	436	399	397	395	387	PT-søknader
Dyrka jord i drift	139.580	133.972	135.574	134.416	135.603	135.993	Antall dekar

Kilde: Trøndelag i tall, <https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/statistikk-og-utviklingstrekk/utvikling-i-jordbruket/ravarestatistikk>

I løpet av perioden 2010-2025 har antall jordbruksbedrifter i Levanger gått ned med nesten 25 prosent. Samtidig er volumet i produksjonen stort sett opprettholdt, og det produseres på mer areal enn i 2010.. Melkeproduksjonen pr. melkeku og gårdsbruk har økt betydelig i Levanger kommune. Det har skjedd på grunn av økt effektivisering av føring og melking. Strukturrasjonaliseringa i landbruket i Levanger er sterk og økende, og preges av økt mekanisering og automatisering. Levanger er også Trøndelags største kornkommune. I sesongen 2023-2024 leverte kornprodusentene i vår kommune 28,8 millioner kilo korn. Tendensen er klar, det blir færre mindre bruk, men større driftsenheter. Det er likevel meget viktig å beholde flest mulig produsenter, for å beholde mangfoldet og sikre at alt jordbruksareal blir drevet.

I Levanger er det i tillegg en betydelig satsing på potet, gulrot og grønnsaksproduksjon, også her med stadig færre og større produsenter. Vekstskifte er spesielt utbredt ved grøntproduksjon. Dette krever ofte mer samarbeid og jordleie. Andelen leiejord går stadig opp. Kamp om dyrkajorda fører til høye jordleiepriser. Grøntprodusentene er avhengig av tilgang på leiejord som er egnet for grønnsaksproduksjon. Det finner de delvis i egen kommune, men også i nabokommunen Verdal. Samtidig er det en rekke bønder som satser på nydyrking. Vi ser at det meste av dyrka arealer i Levanger er i drift, samtidig har vi en utfordring med gjengroing og liten drift av innmarksbeiter i husdyrfattige områder.

Utslipp av klimagasser fra jordbruket

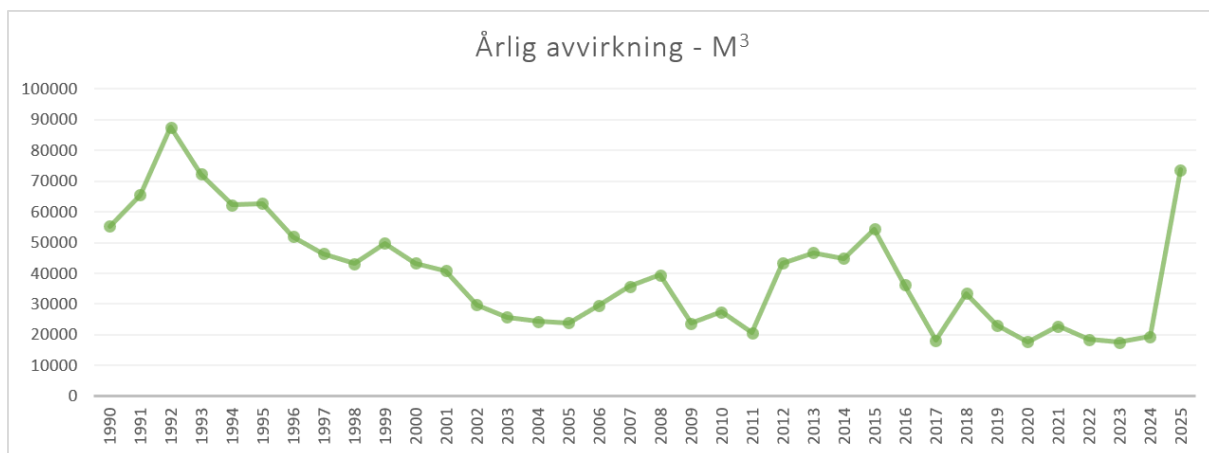
Figur N: Klimagassutslipp fra jordbruket i Levanger i perioden 2009-2024. Kilde: [Miljødirektoratet](#)

Levanger er en viktig matprodusent og jordbruket i Levanger står nødvendigvis for en betydelig andel av kommunens klimagassutslipp. Kommunen må arbeide med de virkemidlene som er tilgjengelig for å redusere utslippene, og dette kan blant annet gjøres ved å bruke avfall fra biogass for å erstatte mineralgjødsel, øke karboninnholdet i jord og beiter og bruke ny teknologi for å redusere metanutslipp

fra drøvtyggere. I klimaarbeidet er det ikke ønskelig å redusere selvforsyningsgraden for mat. Det er mulig å fremme produksjonsløsninger som vil gi mindre utslipp av klimagasser, og på den måten redusere utslippene uten at produksjonen minker.

Skogbruk

Skognæringen er svært viktig i Levanger kommune hvor Norske Skog er en hjørnesteinsbedrift. Skognæringen vil bidra i det grønne skiftet med å utvikle nye produkter som erstatter mange av dagens produkter som har et langt høyere karbonutslipp. Denne omstillingen er Norske Skog Skogn en del av. Skognæringa må balansere det å drive bærekraftig der det er stadig mer fokus på miljø, samtidig som at volumproduksjonen bør gå opp for å binde mer CO₂. Globalt er det veldig stor etterspørsel etter fersk fiber, det er derfor avgjørende å øke avvirkningen lokalt. Den store etterspørselen er et resultat av et stadig voksende marked for grønne produkter basert på tre. Avvirkningen i Levanger kommune har variert en god del mellom år. Avvirkningen i 2025 endte på vel 70 000 m³, som er det høyeste siden begynnelsen av 90-tallet. En avvirkning lik den vi hadde i 2025 kan ikke betegnes å være bærekraftig i lengden, spesielt ettersom en god del av hogsten dette året skjedde før skogen var hogstmoden. I 2025 var bruttoinntekten av avvirket tømmer på i underkant av 59 mill. Kr.

Figur: Viser avvirkning i Levanger helt fra året med nyttårsorkanen fram til ny rekord i 2025.

Utfordringen i primærskogbruket er at en gjennom en lengre periode har hatt stadig nedadgående tømmerpris. Dette har svekket skogeiernes interesse for å investere og ta vare på skogen som produksjonsareal. Dette ser en spesielt i forhold til skogkulturinnsatsen som har vært svært lav i forhold til behovet. Vi ser imidlertid at en økning i lønnsomheten de siste årene også gjenspeiler seg i investeringsviljen i ungsbogen. Dette er en gledelig og nødvendig utvikling.

Pr. i dag blir verken Norge eller den enkelte skogeiер godt gjort for karbonbinding i skog. Dette er uheldig i forhold til forståelsen rundt skog som et viktig karbonlager. Med dagens kvotepris på CO₂ vil en se at skogproduksjon er et kostnadseffektivt tiltak for binding av CO₂.

Klimaendringene vil også påvirke skogbruket. Fravær av vinter vil gjøre det mer krevende å avvirke skogen og faren for råte vil øke. Skogbruket vil også oppleve fordeler av klimaendringene gjennom at vekstvilkårene vil bedres, spesielt i høyereliggende strøk. Dette vil føre til at skoggrensen trekkes oppover. Skogareal som i dag har høy bonitet, kan oppleves som mer krevende å forynge i framtiden som følge av økt temperatur og mer nedbør.

Havbruk

Regjeringens målsetting er en betydelig vekst og videreutvikling av fiskeri- og havbruksnæringen. Havbruk er for tiden ingen stor næring i Levanger, men Fiskeridirektoratet mener det er potensial for høyere utnytting av marine ressurser. Det er per i dag ingen klarerte akvakulturlokaliteter i sjø i Levanger kommune, eller avsatt areal for akvakultur i sjøområdet. Det er en landbasert lokalitet (10385 Hopla) for settefisk av laks, ørret og regnbueørret i kommunen. Når det gjelder fiske, er det registrert seks områder for aktive redskap, og fem for passive redskap.

Trondheimsfjorden har status som nasjonal laksefjord. Her skal det ikke være tillatt med nye tiltak og aktiviteter som kan skade villaksen. Prinsipielt vil ikke dette være til hinder for etablering av akvakultur for marine arter, dersom vilkår om rømmingssikring, kontroll av sykdom og lokalisering minst 5 km fra nasjonalt laksevassdrag kan innfris. Det er også meldt interesse for høsting av tare, tang og skjell i fjorden i Levanger.

Sirkulærøkonomiens virkning

Å ta vare på ressursene vi har tilgjengelig, er viktig for at framtidige generasjoner skal ha ressurser tilgjengelig. Det er sentrale tema i mål 11 (Bærekraftige byer og samfunn) og 12 (ansvarlig forbruk og produksjon) i FNs bærekraftsmål.

Sirkulærøkonomi betyr å sette sammen råvarer på en slik måte at de lett kan tas fra hverandre og gjenbrukes. Ikke noe skal gå til spille. I dag brennes alt for mange ressurser. EU setter skjerpede krav til gjenvinning. Allerede i 2025 skal 55 prosent av husholdningsavfallet ombrukes eller materialgjenvinnes. Dette øker fram til 2035, da 65 prosent av dette avfallet skal gjenvinnes. Kommunene i Innherred Renovasjon klarte 54,98 prosent i 2022.

Dette åpner for helt nye måter å tenke på, men stiller også krav til oss som forbrukere. Samfunnet er i for stor grad organisert slik at vi forbruker og kaster varer. Bedrifter ser i for liten grad til hverandres materialstrømmer. Det finnes en relativt fersk analyse av materialstrømmer som er til overs for Fiborgtangen næringspark. Der pekes det på gjødselabrikk, akvakultur, drivhus, fjernvarme og nye proteinkjeder som mulig anvendelse av de ressursene på området som ikke utnyttes maksimalt i dag.

Skal man tenke ressurser på tvers av dagens verdikjeder får kommunene en ny rolle som tilrettelegger for å skaffe kontakt mellom bedrifter, men også for å se nye forretningsmuligheter. Det kan skje i form

av å organisere en rekke mindre aktører for å jobbe med en stor aktør som trenger de små råvarer. Det kan også skje gjennom å organisere samfunnet på en måte som fordrer og stimulerer til samarbeid mellom bedrifter med forskjellige varestrømmer.

Det stiller også krav til at samfunnet organiseres på en annen måte enn i dagens lineære samfunn. Et eksempel er hvis landbruket skal ha en sentral rolle i framtidens energiløsning bør kanskje energidepartementet og landbruksdepartementet slås sammen.

Biogass

Behovet for energi er stort og det satses i stor grad på bruk av elektrisitet når fossile energibærere skal erstattes. Biogass er imidlertid også en energibærer med stort potensiale, som både kan bidra til å redusere klimagassutslipp og kan være en nyttig komponent i framtidens energisystem. Dette kommer fram i [rapport fra NORSUS, Norsk institutt for bærekraftsforskning](#). Resultatene i rapporten viser at det er størst potensiale for økt biogassproduksjon fra husdyrgjødsel og halm fra landbruket, fiskeslam og matavfall.

Ved å la husdyrgjødsel gå gjennom et biogassanlegg, fanges metangass opp til videre bruk, istedenfor at den lekker ut i atmosfæren. Biogassen kan erstatte deler av eksisterende bruk av fossilt brennstoff.

Samtidig minimeres produksjonen av lystgass i gjødsellager vinterstid. Dersom mat- eller slakteavfall benyttes sammen med husdyrgjødsel, vil biogassproduksjonen øke ytterligere.

Regjeringa satte tidlig et nasjonalt mål om at 30 % av all husdyrgjødsel skal gå gjennom et biogassanlegg innen år 2020. Da 2020 kom var det bare 1 % av husdyrgjødsel som ble brukt på den måten.

I Levanger/Verdal er både Biokraft AS og Ecopro AS biogassprodusenter og benytter seg i dag også av noe husdyrgjødsel. Restprodukter vil i en slik prosess være fast og flytende biorest. Fast biorest har høyt innhold av fosfor, som er en begrenset ressurs i verden. Bioresten kan spres på jorder som et biogjødsel. God håndtering av fast biorest kan redusere bruken av kunstgjødsel, spesielt for næringsstoffene fosfor og kalium. I Levanger er ikke håndteringen av fast biorest løst.

Flytende biorest har høyt innhold av nitrogen og vil derfor redusere behovet for nitrogen fra mineralgjødsel. Håndtering av flytende biorest fungerer bra i området vårt.

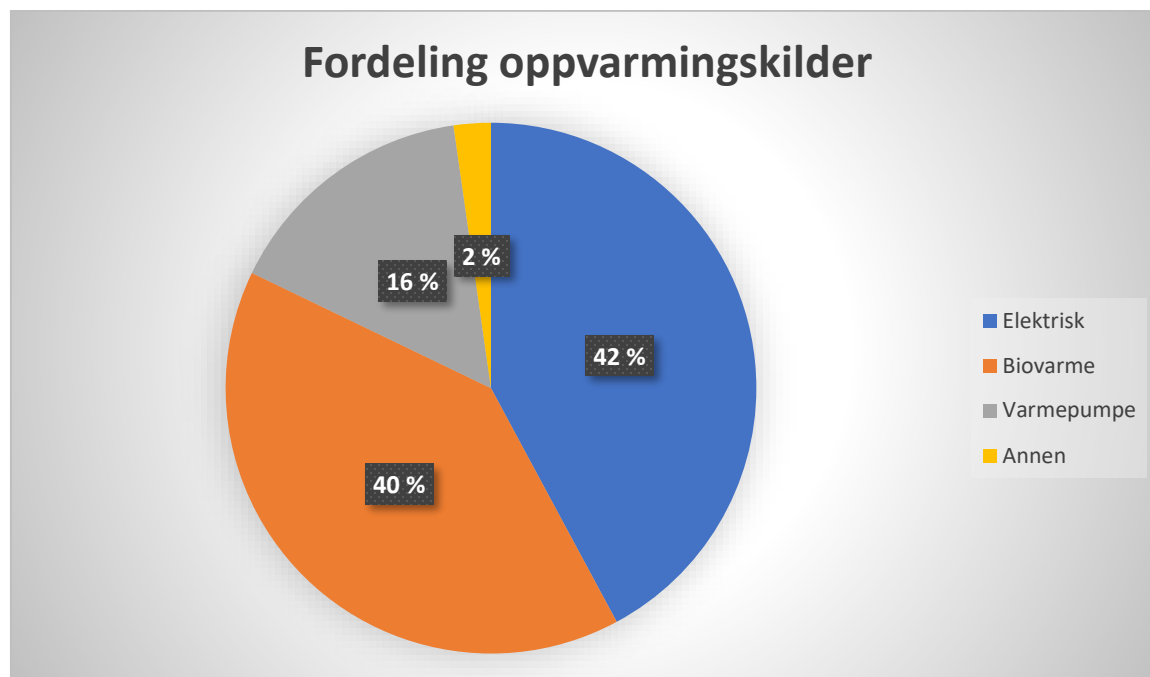
Reduksjon i bruken av mineralgjødsel senker utslipp av klimagasser.

I 2025 kom en ny gjødselbrukforskrift som begrenser hvor mye fosfor bøndene kan gjødsle på jordene sine. I husdyrtette områder som Levanger vil det begrense sterkt bruken av tilleggsgjødsel ut over husdyrgjødsel. De to store biogassfabrikkene tilfører betydelige mengder fosfor og nitrogen til regionen. Det må finnes nye måter å håndtere denne gjødselressursen på fordi det ikke finnes nok spredeareal i Innherredsregionen til å ta imot bioresten. Den må komprimeres på en slik måte at den kan transporteres ut av regionen.

Teknisk infrastruktur

Bygg og eiendom

Levanger kommune eier og drifter rundt 176 000 m² bygg til kommunale formål. Oppvarming av kommunale bygg er fossilfri, og fossile fyringskilder benyttes kun som backup. Det er gjennomført en rekke ENØK-tiltak i de kommunale byggene, blant annet er det flere bygg med luft til vann-varmepumpe, og vi har også tre bygg med grunnvarmepumpe. Solcelleanlegg er montert på Regnbuen avlastningsbolig (2019), Frol barnehage (2021) og Nav Hjelpemiddelsentral (2026). Kommunen har erfart at solceller har liten eller ingen innvirkning på effektreduksjon i månedene oktober- mars, men betydelig virkning på effekten i de andre månedene. Videre har en rekke av kommunens bygg biovarme som varmekilde. Biovarme er klimanøytral oppvarming der det fyres med pellets eller flis. Varmekildene fordeler seg på kommunale bygg som vist i figuren under.

I tabellen under er det vist i hvilke bygg de ulike varmekildene befinner seg.

Eiendom	Oppvarma bruksareal	Årlig gjennomsnittlig energibruk, kWh	Vannbårent varmeanlegg	Varmekilde	Kommentar
SKOLER					
Åsen barne- og ungdomsskole, byggeår: 1954, 1976, 1996, 2006	3 197	523 555	Nei	Elektrisk	Nybygging. Oppstart 2027.

Frol barneskole					
Bygg 2, Toa - barneskole, byggeår: 1990, 2012	494	1 637 842	Vannbåren	Biovarme	Flere renoveringer over årene, men generelt ikke energimessig oppgradert foruten vindusutskifning
Bygg 3 og 4 - barneskole, byggeår: 1960	2 036		Vannbåren	Biovarme	
Bygg 5 - barneskole, byggeår:1999	508		Vannbåren	Biovarme	
Bygg 6, adm., gymsal - barneskole, byggeår: 2006	1 803		Vannbåren	Biovarme	
Bygg 7 - barneskole (gml. ungdomsskole) Byggeår: 1970	3 620		Vannbåren	Biovarme	
Halsan barneskole, byggeår: 1987, 1996	3 181	459 385	Nei	Elektrisk	Energimessig som byggeår
Levanger ungdomsskole, byggeår: 2015	6 437	561 892	Vannbåren	Biovarme (fjernvarme-anlegg)	
Nesheim barneskole					
Hovedbygg barneskole, renovert 2010	5 568	579 438	Vannbåren	Grunnvarme-pumpe, Elkjel	Energimessig oppgradert ved totalrenovering
Tilbygg barneskole, byggeår: 2016					
Ytterøy barne- og ungdomsskole og barnehage, byggeår: 2017	2 503	219 647	Vannbåren	Luft til vann varmpumpe, Elkjel.	
Ekne barneskole, byggeår: 1971, 1997, 2014	1 803	379 223	Nei	Elektrisk	Energimessig som byggeår
Skogn barne- og ungdomsskole					
Bygg A (SFO/1-2 trinn), barne- og ungdomsskole, byggeår: 1997	826	1 879 709	Vannbåren	Biovarme	Flere renoveringer over årene, men generelt ikke energimessig oppgradert foruten vindusutskifning
Bygg B (7-trinn), barne- og ungdomsskole, byggeår: 1960	991		Vannbåren	Biovarme	
Bygg C/D (3-6 trinn/adm./kantine), barne- og ungdomsskole, byggeår: 2010	2 493		Vannbåren	Biovarme	
Bygg E (8-10 trinn), barne- og ungdomsskole, byggeår: 1970	3 719		Vannbåren	Biovarme	
Bygg G (idrettshall), byggeår 1980	1 870		Delvis vannbåren	Biovarme, elektrisk	
BARNEHAGER					
Momarka barnehage, byggeår: 1991, 2007, 2021	1 057	150 603	Vannbåren	Grunnvarme-pumpe, Elkjel	Energimessig som byggeår
Ekne barnehage, byggeår: 1987, 2011, 2013	332	70 607	Nei	Elektrisk	Energimessig som byggeår
Ny Frol barnehage, byggeår: 2021	2 000	256 939	Vannbåren	Luft til vann varmpumpe	
				Solcellepanel, årsproduksjon ca. 130 000 kWh	

Skogn barnehage , byggeår: 2009, 2020	500	98 609	Vannbåren	Luft til vann varmpumpe, Elkjel	
Purktrøa Voll barnehage , byggeår: 2019	399	72 288	Nei	Luft til luft varmpumper, elektrisk	
IDRETTSBYGG					
Løa idrettshall , byggeår: 1999	869	236 512	Delvis vannbåren	Biovarme (fjernvarme-anlegg), elektrisk	Energimessig som byggeår
Trønderhallen idrettshall og svømmehall , byggeår: 2010	10 673	2 648 554	Vannbåren	Biovarme (fjernvarme-anlegg)	
Moan idrettspark , garderobebygg og idrettshall, byggeår: 1988	350	84 210	Nei	Elektrisk	Biovarme idrettsdekke. Biovarme inngår ikke i årlig gjennomsnittlig energibruk.
Åsenhallen idrettshall , byggeår: 2019	2 092	141 825	Vannbåren	Luft til vann varmpumpe, Elkjel	
STAUP					
Staup bygg D - verksted aktiviseringstilbud , byggeår: 1981	286	142 265	Nei	Elektrisk	Energimessig som byggeår
Staup bygg E - undervisning, kantine, adm. og voksenopplæring , byggeår: 1972	1 078	258 147	Nei	Elektrisk	Etterisolert og skiftet vinduer 2020
Staup bygg H - varieteten, kontorbygg og voksenopplæring , byggeår: 1920	462	110 634	Nei	Elektrisk	Etterisolert og skiftet vinduer 2013
Staup bygg I - karasjokk, barnehage , byggeår: 1941	615	147 273	Nei	Elektrisk	Delvis etterisolert og skiftet vinduer 2015, renovering i 2012
Staup bygg F - låven - undervisning, lager, verksted, kontor og voksen-opplæring , byggeår: 1922	599	130 976	Nei	Elektrisk	Bygd om av fylkeskommunen, men energimessig som 70/80-tallet
Staup bygg G - rektorbolig, NOK Trøndelag , byggeår: 1899	332	104 237	Nei	Elektrisk	Utvendig etterisolert og skiftet vinduer (2024).
HELSEBYGG OG OMSORGSBOLIGER					
Ytterøy helsetun, sykeheim , byggeår: 1921, 1972, 1980, 1995	1 637	364 194	Nei	Elektrisk	Energimessig som byggeår. Skiftet vinduer.

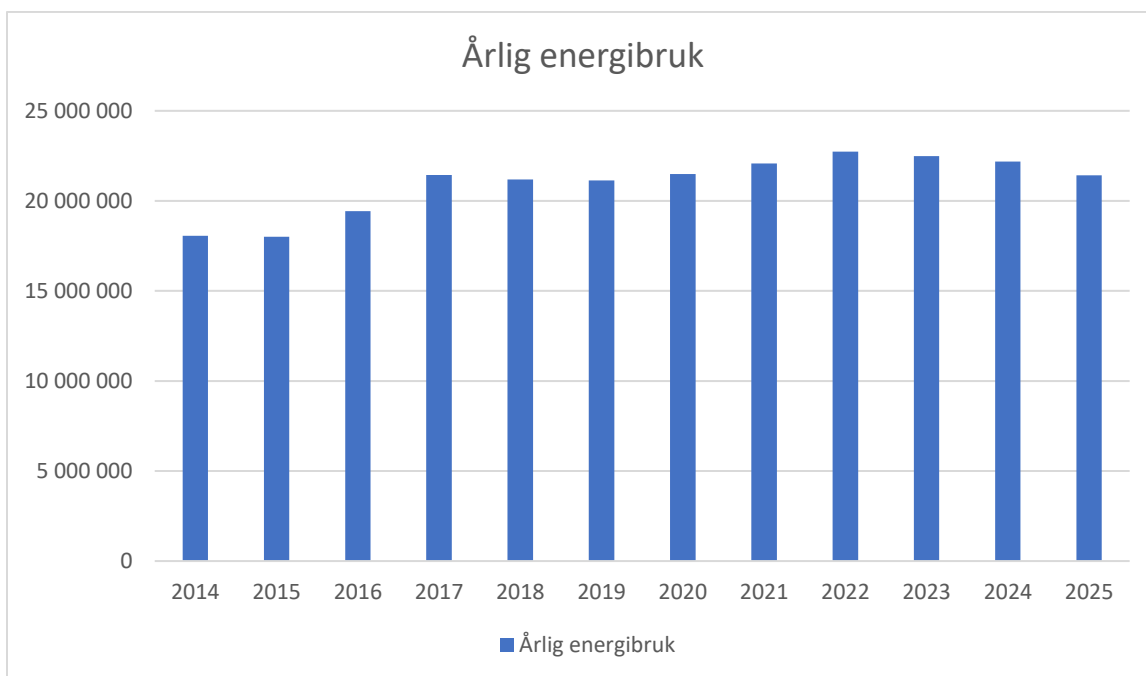
Eplehagen 2, omsorgsboliger, byggeår: 2016	1 582	157 092	Vannbåren	Luft til vann varmepumpe, Elkjel	
Breidablikk helsetun, omsorgs- boliger, byggeår: 1980, 2004	6 420	1 512 614	Vannbåren	Biovarme (nærværme- anlegg)	Energimessig som byggeår
Skogn helsetun, sykeheim, byggeår: 1985, 2002	4 507	739 292	Delvis vannbåren	Elkjel, elektrisk	Energimessig som byggeår
Staup helsehus, byggeår: 2016	5 724	1 009 243	Vannbåren	Biovarme (nærværme- anlegg)	
Stokkbakken omsorgssenter, omsorgsboliger, byggeår: 2017	3 928	470 503	Vannbåren	Grunnvarme- pumpe, Elkjel	
Levanger bo- og aktivitets- senter, omsorgsboliger, byggeår: 1982, 1996	6 270	1 479 104	Nei	Elektrisitet	Energimessig som byggeår. Skiftet vinduer
Staupshaugen verksted, aktiviseringstilbud, byggeår: 1971, 1982, 2005	1 473	316 359	Delvis vannbåren	Elkjel, elektrisk	Energimessig som byggeår
Leira avlastningsbolig, omsorgsboliger, byggeår: 1999	470	177 482	Nei	Elektrisk	Energimessig som byggeår. Planlagt tilbygd og rehabilitert 2027.
				Elkjel	
Regnbuen avlastningsbolig, omsorgsboliger, byggeår: 2019	921	146 556	Vannbåren	Solcellepanel, årsproduksjon ca. 50 000 kWh	

DRIFTS- OG NÆRINGSBYGG

NAV Hjelpemiddelsentral, byggeår: 2026	1 203	Teoretisk beregnet 102 050	Vannbåren	Varmepumpe med elkjel som backup Solcellepanel årsproduksjon ca. 20 000 kWh	
Røstad Næringsbygg, kontorbygg, byggeår: 1999, 2021	1 406	486 092	Vannbåren	Biovarme (fjernvarme- anlegg)	Energimessig som byggeår
Levanger Rådhus, byggeår: 1963, 1988	9 409	1 675 020	Delvis vannbåren	Elektrisk, Elkjel, luft til vann varmepumpe	Energimessig som byggeår. Skiftet vinduer
Kombinasjonsbygget, kontorbygg, byggeår: 2017. Tilbygd 2024.	3 016	496 078	Delvis vannbåren	Nærværme fra sykehuset, elektrisk	
Gamle Frol barnehage, lager/driftspersonell, byggeår: 1995	458	104 557	Nei	Elektrisk	Energimessig som byggeår
Moan Brannstasjon, byggeår: 1984	955	68 540	Nei	Elektrisk	Energimessig som byggeår

Ytterøy brannstasjon , byggeår: 2021	401	71 141	Vannbåren	Luft til vann varmpumpe, Elkjel	
Moan drift og anlegg, lager Drift og anlegg, verksted/uteavdeling , byggeår: 1984, ren. 2022	854	172 514	Vannbåren	Biovarme (fjernvarme-anlegg)	Renovert 2022, energitiltak utført for å løfte energitilstanden
Levanger brannstasjon , byggeår: 2023	2 695	376 805	Vannbåren	Biovarme (fjernvarme-anlegg)	
Vaskeriet Arena havna, film/eventarena , byggeår: ukjent, ombygd 2000	2 300	343 908	Nei	Elektrisk	Energimessig som byggeår/ombygging
Leira Mottak, asylmottak , byggeår: 1990 – tallet, 2016	1 954	222 327	Nei	Elektrisk	Energimessig som byggeår. Planlagt sanert i årene fremover. Nyeste byggene fra 2016 skal ikke saneres.
Rinnleiret, nedlagt militærleir	7 900	959 129	Nei	Elektrisk	Energimessig som byggeår
KULTURBYGG					
Kirkegata 11, murbygget, museum, kulturskole, kontorer og ungdomshus , byggeår: 1925, 1955, 1999	2 354	709 039	Vannbåren	Elkjel	Energimessig som byggeår
Kirkegata 11, gulbygget, museum, kunstlokale , byggeår: 1878	783		Nei	Elektrisk	
Festiviteten, teatersal , byggeår: 1898, 1993	1 147	274 784	Nei	Elektrisk	Renovering 1993, energitilstand tilsvarer kravene da.
Levanger bibliotek , byggeår: 1963	1 126	240 950	Nei	Elektrisk	Energimessig som byggeår, er renovert siden, men generelt kun vindu er skiftet med tanke energitiltak. 956 m2 er bibliotek, resten helsestasjon for rus.

Figuren *Energibruk i kommunale bygg* under viser elektrisitetsforbruket i kommunens bygg fra 2014 til 2025.

Figur: Energibruk i kommunale bygg, Levanger. Tall i kWh.

Energiforbruk per areal i formålsbygg, dvs. skoler, barnehager, institusjoner etc., viser en stabil trend i forbruket per m² de siste årene, korrigert for temperatur.

Den kommunale bygningsmassen består av skoler, barnehager, helsebygg, administrasjonsbygg, omsorgsboliger, idrettsanlegg, andre spesialbygg og kommunale utleieboliger.

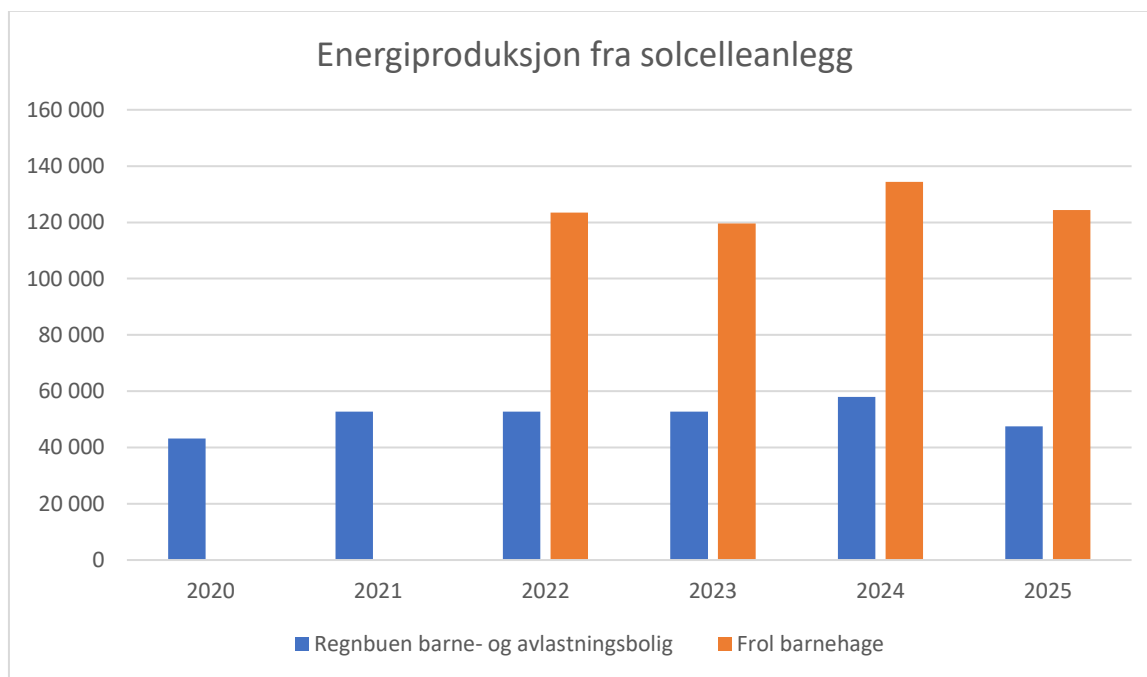
Eksisterende bygg, som står for største delen av bygningsmassen, har ikke forskriftsfestet krav på å redusere energibruken. Det jobbes imidlertid kontinuerlig med å redusere energibruken i kommunale bygninger, hvor teknologi nå står for større og større del av potensialet for redusert energibruk i bygg, i tillegg til etterisoleringer.

Nye bygninger gir lavere energibruk per m², men er ofte også mye mer arealeffektive enn eldre/eksisterende bygninger. Nye bygg er omfattet av strenge energikrav, og blir jevnlig revidert, slik at kravene øker i takt med utviklingen.

Det er vesentlig å tenke på materialbruken i nye bygg, og framtidens bygg vil nok i større grad benytte trematerialer som gir et lavere klimaavtrykk enn stål og betong. Samtidig er det vesentlig å hensynta materialvalg for øvrig og design. Gjenbruk/ombruk vil bli stadig viktigere, og det er forventet at lovpålagte krav skjerpes inn i tiden fremover.

Generelt foregår det utvikling av både teknologi og isolasjonsmaterialer som åpner for nye muligheter i kommunens bygg.

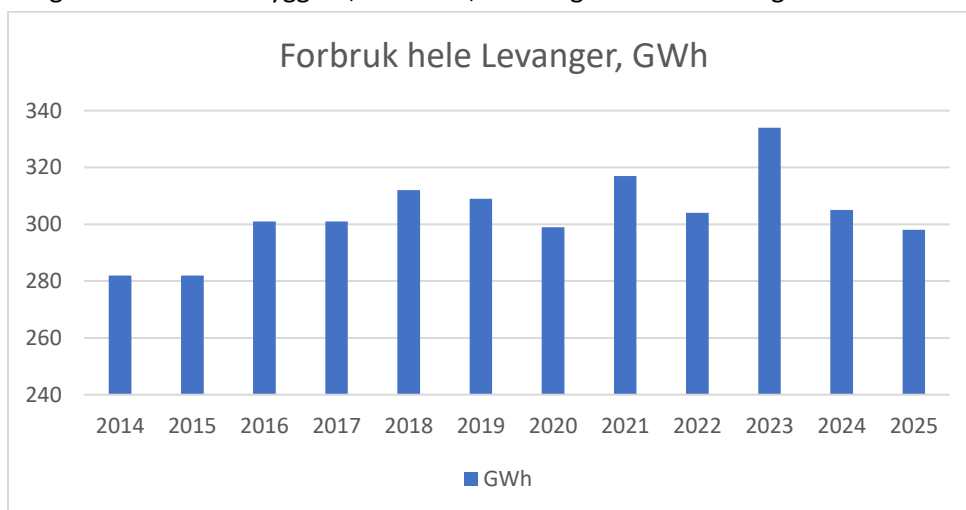
Tre av kommunens bygg har, som nevnt, solcelleanlegg, og figuren under viser total produksjon i kWh per år. Nav Hjelpemiddelsentral i sitt første driftsår, og er derfor ikke med i oversikten.

Figur: Produksjon av strøm fra solcelleanlegg. Tall i kWh.

Energityper og forbruk

Energiforbruk henger nøye sammen med klimagassutslipp. I Norge er produksjon av elektrisitet i all hovedsak basert på vannkraft og dermed «ren», men et stadig økende energiforbruk fører derimot til at vi også må importere elektrisitet på andre ikke-fornybare energibærere som kull, petroleumsprodukter og atomkraft. NVE utarbeider hvert år en klimadeklarasjon for fysisk levert strøm. De siste beregningene viser at hver kWh i Norge gir et utslipp på 19 gram CO₂-ekvivalenter. Figuren under viser variasjon i energibehovet for innbyggere, bedrifter, offentlig virksomheter og industri.

Figur: Totalt strømforbruk i hele Levanger kommune, inkludert innbyggere, bedrifter, offentlige virksomheter og industri. Tall i GWh (1 GWh = 1 000 000 kWh).

Energibruk og miljøkvaliteter/materialbruk i bygg og anlegg

I både tjenestekjøp, varekjøp og anskaffelser knyttet til nye bygg og anlegg, vil det fremover i større grad stilles miljøkrav for blant annet å redusere klimagassutslipp. Blant annet stilles det krav i offentlige anskaffelser fra 1.januar 2024 om at miljøkrav skal vektles minimum 30 %. Kravene vil gjelde for blant annet: Bygg, anlegg og eiendom, IKT, møbler/inventar og mat og måltidstjenester. Under er ett eksempel på ulike krav som kan stilles i byggeprosjekt. Videre kommer det krav om gjenbruk av både inventar og bygningsdeler.

Tabell 1: DFØ sitt førsteutkast til veileder om de nye reglene om 30 % vektlegging av klima og miljøhensyn i offentlige anskaffelser.

Krav	Forklaring	Typiske tiltak	Indikator
Energieffektivitet	Krav om passivhus, evt. Futurebuilt NZEB eller andre mer ambisiøse krav skal redusere behovet for energi til oppvarming	Bedre isolasjon Mindre vinduer	kWh
Effektreduksjon	Tiltak som kan redusere behovet for tilført effekt	Solcelleanlegg Varmepumpe Laststyring	kW
Relativ energieffektivitet	Forholdet mellom energibruk og areal	Bedre brutto/nettofaktor	kWh/m ²
Energibruk/bruker	Energibruk per elev, per beboer, per kontoransatt etc.	Romprogram og planløsning	kWh/bruker
Energistyring og måling	Utnytte muligheter i sentral driftsstyring	Aktiv styring, f.eks. nattsinking, laststyring	Kroner

Vegbygging

Bygging av bedre veger gir ofte økte klimagassutslipp fordi utslippene øker ved økt hastighet. Dobling av hastigheten fører til fire ganger større luftmotstand, som gir økte klimagassutslipp.

Vegbygging kan føre til nedbygging av dyrka mark. Det er presisert i nasjonal jordvernstrategi at et sterkt jordvern er viktig for å sikre matproduksjonen. Tap av dyrkamark vil igjen føre til behov for nydyrking av annet areal, som gjerne er skog i dag. Hogst av skog slår negativt ut på klimaregnskapet i og med at skog binder CO₂. Vegbygging kan også direkte føre til at skog går tapt ved at skogsområder avskoges for å gi plass til veger.

Vedlikeholdsetterslep

Vedlikehold defineres som ivaretagelse av realverdier slik at opprinnelig standard og tilstand ivaretas i byggets levetid. På nasjonalt nivå viser mange rapporter at det er etterslep i vedlikeholdet på bygg og veier. Dette er situasjonen i Levanger kommune også. Vedlikeholdsplan lagt fram i Driftskomiteen i 2019

viser at etterslepet på bygg da var i størrelsesorden 300 000 000 kroner. Vedlikeholdsetterslepet har økt etter dette, og er i 2026 stipulert til 460 000 000 kroner.

Innenfor veiforvaltning har en samme situasjon som på bygg. Vedlikeholdsetterslepet på vei utgjør ca. 70 000 000 kroner, regnet etter nasjonale gjennomsnittstall.

Endringer i lov og forskrifter og økt fokus på FNs bærekraftsmål løfter behovet for å redusere kommunens vedlikeholdsetterslep som er bygd opp over mange år. Det gjelder å ta vare på det vi har i stedet for å investere i nytt, jamfør punkt om ombrukskartlegging.

Grønnstruktur og friområder

Grønnstrukturene i Levanger er for det meste regulert som LNFR-områder. Grønnstrukturene er viktig for natur, (kultur-) landskap, biomangfold, friluftsliv, folkehelse, karbonlagring og sikring mot flom og annen naturskade. Flere av disse funksjonene blir best ivaretatt dersom grønnstrukturene forblir mest mulig sammenhengende.

Friluftslivkartleggingen er en ferdig analyse som kan brukes til å vurdere om det er områder som bør få nytt arealformål eller hensynssone i kommuneplanen for å ivareta friluftslivinteressene på best mulig måte. [Friluftslivkartleggingen](#) i Levanger kommune viste at det er mange store friluftsområder med høy verdi for friluftslivet.

Innspill som er mottatt gjennom Levanger by- og bygdelab viser at innbyggerne i Levanger er spesielt opptatt av møtesteder og tilgang på grønne friområder, også i sentrum. Det er flere steder ønske om tursti i tilknytning til sjøen, eller *strandpromenader*.

I forbindelse med etablering av nye boligfelt legges det til rette for enkel tilgang til friluftsområder i nærheten, med bla opp grusing av stier for universell adkomst.

Med forventede effekter av klimaendringene som mer styrtregn og flom er det desto viktigere å ivareta grønnstrukturer som har en fordrøyende funksjon, samt tilrettelegge for blågrønne strukturer som kan sinke og lagre overvann i tettbygde strøk. En bonus med grønne strukturer er at de bidrar til attraktivitet og bolyst.

Ombrukskartlegging

Nye krav om ombrukskartlegging i byggeteknisk forskrift ble innført i 2022, og gjort gjeldende fra og med 1. juli 2023. Det er i samarbeid med Retura og Verdal kommune etablert en ombrukssentral på Verdal. Bygg som skal rives eller ombygges ombrukskartlegges. Målsettingen er reduksjon av avfall i bygningssektoren, og redusert behov for bygningsmaterialer gjennom å bruke materialer på nytt. I anbudskonkurranser stilles det krav om at det som er gjenbrukbart enten benyttes av oss selv, eller leveres ombrukssentralen.

Utbyggingsavtaler

Bruken av utbyggingsavtaler bidrar til å sikre samfunnsnyttige kvaliteter, og i dag benyttes slike avtaler for de fleste arealer som bygges ut. En utbyggingsavtale er et samarbeidsverktøy mellom en kommune og en utbygger som bl.a. skal sikre gjennomføring og kvalitet, og redegjøre for hvilke arbeider eller utgifter som skal dekkes av de ulike partene. For eksempel kan utbyggingsavtaler etter «områdemodellen» være nyttig å ta i bruk når et helhetlig område skal utvikles litt etter litt og flere utbyggere er involvert på ulike tidspunkt. En utbyggingsavtale kan også brukes til å sikre bidrag fra utbyggere til eksisterende park, anlegg, lekeområde e.l. i nærmiljøet der det er mer samfunnsnyttig å utbedre eksisterende anlegg enn å etablere nytt.

Universell utforming

Universell utforming handler om at alle skal kunne delta i samfunnet på mest mulig like vilkår. For mange brukergrupper kan det være en utfordring å ta seg rundt i omgivelser som ikke er tilpasset behovene. Det kan dreie seg om offentlig tilgjengelige bygg, parker, gater eller turdrag. Det kan også f.eks. handle om fargebruk, lyssetting og sosiale omgivelser. Ofte kan enkle grep gjøre stor forskjell. For eksempel viser undersøkelser at flere benker langs gangveier gjør at flere eldre kommer seg ut og går, noe som har stor betydning for helse og livsstandard. Lekeplasser som etableres i nye boligområder skal ha stor grad av universell tilpassing.

Når det gjelder tilgjengelighet for alle brukergrupper, har Levanger i likhet med andre kommuner et forbedringspotensial. Videre analyse bør forsøke å avdekke hvor det er rom for forbedring.

I kommunestyrets *sak 29/2026 Samordnede temaplaner 2025-2026* ble det vedtatt at universell utforming skal tematiseres og vurderes i alle temaplaner.

Tekniske tjenester

Det samarbeides med Verdal kommune om maskinutstyr og tjenester, og søkes kontinuerlig å selge tjenester til både private og offentlige kunder. Avdeling for drift og anlegg tilbyr sertifisering av lekeutstyr, arboristtjenester som beskjæring av trær, samt tjenester som setting av brøytepinner, høvling og kantslått av private veier eller parkeringsområder.

Det jobbes kontinuerlig med kostnadsreduksjoner og inntjeningsforslag fra de ansatte. De nyeste tjenestene inkluderer kamerakontroll av avløpsledninger, søking av vann- og avløpsledninger samt spyling av vegger og bruer.

Fremtidens klima forventes å bringe mer nedbør, utfordrende vintre og våtere forhold som gjør det problematisk å ta seg fram. Overvann er en stadig trussel som påvirker veikonstruksjoner. Hyppigere skift mellom snø og regn blir mer vanlig. Dette øker behovet for veivedlikehold, spesielt på grusveier.

Bruken av strøsand har økt betydelig de siste årene. Dette utløser behov for å vurdere bruken av salt og krever annet utstyr.

Brøyting og strøing av gang- og sykkelveger i Levanger kommune påvirkes av kravene som følger av at kommunen er en sykkelkommune. Dette krever tilpasning av arbeidsmetoder, med påfølgende økte kostnader.

Driftsavdelingen ser fremtidige muligheter for at maskiner kan drives med elektrisitet eller miljødrivstoff. Dette bør vurderes. Her må det imidlertid undersøkes om det fins muligheter til å kompensere avdelingen for dette.

Nye krav til håndtering av snø på veger innebærer at snø må kjøres til godkjente deponier. Dette øker behovet for maskinbruk og håndtering, og gjør at tjenesten blir dyrere.

Kommunens bilpark

Virksomheten Levanger kommune har ca. 140 tjenestebiler og 6 el-sykler. Bilparken bestrebes å tilpasses tjenstlig behov til enhver tid. En økning av hjemmetjenester vil medføre økt behov for biler.

Virksomhetens bilpark er organisert rundt tre hovedstasjoner: Rådhuset, Hjemmetjenesten nord og Hjemmetjenesten sør. Driften av stasjonene skjer i samarbeid med bilansvarlig. I tråd med politiske føringer pågår det et arbeid med å gå over fra fossilt drivstoff til elektrisitet. Om det oppstår situasjoner der det ikke er mulig å benytte el-bil i helse og velferd pga. strømmangel, så omdisponeres diesalbiler som finnes i dagens bilpark.

Kommunens ansvar for bilordningen ble i august 2026 flyttet over til Kommunalteknikk med mål om å ha tilgang til kommunens verksted.

Utbyggingsmønster og strukturer

Offentlige arealer – skoler, barnehager og helse- og omsorgsbygg

Planlegging av utbygging av nye boligområder har konsekvenser for kapasiteten på de ulike skolene og vice versa. [Utvikling i elevgrunnlag](#) i skolekretsene er beskrevet i kapitlet om oppvekst og utdanning. Levanger har i den seneste tiden gått i retning av større skoleenheter, noe som har ført til nedlegging av Mule, Okkenhaug og Tuv barneskole, og Frol og Nesset.

Grendene ønsker egne ungdomshus som kan være en del av fritidstilbudet for ungdommen, som alternativ til å trekke inn til Levanger sentrum.

Levanger kommune er vertskommune for videregående skole, sykehus og universiteter. På campus Røstad er det sikret nok areal til framtidig universitetsformål.

Sykehuset Levanger planlegger utvidelse innenfor eksisterende areal. Med god arealutnyttelse vil sykehuset klare dette innfor eksisterende areal.

I byplanleggingen er det viktig å legge til rette for god mobilitet mellom områdene slik at vi kan få til god sambruk av offentlige arealer.

Boligbygging

Befolkningsvekst, klimaendringer og økt press på våre naturressurser har betydning for hvordan bebyggelse, anlegg og infrastruktur bør planlegges. Ifølge [Statlige planretningslinjer for bolig-, areal- og transportplanlegging](#) må utviklingen gå i retning av mer kompakte byer og tettsteder, redusert transportbehov og fokus på miljøvennlige transportformer.

For Levanger innebærer dette blant annet satsing på gode sykkel- og gangvegforbindelser, tilrettelegging for buss og tog, og helhetlig planlegging av boligområder, arbeidsplasser og nødvendige samfunnsfunksjoner som butikker og skoler. Boligutbygging bør i størst mulig grad skje som fortetting i bebygde strøk, gjerne i form av konsentrert type bebyggelse. Som følge av knapphet på areal i tilknytning til sentrumsområder, må boligfelt etableres i grender og i områder uten kollektivtrafikk.

Ca. 10 000, dvs. halvparten av Levangers innbyggerne, er bosatt i Levanger sentrum. De mest befolkede tettstedene i kommunen er Åsen med ca. 1500 innbyggere og Skogn med ca. 3000 innbyggere.

Befolkningsveksten ventes å være størst i Levanger sentrum, derfor må mesteparten av det fremtidige boligbehovet dekkes der. Det er også viktig å opprettholde et variert og attraktivt boligtilbud utenfor sentrumssonen.

Basert på SSB's befolkningsframskriving forutsatt høy nasjonal vekst fram mot 2040, og forutsatt at hver husholdning i gjennomsnitt består av 2,2 personer, er det nok tilgjengelige boenheter til å dekke behovet i Levanger frem mot 2040 i gjeldende arealplaner. Forutsatt at 30-40 % av befolkningen i kommunen bor utenfor Levanger sentrum, bør en gjennom langsiktig planlegging sikre boliger til ca. 1000 personer. Likevel er det aktuelt å finne mer areal til boligområder for å kunne gi et attraktivt og variert boligtilbud, også i grendene. I tillegg til avsatte boligområder, åpner kommuneplanen opp for fradeling til bolig innenfor «LNFR- spredt boligbebyggelse»-arealer.

Husbanken er et viktig virkemiddel for å sikre en variert bosetting i alle deler av kommunen.

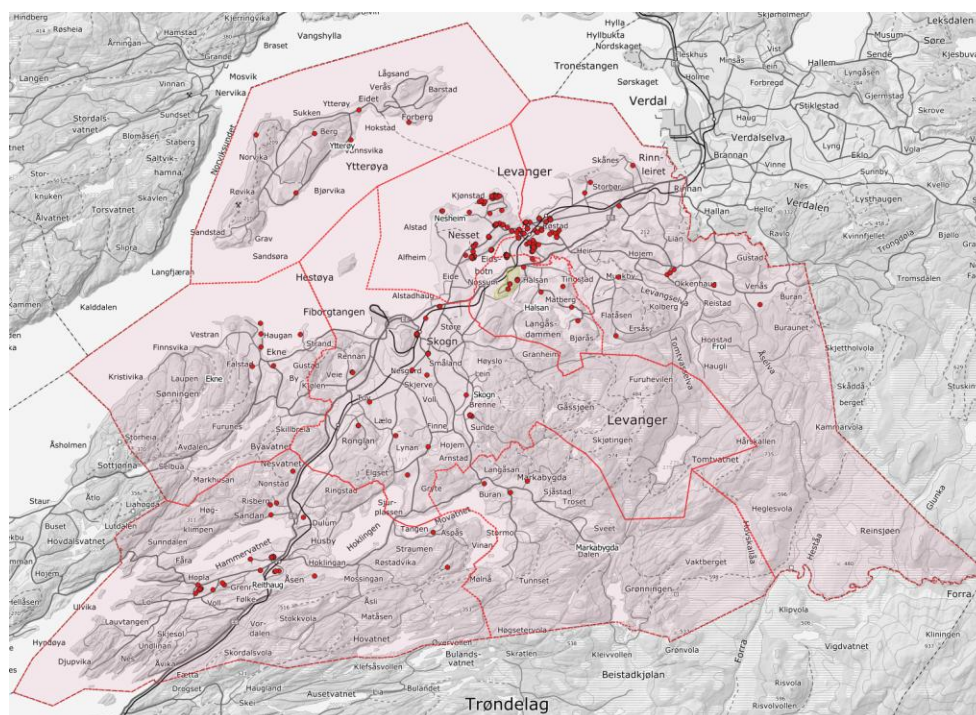
Type boliger

Tidligere har det vært stor mangel på leiligheter, men det er nå etablert et volum som gjør at fremtidige behov kan imøtekommes. Det vil fortsatt være mest behov for leiligheter som boligtype i fremtiden.

Bygging av nye boliger

Det bygges nå størst volum av leiligheter. Deretter kommer rekkehus og eneboliger. Mesteparten av aktiviteten er langs aksene på Trønderbanen (Åsen, Skogn og Levanger by). Det bygges i liten grad spredt utover dette, selv om store areal er tilrettelagt for dette.

Hver rød prikk i kartet under er knyttet til matrikkelen. En prikk kan representere alt fra en boenhet til ubegrenset antall boenheter. For eksempel er en leilighetsblokk på Moan en prikk på samme måte som en enebolig i Åsen. Røde avgrensninger viser skolekretser.

Hvem bor hvor?

Boligområdene er bygget i ulike etapper og tidsperioder, og alderssammensetningen i boligområdene preges av dette.

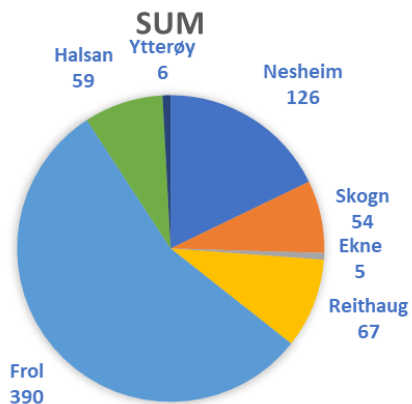
Enebolig- og rekkehusområder som ble bygget for 20-30 år siden har i dag naturlig utskifting. Småbarnsfamilier flytter inn og eksisterende beboere flytter ut, gjerne til boliger som er bedre tilpasset 1-2 personer og ofte mer sentrumsnært. Typiske områder med stor utskifting er Høgberget, Gjembles og Bruborg.

Eneboligområder som bygges ut nå har en stor dominans av 30- og 40 åringer.

Boligområder der beboerne gjerne er i 40- og 50 åra, fortsatt klarer seg selv og ikke har behov for å flytte til noe mindre er i et slags «utskiftingsvakum».

I sentrums- og sentrumsnære områder er alderssammetningen skjevere ved at aldersgruppene 20-30 og 60-80 år dominerer i volum.

Sentralisering: hvor og hvorfor

Det pågår sentralisering både innad kommunen, men også innad tettstedene Åsen og Skogn, og Levanger by. Eldre og studenter/unge mennesker søker det sentrumsnære. Også nyinnflyttede flytter i stor grad til de større bomiljøene og særlig til Levanger by.

Boliger tatt i bruk 2019-2022 etter skolekretser.

Fortetting

Det åpnes opp for en «myk» fortetting på inntil 4 boenheter i gjeldende kommuneplan uten at det er krav til reguleringsprosess. Ved å tilfredsstille kriteriene kan tiltak gå direkte til byggesak. Alternativet til dette er en ordinær planprosess med større krav til utredning og tidsbruk.

Differensierte kravspesifikasjoner til fortetting har gjort at eiendomsutviklere og kommunen selv har endret aktiviteten, og en stadig større del av fortetting i etablerte bomiljø skjer i dag i «snillere» og «mykere» form i forhold til omgivelser og naboer. Gjerne i form av å etablere rekkehus, kjedede boliger og mindre nøkkelferdig enebolighus med liten tomt, istedenfor større leilighetsprosjekt.

Fortetting i sentrum- og sentrumsnære areal legger ofte et annet boligantall til grunn, og da kreves ordinær planprosess. Det resulterer som regel i leiligheter som boligtype, mye som følge av tetthetskravet som blir stilt. Det er et tankekors at selv om vi i kommuneplanen ønsker at barnefamilier skal bosette seg i sentrum, har vi ikke nødvendigvis anledning til å legge til rette for boligtyper som etterspørres av denne gruppen.

Bærekraftig boligutvikling

Kommuneplanens samfunnsdel sitt mål om kompakt byutvikling følges ikke opp i praksis. Det er flere årsaker til det. Å kunne bo der man vil er av mange sett på som et fortrinn som levangersamfunnet har å tilby.

En spredt byutvikling ivaretar behovet for å ha nok areal for vekst i folketall, uten at det gjøres i form av større volum med økt fortettingstilnærming som i mange av de større byene. Samtidig vil en spredt utvikling i større grad kunne ivareta deler av bærekraftsmålene (eks. jordvern).

Konsekvensene av spredt byutvikling er økt bilbruk (med sine konsekvenser), lengre og potensielt farligere veier for barn til og fra skole og fritidsaktiviteter, lengre vei for nødetatene, samt høyere investerings- driftskostnader for samfunnet og kommunen. Det aldersvennlige samfunnet settes under press som følge av økte avstander og økt transportbehov. Forskjellene mellom bydelene vil kunne komme tydeligere frem både i forhold til et sosioøkonomisk og et inkluderingsperspektiv. Spredt byutvikling vil også innebære tap av naturområder for biologisk mangfold og naturgoder, og være i strid med rikspolitiske retningslinjer om samordnet areal - og transportutvikling med fokus på å dyrke det kortreiste.

En kompakt byutvikling vil ivareta mange av bærekraftsmålene, men ikke alle. Samtidig vil det fort utfordre mange av kvalitetene som vi i dag tar for gitt, som gode lys- og solforhold for mange av bomiljøene, grønne drag internt og i tilstøtende bomiljø, samt utsikt og passe avstand mellom husene og naboene. En kompakt byutvikling kan realiseres i form av differensiert fortetting av allerede bebygde areal, men også ved å ta nytt areal til bebyggelse innenfor visse avstandskriterier.

I henhold til Temaplan tomteutvikling skal boligfelt utbygd av Levanger kommune inneholde sentrale kvaliteter som:

- Bred vei, som gir god fremkommelighet og trafiksikkerhet der det ikke er fortau eller gang- og sykkelvei.
- Lyssatte veier og fortau, der det er utbygd fortau.
- Fartshumper og oppmerkede fotgjenger overganger bør brukes der det er hensiktsmessig.
- I større utbygginger er nedgravd renovasjon eller tilsvarende å foretrekke.
- Boligfeltene skal bygges ut med bredbånd.

Fritidsbebyggelse

Levanger kommune er Trøndelags 4. største hyttekommune med i alt 2.138 hytter. Grovt sett er ca. halvparten av disse sjønære hytter langs fjorden, mens den andre halvparten er hytter i fjellområdene. Hytteområdene varierer mye i standard og tillatt utnyttingsgrad. De sjønære hyttene er jevnt over større og har høyere standard enn fjellhyttene. Det er flere ledige hyttetomter i planavklarte områder både på fjellet og ved sjøen.

Spesielt i eldre hyttefelt er det en del avvik mellom regulert hytteområde og faktisk plassering av hyttene. Dette fører til krav om dispensasjonsbehandling der en ønsker å gjøre tiltak på hytta. Mange av de eldre hytteplanene har det man kan oppleve som utdaterte bestemmelser, dvs. uforholdsmessig lav tillatt utnyttingsgrad o.l. i forhold til kommuneplanens generelle bestemmelser for fritidsbebyggelse.

Samferdsel

Transport, trafikk og gatebruk

Levanger er preget av mye biltrafikk gjennom sentrum og stort forbedringspotensial for bruk av kollektivtransport og sykkel. Altfor mange benytter bil når de skal til jobb eller studier, og det er høy tilgang på parkeringsplasser ved arbeidsplassen. Dagens sykkelveinett i Levanger er bare delvis sammenhengende i dag, men styrkes fortløpende gjennom utbygging. Kollektivtilbudet er tog, skolebuss og noe bestillingstransport. For å møte nasjonale mål og forventninger må kollektivtilbud som jernbane og buss styrkes.

Gang- og sykkelvegnett

Et godt utbygd gang- og sykkelvegnett tilrettelegger for samfunnsøkonomisk gunstige, miljøvennlige og helsebringende reiser mellom hjem og skole, barnehage og jobb. Samtidig tilrettelegger det for mindre bruk av energikrevende og forurensende kjøretøy, og dermed bedre luftkvalitet, mindre støy og lavere klimagassutslipp.

I Levanger er det delvis lagt til rette for sykling, med oppmerkede sykkelfelt iblant annet Sjøgata og Gamle Kongeveg. Det er bygd, og bygges, gang- og sykkelveger, men det er fortsatt en del som må gjøres før Levanger er en trygg og effektiv sykkelby.

Trafikksikker kommune

Gjennom Plan- og bygningsloven, Folkehelseloven, Vegloven, Opplæringsloven, Arbeidsmiljøloven og HMS-regelverket er kommunene pålagt ansvar for å jobbe systematisk med samfunnssikkerhet og ulykkesforebygging. Trafikksikkerhetsutvalget har et særlig ansvar for å følge opp kommunens trafikksikkerhetsarbeid.

Kommunen påvirker trafikksikkerheten gjennom flere av sine ansvarsområder:

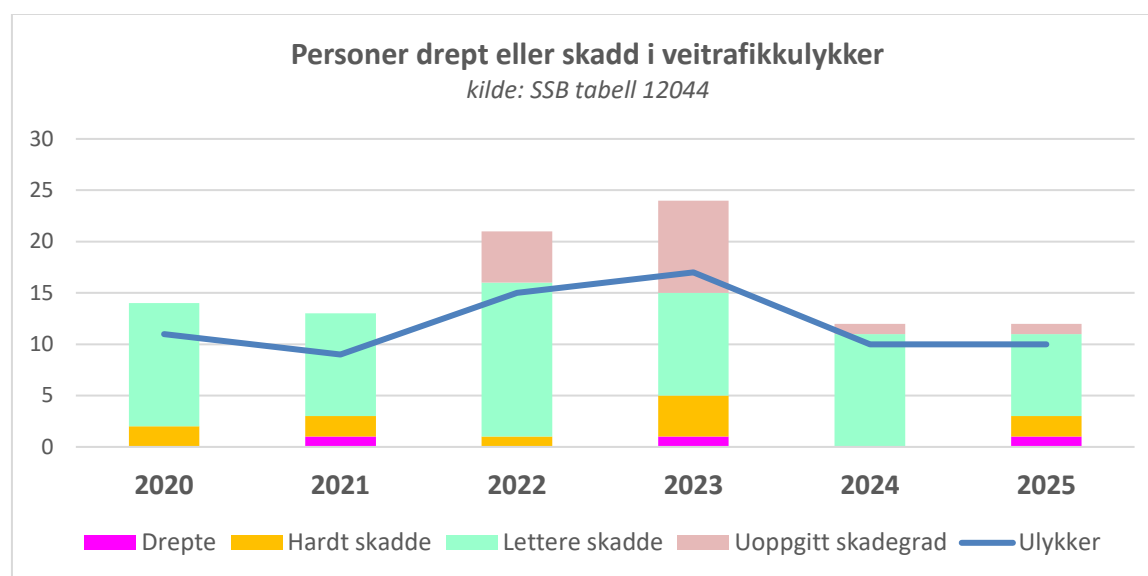
- *Vegeier:* Planlegging, drift og vedlikehold av kommunale veger, gang- og sykkelveger, belysning og trafikksikkerhetstiltak.
- *Plan- og arealmyndighet:* Sikre at hensynet til trafikksikkerhet ivaretas i kommune- og reguleringsplaner, blant annet gjennom trygge skoleveger og gode løsninger for gående og syklende.
- *Barnehage- og skoleeier:* Bidra til trafikkopplæring og gode trafikkvaner blant barn og unge.
- *Arbeidsgiver:* Ivareta trafikksikkerhet for ansatte som ferdes i trafikken i arbeidstiden.

- *Folkehelseaktør og samfunnsutvikler:* Samarbeide med politi, fylkeskommune, Statens vegvesen, frivillige organisasjoner og innbyggere om forebyggende trafikksikkerhetsarbeid.

I 2018 ble Levanger ble godkjent som «*Trafikksikker kommune*», og kommunen ble resertifisert i 2021. I 2026 skal det på nytt søkes om resertifisering. For å bli godkjent som «*Trafikksikker kommune*» må kommunen oppfylle gitte kriterier og dokumentere angitte forhold. Dette er et kvalitetsstempel for godt, målbevisst og helhetlig arbeid med trafikksikkerhet.

Å være «*Trafikksikker kommune*» krever kontinuerlig innsats. [Temaplan trafikksikkerhet](#) som ble vedtatt i kommunestyrets sak 29/2026, bidrar til dette. Temaplanen skal rulleres årlig.

Utviklingen i antall trafikkulykker i Levanger fra 2020 til 2025 er vist under.

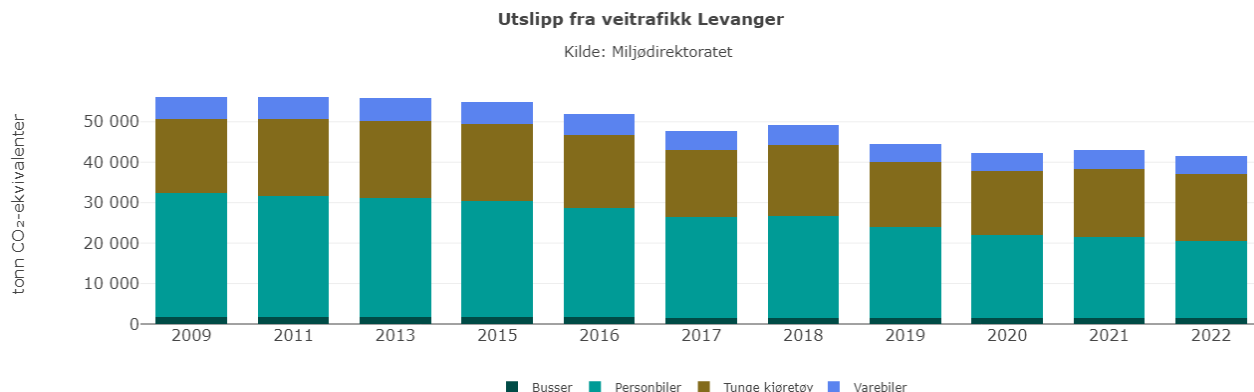

Barn og unge, unge førere (18–24 år) og eldre trafikanter (65+) er grupper som krever særlig oppmerksomhet i trafikksikkerhetsarbeidet. Barn og unge er spesielt sårbare i trafikken på grunn av manglende erfaring og begrenset evne til å vurdere risiko.

Barn er en prioritert målgruppe nasjonalt, mens unge førere har den høyeste ulykkes- og skaderisikoen blant aldersgruppene. En økende andel eldre trafikanter vil også påvirke framtidige trafikksikkerhetsutfordringer.

Trygge skoleveger, trafikksikker opplæring, holdningsskaping, tilrettelegging for gange og sykling og samarbeid med politi, videregående skole og Trygg trafikk er derfor viktige satsingsområder.

Klimagassutslipp fra vegtrafikk

Kilde: Miljøverndirektoratet

De største utslippene forbundet med transport er personbiltrafikk og tunge kjøretøy. Den siste gruppen er spesielt høy i Levanger som har lang E6-strekning. Kommunen som virksomhet har liten mulighet til å gjennomføre tiltak som reduserer klimagassutslipp fra vegtrafikk. Politisk påvirkning og samarbeid mellom myndigheter og næringsliv er viktig for å redusere disse utslippene.

Lokalt er årssdøgntrafikken (ÅDT) i Kirkegata på rundt 10 000 biler. På E6 nord og sør for Levanger ligger ÅDT på omkring 14-15 000 biler.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Den generelle samfunnssikkerheten

I Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap sin [analyse om alvorlige hendelser som kan ramme Norge fra 2019](#) pekes det på to type hendelser som kan ramme Norge hardt; pandemi og legemiddelmangel. I dag kan man også tilføye militær trussel fra øst. Det siste vil få stor betydning for hvordan vi forbereder samfunnet. I Ukraina ser man nå en langvarig konflikt som stiller store krav til sivil beredskap, og beredskapslagre av sivilt og militært materiell. Erfaringene fra pandemien er også at vi må ha lokale beredskapslagre av nødvendigheter som smittevernustyr. Det er også viktig å motivere innbyggerne til å ha egenberedskapslagre for minst en uke.

Trøndelag og Trondheimsfjorden er utpekt av Nato som ett av fire områder der store militære styrker skal ilandsettes for å forsvare Skandinavia. Industrien i regionen vil være sentrale i videre oppbygging av militær kapasitet i Norge og internasjonalt. Det stiller større krav til samfunnssikkerheten og et robust transportsystem.

Egenberedskap

Totalberedskapsmeldingen setter regjeringen retningen for en omlegging av den sivile delen av totalforsvaret og for den sivile motstandskraften. Regjeringen skal sørge for at det sivile samfunnet er forberedt på krise og krig, og utvikle et samfunn som understøtter militær innsats og som motstår sammensatte trusler.

I stortingsmeldingen legger Regjeringen til grunn tre hovedmål for arbeid med å styrke det sivile samfunnets motstandskraft:

- Et sivilt samfunn som er forberedt på krise og krig.
- Et sivilt samfunn som motstår sammensatte trusler
- Et sivilt samfunn som understøtter militær innsats

Levanger kommune må se på i hvilken grad kan levangersamfunnets beredskap økes også i et i en situasjon der innbyggerne settes i stand til å ivareta sine egne behov også i en fremtidig normal situasjon.

Forsvaret

Forsvaret har pr i dag ikke mye aktivitet innenfor Levanger kommune. Hovedaktiviteten består i IKT-anlegg noen få steder i kommunen. Den gamle militærleiren på Rinnleiret brukes som base for Heimevernet. I tillegg leies leiren ut jevnlig i forbindelse med Nato-øvelser.

Forsvarets krav til infrastruktur er ennå ikke kjent, men det arbeides for å styrke overgangen sjø/bane/vei i regionen. En opprustning av Meråkerbanen/E14 samt å få til ei skikkelig havn med stor kapasitet er sentralt. Den eneste havna i Trøndelag som har de tre transporttypene og et stort ledig landareal er Fiborgtangen.

Kriminalitetsforebyggende arbeid

Kommunen har ansvar for å forebygge kriminalitet og uønskede hendelser, bidra til god samfunnssikkerhet, beredskap og trygghet for innbyggerne. Levanger kommune jobber etter SLT-modellen: *Samordning av Lokale rus- og kriminalitetsforebyggende Tiltak*. SLT-modellen er et nyttig verktøy for å få satt forebyggendearbeidet inn i et system. Kompetanse og kapasitet er viktig og helt nødvendig for å nå målsettingen med forebygging på alle nivå.

Samarbeid mellom kommune og politi er sentralt for å lykkes med arbeidet. De siste årene er det utviklet et forpliktende og kunnskapsbasert arbeid mellom kommunene og politiet på Innherred, kalt KUBA (politiets kunnskapsbaserte verktøy). Kommunen og politiet samarbeider om å kjenne behovene til sine innbyggere, slik at de kan utvikle sine tjenester på en måte som understøtter de faktiske behovene i sitt lokalmiljø.

Basert på lokal trusselvurdering for Trøndelag, lokale etterretningsrapporter og politiets virksomhetsplan er politimesterens prioriteringer for 2025 og 2026 slik:

1. Seksuelle overgrep mot barn
2. Mishandling i nære relasjoner
3. Barne- og ungdomskriminalitet
4. Kriminelle nettverk

Kunnskapsbasert forebygging

«Forebygging er ofte den jobben som først blir synlig når den ikke gjøres». Forebygging dreier seg i store trekk om å avverge ulykker, minske risiko for helseskader, senke forekomsten av kriminalitet og gi støtte til barn som står i fare for å komme skjevt ut. Det finnes ingen klar definisjon av forebygging. Ofte forklares begrepet ut fra noe vi ønsker å «hindre».

Kunnskap og kapasitet gir mulighet til systematisk planlegging for å unngå skade og minimalisere skader når skade har skjedd. Kunnskapsbasert forebygging handler om innsats basert på kompetanse, felles forståelse og felles innsats. Forebygging deles inn i tre nivåer. Det jobbes ofte i flere av nivåene samtidig. Definisjonen over kan brukes i alle tre nivåene.

I SLT-sammenheng forklares de forebyggende nivåene slik:

Byggende (Primærforebygging eller universell forebygging): Samfunnets evne til å legge til rette for at alle har det bra og får det de trenger. Dette arbeidet skjer kontinuerlig og drives blant annet i barnehager, skoler, fritidstiltak og frivillige organisasjoner. Gode og trygge lokalsamfunn er viktige bidragsytere.

Forebyggende (Sekundærforebygging eller selektiv forebygging): Iverksetting av tiltak for utsatte/sårbare sosiale miljøer, enkeltpersoner og fysiske miljøer.

Rus og kriminalitetsforebyggende (Tertiærforebygging eller indikativ forebygging): Når det har utviklet seg et problem i sosiale eller fysiske miljøer, eller for enkeltpersoner Direkte og målrettet arbeid.

Forskning viser at rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid må foregå på alle de tre nivåene. Det er likevel en oppfordring fra regjeringen om at SLT-modellen retter sitt fokus til det rus- og kriminalitetsforebyggende nivået. Det er her vi ofte finner de mest sårbare målgruppene med stor risiko for sosial utstøting og marginalisering.

Kriminalitets- og rusutfordringer

Antall registrerte saker på straffbare forhold hos politiet ikke gir et sannferdig bilde av utfordringene og situasjonen i kommunen, da antall straffesaker og registrerte forhold har sammenheng med politiets innsats på området. Dette uavhengig av kommunen sin kartlegging og utfordringsbilde som blir meldt videre. Ressurssituasjonen begrenser innsatsen mot barn og unge mer i dag enn tidligere.

Når det er sagt så beskriver politiet Levanger som en trygg by, men med utfordringer å ta tak i. Rus har stor innvirkning på andre kriminalitetsområder som skader i trafikken, vold, ordensforstyrrelser, vold og sedelighet. Redusert bruk av rusmidler vil derfor slå positivt ut på andre kriminalitetsområder.

Dagens ungdomskultur påvirkes av en rekke faktorer, hvor noen av de mest fremtredende inkluderer teknologiske fremskritt, globalisering, sosiale medier og en økende kulturell diversitet. Den digitale tidsalderen har spesielt satt sitt preg på ungdommen i dag, med en nærmest uavbrutt tilstedeværelse på sosiale medier som Instagram, Snapchat og TikTok. Disse plattformene fungerer som digitale møteplasser hvor ungdom kommuniserer, deler sine liv og påvirker samfunnet rundt seg. I tillegg til teknologi og sosiale medier, er dagens ungdom også i økende grad opptatt av politiske bevegelser og samfunnsspørsmål, klima og miljø. Samtidig har en økende bevissthet om mangfold og inkludering blitt en viktig del av ungdomskulturen.

Ettersom endringene i ungdomskulturen ikke er et lokalt fenomen betyr det at kriminalitetsutfordringer ikke kan forebygges hos enkeltpersoner eller miljø, men at det krever et bredere samarbeid mellom flere aktører både på lokalt nivå så vel som på samfunnsnivå.

Politiet opplyser at de ikke har nok kunnskap og oversikt over rusituasjonen i Levanger, men konstaterer at illegale rusmidler er lett tilgjengelig for både ungdom og voksne som ønsker å skaffe seg dette. Alkohol er også lett tilgjengelig for ungdom under 18 år. Politiet har ikke øremerket ressurs til å jobbe med rusfeltet, og gjør arbeidet i forbindelse med ordinær tjeneste som omfatter alt fra forebygging til hendelsesstyrte oppdrag.

Politiet beskriver at de kommer i kontakt med stadig yngre barn og ungdommer som har rusutfordringer og andre sammensatte utfordringer. Kommunen sammen med politiet klarer i mange saker å koble på og aktivisere foreldrene som den beste ressursen, men i mange tilfeller er det lite å hente av oppfølgingsressurs og verktøy hos foreldrene.

Politiets manglende tilstedeværelse og grensesetting innen narkotikakriminalitet vil sannsynligvis forsterke trenden med at narkotika er et akseptert rusmiddel. Det er meget sannsynlig at kokain og ecstasy i økende grad brukes som rusmiddel og i enkelte miljø sett på som status dop. Det har i tillegg vært mange saker det siste året med deling av seksualiserte bilder og videoer, mobbing, uønskede hendelser i ruspåvirket tilstand i form av vold, skadeverk mm, barn/unge som er sendt til sykehus for helsehjelp på grunn av rusing på alkohol/narkotika.

Seksuelle overgrep mot barn og vold i nære relasjoner med barn og unge involvert beskrives som en stor samfunnsutfordring også i Levanger. Politiet avdekker en del saker, men det er sannsynligvis mørketall. Arbeidet med vold i nære relasjoner er et prioritert område, som kommune og politi har forpliktet seg å jobbe sammen om.

Økonomiske nedgangstider

På grunn av at en veldig stor andel av kriminaliteten er økonomisk motivert, vil kriminalitetsbildet i stor grad påvirkes av den økonomiske situasjonen. Høy arbeidsledighet, inflasjon, og stor grad av økonomisk ulikhet har en sterk sammenheng med kriminaliteten både direkte og indirekte.

Økonomien har de senere år vært veldig urolig blant annet på grunn av Covid-19 og tilhørende bi-effekter. I 2022 fortsatte urolighetene gjennom en sterk økning i inflasjonen, som har gjort at vi har gått fra rekordlave renter til de høyeste rentene siden finanskrisen i 2008. Inflasjonen og renteøkningen har påvirket både den offentlige og private økonomien.

Den økonomiske situasjonen vi erfarer i dag treffer ikke likt på tvers av grupper, og ved nedgangstider rammes de som allerede har det vanskelig hardest. Mens personer med robust inntekt kan kutte unødvendige kostnader for å kunne betale regninger er ikke dette en mulig løsning for personer med lav inntekt. For mange er dette særlig utfordrende, og spesielt for grupper hvor utenforskap allerede er fremtredende. Den økende økonomiske ulikheten gjør at mindre bemidlede personer og familier i mindre grad har anledning til å delta på sosiale aktiviteter, at barn og ungdom i mindre grad kan delta i sport og andre fritidsaktiviteter, og at ulikheten kan bli mer synlig som følge av mindre tilgang på statussymboler som mobiltelefoner, klær, og andre materielle goder kan gi.

I takt med tapte legale inntekter kan dette gjøre at flere bli fristet til å begå kriminalitet for å tjene penger. Et område en kan forvente en økning i kriminalitet er blant bedragerier. Bedrageri er forholdsvis lett å gjennomføre og krever lite forkunnskaper. Om man setter økning i bedrageri i sammenheng med at personer med økonomiske vanskeligheter i større grad faller for bedragerier som lokker om investeringsmuligheter, billige varer eller ledige stillinger, kan kombinasjonen gjøre at antall gjennomførte bedragerier blir mye større.

Målingindikatorer	Kilde	Utvikling					
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Straffesaker per kommune - 01.01-31.12 alle år							
Levanger	Politiet	825	938	811	777	948	848
Annen		74	89	74	71	109	100
Arbeidsmiljø		2	4	1	1	4	4
Miljø		15	11	8	10	4	2
Narkotika		75	61	26	20	59	46
Seksuallovbrudd		27	27	36	24	19	26
Skadeverk		62	59	54	66	67	64
Trafikk		175	208	183	142	178	107
Undersøkelsessaker		35	33	29	33	31	46
Vinning		232	298	253	205	222	214
Vold		89	102	78	111	134	108
Økonomi			46	46	69	121	131
Saker med minst én u20 år mistenkt/siktet/domfelt per kommune - 01.01-31.12 alle år							
Levanger	Politiet	80	78	77	90	118	49
Annen		7	2	11	10	16	6
Narkotika		12	7	4	3	8	4
Seksuallovbrudd		14	4	4	6	9	9

Skadeverk		4	7	17	10	8	2
Trafikk		19	18	26	23	25	9
Undersøkelsessaker		0			1		
Vinning		12	31	9	8	27	7
Vold		11	6	6	19	24	9
Økonomi		1	3		10	1	3
Saker med minst én u18 år mistenkt/siktet/domfelt per kommune - 01.01-31.12 alle år							
Levanger		51	50	52	59	53	21
Annen		4	1	9	7	9	2
Narkotika		8	3	2	2	2	1
Seksuallovbrudd		12	3	2	5	4	9
Skadeverk	Politiet	4	3	16	6	5	
Trafikk		3	4	9	15	7	2
Vinning		10	29	9	7	12	3
Vold		9	5	5	7	14	3
Økonomi		1	2		10		1

Helhetlig Risiko og sårbarhetsanalyse

Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) som er revidert i 2023 og skal vedtas politisk i 2024, bygger på Risiko og sårbarhetsanalyse for Trøndelag 2023. ROS ivaretar plan- og bygningslovens krav om at kommunen gjennom planlegging skal *“fremme samfunnssikkerhet ved å forebygge risiko for tap av liv, skade på helse, miljø og viktig infrastruktur, materielle verdier mv.”* Analysene av de viktigste uønskede hendelsene og vurderingene av risikoreduserende tiltak som er vist i tabellen under, er gjennomført med bred deltakelse.

Forklaringer til tabellen:

Rød sone: Hendelser fra 17-25. Risikoen vurderes som uakseptabel. Risikoreduserende tiltak skal iverksettes før eventuell iverksettelse/bruk, alternativt skal det utføres mer detaljerte ROS analyser for eventuelt å avkrefte risikonivået.

Gul sone: Hendelser fra 9-17. Risikoen vurderes som middels. Det vurderes oppfølging og tiltak for å redusere risikoen så mye som mulig. Det vil ofte være aktuelt å legge en kost-/ nytteanalyse til grunn for vurdering av hvilke risikoreduserende tiltak som skal gjennomføres.

Grønn sone: Hendelser fra 0-9. Risikoen vurderes å være akseptabel. Hendelsene utgår fra den helhetlige ROS-analysen og håndteres i driften.

Hendelser		Sannsynlighet	Konsekvens	Risiko	Risikoreduserende tiltak
Risiko = produktet av sannsynlighet (hvor ofte) x konsekvens (hvor alvorlig)					
 Branner o.l.	Brann i bygninger og områder med mange mennesker inklusive Trehusbyen Levanger	5	4	20	- Gjennomføre forebyggende tiltak i tråd med Temaplan brannsikring i Trehusbyen Levanger - Gjennomføre tiltak i brannordningen for Levanger kommune - Gjennomføre risikovurdering ved bosetting i kommunale boliger i Trehusbyen Levanger og i andre relevante områder.
 Forsynings-svikt	Svikt i telekommunikasjon IKT	5	4	20	- Kartlegge sårbarheter - Utvikle redundante (doble) linjer - Tjenestemrådene har oppdaterte beredskapsplaner i papirform eller annen tilgjengelig løsning
 Digitale hendelser	Datainnbrudd/hacking	5	4	20	- Ta i bruk rutiner for å forebygge innbrudd - Samarbeide med nabokommuner gjennom IT-selskapet om døgnbemannet overvåking (SOC)
 Sykdommer	Utbrudd av pandemi/epidemi	4	4	16	- Ha et godt smittevernarbeid med rutiner internt i kommunen - Følge opp statens informasjonsstrategi ut til innbyggerne - Opprettholde og styrke kommandolinja fra stat til kommune
 Forsynings-svikt	Forurensing av hovedvannkilde eller langvarig brudd i vannforsyning som rammer en stor del av befolkningen	3	4	12	- Oppdatere beredskapsplan for vannforsyning inkl. reservevannløsninger - Gjennomføre videre utbygging av reservevannforsyningen i form av sammenkoblingen av Levanger og Verdal

	• Langvarig svikt i energiforsyning	4	3	12	14.Kartlegge svakheter i energiforsyningen og utarbeide en tiltaksplan.
 Branner o.l.	• Skog-/lyngbrann	4	3	12	15.Gjennomføre prosjekt «Tilpasning til endret klima og økt skogbrannfare» i regi skogbrukssjef og brannvesenet
 Flom	• Flom i Levangerelva	5	2	10	16.Opprette dialog med NVE om bygging av flomvoll

DEL 3: KUNNSKAPSGRUNNLAG - LENKEDOKUMENTER

INNLEDNING

[Lov om kommuner og fylkeskommuner \(kommuneloven\)](#)

[Lov om planlegging og byggesaksbehandling \(plan- og bygningsloven\)](#)

[Lov om folkehelsearbeid \(folkehelseloven\)](#)

[Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027](#)

[FN-Sambandet](#)

[Brundtlandrapporten "Vår felles framtid", 1987](#)

DEL 1 ANALYSER AV UTFORDRINGER OG MULIGHETER

[Rapport 2025 med målintikatorer og Kostra-tall](#)

[Kommuneplanens samfunnsdel 2025-2040](#)

[Handlings- og økonomiplan 2026-2029/Budsjett 2026](#)

[Perspektivmeldingen 2024, Meld. St. 31 \(2023–2024\)](#)

[Scenarioer for offentlig sektor i 2040, Kommunal- og moderniseringsdepartementet \(2019\)](#)

[NOU 2020:15, «Det handler om Norge»](#)

[Meld. St. 30 \(2019-2020\) «En innovativ offentlig sektor – Kultur, ledelse og kompetanse»](#)

[Tillitsreformen i offentlig sektor, Kommunal- og distriktsdepartementet](#)

[Polarisert samfunn, eliter under press Stordata-analyse av nasjonale og globale trender 2018-2023 Zynk](#)

[Kommunikasjon, Analyse & Ledelse for KS](#)

[«Oppfølging av berekraftsmåla i Noreg», Rapport frå Regjeringa til Stortinget i forslag til statsbudsjett for 2024](#)

[Regional planstrategi 2024-2027](#)

[Trøndelagsplanen 2019-2030](#)

[Trøndelag i Tall](#)

DEL 2 BESKRIVELSER AV UTVIKLINGSTREKK

BEFOLKNING

[Statistisk Sentralbyrå - SSB](#)

FLYKTNINGESITUASJONEN

[Busetjing av flyktningar - regjeringen.no](#)

INNBYGGERNES OPPLEVELSE AV Å BO OG LEVE I LEVANGER

[Borgerundersøkelsen i 2024](#)

[Programteori for attraktivitet, Telemarksforskning](#)

[«Attractive Nordic Towns, strategies towards a more sustainable future» \(SWECO okt. 2019\)](#)

[Prosjektrapporten «Aldersvennlig by og lokalmiljø dat. desember 2019](#)

DEMOKRATIUTVIKLING, SAMSKAPING OG FRIVILLIGHET

[NOU 2026:6. Den nye velferdskommunen](#)

[United Nations \(2026\): the Sustainable Development Goals Report](#)

[Regjeringens lokaldemokrativeileder](#)

[Tillit, KS Folkevalgtprogram 2023-2027](#)

[Tilstandsanalyse av det norske demokratiet, 2023](#)

[Frivillighetsbarometeret 2025](#)

[Frivillighet Norge: Pandemien tok ikke knekken på frivilligheten, 2024](#)

[Prosjekt SAMVERDI: Samskaping i kommunal sektor: Implikasjoner for politiske og administrative ledelsesprosesser, Rapport for arbeidspakke 1, NTNU Wellfare, Aalborg University Business School, NIBR-OsloMet, Kong Frederiks Center for Offentlig Ledelse, Aarhus Universitet, Trondheim Kommune, 2024](#)

[Samskaping som samarbeids- og styringsform for kommunenes folkehelsearbeid, Heimburg og Hofstad, NIBR-RAPPORT 2019:11.](#)

[WHO \(2019\): Participation as a driver for health equity](#)

[WHO \(2019\): Driving forward health equity – the role of accountability, policy coherence, social participation and empowerment](#)

[KS Håndbok i samskaping, 2018](#)

[Den Offentlige, dansk nettressurs om samskabelse](#)

[Center for Borgerdialog](#)

[Relasjonell kapasitet, case fra Levanger kommune](#)

[Samarbeid mellom frivillige og kommuner, Kommunal- og moderniseringsdepartementet 2015](#)

[Institutt for samfunnsforskning, Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor](#)

[OECD: Innovative Citizen Participation](#)

[OPSI: Observatory of Public Sector Innovation](#)

[International IDEA, Supporting democracy worldwide](#)

[University of Oslo: Political leadership in local councils \(POLECO-prosjektet\)](#)

[Zynk-Kommunikasjon, Analyse & Ledelse for KS: Polarisert samfunn, eliter under press. Stordata-analyse av nasjonale og globale trender 2018-2023](#)

[Regjeringens strategi for et aldersvennlig samfunn: «Flere år flere muligheter»](#)

KOMMUNEØKONOMI

[Statsbudsjettet 2026](#)

[Revidert nasjonalbudsjett 2026, Meld. St. 2 \(2025–2026\)](#)

[Veileder økonomiplanlegging i kommuner og fylkeskommuner](#)

[Rapporter fra det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene \(TBU\)](#)

ORGANISASJONSUTVIKLING

[Ledelsesplattform for Levanger kommune](#)

[Den nye velferdskommunen, NOU 2026:6](#)

[Kompetansereformen – Lære hele livet, Meld. St. 14 \(2019 –2020\)](#)

[En innovativ offentlig sektor – Kultur, ledelse og kompetanse, Meld.St.30, \(2019 –2020\)](#)

[Kommunesektorens arbeidsgivermonitor, KS](#)

[Lov om offentlige anskaffelser](#)

[Forskrift om offentlige anskaffelser](#)

[Skills for the 21st century: findings and policy lessons from the OECD survey of adult skills](#)

[Statsborgerprøve - Kompetanse Norge](#)

[Kunnskapssamfunn – definisjon – NDLA.](#)

[NOU 2019: 12 Lærekraftig utvikling — Livslang læring for omstilling og konkurranseevne](#)

[NAV Trøndelags bedriftsundersøkelse for 2026](#)

FOLKEHELSE

[Hjemmeside - Ungdata](#)

[HUNT 4](#)

[FHI, kommunehelse statistikkbank](#)

[Sunne kommuner – WHO's norske nettverk](#)

[United Nations \(2019\). The Sustainable Development Goals Report](#)

[St.meld. nr. 20 \(2006–2007\) «Nasjonal strategi for å utjevne sosiale helseforskjeller»](#)

[Meld. St. 15 \(2022–2023\):Folkehelsemeldinga - Nasjonal strategi for utjamning av sosiale helseforskjellar](#)

[Lov om folkehelsearbeid](#)

[Helsedirektoratet \(2020\) Systematisk folkehelsearbeid. Veileder til lov og forskrift](#)

[Hauger, B. \(2018\). Styrkebasert tilnærming i lokalt folkehelsearbeid. Rapport IS-2721. Oslo: Helsedirektoratet.](#)

[WHO \(1986\). Ottawa charter for health promotion](#)

[WHO: Health 2020: a European policy framework and strategy for the 21st century.](#)

[WHO \(2019\) Healthy prosperous lives for all: The European Health Equity Status Report](#)

[WHO \(2019\) Participation as a driver for health equity](#)

[Heimburg og Hofstad \(2019\). Samskaping som samarbeids- og styringsform for kommunenes folkehelsearbeid: Hva vet vi? Hva er utfordrende? Og hvor går vi videre? NIBR-RAPPORT 2019:11.](#)

[Heimburg D. v., Hakkebo B. \(2017\). Health and equity in all policies in local government: processes and outcomes in two Norwegian municipalities. Scandinavian Journal of Public Health.;45\(18 suppl\):68-76](#)

[Riksrevisjonen \(2015\). Riksrevisjonens undersøkelse av offentlig folkehelsearbeid. Dokument 3:11 \(2014-2015\). Oslo: Riksrevisjonen.](#)

[Departementene \(2017\). Redusert tilbakefall til ny kriminalitet. Nasjonal strategi for samordnet tilbakeføring etter gjennomført straff 2017 – 2021.](#)

[Temaplan trafiksikkerhet 2027-2030](#)

[Temaplan psykisk helse, rus og vold i nære relasjoner](#)

[Nav statistikk utenforskap fra arbeidslivet 2025](#)

[Helsedirektoratet Oppvekstprofil 2022 for Levanger](#)

KLIMA OG MILJØ

[Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning](#)

[Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019- 2023](#)

[Klimautvalget-2050.pdf \(regjeringen.no\)](#)

[Meld. St. 41 \(2016–2017\) Klimastrategi for 2030 – norsk omstilling i europeisk samarbeid](#)

[Om sjette hovedrapport fra FNs klimapanel \(2021-2022\) - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](#)

[Utslipp av klimagasser i kommuner og fylker, Miljødirektoratet](#)

[Klimagassutslipp fra jordbruk, Miljøstatus, Miljødirektoratet](#)

[Norges klima- og miljømål \(miljodirektoratet.no\)](#)

[Klimatiltak i Norge mot 2030](#)

[Klima - KS](#)

[klima2050](#)

[Klimaprofil Nord-Trøndelag - Norsk klima service senter](#)

[Sånn gjør vi det i Trøndelag - Trøndelag fylkeskommune \(trondelagfylke.no\)](#)

[Norsk klimastiftelse](#)

[Klimatilpasning, Miljødirektoratet](#)

[Norsk klimastiftelse](#)

[Meld. St. 33. Klimatilpasning i Norge](#)

[Klimaprofil Nord-Trøndelag](#)

[Klimarisiko, Norsk klimastiftelse og KBN](#)

[Microsoft Word - NIBIO_RAPPORT_2019_5_36 \(unit.no\)](#)

[Trøndelag \(vannportalen.no\)](#)

[Artsdatabanken: Kunnskapsbank for naturmangfold](#)

OPPVEKST OG UTDANNING

[Barnevern kommunemonitor](#)

[Bufdir oppvekststatus](#)

[Kongeriket Norges grunnlov](#)

[Forandringsfabrikken kunnskapssenter](#)

[Heckman, J. J. \(2012\). Invest in early childhood development: Reduce deficits, strengthen the economy. The Heckman Equation, 7, 1-2.](#)

[Meld. St. 6 \(2019–2020\) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO](#)

[Meld. St. 21 \(2016–2017\) Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen](#)

[Center for Disease Control and Prevention, Child abuse and neglect](#)

[Endringer i barnevernloven, Prop. 84 L \(2019–2020\)](#)

[Bufdir Barnevernsreformen](#)

[NOU 2017: 12 Svikt og svik — Gjennomgang av saker hvor barn har vært utsatt for vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt](#)

[Udanningsforskning.no Barn og unge med problematisk og skadelig seksuell atferd i barneskolen](#)

[Temaplan trafiksikkerhet](#)

[Temaplan psykisk helse, rus og vold i nære relasjoner](#)

[Temaplan for forebygging av omsorgssvikt og atferdsproblem](#)

<https://lovdata.no/lov/2005-06-17-64/%C2%A716>

[Barnehagefakta.no](#)

[Oppvekstprofil Levanger 2026, Helsedirektoratet](#)

HELSE OG VELFERD

[Meld. St. 24 \(2022–2023\) - regjeringen.no, Fellesskap og meistring – bu trygt heime](#)

[Lov om folkehelsearbeid](#)

[Lov om kommunale helse og omsorgstjenester](#)

[Lov om helsepersonell \(Helsepersonelloven\)](#)

[Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern \(Arbeidsmiljøloven\)](#)

[Lov om pasient og brukerrettigheter](#)

[Lov om sosiale tjenester i NAV](#)

[Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne](#)

[Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd \(offentleglova\)](#)

[Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker](#)

[Forskrift om fastlegeordning i kommunene](#)

[Veileder og kommentarutgave til fastlegeforskriften, Den norske legeforening](#)

[Forskrift om kommunenes plikt til å sørge for øyeblikkelig hjelp døgntilbud](#)

[Forskrift om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger](#)

[Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter \(internkontrollforskriften\)](#)

[Forskrift for sykehjem og boform for heldøgns omsorg og pleie](#)

[St.meld. nr. 20 \(2006–2007\) «Nasjonal strategi for å utjevne sosiale helseforskjeller»](#)

[St.meld. nr. 47 \(2008–2009\) «Samhandlingsreformen»](#)

[St.meld. nr. 29 \(2012–2013\) «Morgendagens omsorg.](#)

[St.meld. nr. 34 \(2012–2013\) «Folkehelsemeldingen «God helse – felles ansvar»](#)

[St.meld. nr. 26 \(2014–2015\) «Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet»](#)

[St.meld. nr. 19 \(2018–2019\) «Folkehelsemeldinga»](#)

[St.meld. nr. 15 \(2017–2018\) «Leve hele livet»– en kvalitetsreform for eldre](#)

[Nasjonal veileder for oppfølging av mennesker med store og sammensatte behov, Helsedirektoratet](#)

[NOU 2011:11: Innovasjon i omsorg](#)

[Omsorg 2020, Regjeringens plan for omsorgsfeltet 1015-2020](#)

<https://www.fhi.no/>

[Helse- og omsorgsdepartementet](#)

[Strategi for folkehelsearbeidet i Nord-Trøndelag 2011-2014](#)

[Samarbeidsavtaler mellom kommunene og Helse Nord-Trøndelag \(tjenesteavtaler\)](#)

[Demensplan 2020: Et mer demensvennlig samfunn, Helse og omsorgsdepartementet](#)

[Forskrift om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator](#)

[Opptappingsplan for habilitering og rehabilitering \(2017 -2019\), Helse- og omsorgsdepartementet](#)

[Rundskriv I-5/2017: Om å utrede potensialet for rehabilitering, Helse- og omsorgsdepartementet](#)

[Veileder om rehabilitering, habilitering, individuell plan og koordinator, Helsedirektoratet](#)

[Evalueringsplan for fastlegeordningen 2019, EY og Vista Analyse](#)

[Temaplan for legetjenester i Levanger kommune](#)

[Husbanken, funksjonsattest for boliger](#)

[Boligsosial analyse Levanger 2016 \(Husbanken\)](#)

[Boligsosial temaplan del 1](#)

[Boligsosial temaplan del 2](#)

[Temaplan legetjenester](#)

[Temaplan trafiksikkerhet](#)

[Temaplan psykisk helse, rus og vold i nære relasjoner](#)

[Temaplan velferdsteknologi](#)

[St.meld. nr. 9 \(2006-2007\): Arbeid, velferd og inkludering](#)

[Forskrift om IKT-standard i helse- og omsorgstjenesten](#)

[Kommunene er ikke forberedt på velferdsteknologi, NTNU 18. august 2016](#)

[Temaplan rekruttering og kompetanse i helse og velferd \(administrasjonsutvalgets sak 13/19\)](#)

[Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid](#)

[Hvordan drive gevinstrealisering av velferdsteknologi? \(KS FoU 16. Juni 2023\)](#)

[Opptappingsplan for psykisk helse \(2023–2033\) - Helsedirektoratet](#)

<https://www.helsedirektoratet.no/om-oss/forsoksordninger-og-prosjekter/opptappingsplan-for-psykisk-helse-20232033>

[Prop. 112 L \(2024–2025\) - regjeringen.no](#)

[Psykisk helse- og rusarbeid for voksne - Helsedirektoratet](#)

[Psykisk helsearbeid barn og unge - Helsedirektoratet](#)

KULTUR, IDRETT OG FRITID

«Kulturskole for alle» [Rammeplanen > Kulturskolerådet](#)

[Strategi fra Kunnskapsdepartementet: «Skaperglede, engasjement og utforskertrang» - Praktisk og estetisk innhold i barnehage, skole og lærerutdanning](#)

[Kultur + skole = sant – Kunnskapsgrunnlag om kulturskolen i Norge; rapport fra Telemarksforskning, 2019](#)

[St.meld. 23 \(2008-2009\): Bibliotek: kunnskapsallmenning, møtestad og kulturarena i ei digital tid.](#)

[Nasjonal bibliotekstrategi 2020-2023 : rom for demokrati og dannelse \(forlenga til 2025\)](#)

[Sammen om lesing – leselyststrategien 2024-2030.](#)

[Statusrapport for nasjonal bibliotekstrategi 2020-2025](#)

[Befolkningsundersøkelse om bibliotekbruk, juni 2025](#)

[Befolkningsundersøkelse om bibliotekbruk, desember 2025](#)

[PIRLS-undersøkelsen 2021](#)

[Levanger bibliotek mot en bærekraftig framtid – sluttrapport](#)

[Lov om offentlege styresmakters ansvar for kulturverksemd](#)

[Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa \(opplæringslova\) \(kulturskoler og skolebibliotek\)](#)

[Lov om folkebibliotek \(folkebibliotekloven\)](#)

[Lov om film og videogram](#)

[Meld. St. 8 \(2018–2019\): Kulturens kraft — Kulturpolitikk for framtida](#)

[BALANSEKUNST Kulturstrategi for Trøndelag 2019-2022](#)

[Kulturlokaler i Levanger kommune, Kulturalliansen \(2024\)](#)

[Statistikk SSB kultur og fritid](#)

[Statistikk SSB Dette er Norge 2018](#)

[Norsk kulturindeks](#)

[Fritidserklæringen](#)

[Friskus \(aktivitets- og frivilligkalender\)](#)

[Forskning.no: HUNT resultat: «Bedre helse med kultur»](#)

[Bente I. Løkken med doktorgrad i kulturdeltagelse og folkehelse - Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg \(kulturoghelse.no\)](#)

[Rapport: DEN KULTURELLE TRÅD - Kommunale fasiliteter og tilbud i Levanger sentrum](#)

[Mulighetsstudie Festiviteten 2020](#)

[Mulighetsstudie Hello Woods 2023](#)

[Meld.St. 23 \(2020-2021\) \(Museumsmeldingen\) – «Musea i samfunnet – tillit, ting og tid»](#)

[Styringsdokument - Falstadsenteret.no](#)

[Der fortellinger møtes – utviklingsplan SNK 2021-2024](#)

[Utviklingsplan Levanger fotomuseum 2022-2025](#)

[Norsk Kulturforum \(NOKU\)](#)

[Kulturrådet](#)

[Buudir, tilskudd for inkludering av barn i lavinntektsfamilier](#)

[KORO \(Kunst i offentlige rom\)](#)

[Trøndelag senter for samtidskunst](#)

[Retningslinjer for kunst i offentlig rom \(Levanger kommune\)](#)

[Retningslinjer for mottak av gaver i form av kunstverk \(Levanger kommune\)](#)

[Levanger kommunes kunstsamling - Levanger kommune](#)

[Temaplan anlegg for leik, idrett og aktivitet](#)

[Statlig idrettspolitik inn i en ny tid - 1](#)

[Statlig idrettspolitik inn i en ny tid - 2](#)

[Handlingsplan for friluftsliv, 2018](#)

[Veileder for Friluftslivets ferdselsårer](#)

[Friluftslivskartleggingen](#)

[Spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet](#)

[Sammen om aktive liv – handlingsplan for fysisk aktivitet 2020-2029](#)

[Ungdata](#)

[HUNT 4](#)

[Klubbundersøkelsen 2020](#)

[Kvalitetskriterier for fritidsklubber og åpne møteplasser for ungdom \(fagforbundet\)](#)

[Kommunal veileder i arbeidet med fritidsklubber og ungdomshus](#)

[Med ungdom som ressurs – medvirkningshåndbok for ungdomsarbeidere \(fysisk bok\)](#)

[NOVA-rapport - Fritidsklubber i et folkehelseperspektiv](#)

[Ungdom og trivsel – rapport 2020](#)

[Meld. St. 15 \(2022 – 2023\) Folkehelsemeldinga: Nasjonal strategi for utjamning av sosiale helseforskjellar](#)

[Reglement Levanger ungdomsråd](#)

[Kommuneloven](#)

[UFU – ungdommens fylkesutvalg i Trøndelag](#)

[NTNU Open: Engagement in cultural activity and public health: The HUNT Study, Norway](#)

[Alle inkludert!](#)

KULTURARV OG KULTURMILJØ

TREHUSBYEN LEVANGER

[Lov om kulturminner](#)

[Forskrift om fredning av Levanger kulturmiljø](#)

[Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023](#)

[Stortingsmelding nr. 35 \(2012-2013\) – «Framtid med fotfeste»](#)

[St.meld. nr. 16 \(2004–2005\) Leve med kulturminner](#)

[Meld. St. 16 \(2019 –2020\) Nye mål i kulturmiljøpolitikken, Engasjement, bærekraft og mangfold](#)

[Nettverk for miljølære](#)

[Rapport NINA 2003: Kulturminner og kulturmiljøer som grunnlag for verdiskapning](#)

[Riksantikvarens strategi for arbeid med kulturarv i kommunene 2019-2020](#)

[Riksantikvarens bevaringsstrategier](#)

[Kulturminner og kulturmiljø \(miljodirektoratet.no\)](#)

[Riksantikvarens strategi 2021-2025](#)

[Riksantikvarens strategi og faglige anbefalinger for by- og stedsutvikling 2021](#)

[Riksantikvarens klimastrategi for kulturmiljøforvaltning 2021-2030](#)

[Digital strategi for kulturmiljøforvaltningen 2021-2025](#)

[Riksantikvarens kommunestrategi 2019-2022](#)

[Riksantikvarens strategi for samarbeid med frivillig sektor \(2022\)](#)

[Bevaringsstrategi for kulturhistorisk verdifulle kirker 2022](#)

[Norsk institutt for kulturminneforskning \(NIKU\)](#)

[Veileder i sikring, beredskap og krisehåndtering for kulturminner \(NIKU\)](#)

[Samisk renessanse: nordisk kolonialisme, sosial endring og urfolks kulturpolitikk \(NESAR\)](#)

[Rapport By- og bygdelaboratorium som metode for bærekraftig plan- og utviklingsarbeid på Innherred, Sintef](#)

[Innherreds veileder for samskaping i kulturmiljøbasert stedsutvikling, Sintef](#)

[Samarbeidsmodeller for samskaping og bærekraftig utvikling i Trehusbyen Levanger, Levanger kommune](#)

[Statusrapport Byhistorisk kunnskapssenter i Trehusbyen Levanger](#)

ARBEIDSKRAFT

[Trøndelag i tall](#)

[Endring i antall innbyggere, SSB](#)

[Endring i antall sysselsatte, SSB](#)

[Grunnlagstall for pendlermatrise, SSB](#)

[Fordeling offentlig ansatte og ansatte i privat sektor, SSB](#)

[Antall sysselsatte i Levanger fordelt på yrkesgrupper, SSB](#)

[Flere unge uføre med autisme, PTSD og ME - nav.no](#)

[Uføretrygd - Månedstatistikk - nav.no](#)

[Bedriftsundersøkelsen i Trøndelag 2025](#)

[Navs omverdensanalyse 2025](#)

[NOU 2026:6 Den nye velferdskommunen](#)

NÆRINGSLIV

[Kunnskapsgrunnlag for Trøndersk landbruk, rapport fra Sintef 2023](#)

[Melkekvoter - Landbruksdirektoratet](#)

[Jordbruksforetak, jordbruksareal og husdyr - Landbruksdirektoratet](#)

[Produksjonstilskuddsstatistikk - lands-, fylkes- og kommunetall, statistikkdata.no](#)

[Statens landbruksforvaltning - Statistikk og rapporter, statistikkdata.no](#)

[Mulighetsrommet for produksjon av biogass i Norge, Norsk institutt for bærekraftforskning](#)

TEKNISK INFRASTRUKTUR

[Plan- og bygningsloven \(PBL\)](#)

[Byggteknisk forskrift \(TEK17\) med veiledning](#)

[Byggesaksforskriften \(SAK10\)](#)

[Direktoratet for byggkvalitet \(DIBK\)](#)

[Arbeidstilsynet – krav til bygningsmessige løsninger](#)

[Standard Norge – bygg- og eiendomsforvaltning](#)

[NS 3424 – Tilstandsanalyse av byggverk \(søk på NS 3424\)](#)

[NS 3454 – Livssyklus kostnader for byggverk \(søk på NS 3454\)](#)

[NS 3940 – Areal- og volumberegninger av bygninger \(søk på NS 3940\)](#)

[SINTEF Byggforskserien](#)

[DSB – brannforebygging](#)

[Enova – energi i bygg](#)

[Miljødirektoratet – klima og miljø](#)

[Temaplan avløp og vannmiljø](#)

[Temaplan vannforsyning](#)

[Temaplan tomteutvikling](#)

[Temaplan trafiksikkerhet](#)

[Brannsikringsplan Trehusbyen](#)

[Gatebruksplan for Levanger by](#)

UTBYGGINGSMØNSTER OG STRUKTURER

[Trøndelagsplanen](#)

[Statlige planretningslinjer for bolig-, areal- og transportplanlegging.](#)

[SSB kommunestatistikk](#)

[Veileder – Planlegging av Fritidsbebyggelse](#)

[Regional planstrategi for Trøndelag](#)

[Regional plan for arealbruk i Nord-Trøndelag](#)

[Kommuneplanens arealdel](#)

[Kommunedelplan Skogn sentrum](#)

[Kommunedelplan Åsen sentrum](#)

[Kommunedelplan Levanger sentrum](#)

[Miljødirektoratet, Veileder Planlegging av grønnsstruktur i byer og tettsteder](#)

[Boligsosial temaplan del 1](#)

[Boligsosial temaplan del 2](#)

[By og arkitekturstrategi](#)

[Veileder departementet: Universell utforming i planlegging etter plan og bygningsloven](#)

[Temaveileder Uttak av mineralske forekomster og planlegging etter plan- og bygningsloven](#)

[Forsvarsbygg Veileder Forsvarets arealbruksinteresser i arealplanlegging](#)

SAMFERDSEL

[Reisevaner på Innherred 2020](#)

[Trygg trafikk](#)

[Veileder for en trafiksikker kommune, Trygg trafikk](#)

[Tiltaksplan for trafikksikkerhet på vei 2026–2029. Statens vegvesen \(2026\).](#)

[Trafikksikker kommune som tiltak for å utvikle kommunal trafikksikkerhetskultur \(Rapport 1853/2021\). Transportøkonomisk institutt \(TØI\).](#)

[Vegloven](#)

[Lov om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa](#)

[Arbeidsmiljøloven](#)

[Temaplan trafikksikkerhet 2027-2030](#)

SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP

[Plan- og bygningsloven](#)

[Forskrift om kommunal beredskapsplikt](#)

[Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret \(sivilbeskyttelsesloven\) av 25.06.10](#)

[Veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen](#)

[Dette bør du ha hjemme: Sikker hverdag](#)

[ROS Trøndelag, Statsforvalteren i Trøndelag](#)